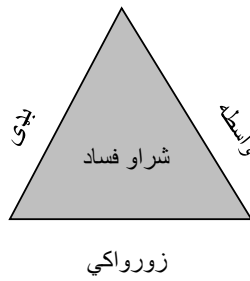

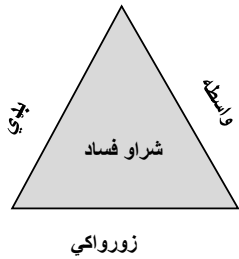
په ادارو کی څه تیرېږي؟

لیکوال: روبرت توماس (پوناما)

Ketabton.com

فساد تر طالب خطرناکه دی.
(دناتو عمومي قوماندان السن)

دکتاب نوم	:	په ادارو کي څه تيريري
ليکوال	:	روبرت توماس (يوناما)
ژباړونکي	:	منصور علي سيل بين
ديزاین	:	خادم حسين
کتاب خانه	:	حضرت علي کتاب چاپولو موسسه
تيراژ	:	۱۰۰۰ ټوک
کمپيوټر کار	:	احمد علي
کال او محل	:	۱۳۹۳ - پېښاور- پښتونخوا
حق محفوظه	:	ازاد

تقریظ

بناغلی سیل بین ته تبریکی وایم ، چي په ډیر دقت او پوره سنجیش یې مستند ناخوالي پېښي راټولي او تاریخ ته سپارلي دي او ډیر زحمت یې ایستلي او په پوره بی پرې یې پېښي تعقیب کړيدي.

شر او فساد یو ټولنیز رنځ دي او هر رنځ په لومړۍ سر کې تشخیص شي او علت یې څرگندشي ، دوهمه مرحله یې اسانیزې، چي باید اصلاحات پکې راشي او درملنه یې وشي.

دلته بناغلي منصور علي سیل بین زیار ایستلي، چي پېښي راټولي کړي او دراتلونکی نسلونو د پاره څرنگه چي ده محترم لیکلي دي، دعبرت او پند سبب شي. او دایې په گوته کړي ، چي دهیواد دبديختي لامل په څه کي دي او مقدس جهاد څنگه خراب او دمجاهد ارمان څه ډول تر خاورو لاندي شو ؟

په ډیر افسوس زموږ ولس د قاچاق، رشوت، اختلاس، غصب، اختطاف، لاري نیول، تجاوز، فریب، جاسوسي، زورگويي، تبعیض، جعل،تزويز، خیانت او بل هر ډول لوی او وړه قانون شکنۍ نه رنځ وړي او د نجیب ولس د بدننامي لامل دي، د پرمختگ او د ولس د رفا لار یې ډب کړیده.

دسیل بین صیب دا یو پر ځای کاردې. کور یې ودان او زوی یې لوی.

په درناوي

گل مرجان ودان

پښتونخوا — پېشاور

۱۳۹۲ / ۸ / ۲۰

پيلامه

بسم الله الرحمن الرحيم

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

وايي سپيل بين د پنځو وزيرانو عقل لري. ما دوطن ناخوالي په خپلو سترگو ليدل او يا اوريدل، تحليل به مي کاوه، رنج به مي وړي، مگر د اصلاح توان راسره نه ؤ او نه د مداخلې حق. ترڅو دامي قصد وکړ، چي دا ناخوالي د کال ۲۰۰۱ نه پيل او تر ۲۰۱۴ پوري ثبت کړم، چي دا جينائي پيښي د استاد برهان الدين رباني او مجاهدينو د دور دسکي کت مټ بل مخ دي اويا دهغه عصر دوام دي، چي کارگردگان او هيروگان يي هم هغه کسان دي. تاريخ ته وسپارم ، چي څيري برېښي دي او دجهاد د بېناملولو علتونو سره پيوند لري او قضاوت و گرانو لوستونکو ته پريږدم. کله چي دا څو پاني ليکل بشپړ شوي او دکتاب ډول يي غوره کړ، حيران وم چي څه نوم ورکړم، په لومړي سر کي هم د نوم په فکر کي نه وم، ولي چي لومړی بايد زوی پېداکړي او بيا يي نو د نوم په فکر کي شي. کله به مي ويل چي (افغاني ويکي لکس) و نوموم، ولي چي افشاگيري پکښي وي. کله به مي دا ويل ، چي (جينايي کيسې) نوم ورکړم. کله به هغه د طالب اصلاح چي (شر او فساد) به يي باله غوره کړم. او يا (دهيواد په ادارو کي څه تيريري) تاسي ارجمندان چي هر نوم ورکوي. ما وکولای شواى، څو مستند د شر او فساد پيښي نمونه راټولي کړم او د پند او عبرت د پاره ستاسي حضور ته وړاندي کړم، چي دا څيري او دشر او فساد مرحلي و پېژندل شي او زموږ د هيواد دبدبختي علتونه په همدې مرحلو کي نغښتي دي، آن کورنى او اولادونه به يي پدې کړو وشرميږي. همدا کړني چي په ادارو کي تيريري ، چي د شر او فساد لامل گرځيدلي دي. سياسي بحث نلرم، مگر ولس بايد دا هم ومنې او ورسره عادت ومومي چي دا ديوې وري سيمي (ولسوالى) په دولت کي يوه لويه برخه ورسپړي، که نه د لاجت نه کار اخلي. او ارومړه ددولت په سر کي به ځاى لري، به غير ددي نه د مارشال فهيم خبره، د عدم قناعت په صورت کي به بيا غرو ته پورته شي. مثلاً :

د کرزي صاحب د لنډ مهالي او انتقالي دوره کي مارشال فهيم لوى مرستيال ؤ، د لومړي انتخابي دورې په وخت کي ضيا مسعود، په دوهمه انتخابي دوره کي بيا مارشال فهيم ، د مارشال فهيم د وفات نه وروسته فوري دده ځاى محمد يونس قانوني ته ورکړه شوو، اوس د احمدزی وخت کي ضيا مسعود واجب الاحترام غير مسؤل او هر کاره، هغه بلي خواته ډاکتر عبدالله او ملگري يي ځاى لری.

دا خپل حق بولي ، نه قانون مني او نه ديموکراسي. کومه قضيه چي ما اوريدلي ده، يا يې منع باوري وه او يا يې مستند سازي کړېده. څه چي راغلي دي پر واقيعت او حقيقت ولاړ دي.

په درناوي

منصور علي سيل بين

۱۳۹۰ / ۸ / ۱۴

عنوان	فهرست	صفحه
مرام.....		1.....
له کانونو څخه غیر قانوني ایستني		20.....
جان سپکو ویلي دي چي دافغانستان له یوه بانکي حساب پنځوس ملیونه ډالر ورک شويدي		21.....
ددرغلی یوه بیلگه.....		22.....
ستا نه یو زوی غواړم.....		23.....
دیوه پولیس دزړه حال.....		25.....
شرکتونه دي خپل لگښتونه؛ په زکات کي حساب کړي		27.....
د داینمنټو غلا.....		28.....
داداري فساد د پاره عدم سیاسي اراده.....		29.....
چاته له بد اخلاقي څخه د لاس اخیستو نصیحت مه کوي، چي برخلیک مو وهل او ټکول کیږي		31.....
دمخدرو توکو قاچاق او دقانون حاکمیت.....		32.....
په ملي دفاع وزارت کي یو قرارداد		34.....
د اختلاس یوه نمونه.....		36.....
حاجي جمال قدیر		38.....
پرمنصور احمدزي تور		41.....
د وسله وال بغاوت یوه بیلگه.....		42.....
ددرغلی یوه نوی بیلگه.....		43.....
د زورواکی د چلولو یوه بیلگه.....		44.....
په پښتني بانک کي خیانت		46.....
سپیشل فورس		47.....
د شهید سردار محمد داود خان قاتل په کابل کي دي		48.....
بي پوښتني او بي حساب لگښتونه		50.....
دمور په مخ کي د زوی وژل.....		51.....
پروژي او دسیمي امنیتي مسوولین.....		52.....
جمهوررئیس په جنگي جرمونو سترگي پټوي.....		53.....
خوش گذران سفیران		54.....
دخمکو د مافیایي کړیو د غصب یوه بیلگه.....		55.....
جنرال محمد کبیر اندرابي		56.....

57.....	غیر مسلکي دبیلولیات
58.....	روسیې اوږه
60.....	ددو مرموزو کمپنیو جگړه
62.....	عاطله او باطله وزارت خونه
64.....	دچارواکو غیر ضروري لګښت
66.....	مشاور وزیر
67.....	غصب او زورواکۍ
68.....	د شهر نا پرسان یوه قضیه
69.....	کابل بانک
70.....	په لوګر کې اختلاس
71.....	د زور واکي یوه بیلګه چې څوک یې د پوښتنې توان نه لري
72.....	د نکاح په جرم په شهادت رسیدل
73.....	اریانا افغان هوایي شرکت
75.....	د حاجیانو انتقال
76.....	کاستر او که پلانتکوچ ؟
77.....	د پوهنې وزیر او د وکیلانو امر
78.....	قاجاقبران او قاضیان
79.....	د قضا استقلالیت
80.....	د ناموس ساتونکۍ او که دناموس غل ؟
81.....	د ۲۵۳۵۶۸۲۵ افغانیو اختلاس
82.....	د حاجیانو خرڅول
84.....	په پښتنې بانک کې د اختلاس د یوې بلي قضیې بیلګه
85.....	د یو ترافیک بډي
86.....	ملي مشارکت
90.....	د گلپهار تاور قضیه
93.....	دلورپورو چارواکو جعلي اسناد
95.....	شرین اقا قاتل او دده رواني تکلیف
96.....	د ننګرهار په ګمرک کې د لرګیو چور
97.....	د عامي روغتیا په وزارت کې یوه درغلی
98.....	د حکم نه تنفیذ
99.....	دیوې ې ښځې د سنگسار

100.....	دهرات بناروال.....
101.....	دبلخ مستوفيت.....
102.....	د مهاجرينو دراستونلو پخواني وزير.....
103.....	زوريا زر.....
104.....	دماللي په وزارت كي داخلاص او درغلي قضيه.....
105.....	ددبزل جنراتورونو تړون.....
106.....	د بهرينو هيوادونو د خواكونو له خوا د افغانتو د وژني يوه بيلگه.....
107.....	روابط مهم دي كه ضوابط ؟.....
108.....	د ملي دفاع وزارت او اختلاص.....
109.....	مسخه شوي قاضيان.....
110.....	چارواكي هم په ميخ وهي او هم په نال ؟!.....
111.....	د محصل تبادلله.....
112.....	د اختلاص يوه قضيه.....
113.....	دكلاډ الدين شيرزايي پور.....
114.....	دتيهورشاه اعدام.....
116.....	دالبيروني پوهنتون رئيس.....
117.....	عصمت الله دولت زي.....
118.....	د ۹۲۱ لاريو داوسپني قاچاق.....
119.....	ببديل شركت.....
120.....	په بهرنيو چارو وزارت كي د ۱۵۰۰۰۰ دالرو د اختلاص.....
121.....	(I.S.S) شركت.....
122.....	ليست قسمتي از املاك غصب شده وزارت دفاع را مشاهده كنيد.....
125.....	مصونيت كه معافيت ؟.....
127.....	جنرال عبدالرشيد دوستم.....
128.....	د صدر ماركيټ.....
129.....	تورنجنرال اندرابي صاحب.....
130.....	دايي قبالة په چا يي مني ؟.....
132.....	د نوي بنار پروژه.....
134.....	ظاهرشاهي سراي.....
135.....	شيطان بايد ورته هوته په غاښ ونيسي.....
136.....	په بهرنيو استخباراتو پوري تړلي رسني.....

138.....	مير عبدالاحد صاحبي
139.....	يو شمير چارواکي د مخدرو توکو په قاچاق کې مرسته کوي.
140.....	وادي گرگان
142.....	په ولسي جرگه کې څه تيريري؟
144.....	په سفارتونو کې چور
145.....	د لاجوردو په کان بريد
147.....	کانونه او زورواکان
148.....	دکابل بانک فاجعه
150.....	د ولسي جرگې ۶۲ غړو درغلي
155.....	د ولسمشر پرځاي ، خوناوخته څرگندوني
156.....	د تښتوني يوه قضيه
157.....	د يو شمير واليانو په اړوند رپوټ
158.....	په گمرکونو کې د درغلي يوه بيلگه
160.....	د حاجي اکبر د تښتوني قضيه
161.....	ايراني جاسوسان
162.....	دمخدرو توکو قاچاق او جان محمد
163.....	وزير صاحبان
165.....	دارزگان والي
167.....	دکابل د هوايي ډگر اختلاس
168.....	زاخيل وال تسليم شو
169.....	که زما خان غواړي تر تا به يې قربان کړم
171.....	پلنگ در لباس ملنگ
173.....	پردی لارښود
175.....	دکانونو درايستلو مخنيوی
177.....	د قروغ د غونډيو غصب
178.....	د افغانستان په جگړه کې د امريکا لويي تيروتنې
180.....	ليوني سپي
181.....	لمرپه دوو گوټو
182.....	زورواکان او په مليارډونو ډالر زيان
183.....	د دو ماشومانو اختطاف قضيه چې پايله يې په برانت سره تمامه شوه
184.....	دکور غل

185.....	زور حق دئ
186.....	وسيله او واسطه
187.....	د ۳ ميلونه دارو ورکيدل
188.....	نورستان او د غنمو ويش
190.....	د سردار محمد داود خان روغتون
192.....	لورپوري چارواکي به هيڅکله د عدالت ميز ته راکش نه شي
193.....	د بريښنا په رياست کې ناوړه گټه
194.....	د يويشتمې پيړۍ په لومړي لسيزي کې د خپلسريو يوه بيلگه
195.....	د بريښنا د تخنيکي اداري لخوا غصب
196.....	د نفټو شرکت په نامه يوه چالبه درغلي
197.....	د کرومليت د ډبرو استخراج
198.....	د توطيې نمونه
199.....	د عزيز الله لودين او ډاکټر شريفې موازي اداري
201.....	عبدالمجيد زايلي د ملکيتونو غصب
202.....	ناوړه گټه اخيسته
203.....	د ستري محکمې تجارت
204.....	د پنجشيريانو په نامه يو ليک
206.....	د ايران فرهنگي يرغل
209.....	انورډنگر :
210.....	د پردو دمبيلو دنمبرو څخه ناوړه گټه
211.....	گندم نما جو فروش
212.....	د جهاد اعلان
213.....	د ابتکار په خيانت کې
214.....	د غصب په ۱۱ راکټ لواکي
215.....	په بريښنا رياست کې فساد
216.....	د دولتي بي عدالتۍ
217.....	په نفټو کې درغلي
220.....	په فساد کې تخصص
222.....	د Anham کمپنۍ
223.....	د ۱۱۱ قطعي د خوا وژنه
224.....	د دفايد عامي د وزارت بې کفایتي

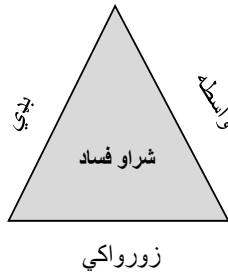
225..... استاد او فساد

226..... قدم په قدم مفسد اجرات

227..... شیر پور چور شو

240..... چور لمان

243..... د فساد مخنیوي

دپاک څښتن تعلی په نامه

مرام

دا باید ووايم چي زه ولي دي ته اړ شوم، چي هلي ځلي وکړم ، چي د فساد په هکله د نموني په ډول څه مواد مسند را ټول کړم. ممکن د ټولني د ستونزو په تاريخ کي داهم د نسلو د پاره يو دعبرت درس وي او يا هغو کسانو چي دي ولس يي يي زړه سوی نه درلود، تاريخ ثبت کړی وي او يا زوی، لمسی او کورني يي پدي پوه شي، چي د راوړی شتمني باد نه ده راوړي، بلکي دناوړي گټو د لاري په لاس راغلي ده او د نورو حق پايemale سويدي، لکه چي منتسکيو وايي:

« هر ځای چي لوړپوړي قصرونه ويښي، بل ځای په هغه اندازه ځای کنده او چغور شويدي ».

په تاثر افغان هيواد کي په ډيره پراخه ډول فساد دود شو. کوم کسان چي د اخلاقو پر بنا او يا د خدای د بيري نه د فساد نه ډډه کول، يوازي دگوتو په شمار ؤ.

زه به چي ددي مزمین رنځ په هکله چي سيل بين ؤم د عواملو په برخه کي هم تماس ونيسم او روښنايي پر واچوم، پر علتونو بحث وکړم، ميتود او دمجرمينو او مفسدينو په تکتیک هم خبري وليکم او پر ډولونو هم ليکنه وکړم، هيله ده ، چي گټه ورسوي او په ويلو وارزي.

هڅه به مي همدا وي، رنځ تشخيص کړم ، نو بيا به يي درملنه او دارو لړ څه اسانه شي.

فساد دومره رسوايي ته ورسيد، چي په داخليانو يي چاره ونشول، بلکي بهرنيان د مرستي د پاره راغلل. کميته شفافيت، سپکار او MEC نه مي مطلب دي، چي په مخ نيوي کي مرسته وکړي.

فساد د څو کلو راهيسی داد او پيداد کوي او هر ډول فساد دود موندلي ؤ، بالاخره د هغه په نتايجو هم ورغږيو.

طالبانو خپل راتگ د فساد د منځ وړولو هدف وباله. هغو به فساد په ډير ساده ډول (شر او فساد) باله. واقعاً چي د طالبانو رژيم د وړاندي شر او فساد په لوړه کچه ؤ. هر ډول فساد لکه ، غصب، اختطاف، رشوت، قاچاق، تبعيض، جاسوسي، اختلاس، خویش خوري، غلا، تجاوز، لاري نيول په عام ډول دود شوی ؤ، چي پورتنی ډول يو خبيثه مثلث تري جوړ ؤ. د شر او فساد تر ټولو مهم لاملونه فقط او فقط رشوت او بډي، واسطه، او زورواکی ؤ. جهاد د خاورو سره برابر شو، د

شهیدانو ارمان تر خاورو لاندي شو، د دوه نیم میلونو شهادت عبث، یتیم او بوره مور او کوندی بی عزته او خواره پاته شول. دجهاد گټلی نوم بی عزته او سپک شو. ددې ټولو لامل شر او فساد و او ټوله ولس د غواي اوم او د غواي اتم یو شاتي بولي.

انسان یو عاصي مخلوق دي او پدې کي شک نشته. فساد او قانون شکنی په هره ټولنه کي وجود لري، مگر هلته بازخواست شته، دلته بازخواست او تپوس نشته. تربل هر وخت شر او فساد د استاد برهان الدین رباني په وخت کي اوچت تللي و او دود شو.

طالبانو هم د شر او فساد د ورکیدو تر شعار لاندي راپورته شول او هر یو یې پر خای کیناوه. امنیت راغلی، فساد کم شو، د فساد عاملین ټینځتي ته اړ شول. حاجي قدیر، حضرت علي او دننگرهار د جهادي شورا غړي مخ پر پېښور کړ. گل اغا شیرزی کویتي کي میشته شو، قوماندان خان محمد د کندهار نه زهدان ته ور واوښت، ملا نقیب اخند تسلیم شو، جنرال محمد اسمعیل د هرات نه مشهد ته ورسید، جنرال عبدالرشید دوستم د خپلو بگسونو او میرمن سره د ترکیي استانبول کي واورول، عطا نور او شمالي ټالوال او احمد شاه مسعود تاجکستان کولاک ته ورسیدل، گلبدین حکمیتار او حاجي عطا محمد سرکاتب زاهدان ته ورسیدل، د ملا نسیم او ملا غفار او ملا رسول د هلمند د قوماندانانو کورني هم ایران کي خای پر خای شول، استاد رباني خپل تخت په ځان پوري نیولي بدخشان، کله یو خای، کله بل خای اوسیده، پیر گیلاني او حضرت مجددي په اروپا کي اوسیدل، سیاف او مزاری هم تري تم شول. د هر چا ناموس او مال خوندي شو، غوڅ حکم او لنډه محاکمه دود شول، د ظالم لاس لند او پښه یې ور ټوله شول، شریعت جاري شو، (اگر او مگر) له منځه ولاړل، پلمې او بهاني ورکي شوي، مشکلاشي او میرزا قلمي له منځ ولاړي. د طالب لخوا هرڅه په سپین استدلال د شریعت په رڼا کي ترسره کیدل. ایراني جاسوسان د ډیپلومات تر نامه د خپل اعمالو په سزا ورسیدل، کوم چي نن یې استاد عطا په نامه کوڅه نوموي.

پدې کي شک نشته چی طالبانو هم ستونزی درلودې، مگر د امریکا غوښتنی ته تسلیم نشول، افغاني میلمه پالني دود یې رعایت کړ، اسامه بن لادن یې په لاس ورکړ او خپل تاج او تخت یې په قمار کښود، زه یې په نورو اړخونو تبصیره نه کوم، خو طالباني نظام تباهي ومنل.

تر طالبانو د وړاندي استاد برهان الدین رباني د رژیم په وخت کي نه یې خپله لیاقت درلود او نه یې بل ته وار ورکاوه. په تخت پوري سربین شوي. کله، کله یوه پلمه او کله بله پلمه مخ ته کول، کله به یې حل او عقد جرگه د خپلي گټي پر بنا جوړه کړه، کله به یې د خپل دوام د پاره د ستري محکمي د رئیس فضل الهادي شینواري فیصله تر لاسه کړه، هغه ستره محکمه چي غړي یې ده ټاکلي وه. کله به یې د جنرال محمد اسمعیل خان پواسطه په هرات کي جرگه د خپل بقا دپاره جوړه کړه او کومه فیصله چي لاهورپنډي د قایده رهبرانو لخوا د حضرت مجددي د پاره دوه میاشتی او دده دپاره څلور میاشتي وي. رعایت یې ونکړ، گلبدین ورته ټینگ شو، راکتونه یې ورته کش کړه. کابل په ناحیو وویشل شو. ده لومړی خپل تخت کاریز میر ته انتقال کړ، ارگ یې پوري اور کړ، کله چي نور هم فشار پر ډیر شو، بدخشان ته وتښتید، اما تخت یې ټینگ په ځان پوري سربین کړي و. تقاهم ته حاضر نه و. د کابل اوسیدونکو کوم چي د مهاجرت توان ورسره نه و، ډیر زجرونه او ظلمونه ولیدل، ډیرو انجینو د تجاوز نه د ځان بچ کولو په خاطر تر بامو ځانونه وغورځول، د مرو ښځي په نکاح شوی، مگر استاد دا ټولي جدي نه نیول. یو دوست مي راته یوه تراجیدی کیسه کول، چي د زاړه میکروبیان په استادگاه کي مي څنگ ته یوه چادري داره میرمن د یو لاس کلن هلک سره ولاړه وه، چی د مرجان د غونډي دوه کلن جم راکوز او میرمن

بي په زور کش او بو تله ، هلک چيغی کړي چي (خاله ام است) ، فایده يي ونکړه، نیم ساعت وروسته هغه پنځه بیرته را ورسیدل او هغه کلم جم ورسره ؤ او وي ویل (اینه چه شد ؟ پس برایت اوردم) .

د هلکانو تجاوز، اختطاف او نڅا په شمالي خوا کي ډیر دود شوي ؤ. داحمد شاه مسعود هم نور د وضعي نه خلق تنگ ؤ، د استاد عبدالرسول سیاف له خولي چي بي ويلي ؤ ، کولای سم د طالبانو سره مقابله وکړم ، اما د چا دپاره ؟؟ ایا د استاد رباني د پاره ؟؟ تر چنگیز، روس، او انگریز نه د رباني حکومت د ظلم او ناروا بک ؤ.

استاد رباني ډیر محیل ؤ، کله دا بهانه ، کله دا پلمه ، هیڅ لار يي نه نیول، په عین زمان کي مادي گټي ته سم چمتو ؤ. طالب دده د وضعي نه را وزیږيدي، په لومړی سر کي ده خپله هم دا (یو خود جوشه حرکت) باله او څو لاري جعلي لوټونه يي کندهار ته ور ولیږل. که طالب نه وای ، حالت به تر اوسه دوام درلودای. داستادانو گټي گرنتي ويي. دواړو استادانو ډیره په داخل او خارج کي سرمایه گزاری وکړل.

استاد سیاف څه زړنگ ؤ، دخپل حزب (اتحاد) په نامه سرمایه گزاری کول، چي دا یوازي یو نوم دي، گرچه د استاد سیاف پر ویش د احمد شاه احمدزي سره چي دده مرستیال ؤ، څه لانجه راغلل.بناغلی ارسال د مولوی خالص د تنظیم غړی دافغانی سفارت غړی په مسکو کي په یو مجلس کي وویل شول ، چی احمدشاه احمدزي ۱۲۰ کوره په کابل کي لري، هغه ورته وویل، کله چي موږ کابل ته راغلو او دارايي مو ټیټول نو د احمدشاه احمدزي ۱۲۰ کورونه حقیقت نلري، یوازي ۸۰ کوره لري. بل چا کیسه کول ، چي ما غوښتل د پخواني د دفاع وزیر خان محمد خان کور په نوي ښار کي پر احمدشاه خرڅ کړم، ډگروال نافع وايي: سلا مو دا سوه ، چي اول به قیمت لوړ ووايو ، وروسته به سوکه ، سوکه ورته راکښته شو، قیمت چي موږ ۲ لکه ۴۰ زره دالره ووايه ، په هغه لومړی ډز نوموړي چمتو شو. دوی خپلي باد راوړي پیسي محضي یو ځای بندولي. استاد رباني هم د ډیرو کورونو څښتن شو. په کابل او بندهش خان کي پوره سرمایه گذاري وکړه.

د جهاد پیسي نورو هم لکه حاجي قدیر، استاد عطا نور، جنرال محمد اسمعیل خان ټولو درلودي. که کوم چا ددي قوماندانانو نه درلودي، هغو چور، پاتک او غصب ته ژر لاس ورواچاوه.

عطاحمد نور میلونز نه بلکي میلیاردر دي، چی د همدې شتمنیو په زور په سیاست کي مطرح دي. ښارگوټی، مارکیټونه ، ترانسپورټونه، دوکانونه، دتیلو پمپونه، کورونه، شرکتونه، روغتونونه په لږ وخت کي خاوند شو. اما سوال به پاته وي چي پدي لږ وخت کي دا د قارون دنیا دکومي خوا شوه. ؟ په یو راپور کي راغلی دي چي:

بر اساس معلومات از املاک مزار شریف و بعد از بررسی ها بدست آمده و الی بلخ تنها در شهر مزار شریف با قبایله ی شرعی بیش از 500 جایداد دارد که یا به نام خاتمش پسرانش و دخترش ثبت شده است.

1- شهرک خالد بن ولید این شهرک که از جانب والی بلخ عرضه گردیده و هم اکنون 6000 نمره اش به فروش رسیده او هر یک نمره این شهرک از 8000 دالر است در این شهرک 200 نمره در موقعیت های اعلی وجود دارد که برای خود تخصیص داده است.

2- باختر مارکیت زیر زمینی که 200 دوکان دارد.

3- نزدیک سینا استدیوم، مارکیت بادام که ملکیت خودش است.

4- به نام عجب خان یک مارکیت اسبق که هم اکنون کارش جریان دارد و گفته می شود که بیش از 500 دوکان در ان اعمار خواهد شد که ملکیت شخصی خانواده ی والی دانسته شده.

5- نور بزنس سنتر که هشت طبقه و 100 دوکان دارد.

- 6- مارکیت ادویه فروشی که مقابل شفاخانه موقعیت دارد.
 - 7- کلینیک لایزری نور.
 - 8- در منطقه دروازه بلخ شرکت تیل نور.
 - 9- شهرک میترا نور که بیش از 400 خانه دارد.
 - 10- مقابل شاروالی مزار شریف یک مارکیت 10 منزله که کارش جریان دارد.
 - 11- شرکت ترانسپورت میترا نور که بیش از 300 موتر باربری کاماز دارد.
 - 12- در منطقه سینمای اسبق مزار مارکیت آریا که بیش از 1000 دوکان دارد.
 - 13- در شاهراه مزار کابل سرای میترا نور.
 - 14- در مناطق مختلف مزار شریف پمپ استیشن های خالد نور.
 - 15- یک خانه به نام مولانا درجوار قوماندانی امنیه.
 - 16- خانه ی چهار طبقه ی که همین حالا زیست مینماید به ارزش دو میلیون دالر ساخته شده.
 - 17- منزل دو طبقه بنام دفتر سیاسی که در دروازه ی بلخ موقعیت دارد.
 - 18- سرای که عقب منزل اختر ابراهیم خیل که استگاه شولگره در انجا موقعیت دارد.
 - 19- یک بلند منزل در عقب ولایت در کوچه قاضیان شهر مزار شریف.
 - 20- یک بلند منزل که عقب لیسه ی سلطان راضیه قرار دارد و به یک کلینیک به کرایه داده شده بنام خانمش ثبت است.
 - 21- موسسه خصوصی آریا – مزار شریف که احمد ضیا مسعود نیز در ان شریک می باشد دارای منزل 5 طبقه ای است.
 - 22- شرکت سرک سازی خاله نور که در سرای مهمان مزار شریف موقعیت دارد مارکیت خود والی است.
 - 23- دو شفاخانه ها به نام های مولانا جلال الدین و الفلاح.
 - 24- مارکیت سینا فر که بیش از 400 دوکان دارد.
 - 25- ذخیره های تیل در شهرک بندری حیرتان شرکت وارداتی تیل بنام انترنشنل شراکت با کمال نبی زاده – تلویزیون به نام ارزو یک پرودکشن بنام شمال تلویزیون میترا شرکت بیل خورد ها بنام بلهیکا که تمام قرار داد های شاروالی را منحصر بخود ساخته است.
- په همدی ډول د ننگ او ویاړ جهاد په بی ننگي واوښت . که دعلل او معلول فرمول درست وي، رهبران ددي عمل ملزم دی ، چی باید محاکمه شی. کله چی به د جهاد په وخت کي کوم هیوادوال دوي ټیګداران بلل، زما به ورسره خوله شوه. په ډیر تأثر منم ، چی هغه حق په جانب و، چي دوی پر وینو تجارت کاوه .
- د رهبرانو خودخواهي منجر په خپل منځي جګړو سول، وطن ټپاه او د جهاد ویاړ په ډیر بی شرمانه ډول په خاورو ګډ ګړه، ددي قربانی له برکته اتحاد جماهیری شوروي مات او ډیر هیوادونه ازاد شول، اما د افغان ولس بدبختي پای ونه موند.
- پورتنی مطلب تائید دي، تر ټولو توره ټپاره همدا ډول د استاد رباني دوران و. دلته هیڅ سیاسي اړخ نه شل کيږي، یوازي جنایي برخي ته پام را اړوم. عبدالعلی مزاری (رقص مرګ) رواج ګر، د پښتنو په سرونو کي یي میخونه ووهل، د ښځو سښي یي پري کړي. عبدالعلي مزاری هغه څوک دي ، چي نن یي حاجي محمد محقق د وژلو تجلیل کوي. عبدالعلي مزاری

د طالبانو گیر ته ورغی او وي وژي. د جناب مجدي هم شهادت په برخه نه و، ولي چي د احمد شاه مسعود راکت د هغي الوتکي نه چی مجدي يي د اسلام اباد نه کابل ته راوستی بچ شو. مجدي هم د خپل بقا په هیله د گلم جم مشر دوستم ته د خالد بن وليد لقب ورکړ.

په همدې دوره کي د قلم ، چمن او زرداد جنایات به د وطن په جینايي تاريخ کي تل پاتي وي. گرچه زرداد د حقوق بشر دنفقي په جرم ونيول شو او په لندن کی په ۱۲ کاله بند محکوم شو .

زرداد یو انسان سپی کړی، چي د سروبي په لاري کي به يي انسانان په دارل، د حزب اسلامي قوماندانان وه، د شمال پهلوانانو هم هر جنایت وکړ، پهلوان رسول او پهلوان ملک به هم څوک هیر نکړي. د عبدالکیم شجاعی په ارزگان کي په سلو کسان ووژل ، مگر د محمد کریم خلیلي له برکته هیڅ چا محکمي ته راکش نکړای شوی.

په مزارشريف کي د مزارشريف او د کنډز ولايت د طالبانو جنګي اسيران، د فارياب د ليلي په دېست کي تر دري زره ډير کسان په ډير وحشت او فجيع ډول د جنرال دوستم لخوا قتل عام شول. د حقوق بشر او جنګي جناياتو د قانون خلاف عمل دي. طالبانو هم خپل مخالفين په مزارشريف او باميان کي هيڅ زره سوي ونکړ. زه يوازي دانه وایم چي افغان، افغان وژني، بلکي دا وایم چي انسانانو، انسانان وژل. د هغه کسانو وژنه زه یادوم، چي د جګړي د میدان نه دباندې وژل شويدي. دجګړي پر مهال وژنه چندان څوک کيسه نکوي. داچي د جهاد د وخت نه وروسته جګړي ته ورليږل، د زور څخه کار اخيستل کيدو، په رضا هيڅوک مرګ ته نه ځي ، جنگ د مرګ لويه ده، پداسي حال کي ، چي جهاد ته خلک د وطن د ناموس او دخدای د رضا د پاره په شوق داخلیدل، مگر داجګړه په زور سره عملی کيدل. د طالبانو په بریدونو کي د پنچشیر د فتح د پاره هم ددواړو خوا تلفات او وژنی ډيرو.

د طالبانو جلب او جذب ټوله په زور و. اکثره خوانان چي جنگ ته به په هيڅ ډول تيار نه و، تعليم او تربيه به يي کمه وه، ترينينګ به يي نه وکړي، نو پدي خاطر تلفات به يي درانده وه .

په همدې تاريخکه فضا کي ټوله بشري ، افغاني او اسلامي ارزښتونه تر پښو لاندی شول، هر چا د خپل ژوند د بقا د پاره په هرڅه لاس پوري کاوه. ټولنه پر دوو طبقو ظالم او مظلوم وویشل شوله. څوک چي د ظالمانو په کتار کي ودریدل، د خان د شومو اهدافو د پاره يي ظروف هم برابر کړه، کسان يي پر خان راټول کړ او تنظيم يي کړه، دا ډله اکثره هغه د جهاد پخواني قوماندانان وه . د جهاد تر عنوان لاندي هر روا او ناروا مرتکب شول، په سياسي ډګر کي هم دوي د جهاد د امتياز تر نامه لاندي هر جنایت لاس پوري کړ. تهديد ، اختطاف، تجاوز، غصب،وژني او تبعيض نه کار واخيست.

دوي د خپل ناکامي دليل دا وايي چي امريکا او غرب موږ تنها پريښودلو، دا يوه پلمه ده ، خپل کور په خپله څوک ودانوي، دبله گيله پکار نده. تا ولي خپل کور پخپله خرابوه او ولي دی ورور وژنه کوله . او وايي چي امريکا د اسلامي نظام زغم نه درلود او خپله بړه پر بل وړ اچوي.

استاد سياف د ا خپلي ناخوالي چي د کابل ښار دده او د وحدت د خودخواهي په خاطر ډيري خرابي په برخه شوي. دليل دادي، چي کفارو د سوچه اسلام د مخنيوي په خاطر زموږ وطن داسي خراب کړ. البته د پردو د لاس رول هم د هيريډو ندي. استاد ! وایم چي تاريخ قضاوت کوي، کفارو زما وطن ندي خراب کړي، زما وطن تا او تا غوندي جهادي رهبرانو خراب کړ. انصاف پکار دي، توبه وباسه، ستا د خبره غوندي الحادي رژيم بقايا لکه ، کشتمند، سليمان لايق، دستګير پنچشیر، شهناز تټی، محمد یونس فکر ، نورمحمد نور،حسن سرق وغيره، غيره جنايت کارانو دا ټوله خپل خيانت او جنايت د ساره

جنگ محصول بولي. داچي د سيوسالزم د پلي کولو دپاره يې د حفيظ الله امين له خولي يوازي يو ميلون کمونستان پکار و، نور يا دپردو په صحراوکي اواره کړل، يا قتل عام پروانه کول.

د جهاديانو او کمونستانو شعارونو تر منځ ډير ورته والی ليدل کيږي او دواړو د ايدلوژي فکر درلود او ديو ديکتاتور نظام پلوي درلوده. مثلاً کمونستانو به دالحادي نظام وخت کي شعار ورکاوه، چي (کارپکران جهاد سره يوشي). مگر اخوانانو به ويل چي (اسلام مرزنه پيژني)، چي يو بل ته د ماتا په لحاظ نژدي دي او يوه جهان بيني لري او د بل فکر زغم نلري. زموږ هيواد هم دغو دوو مفکورو خراب کړ. استاد سياف و، چي اسامه بن لادن يې په جلال اباد کي پذيرايي کړ، مگر اوس يې پر امتيانو بد وايي او طالب غندي. خاطرات امرالله صالح په ماندگار کي کال ۱۳۹۲.

که نوره عادلانه محکمه يې په داد ونه رسيدل، تاريخي محکمه خويه دوي محاکمه کړي او زوی او لمسي يې پري خجالت وباسي. يعنی دا هر جنايت کاره او خائين د خان د پاره اوس هم د برانت لاري پلټي.

نو همدا جنگي جنايت کار و، چي هيواد خپله شيرازه د لاسه ورکړه، د ظلم دسکي بل مخ را واوښت، اخلاق کمزوري شول، ظلم او تادا بل رنگ وموند. پر ولس ظلم وشو، چي دکين خوانه و او که د بنی خوا نه، دظلم د پاره زمينه برابره شوه. رشوت، واسطه او زورواکي، شر او فساد اوج ته ورسيد، شر او فساد ديو دري ضلعي هندي شکل جوړ کړ، چي بايد ورته د شر او فساد مثلث ووايو او هره ضلعه يې د يو خبيثه جرمی عنصر نه جوړوي، کوم چي پورته ذکر شو.

البته طالبانو هم ستونزي لري او عام ولس تري په عذاب کي و.

که يو سړی رنځور وي روغ به شي، که غريب وی خان به شي، اما که يو څوک او يا يوه کورنی او يا يوه ټولنه اخلاق خراب شول، اصلاح يې اسانه نده.

شر او فساد دومره عام شويدي، چي د ټولني په ټولو ابعادو کي ريښي خغولي دي. اصلاح يې غوڅ حرکت غواړي. ښه او بد سره ورک دي، په خيانت او قانون شکني بر علاوه چي نه شرميږي، بلکي په مغروره کيږي.

د طالب نه د هر چا ډار کيده، مگر طالب امن راوست، ناموس خوندی شو، شريعت قايم شو او زورگويي ختمه شوه، دتجزيي مخه ونیول شوه او د فدراليزم کيسه هيره شول، د کابل ښار چي د جهادي قوماندانانو تر منځ ويشل شوی و خلاص شو.

زه سيل بين ترخپل توان پوري د خبيثه مثلث هره ضلع بيان او تشریح کړم.

شر او فساد مختلف ابعاد،انگيري او علتونه لری، لکه اقتصادي، اجتماعي، تربيتي او داسي نور. زه يې د جرم پر علتونو بحث نکوم، دلته دجرم تشخيص او د مجرم د نيولو او د جرمونو د مخ نيوي په هکله بحث کوم، چي زموږ ټولنه کي و دی خبيثه مثلث ته پام وشي .

۱ — واسطه: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا

يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾

د شر او فساد د مثلث يوه خبيثه ضلع واسطه ده. واسطه او وسيله زموږ هيواد يوه عام ډول لري او چندان عيب او شرم نه دي. گرچه اغيزه يې تر دوو نورو ضلعو لږ نده. زموږ د ټولني تشکيل او ساختار واسطي ته ډير جوړ او مساعد دی. هيڅ کار بيله رشوته مخ ته نه ځي. که رشوته نه و، نو واسطه اړومرو ضرور ده. هرچاته چي څوک وغواړي، لار ورته

موندلای شی. کوم کس ته چې چا ورته کاربند دي، هغه ګاونډی ، همنصفي، ملګری او وطن دار لري او ګوندی او کورنی سره اړیکي پېداکولای شي، که نور نه و ، نو پر دوی هم لاس اړومرو لار ورته پېداکېدای . ټاکنی هم پواسطه دي میعار مد نظر ندی، همدا سبب دی چې د مامورینو بې تفاوتی او بې پروایي سپل انگاري . بی مسؤلیتي لوی رول لري. دنا لایق مامور نه هم پوښتنه نشی کیدای، شاته پښتوانه لري. دشر او فساد لوی لامل همدا واسطه او وسیله ده. کار و اهل کار ته نه سپارل کېږي.

واسطه هم ځوډوله ده ، مثلاً یو ساده سپارش وي او دکار د اجرا هیله تري کېږي، البته دا هیله سبا یو مجرایي هم لري. کار په کار دي او سپارش په سپارش، اسانه سپارش خو هغه دي، چی یو قانوني لار هم ولري. ځیني یو ستونزمن سپارش وي، یو څه مسؤلیت هم باید ومنل شی، چی مقابل لوري پدی ارزي او که نه ؟

هغه د سپاس او شکران د اداکولو وخت کي په ډیر ویاړ او ممنونیت سره دا وایي (چې والله یو غټ کار او غیر قانوني زما سپارش یي اجرا کړ). دا نو کوم عوض او مجرایي هم لري، کار په کار دی ته وایي. بل هغه سپارش دي ، چی یا ستونزمن وي یا مامور صاحب نه غواړي، که څه هم لار لري ، داجرا نه یي ډډه کوي او خپه پدی وي، چی سپارښت او واسطی ته څه ضرورت و، تر څو افغانیو به تیرشوی وای. دي سرگرداني ته څه ضرورت و، زما دي هم په خوله خاوری کړي. آن کله، کله نو بیا ورسره مشکلتراشي کوي؟

که واسطی ته ووايي او عذر کړی، چی دا غیر قانوني عمل دي، په ډیره درایت وایي ، چې که قانوني وایم، نو زه نه راتلم، پدي خاطر راغلم چی غیر قانوني کار راته وکړه. ناروایي هغه حالت دي، چی په هر ملحوظه چي و، ونه غواړي، یا ونه کولای شي، چي سپارښت مثبت ځواب وایي. دی نو دتهدید سره مخامخ کېږي، توطیه ورته جوړوي او په غیر مستقیم که کوم وخت دده کوم قانونی کار یا قانوني حق وي، هم نه اجراکیري او پدي ډول مجازات کېږي، آن پروپاګند او تبلیغ پسي کېږي.(در این راه کشته گان زیاد است). څوک یي بازخواست هم نشي کولای، چي پدي لار کي قرباني شویدی. کیدای شي ، چي څوک رشوت رد او تري پرهیز وکړي، مګر د واسطی نه هیڅ چاره نشته، داسي یو محترم یا دوست به درته راولي، چي ته هیڅ ورته ویلای نشي، هغه تا ته ډیر ګران وي. مراجعین یا عارض په هیڅ صورت طاقت نه راځي، چي کار په خپل نورمال او طبیعي مسیر ولاړشی،ارومرو په واسطه پسي ګرځي. دا کلتور اودا فرهنگ تر رشوت بدتر دی، مراجعه او سپارښت هیڅ عیب ندي. که څه هم یو انحرافي عمل دي او دا عمل په قانون کي منع شويدي، مګر عملي ندي، پدی کار کي د شورا وکیل ډیر ماهر او بي پروا اداره په اداره موکل گفته وزی او ننوزي. دا به یي پلمه وي، کمیشن خوبه اخلي. کار دیده، کار کوي او په ډله ګرځي.

مقررې او تبدیلی پسله رشوته، اکثر اُ په سپارش وي، سپارش هم درجي لري، دلور پورو سپارش اغیزه ډیره وي. پخپله د قومی د ترکیب لاندې دا پخپله د واسطی لار هواره وي او اهلیت به مد نظر نه نیول کېږی. هر مامور او یا وزیر خپل ولي نعمت ته تسلیم دی، نه حکومت ته.

مارشال فهیم په واسطه او سپارښت کي تر هر چا دمخه و.

لږ لیدل کېږي، دغریب بچی د ښه موقعیت او موقف خاوند شی، که څه هم دلور لیاقت او اهلیت خاوند او پر معیارو برابر وي. پدي معیارو کي تقوا تر ټولو بي ارزښته صفت دي.

سپارښ تل زموږ په ټولنه کې یو دود ؤ. دا دطیقاتي ټولنه کې ډیر وي. زموږ هیواد کې اکثرأ طبقه موجود ؤ، نو له همدې سببه قانون یکسان د تطبیق ستونزو سره مخامخ ؤ. په پاچاهۍ نظام کې مو سرداران او شتمن درلودل. په کمونستی رژیم کې بله طبقه رامنځ ته شول، کمیټې مرکز او بولیت بیرو ؤ. د مجاهدینو په دوران کې د رهبرانو او لوړ پوړو قوماندانانو کورني د پخوا سردارانو ځای اشغال کړ.

سپارش دومره عمومي دی، چی تری یو ځای فارغه ندی، محکمه، بنونځی، د کانکور د ازموینې هیأت، روغتون، قراردادونه، د کورنیو او بهرنیو چارو وزارتونه او نور، نور.

تر اندازی دا موضوع یو بل سره تړاو هم لري، دولتي کارکونکی هم په نورماله ډول کار مخ ته نه وری او مراجعین هم تلوار لري، حوصله نلري، چي باید کار یې ژر او سم وشي، نو واسطې ته مراجعه کوي.

د هر جرم د بازخواست او تعقیب عدلي مخ همدا خبیثه مثلث دي، چي مخ یې نیسي، یعنی یا به رشوت وي، یا واسطه او یا زور گوښي. څرنګه چي مي وویل چي واسطه یو عمومی دود دی، مګر پدې برخه کی د ملی شورا غړي ډیر مخ کې په ډیر جسارت او حق په جانب څیره، اداره په اداره وزې او ننوزي، یو څه کمیشن کاری په ګډه وي. ددوي په هکله ډیر نیوکی، پیغورونه ویل کیږي، مګر دوي یې جدي نه نیسي.

د وکیلانو نوم چی (چورلیمان) هم بلل کیږي. لکه (اسپرین باير) د هر رنځ دوا ده. د زنا او لواطت نه نیولي تر قاجاق، رشوت، تروریزم او قتل پسي بېله شرمه روان وي. موکل گفته دروازي ته ولاړ وي، دا ددوي په کرکتر کې نسته، چی ووايي چی دا کوم او دا نه، خپلی یې و شکيږي، وکیل صاحب باید خپه نشي. په هیواد کې د تروریزم مخدر مواد، رشوت په څنګ کې د بدبختي لوی لامل پارلمان دي، چی خان ته د ملت استازي وایي او پارلمان د ملت کور بولي، چی هیڅ ندی، هغه د ګوتو په شمیر کوم کسان دي، لکه محترم داکتر رمضان بشر دوست، چی باید د چورلمان نه نور ووزي. دملت دا استازی دوه سره خنجر غوندي کار کوي، هم واسطه کیږي او سپارښت کوي، رشوت هم اخلي او زور هم چلوي. دا باید ووايو چي پنا غواړو په خدای سره.

څرګنده ده چي هر افغان یو وکیل لري، ځیني وکیلان ددي د پاره چی موثریت ثابت شي، په بله ګرځي یو ډبل د ناروا حمایي تعهد لري. وکیلان خپل منځ کې داد او گرفت لري، دجګړې رئیس او مرستیالان او دکمیټو رئیس هم باید په جیب لاس ووهي. وایي ډم د ډم نه، داکتر د داکتر نه پیسی نه اخلی، مګر وکیل د وکیل نه پیسی او رشوت غواړي.

۲- رشوت(بدي): « عَنْ إِمَامِ الصَّبَاقِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ الرَّاشِيَ وَالْمُرْتَشِيَ وَالْمَأْشِي بَيْنَهُمَا »

د خبیثه مثلث بله ضلعو رشوت دي. رشوت ډیره عامه معنی لري. د جزا قانون کی نقدي پیسی یا مال، امتیاز او یا ګټه په لاس راوړل رشوت دي. شرعي هم ناروا دی. اخلاق او اسلامیت کمزوره کوی. په موږ کې عمومی شویدی. دکارونو اجرا د تور بازار ډول غوره کړی، تر څو مراجعه ورته وشي. هر مامور د خپل رسمي او دولتي موقعیت پر مبنی د خپلي خولې په اندازه د رشوت ګوله پورته کوي، البته چي د مامور، مدیر او رئیس اندازه توپیر لري، د والي او وزیر لقمه لویه وي.

رشوت په ترافیک، بنونځي، بنواړالی، مستوفیت، روغتون، پولیس، څارنوالی، قضا، ګمرک، په هر محل او ځای کی لیدل کیږی. په ادارو، سرکاتو، کورونو، او هوټلونو کې اخیستل کیږي. اوس رشوت هم مدرن شویدي او یا د خطر دکمپیو په

خاطر په دوبي کي اخيستل کيږي. دقاچاق ، گمرک، تروريزم په څنگ کي رشوت د هري ملي پروژي که ساختماني ، زراعتي او يا امنيتي وي ، چي رشوت او ناوړي گټي پر ننوتی ، پروژه به ناکامه او ناقصه او په درد بخوره به نه وي. رشوت (بدې) په دري ډوله دي:

۱- مراجعين او عارضين هم سړی تشويقوي، کله، کله يي نوم سوغات او تحفه پر کټيږدي، مگر مانا يي هغه يوه ده. رشوت د کار د اجرا او يا د نه اجرا په مقابل کي وي. يو هغه رشوت دي چي د قانونی کار د اجرا په مقابل کي وي، پدي مقابل کي شيريني گفته يو څو روپی ورکړي، البته عارض، د کار اجرا ژر غواړي او خپله يي مراجعه کړي وي، د همدی کار اجرا مامور ته بي خاره او بي مسؤليتۍ دي، خپله غوښتنه کوي.

۲- بل ډول يي دعارض د ناپوهی نه گټه پورته کوي او قانوني کار ورته سخت کړي او د مارانو سرونه ورښکاره کړي، چي عارض خپله لار ورکه کړی او يا يي په بيروکراسی را وپيچي او نخود سبا پس روان کړی، دا کسان بيا هم د زغم نه کار اخلي او هيڅ مربوطه ادارو ته شکايت نکوي، گرچه اعلانونه کيږي، مگر مراجعه نشته ، تر څو هغه و رشوت ته حاضر شي. او کله ، کله عارض د بزبرگواړي نه کار اخلي، د مامور د غوښتنی په غير يو څو افغانی د (چای پولې) په نامه ورکوي. که څه هم کار يي قانوني شکل نلري.

دغه دواړه ډولونه دود دي.

۳- بل ډول د دريا دلانو رشوت دي، چي د هيڅ نه ، نه ډاږيري، تور سپين کړي او سپين تور. ددي ډول اجرائتو په مقابل کي رشوت هم ډير دروند وي او جعل او تزوير هم په کار اچوي. برملاکيدو په صورت زندان او يا فرار هم مني او يا پخپله دروند تلوان ته چي هغه به د رشوت تاديده وي، چمتو کيږي. او يا په زور او تهديد رشوت غواړي ، لکه چي په ۱۳۸۶ کی عبدالجبار ثابت لوی څارنوال د خپل جهاد د اعلان په ترڅ کی و ولاياتو ته لشکر کشي پيل کړه، چي دلته زه يوازی د ننگرهار د خوا اجرائت ليکم: ثابت صاحب خپل نظامي مرستيال چي په نادر چور مشهور ؤ د عملياتو امر وتاکي او پخپله په جلال اباد کی د حاجی ظاهر قدير پر ځای مرکز ونيوي، ميله چالانه شوه ، پسونه دی او کبابونه، پتي داني دی چي تااو بالا کيږي. چور نادر د سروبي نه تورخم پوري د تيلو ټوله پمپونه پدي نامه چي اوبه ورسره گدي دي ، مهرولاک کرل، داچي اوبه لري او که نه په چا به يي ثبوت کړي ؟. موټرونه توقف وکړ او لاري دي چي ودریدلي . په ښار کي غوغا شول ، ثابت صاحب نه څوک گوري او نه عرض اوري او نه د بل بازخواست مرجع شته. پداسي حال کي چي موضوع حقيقت نه درلود.

لنډه داچي جلسی او غوندي شوي ، هدف معلوم شو، چندي ټولي شوی او پيسی را غوندي شوي. هر يوه خپل حق ادا کړ. حاجي ظاهر څه وساطت وکړ، هرڅه سم شول. ثابت کابل خواته حرکت وکړ، مگر د نادر چور سره پر فيصدي لانجه راغلل. نادر چور پنځوس فيصدي غوښتل، ثابت و دی ته حاضر نه ؤ. بالاخره په ۲۵ فيصده فيصله وشوه ، مگر بيا هم د نادر پر برطرفي لانجه ختمه شول، مگر بازخواست چا ونکړ، نه مديا څه وويل، نه پارلمان او نه امنيت ملي.

بل هغه ډول رشوت دي، چي ددواړو خواوو گټي پکي تضمين شوی وي، لکه گمرکات محصول کم کړی، د گمرک مامور هم په حق ورسيزي او تجار هم . يا قراردادونو کی ، د دواړو خوا تر منځ تفاهم او باور راشي، ددواړو گټی تضمين شي. ددو تر منځ معامله ده ، دريم نه په خبريږي، دواړي خوا راضي ښکاري. دداسي معاملو کشف هم مشکل يا نا ممکن وي.

په هغه مخکني ډولونو کې د شکایت او اطلاع امکان شته، مګر پدې ډول معامله کې شکایت او اطلاع موجود نه وي، یوازی دولت متضرر کیږي. دولت بیچاره وارث نلري. خریداري هم دهمدي ډول د دواړو لخوا موافقه وي.

په اوسني حالت کې ډیر او ستر رشوت په مقرريو کې دي. کوم مامور نه غواړي، د واسطې له لاری مخ ته ولاړ شي، بي حقه به پاته وي. رشوت اسانه او بي خطر او بی زحمته لار ده. هر ولایت او هر پوست جلا قیمت لري. بناروالي، د پولیسو قومندانۍ، ولسوالي، سرحدونه، محکمه او قضا، د ترانسپورت مامورین، د ګمرک مامورین، بندروالي، مستوفیان، و غیره و غیره. هر ولایات هم په جلا قیمت دي. هره څوګی سرقلی لري، کله دا معامله او تادیه مخ کې تر مقرري کیږي، کله په فرصت وروسته تر مقرري. د خدای دپاره ، د ضرورت او لیاقت پر بنا مقرري ډیره کمه ده، یا به واسطه وي او یا رشوت. د اطرافو رشوتونه اکثره د ارباب او ملک او قریدار لخوا په ولسوالیو کې اجرا کیږي، چې د مامورینو د اعتبار وړ کسان دي او بي خطره دي. د شورا وکیلان هم پدې کارو کې تر نورو وړاندي دروازه د مراجعینو په مخ خلاصه وي، چې ژر څوک یوه درنده او د برکت ډکه موضوع ورته حواله کړي. کمیشن کاران یوه بله بلا ده چې را دود شویده.

رشوت دومره زموږ په ټولنه کې ریني کړيدي، چې یوه کړی تري جوړه ده. څرنگه مي د ځینو وکیلانو نه اوریدلي دي، چې موږ هم مفت او مجاني ډول رایه نه ده راوړي، دا مصرف باید را وګرځوي او دبلي دورې د پاره هم باید پس انداز ولري، د کمیشن کاري په څنګ کې د وزیرانو نه د رایو او استحضاح په وخت کې خپل مصرف باید پیداکړي. ډیر وزیران همدا کار کوي. وامي وریدل چې د انجنیر ضرار احمد مقبل د کورنیو چارو د وزات په وخت کې د استحضاح په مقابل په هغه یوه شپه څلور لکه دالره و شیندل. دضرار احمل مقبل په وخت کې ، کله چې وزیر ؤ، د کورنی چارو وزارت هر څوکی ، لکه سرقلې خپل معین قیمت او اجاره درلوده. وزارت د راهنمای معاملات نوم ګټلی ؤ.

وزیران ددې مصرف د پوره کیدو د پاره د مامورینو د مقرري پر مهال دا مصرف باید راوګرځی. او مامورین د ولس نه . دا یوه لړۍ ده. ممکن که پام وشي ، تر ټولو ولس زیان ګوري.

زما یو دوست په اداره کې یوه لوړه څوکی درلوده، زوی یې د پوهنتون نه فارغ شو او په یو مناسب ځای کې مقرر شو، دې زوی دومره ژر په رشوت او بدو پیل وکړي ، چې آن منوګراف یې لا نه و تمام کړی، د پلار خط تعقیب کړي. لکه چې وړاندي اشاره وشول، هر یو دخپل موقعیت پر مبنی کار کوي. بنوونکي د شاګرد په نمرو کې خپل کار کوي، قاضی په فیصلو کې ، د پولیسو مامور د قیمارخانو او شراب خانو او فاحشه خانو سره شریک وي، همدغه د فاحشو بیچاره ګانو پیسې د کورنیو چارو لوړپوړو ته رسيزي، چې هغو د ځان په خرڅلاو پیداکړي دي.

د وطن د پاره د رشوت هر عمل جلا، جلا خطر لري. همدا سبب دي، چې د پوهنتون نا لایقه کسان فارغ او دواسطې یا رشوت بواسطه مهم ځای ونیسي. د نالایق او بد اخلاقه مامور چی پیل یې په رشوت کړيدي، نظام به څه هیله تري ولري ؟. بدې اخیستونکي دغله ، قاتل ، قاچاقیر او تروریست ملګری او شریک دي.

د پوهنتون استادان په خپل وار او امکاناتو او یا ادارو کې د بنځو او انجونو نه هم د بد اخلاقي او نامشروع غوښتنې اوریدل کیږي. ولي چی رشوت یوه پراخه مانا لري.

د نظام یو مهم رکن مقننه په درغلیو راغلل دي. چې تر بون یې نبودن د ملت په ګټه دي. د خراغ ورځپاڼه د چنګاښ پر څلورمه او کال ۱۳۹۰ داسې لیکي : « این شورا توام با تقلب و دستکاری، جلوسی زده، و تلاش دارند که به خود مشروعیت کسب نماید ».

پوهان داسې وايي « فساد زماني اوج ميگرډ، که روحیه خدمت گزارې تضعیف گردد و بالاخره جامعه به انارشي سوق ميگرډد »، چې زموږ په ټولنه کې صدق کوي. بل ځای وايي « چې فساد د قانون حاکمیت او عدالت مختلوي .. ». د ناټو د قوماندان جنرال السن دا خبر د وېسا د ورځپاڼې په کال ۱۳۹۳ او غواي پر ۱۳ چې « فساد تر طالب خطرناکه دي » خپره کړې ده .

فساد هر وخت و او په هره ټولنه کې لږ او ډیر شته. نورو هیوادونو کې بازخواست شته ، مگر زموږ هیواد کې ډیرو مسایلو ته سرسری نظر کتل کیږي، بې تفاوتې سخته مسلط ده. که دې موضوع ته په دقت وکتل شي، چې د بابای ملت او سردار داود خان په وخت کې رشوت ډیر کم و او هغه هم د مامورینو په ټیټه طبقو کې. د هغه راوروسته د کمونستانو په رژیم کې هیڅ رشوت نه و. که کوم چا به ناوړه گټه واخیستل ، البته دمکرویانو یو پارتمان به ورسېدې. طالب د رشوت مخالف و او په جدي مبارزه کې ورته ولاړ و. د شریعت او قانون په پلي کېدو ډیر جدي و، مگر دربانې په دور کې هر ډول جنایت رواج و . او دکرزي دور کې چې دربانې د وخت چارواکي رویکار و، البته په ډیر لږ تفاوت هره ناروا لیدل کېدل. ممکن عمده دلیل به هم د بهرنیانو موسسې او NGO گانې وی، چې بهرنیان هم پدې اختلاس او ناروا کې شریک و. البته چې د ژوند سويه بدله شوه لوکس ژوند رواج وموند. دشیرپور کورونه، کروزیڼ موټران او د دوبي چکرونه.

مگر طالبانو یوازي نکاحوي ډیرې کولې ، مثلاً پخبله ملا محمد عمر څلور نکاحوي کړي وي او د رشوت په ضد و. د کرزی وخت رشوت او بې بازخواستې پدې کچه وي چې په اکثره ځایونو کې خلک دخیل بازخواست د پاره د خپلې سیمې طالب ته ورتلل او مشکل او دعوا به یې په حل کول. د طالبانو د اسلامی تحریک د ختم سره د استاد رباني د وخت مسلط قوماندانان په لومړیو کې دار درلود، مگر د وخت په تیریدو بیرته ځان ونیوي. هغه آش هغه کاسه شوه. البته د فساد د ډیروالی یو لامل د دفتر او دیوان نه درلودل او پر معیار برابر کارکونکی نه درلودل و، چې دا دواړه په جنگونو کې له منځه تللي و.

هرځای چې فساد وي، د وکیل صاحب نوم ورسره یو ځای اخیستل کیږي، مثلاً د لته د وکیلانو بې پروايي ددوي د غیرحاضري یو بڼه ثبوت دي، لکه چې د ۸ صبح ورځپاڼه کال ۱۳۹۰ او د غبرگولي ۱۷ نیټه د هغو وکیلانو نومونه چې غیر حاضر و، خپاره کړه، وکیل ددې شیانو پروانکوي. وکیلان بې کبره دی هیڅ کله د حق او نا حق، مظلوم او ظالم توپیر نکوي. د هیواد یو لوی د علید مدرک گمرکات دي، مگر د مربوطه رئیسانو سره والیان په ډیر جسارت شریکان او دولت ته یو لوی زیان دي، لکه د اسلام کلاه او تورغوندي، د وخت د والي محمد اسمعیل خان، حیرتان د استاد عطامحمد نور، تورخم د حاجی قدیر، بیا د حاجی دین محمد، سپین بولدک د گل اغا شیرزی او بیا د والي اسدالله خالد او نیمروز د عبدالکریم براوي په لاس او کنترول کې و.

کوم کسان چې د استاد رباني په وخت کې رویکار وه او یا کومه وضعه چې د استاد رباني په وخت کې وه، عیني وضعه او د هغو کسانو لخوا بیرته البته په یو لږ څه تفاوت مسلط شول، هغه اسمعیل خان و، هغه استادان ، هغه مارشال او هغه حاجی قدیر، چې حامد کرزي ورسره مشت و گریبان و، اما په هغه کچه چې د رباني په وخت کې و، اوس هم دي. گرچه د کرزی به تل دا وینا و، چې د حکومت ستونزه پخپله د حکومت نه ده ، مطلب یې همدا کسان و. فساد او رشوت چې کوم د حامد کرزی وخت کې و. او د رباني وخت کې و، د پاچا او داود خان او طالبانو آن د کمونستانو وخت کې نه و. جهادي رهبران هغه نه و، کوم څه چې به یې ویل، مگر کارمل او تره کې هغه و کوم څه چې یې ویل.

دارمان ملي جريدې يو مضمون د ښاغلي مبشر په قلم تر (عجب است که بحران افرييان، بحران زدايي مي کند) عنوان لاندې يو مضمون خپور کړي ، چې څو ټکي يې را اخلم : « فساد بحرانزا در کشور به زماني بر مي گردد که نجيب سقوط کرد ، ولي مجاهدين راستين از صحنه سياسي و نظامی کشور رانده گرديند، و قدرت را زورگويان و شماری تفنگ سالاران قبضه نمودند، که امر ان گونه را تا امروز مردم بيچاره افغانستان به گوشت و پوست لمس ميکنند. »

فساد عمومی شو، هر ډول جنايت او قانون شکنی د يو څو بدماشانو لخوا مسلط شو، ولس به دا ويل چی د الحادي رژيم د (کور، کپړه، ډوډی) نه غواړو، اما ظلم ولي راسره کيږي ؟ بي عدالتي ولي عمومی شول؟

په همدې مضمون کي بل ځای ليکي : « بد نه بزرگي از فساد را گروه های جهاد سابق تشکیل ميدهد، که اعضای جمعيت اسلامي با حضور پررنگ ان، خورد تا راس هرم، در تشکیل دهی آن دست مجال تري دارد .»

په جمعيت کي لوی لاس د نظار شوراؤ او شوراى نظار د پنچشير نه عبارت دي.

بل ځای ليکي :

« جمعيت اسلامي که خود را فاتح کابل حساب ميکردند، چنان بر زمين دولتی، ساحات سبز و حتی خانه های شخصی مردم شکم افکندند. که شايد اين چنين و اين گونه غارت ها در تاريخ کشور کم سابقه باشند.

که شايد از ياد استاد رباني رفته باشد، که چگونه خانه های مردم بدستان تفنگدارانش ويران شدند وتوسط ارجمندان و نزديكانش بتواند، در فساد را در دولت کابل گشود. و از قانون شکني های و غصب و تاراج انان مردم اکاهي کامل دارند. تفنگداران غارتگر وحق ناشناس بلکه در (دراکولای) که از نوشيدن خون انسانهای و ازيت و ازار حظ می بردند و بدست آوردن هدف سوم خود که همانا غصب و تاراج دارایی مردم بود، چنانچه جاعه و بحران در کشور دامن زد که بالاخره نظام استاد ربانی از اوج طوفان به پرتگا سقوط مواقع گرديد. خاطره های درد ناک رقص مرده ،ميخ کوبی ها ، سینه بری های ، گوش بريها، هنوز زنده استند

بخش عظیمی از فساد در کشور اعضای جمعيت اسلامي دست دارند...

محترم مبشير په اخير کي زياته وي:(در نظام کنونی گيريم ، اگر پنج چارک مسوليت به دوش کرزی باشد دست کم یک سير ان بدوش معاونان ان است»

څرنگه چی محترم مبشير پخپل پورتنی مطلب د ده مرستیالان مسؤل بولی. مرستیالان آن په ډيرو جناياتوکی لاس درلود. دده مرستیالانو د قانون د حاکميت مانع گرځيدل،په ارزگان کی د ډيرو کسانو په وژنو تورن، جنرال عبدالحکيم شجاعی د زندانی کيدو مخ محمد کریم خليلی ونيوی او هغه يی په يو ډول ، دبولونونه مانع شو. مارشال فهيم د هر جانی شاته ولاړو، اميرگل اوکمين د بغلان قاتلان ده خوشی کړل. د دوی دواړو وروڼه حاجی نبی د کابل د جنوب د مخکو غصب د ده په حمايه دوام ورکړ. او حاجی حسين د مارشال ورور په هره سواستفاده کی ولاړ و چی کابل بانک يي يو مثال دی.

په رېښتيا ټولي ناخوالي، چی تاريخ يي يادونه کوی، لکه چی د رباني په وخت کی پردی هیواد راغلل، اوس يی هم د کابل د زړه غونډي په مرگ هم ونيول. د ده وخت کی ان تجزی خطر موجود و. ورسره پدي نا خوالوکی، جنرال عبدالرشيد دوستم، استاد سیاف، عبدالعلی مزاری څنگ ته ولاړو. ترڅو د (شر او فساد) چيغه پورته شوه.

کله چي ملا محمد عمر را ورسيد. دوی ټوله اواره. او وطن د لنډ مهاله دپاره د دوی د شر او فساد نه وژغورل شو. گر چه گلبدین حکمتیار د رباني د خود سری جلوگیری کوله. کله کله به یی راکت ورته حواله کوله، مگر غوڅ حرکت د ملا عمر و، چی دوی د وطنه وتبتي ته اړشول.

رباني تر دې اندازه محیل و ، چي هڅه يي وه چي د بن کنفرانس هم خراب و مختل کړي او د حامد کرزی درا تگ مخه ونیسی. کله دا پلمه او کله دا پلمه رامنځ ته کړي، البته پدي کی د محمد یونس قانونی، چی اوضاع او د امریکا او غریبانو په وضعه پوه شو تصمیم اغیزه من واقع شو. د ده قصد همدا و، چی وطن بیا په بحران کی ډوب کړي، مگر نور چا مجال ورنکړي. ضرورت و، چی طالب نور ختم شی. طالب و وهل شو، البته پلمه يي هغه د (11سپتمبر) و. داخلی بیا امتیاز هغه یوه ډلی ته ورسيد، چي د رباني په وخت کي په لاس کي و، مگر د بن کنفرانس عملي سو.

داخلي د جهاد په نامه نه، ولي چي جهاد يوه عمومي پروسه وه. دا خلی د مقاومت نڅاړه رامنځ ته سوله او امتيازونه، څو کي گاني، غصبونه، قدرت او ثروت، وياړونه ټوله ورسره مل و، کومه مرحله چي پنجشیر د طالب سره مقابله کړي وه. په حقيقت د افغانستان فاتح او د طالبانو نسکوریدل b16 او b52 و، نه شمال تالوالي، مگر امتياز تالوالو واخيست.

د حامد کرزي دور پيل شو. هغه کسان، هغه څيري او هغه سالنگي، امان الله گنر، حاجي الماس، حاجي قدير، جنرال اسمعيل خان، بسم الله خان، امراالله صالح، عارف سروري، مارشال، يونس قانوني او داکتر عبدالله چي تر پخوا نور هم تيز او تيزتر شوي و. د هيواد شاړگونه يي په منگولوکي ونيول. ټوله مادي او معنوي امتيازونه او وياړونه په دوي پوري ورپته شول.

گر چي د نړيوالي ټولني طرحه د اوه، چي هيواد، سوکه، سوکه د مدنيت، قانون او عدالت خواته سوق شي. د يوناما دفتر جوړ شو. د وسلو ټولول، DDR او دايابک پروسه پيل شو. مگر په شمال کي دا پروژه ناکامه و، غصب، زورگوي دوام و موند.

په شمال کي د پښتنو مخکي ونيول شوي، وسله تسليم نه شول. ديو شمير وطني خاينانو په مرسته د گاونډيانو لاسونه او فرهنگي يرغل نور هم شدت وموند.

د دي کتاب ليکنه مطلب ددي دور د فساد او شر ليکنه او تاريخ ته سپارل دي. او يا د دولت داري او فساد سره د مبارزي اجرائت او کرنی ليکل دي، چي څنگه په هر اړخ کي د فساد شتون دی او څنگه هيڅ يوه پروسه بيله درغلي مخ ته نه ولاړه. ديموکراسي د ناکامي سره مخ شول، ان ټاکنوکي د شومه پيښي په څرگند ډول شتون درلود. د ۱۶ دوری د ولسي جرگي انتخابات د درغليو ډک ټاکنی و، د ولسمشری دواړي دوری داعتراضو په څپوکي لاهو شول.

استاد عطا محمد نور به کله د موازی حکومت چيغی پورته کړي او امراالله صالح به د ارگ ننوتل او تردیوالونو د اوبنتولو د خپلي شبکي پواسطه اخطارونه صادرول. د 13 کالو ديموکراسي، شوری ملی تفاهم، د مدنی ټولنی ټوله نادیده نيول، چي دا ټوله د شر او فساد منحوسه څيره ده.

د خدمتگار ورځپاڼه د امراالله صالح په هکله ليکلي: (چي ته د خودمختاره اداري يو ناکامه مشروي اوپه جعل او تنوير کي سابقه لری، ان د 12 شهات نامه يي جعلی ده، د CIA سره ستا د خاصو اړيگو نه هر څوک خبر دی.)

کله چي کوم کس دا وايي، چي اوبه د سره خري دی، مطلب يوازی حامد کرزي نه دی، بلکه دده چهار اطرافيانو نه مطلب دی، مثلاً د ارمان ملی ورځپاڼه په 1388/9/30 نيټه کي ښاغلی رومان ليکي « اقای ريس جمهور خانه از پای بست ويران است» مطلب د نورو نه هم دی، نه يوازی حامد کرزي نه.

داچي کرزي به اکثره وخت ويل، چي دولت مشکل پخپله دولت دی. دا رښتيا خبره ده، مگر واکداران يي دا مطلب خان ته نه نيسي. د مارشال ورور حاجي عقيم په خيرخانه کي سپينه ورځ خپل دتجارت شريک پر يوه وره خبره ووژي. وژنه په خود کشي بدله شوه، کوم مرد ميدان دی، چي دده څخه تحقيق او يا د طب عدلی نظر واخلی. حق العبدی يي حل شوه، کيسه ختم شول، خلک به اعتراض کوي، چي ولي کرزي دداسي واقعاتو تعقيب نکوي. دا هم بايد وويل شي، چي وطن يوازی د کرزي نه دی، هر لوی او واړه په وطن بايد د حق او عدالت پلوی وکړي، ايا که دا پيښي تعقيب شي، نو مارشال به ارام کښنی، که به تردی نور خطر هم رامنځ ته کړي؟

يو بل مثال: يو دامنې سرچيني بيان کاوه، چي جنرال عبدالمنان د کورنيو چارو د تروپيرزم ريس ته د شهزاده سراي صراف شکايت اوعرض وکړ، چي يو څوک يي تهديدوي او تري جزیه غواړي. پلان جوړ شو، صراف ته هدايت ورکړه شو، چي پيسي ورکړي، دوی به يي بالفعل ونيسي، سری يا ډاکو يو لک ډالر واخيستل، پوليسو په ملکي لباس کي تعقيب کړ، چي نور څوک ورسره دی او چيرته يي وړي، ترڅو ټوله شبکه کشف کړي، نفر شيرپورکي د بسم الله خان کورته ننوتی او په ډير جرات او خدا يي د خداي په امانی لاس وښوراوه. کومه قدرت او کوم مقام به د بسم الله خان محمدی کورته چي هغه وخت لوی درستيز و، ور ننوزی. يا د ضياء مسعود ۷۰ ميلونه ډالر په غير قانوني ډول په دوبي کي گير شول، اسناد يي نه درلوده، خان يي قرار ونيوي او خوله يي پټه کړه، پيسي هلته د ضبطينو په حال کي دي.

پدی هکله څو پانی وړاندی ښاغلی مبشر مضمون له لوستونکی پام بيا راگرخوم.

پدی بايد پوه شو، چي دهيواد رفاء او پرمختگ، نه دميس عينک اونه دشبرغان گاز پواسطه ممکن دي، بلکه شخصيتونه دی چي وطن به اباد کړي.

مگر کله چی چارواکي په فساد لرلی وی، دنور به څه هیله ولرو .

چی اسدالله خالد چی اصلی نوم یې عنایت الله دغزنی اوسیدونکی، د حاجي هاشم زوی او نری ملا یې درلوده، داتم ټولگی فارغ التحصیل. د داکتر نجیب خاد جذب او د مجاهدینو صفوفو ته ولیري. شیر علم د استاد سیاف قوماندان خوش کر. و سید علم دشیر علم ورورته یې خور ورکړه. د مجاهدینو پوستوکی شپې سبا کولی، چی وروسته په مامور اسد مشهور شو، تیز او چالاکه انسان دی. خلیل زاد سره یې اړیکې پیدا کړی، د امریکایانو پام یې خان ته راوگرځول، دغزنی والی شو. قاچاق چی تر ټولوشتمنی دپاره لنډه لار ده، لاس پوری کړ، نیول سوی تریاق یې دغزنی پر حاجي محمد علی خرڅ کړه، بیا دکندهار والی سو. د طالبانو وخت کی تاجکستان ته و تښتیدی، هلته دقاچاق په تور بندی شو. دوزیر دپاره لوړ تحصیلات په اساسی قانون کی اړین بلل شوی دی. نوموړی دزدندان شپې په تحصیل کی ادعا وکړه، چی دولسي جرگی دخواست وکیل همایون خلقي، چي په اتحاد جماهري شوروی کی تحصیل کړی ؤ، په پارلمان کی تری وپوښتل، چی درس در نه تپوس نه کومه، یوازی دخپل یو استاد نوم ووايه. داسی یې نه ؤ زده، مگر بیا یې هم رایه یو وړي. لومړی دسرحداتو بیا د امنیت ملی رئیس شو. بیکاره او بی کفایته دی، خرابه ځوانی یې تیره کړی ده. بی ناموسي یې په برملا ډول و. پدی لار کی چندان د چا پروا نکول. د پیسو په مقابل کی یې رايې واخیستی.

محمد حنیف اتمر : دخاد غړیتوب درلود. تحصیلات نلری پښه یې د جلال اباد په جنگ کی د مجاهدینو په جنگ کی د (الله اکبر) په گولی ولگیده. تیز او رند دی، په مهم وزارتونو کی یې دنده اجرا کړه. څرنګه چی دخاد ترینګ او اصولی یې لیدلی، دیر ژر M6 سره اړیکې ټینګی کړی. مادی او مالی حمایه یې څرګنده ده، دحق او عدالت گوند یې تاسیس کړ. عبدالجبار ثابت دده د سرچینه پیسو تپوس وکړ، ترڅو هغه یې دګوند نه وشاره او ثابت صاحب هم د داکتر عبدالله و خواته ولغړیدی. شراو فساد بله د پارلمان د مدام العمر بیمه او امتیاز دی چی د خپل راتلونکی د پاره د مصونیت یو قانون پاس کړ، چی ددوي راتلونکی یې ګړنتی کوله او دایمی معاش، بادیکارد، وسله او موتر به ورته حواله وای، مگر دا وړاندیز لومړی د مشرانو جرګي لخوا شوی ؤ. ولسي جرګي هم په غوڅ اکثریت تصویب کړ، مگر پدي هکله ددوي اخلاقو او ناورو ګټو په هکله لیکنې راغلي، لکه د عدالت او رفا ورځپاڼي د چنګاښ پر ۲۸ کال ۱۳۹۳ داسی لیکي: « این بار بالاخره تمام و فداکاری تام سر به استادان مقدس اختلاس، چپاول و غارت بیت المالی فرود آورد، و قلا ده ریا سرمایه اندوزی به گردن می اویزند..... » ثابت شد که پارلمان خانه ملت نه بلکی مرکز امن سود گرایي است .

او دا امتیازات د شریف الله کاموي لخوا جرګي ته وړاندي، چی په اکثریت په نیټه ۹۳/۴/۲۲ تصویب شو، مگر په انفرادي ډول چي به دي هر وکیل نه تپوس وکړ، جواب یې داؤ، چی زه نه وم .

د وکیلانو غیر حاضری نور دوي ته کوم د شرم کار نه ؤ. داچی دوی په کال کي یوازي (۱۰۲) ورځي کار کاوه، بیا یې هم غیر حاضري کول او معاش یې پوره اخیست. کومه پټه خبره نه وه . په رشوت راغلي او په رشوت اخته، چی ولس ورته چورلمان نوم ورکړیدی اوچورلمان هغه دریمه قوه ده، چی خبرو پر ځای، بوتونه او بوتلونه ویشل پکي دود دي.

د ګاونډیانو بریدونه او د امریکایانو مخالفت، حامد کرزی ملاحظتو ته اړ ایست او د مشارکت ملی تر عنوان لاندي یو کمزوری حکومت په سرکي قرار درلود، چی خپل وزیرانو ورسره مخالفت او فریب کاوه .

دبلي خوا د پارلمان یې بندوباري او بدی اخیستل او د حکومت سره مخالفت دولت د پاره یوه لویه ستونزه وه، چی د ۸ صبح ورځپاڼه لیکي « نمایندگان برای ازد یاد درآمد شان کمیشن کار ودلالي مینماینند..... »

آن مانډگار د چنګاښ پر ۲۳ کال ۹۳ د نمایندهگانو پر ځای ربابندگان بللي دي.

مقصد فساد په هره برخه کي لیدل کیږي، لکه چي ولسا د غواي پر ۱۲ کال ۹۳ د کرومیت د تیرو د ورځي ۲۰۰ تنو قاچاق خبر لیکلي دي.

همدا ډول د ارمان ملي ورځپاڼې کې په نيټه د لنډۍ ۳۰ کال ۱۳۸۸ کې ښاغلي خليل رومان د (نامه سرگشاۀ عنواني رئيس جمهور) داسې ليکي: « پرسیده شود که ۱۰. ۱۵. ۲۰ سال این مأمورین چه داشتند، که گردن ملت از ستم و ظلم ، بی امنی، ارتشا و اختلاس ، فساد سياسي، مالي ، اداري، بي عدالتی به کلی شکسته است ... ».

ډیورتنتی مطلب داهم باید علاوه شی، چې د سیکار (اداره باز رئیس عمومی امریکا برای افغانستان) یو راپور د اقتصاد هفته په ورځ پاته کي نيټه ۲۲ تله، کال ۱۳۹۳ د (رازهای که فاش میشود) ليکي : چې ۱۰۴ میلیار دالره حیف ومیل شويدي او ۲۰۳ زرو ۸۲۴ قیضه اسلحه ورکه شويده .

د سرنوشت ورځپاڼه په نيټه ۹۳/ ۲/ ۱۳ داسې ليکي:

« د اداري فساد په پراختیا کي امریکایانو هم مرسته کوله ، چې پدی برخه کې د (بلومبرگ) ورځپاڼې راپور ډیر مستند لیکل شويدي. او زیاتوي، چې همدا قراردادونه، جنگسالارانو د پیاوړتیا سبب شو او یوازي امنیتي کمپنیو ته امریکا دوه میلیارد دالر ورکړيدي. »

حمید د عبدالرحیم وردگ زوی د همدې امنیتي قراردادیانو نه دي، چې اوس د همدی درکه میلیاردر شويدي. نوموړي کمپنی چې به د ناتو یا ایساف مالونه لیریدول، دخپل پلار په مرسته به د اردو افرادو د هغو ساتنه او انتقال کاوه، مگر پیسې به حمیدالله اخیستل.

کله چې په ارمان ملي په ۹۳/ ۲/ ۱۶ نیټه او خراغ هم پدې نیټه ليکي: « او کله چې د کابل ښاروال محمد یونس نواندیش او قیس حسن د ولسي جرگې استازي یو پر بل باندې د فساد تورونه ولگول، دلته دولسي جرگې رئیس عبدالرؤف ابراهیمي خبره هم راپورته شول ، چې د نواندیش په خبره ابراهیمي هم څو نمري مخکۀ غوښتل .»

دلته ډیر شکایت پارلمان له غړو نه دی، چې پدې هکله ویسا ورځپاڼه په ۹۳/ ۴/ ۱۱ کي ليکي : « چې لوی قراردادونه ټوله د وکیلانو په لاس کي وي او یا ددوي د خپلوانو لخوا ... ». رشوت دود دي، هېڅ کار بېله رشوت نه اجراییږي، چې د ولس ملا یې خم کړه. د سبا تشویش او د راتلونکي عدم تضمین یو لوی لامل دي، چې دولت پدې برخه کي هېڅ پام ندي نیولي .

۳— زورواکي:

زورواکي د قانون د حاکمیت د مخ نیوی لوی عامل دي. حکومت ددوي د اعمالو په مقابل کمزوري دي. دا هغه کسان دي، چې د زور په څنګ د یو قوي نفوذ خاوندان دي. دا هغه کسان دي، چې هر یو یې لوی نهنګ غوندي دي، دحکومت د اجراتو مخه نیسي، لکه احمد ولي کرزی، استاد رباني، استاد سیاف، مارشال فهیم، جنرال محمد اسمعیل خان ، استاد عطا محمد نور، جنرال دوستم، محمد کریم خلیلي، استاد حاجي محمد محقق او څو تنه نور زورواکان او ددوي خپلوان او کورني.

د قدرت متعدد مرکزونه دي، چی د خپلو گټو د پاره ملي گټې په اسانه قربانوي، د ملي پروژو مخ نیسي، امتیاز غواړي او یا باید ورسره شریک شي. مثلاً د بریښنا په عاید کي شریکان دي، که نه د برق لین پرې کوي. د میابل د شرکتو نه خپل حق غواړي، د امنیت په خرابولو کی لاس لري. په ډیرو ځایونو کي د طالبانو سره شریک دي. همدا زورواکان داو لري، د طالبانو تر نامه لاندې هر جنایت ته لاس اچوي او پدې ډول خپل حریفان هم ټکوي. حریفانو ته توطیې جوړوي، د نفوذ نه

کار اخلي. په عمومي ډول زورواکان د زور منبع څلور ډوله ده : ۱- تفکسالار، ۲- وکیل، ۳- لوړپوړي دولتي چارواکي، ۴- منفذین.

ددې ډلې نه منفذین لکه پرازیت دنورو د خوا نه تغذیه کيږي. غلا او جزگيري کوي. پدې درو نورو ډلو پوري چسپیدلي دي. دهغو تر لاسه ورته راوړي، لوی عمده کمال يې د خولی صفایي ده. په کمیشن کاری ژوند کوي. په جاسوسي هم نه شرميږي، پر دې زورواکانو باندي هیڅ قانوني امر پر اجرا کیدای نشي. د دوي د موافقي نه په غیر یوه عمراني او بازسازي پروژه عملي نده. او یا ددوي امتیاز باید پکې پروت وي. البته دا لیوان لکه حاجي ظاهر قدیر، الله گل مجاهد، ملا تره خیل، ملا شیرمحمد اخند، کریم براوي، امان الله کنړ، ملا عزت، حاجي الماس، حاجي احمد خان سمنگاني او نور، په هر ولایت کي داسي لیوان شته، چي د نورو غوښی خوري، دانسانانو مرگ ورته عادي کار بریښي. دغه لاملونه یو بل ته لاس ورکړي، چي د شر او فساد د یو بوي ناکه چنل بند جوړ وي، چي د خپلو گټو په خاطر د هر ډول پرمختگ او د ولس د سوکالي مخه نیسي او آن د دولت مشربه ویل چي ماته کاسه مي په لاس کي نیولي وه، چي تر دې ځایه مي را ورسول. چي همدا ډول هم وه.

هر دم د خطر سره مخامخ ؤ، ددې کسانو سره هیڅ ډول ملي او اخلاقي حساس نشته، هر ډول جنایت او ملي خیانت ته د خپلو گټو د پاره چمتو دي. زامن او وروڼه يې د هر امتیاز خاوندان دي.

(ماته کاسه هغه کاسه ده، چي د ۲۰۰۹ کال د ریاست جمهوري د کمپاین په وخت کي د یوې مناظري په ترڅ کي ښاغلي حامد کرزي د ملاحظاتو د ساتلو په هکله وویل).

لکه چي وایي : دولت عبارت د نفوس(ولس) ، جغرافیا(مځکه)، زور او وقت ولري، چي خپل مقررات او غوښتنې تطبیق کړای شي، مگر زموږ هیواد کي دا دریم عنصر کم او ناقص دي. دولت خپل قوانین او مقررات نشي عملي کولای. ډیري سیمي نا امن دي او په ډیرو سیمو کي زورواکي او منتفذين د مقرراتو مانع کيږي. نوی دولت لا تراوسه ندي جوړ شوی. دا هریوه د مافیا او دغلو ټولگي پر ځان راټوله کړی، چي د یوې خوا ځان په ساتي او د بلې خوا د نورو د تهدید وژنو او غیر قانوني اعمالو د اجرا قومندي ته چمتو ولاړ دي. وسله وال کسان لري، لاري بند وي.

دا جنایي ټولگي د ځان او یا رهبر، ریني جوړه وي. ځان پر دوي تکیه دي، هغه دده دپاره جنایات تر سره کوي، مگر رهبر مادي او ددوي سیاسي حمایت کوي. دا مافیایي تشکیل دي، چي د یو دبل لازم او ملزم دي.

دغه هر یوه رهبر او یا مشر په لسگونو وژنو او د بشر د حقوقو ناقضان دي، چي حامد کرزی د مدارا نه کار واخیست او ملاحظات يې ساتل، د حکومت زور نه په رسیدی، غوڅ اجرات نه لیدل کیدل او سازمان یافته ډول لري.

حامد کرزي هڅه دا ؤ، چي د مافیا يې کړی، دنامشروع قدرت د لاس راوړلو نه يې مخنیوي وکړی او سیاسي استقامت ته سوق کړي، چي ولسی او مشرانو جرگي ته ورمات شول، ځينو ته يې د مشاور وزیر مقام ورکړ، مگر دوی بالاخره لاري ته نه راغلل، بلکي دواړي لاري خپلي کړی لکه، امان الله کنړ، ملا عزت، احمدخان سمنگاني، یونس قانوني، استاد محقق، استاد رباني، استاد سیاف، ملا تاج محمد، حاجي ظاهر قدیر، ملا تره خیل، الله گل مجاهد، او نور شورا ته راغلل، مگر اصلاح نشول، اوس دواړي غاري خپلي کړي او په دولت کي متعدد قدرتونه او یا واړه، واړه قدرتونه مرکزونه جوړ کړل.

زموږ هېواد هيڅ ډول په داخل کې سياسي ناقراري نشته، کمونستان ملت شول، بهرني پښتوانه او مرېي يې پخپله له منځه ولاړل. بهرني عوامل لکه ګاونډيان دي چې د نا اراميو لامل ګرځيدلي دي او وسيله يې همدا سرزوران دي.

نو زورواکي د همدې حالت نه ګټه پورته کوي. د قانون حاکميت يې خدشه داره کړی او د پرمختګ مخه نيولي ده او دجرمونو د ارتکاب عاملين دي. مافيايي کړی جوړه کړيده او د عدالت مخه نيسي، ظلم رواج کړيدی او دولت يې تر اخيري کچې بې اعتباره کړيدي.

ولس قانع او صابره قوم دی، کور، کپړه، ډوډی نه غواړي، اما دا وايي چې ظلم بايد ورسره ونه شي. همدا د قدرت متعدد مرکزونه چې بدماشان پر راټول، تهديد د نورو د ازار سبب ګرځي، چې ولس ورته (کله خوران) وايی، کوم چې هند او پاکستان کې (ډاکو) ورته وايي.

دا کسان دومره امکانات لري، چې آن مدیا ته يې هم لاس ور واچاوه، هر يو يې تلويزون لري، لکه نورين، ميترا، دعوت، او فردا داسي نور دي .

ددې مافيايي کړی، چې د جهاد نه،تغیر شکل ور کړ، ځيني يې په دولتي قدرت کې ورګډ کړل، چې د دولتي حيثيت په چوکاټ کې به دا صلاح لار ونيسي، مګر ګټه يې ونه رسول. استاد محمد کريم خليلي، محمد قسيم فهم، جنرال محمد اسمعيل خان، استاد عطا محمد نور، حاجي قدیر، دوی هغه زورواکي او مافيايي خوښو ته دوام ورکړ. کوم کسان چې په علم او اخلاقو اراسته و، عمل يې په جهاد کې برخه وانخستل او کلاشينکوف يې په لاس کې نه و نيولي، د خدمت چانس يې نه ورکاوه او دهغو د پاره په اتلامي دولت کې ځای نه و. دا دولت يوازي د مجاهدينو حق و، يوازي توپکسالارانو د پاره ځای دي.

د زورواکانو بل خصوصيت داو، چې په دولت کې دهر تنظيم او يا هر قوم سېم او برخه معلومه وه، چې د هغه مربوطه قوم و مشر ته په اطاعت مکلف و، نه ولس مشر او يا مرکزي حکومت ته. او په ښکاره به يې ويل، چې دا وزارت د فلاني قوم دی او ځان به يې مرکزي حکومت ته مسؤل نه باله .

دا د قدرت متعدد مرکزونه د مرکزي دولت د کمزوري لامل ګرځيدلي. دبلي خوا څلور سرحدونه خلاص او کنترول نشته. چې د قانون تطبيق نه ټينښتي. دطالب جنگ هم امنيتي ځواکو نه مصروف ساتلي او د طالب سره په جنگ کې بوخت دي، اصلي ننده تري پاته ده. د حکومت غوڅ اجرائت نه کول هم دا د زورواکانو مداخله وه. زورواکان عبارت دي د لوړپوړو چارواکو، توپکسالارانو، وکیل او سناتور او متنفذين دي. توپک سالار د جهاد پخواني قومندانان دي، متنفذين يا قومي مشران دي او يا سرمايداران. يو ډبل ګټي ساتي او لاس د ولس پر ضد يوکړيدي. همدا لږ کسانو ولس ګروگان نيولي دي. د وکیل او يا توپکسالار، قومي مشران او سرمايدار ددوي تر سيوري لاندې نيولي دي او دا ددوي مالي اړتياوي رفع کوي او تقريباً جزیه ورکوي، ترڅو ځان او سرمايه وساتي، البته دا دري ډلي د سرمايدارانو د بلا او د قوانينو مخ ته ولاړ دي. همدا سبب دي چې فساد عمومي دي او عدالت نه تطبيق کيږي. کله چې موږ متنفذ وايو ، يوه پرازيت ډوله طبقه ده، چې د نورو د ګټو نه ژوند کوي.

بدماشان او زورواکان دي چې زور، واسطه، او وسيله چلوي او د تهديد، تطميع نه کار اخلي، سپين سترګي او بدماشي کوي، د خرابي لامل دي، مافيا يې سازمان دي.

متنفذين پخوا هم وه، چې د کمونستي رژيم سره څه ضعيغه شول، اما بيخي له منځه نه ولاړل. د طالبانو په وخت کې يې په داخل کې سر نشوای پورته کولای، پوره پټ شول. همدا طبقې او ډلي دي، چې قانون پرې يو ډول نه تطبيق کيږي او د

بښختي لامل دي. په ټولنه کې برابرې نشته. زورواکي کله، کله خپل موقیت تبدیلی وي. توپکسالار دي، کله چارواکي شي او یا چارواکي دي، کله وکیل شي او یا په وکیل پورې و تړل شي.

دا لری داسې دوام لري، خان او متنفذ ، وکیل جوړوي او وکیل وزیر جوړوي، نو ارومړه به دا کری دیو بل گټي ساتي. همدا وجهه ده چې زموږ دیموکراسي بې خونده شوه.

چوکي پر قومي اصولو او خواستو باندې ویش و، نه پر معیارونو باندې. که به یو وزارت د پښتنو و، بل باید د تاجک قوم استحقاق رسېدي، یا د ازبک او هزاره، دي ته به یې قومي مشارکت او ترکیب باله، اما ضرر یې په اداري لحاظ ډیر و. گرچه په لنډ مهاله او بیا انتقالی دوره کی کلیدي وزارتونه ټوله په شمالي ټلوالو تاجک (پنځشیریانو) پوري اړه درلوده، لکه وزیر دفاع مارشال فهیم، کورنیو چارو وزارت محمد یونس قانوني، بهرنیو چارو وزارت داکتر عبدالله، لوی څارنوال محمود دقیق، امنیت ملي لومړی انجنیر محمد عارف سروري او بیا وروسته امر الله صالح و.

دټاکنو وروسته خو کله چې کرزی ولسمشر شو، نو بیا یې څه اصلاحات راوستل. زورواکی پدې کچه جدي و، چې د ۲۰۱۴ کال ټاکنو کې داکتر محمد اشرف غني شعار و، چې سهامي غوندي حکومت به جوړ نکړي، کله چې بریالی شو. د ټول ټاکنو د کمیسون د اعلان له مخې یې ۵۷ په سلو کې رای وگټلې، مگر ارشو، چی داکتر عبدالله ته سهم ورکړي. دلته بله نړی ده او بل نظام چلیږي. زورواکي حق ده، نو د استاد عطا نور اخطارونو ځای ونیوي، چې کله به یې عدم اطاعت اعلان کړ، کله موازي حکومت. د حامد کرزی پر هر چا نظر و او پر هر چا یې لاس راتیراوه. ۷۵ نفر چې قومي مشران او یا جهادي شخصیتونه وه، د مشاور وزیر په حیث په دربار کې ځای ورکړی، چې ځیني یې د دیني علما په نامه هم د علما سراسري شورا په نامه راټول کړي وه.

د هیواد په اساسي قانون کې د وزیر، د بهرنیو چارو د وزارت کارکوونکو او افسرانو نه دخارجی ښځو واده منع شویو. دا د هیواد د لومړی کس دپاره، چا دا لغوه نشوای کولای. دا یو احتیاطي تدبیر و. ملي احساس همدا وي، چې د وطن انسانان لا څه، بلکې کانی او بوټي یې هم پر گران وي. هیواد کې هم ښکلي او اخلاقي پر معیارو برابر انسانان موندل کیدای شي. په هر صورت دا د داکتر صاحب نصیب او قسمت و او یا خپل کار، مگر دځینو سره دا تشویش شته، چی محترمه بی بی گل (رولا) د یو داسې سیمي راغلي ده، چې هلته د مוסاد نفوذ ډیر دی. موږ په دې مثل (زړه چې مین شي ښایست نه غواړي، خوب چې راشي بالښت نه غواړي) بسنه کوو.

داکتر محمد اشرف غني احمدزي چې د احمدزی پسوند ليري کیدل غواړي، غوڅ اقدام، سخت دریځ، دقانون او عدالت په تطبیق کې قاطع دي، البته قانون د خبر په مانا دی او عدالت راوړي، مگر دده مخ ته غرونه، دریابونه او رودونه دي او د تطبیق طریقې بهی تدبیره ښکاري. داسې معلومېږي چې د افغانستان په جغرافیه کې نمره کمه ده. دریځ یې د تائید وړ دي، که وشي. دي ته چې دی پخپله پام وکړي، چې د چا پر اوږو راغلي. زموږ یو بل ښه پیژنو، که څه هم بی وسه یوو. جنرال عبدالرشید دوستم، محمد حنیف اتمر، حاجي دین محمد او داکتر حضرت عمر زخیلوال په ټولنه کې پیژندل شوي څیري دي. هر یو یې جلا سابقه لري.

داکتر احمدزی په کمپاین کې ول، چې سهمي شرکت نه جوړي. ایا (وحدت ملي) د سهمي شرکت په مانا ندي ؟ زور ته تسلیم شو؟ ولي یې نشوای کولای چې استاد عطا محمد نور لاري ته راولي. دا وایم، نشي چې تر بد، بتره خواته تیل وهل شوو. دا نیم بند نظام چې باید تدریجي رشد وکړي. د پخوا په شان نور هم خراب شي، ولي چی د افراط خوا ته یې لنگر

دي. خلک وايي چي ډاکټر د معدي تکليف لري او نيمه معده يي نشته، يوازيني داخلي ارگان دي، چي نيغه په نيغه د عصاب سره ، سر او کار او رابطه لري، عصاب پر روح او روان تاثير لري، نو داسي بنکاري، چي ډاکټر صيب رواني تکليف لري. همدا ده چي وايي : (سليم عقل په سالم بدن کي دي).

زه دلته د ډيرو موضوعاتو له جملې نه چي ماته په لاس راغلي گرانو لوستونکو ته د مثال په توگه يو شمير وړاندي کوم.

هر مامور چي د متنفذيو د سپارش پر بنا که حساب په نقده کي نه وي خلاص شوي يعني د قومي ، تنظيمي او يا نورو اړيکو پر بنا مقرر شوی وي، خپل حق په مياشتني او د ضرورت په وخت کي او يا په کلني معياد کي ادا کوي. مثلاً : زري کروزين ورکوي ، کور ورته جوړه وي او نقدي په نقدو ور مجرا کوي. همدا سبب دي چي نور د اداري زور نه په رسيري. مامور په خطر جمعي سره خپل ژوند مخ ته وړي.

مثال (۱)

له کانونو څخه غیر قانوني ایستې

دالمان غږ رادیو د ۱۳۹۲ کال دمرغومي په دریمه نیټه یو رپورټ خپور کړ، چې په کې ویل شويدي: "نن ورځ په ډیره غټه پیمانه دافغانستان کانونه، د لاریو موټرو په ذریعه له هیواد څخه ایستل کیږي، ځکه خو دافغانستان په طبعي زیرمو د څارني شبکه دهغو افرادو او شرکتونو په وړاندې د جدي کړنو غوښتنه کوي، چې په خپل سر او په غیرقانوني توگه کانونه راباسي."

حسین سیرت په دې اړه یو رپورټ لیکلي چې ستاسو پام ورته را اړوو.

دهیواد په کانونو دڅارني شبکه وایي، چې هره ورځ په زرگونو ټنه کاني توکي، دډبرو سکاره، کرومایت قیمتي ډبرې، دمرمر ډبرې، او نور کاني توکي په غیر قانوني ډول له کانونو څخه ایستل کیږي.

دهیواد په کاني توکو دڅارني شبکې غړي جاوید نوراني په کابل کې په یوه خبري غونډه کې وویل: "دفساد پدیده په افغانستان کې دنه کنټرولیدو په ډول د ټولني په ټولو برخو کې رېښه لري او په هرځای کې چې د اقتصادي عاید خبره کیږي، په هغه ځای کې خامخا دفساد نښې ویني او دکانونوزياتره ایستني دلورپورو چارواکو له ملاتړ څخه پرته له امکان څخه لیري بریښي."

پرطبعي زیرمو دڅارني مسوولین وایي چې د افغانستان په یوزرو څلورسوه سیمو کې، شرکتونه او افراد دکانونو څخه په را ایستونکو توکو لگیا دي، چې د هغوي له دغه غیر قانوني کارڅخه مخنیوي نه کیږي.

دغه شبکه وایي، چې د کابل په شاوخوا کې له دري اویا کانونو څخه دغیر قانوني ایستنو کار جریان لري او دغه راز دسمنگانو په دري سوه شپږ اویا برخو کې دا گړی په غیر قانوني ډول له کانونو څخه ایستني دوام لري.

دنوموړي شبکې غړي په ډاگه کوي، چې دوي د یوشمیر اشخاصو نوم لږ په لاس کې لري چې په هغې کې دغیرقانونی معدن کارانو نومونه شته، چې دغه لیست هیڅکله هم د افغانستان د حکومت له خوا په ډاگه نه شو.

دغه راز په طبعي زیرمو د څارني شبکې مسؤل محمد ثواب ستانکزې، په دغه غونډه کې وویل: هغه اشخاص چې له سیاسي اړخه مطرح نه دي، دهغوي نومونه په ډاگه شوي خو هغه اشخاص چې له سیاسي اړخه مطرح دي مور کولاي شو، چې د هغوي نومونه وانه خلو ولي بي نه شواخیستلاي ځکه چې د هغوي نوم لږ په دولت کې پټ پاتې شويدي. دغه نوم لږ یوکل دمخه جوړ شوي او دکانونو وزارت لخوا دچارو ادارې ته استول شويدي، چې بنایي دهغوي نومونه په ډاگه شوي وای.

دغه شبکه وایي چې ددغو کانونو غیرقانوني را ایستلو څخه د میاشتې له شپږو څخه تر اوو ملیونو ډالرو پوري رسیري چې دافغانستان دولت په زیان دي .

مثال (۲)

جان سپکو ویلي دي چي دافغانستان له یوه بانکي حساب پنځوس ملیونه ډالر ورک شويدي

ویسا ورځپاڼي دخپلي ۱۳۹۲ کال دغوايي دمیاشتي دیوبشتمی گڼه کي د رسنیو په حواله لیکلي دي، چي د افغانستان دبیا رغاونو په چاروکي د امریکا عمومي سر مفتش وایي چي د امریکا د متحده ایالتونو د مرستې له پیسو څخه د افغانستان له یوه بانکي حساب څخه ورکي شويدي.

دافغانستان د بیارغاونو په چارو کي دامریکا د پلټني عمومي اداره یا سټیگار وایي: (چي د امریکا د مرستو څخه پنځوس ملیونه ډالر چي په یوه بانکي حساب کي یي تیرکال پیداکړي وو دفعتاً ورک شويدي)، په داسي حال کي چي دغه بانکي حساب دافغانستان حکومت ترڅارني لاندې وو. دامریکا ځانگړي سر مفتش په یوه وینا کي له دي مطلب څخه پرده پورته کړه او دافغانستان حکومت یي په دي تورن کړي چي له نیټ پوري څخه ترلور پورو کارمندانو یي په فسادکي لاس لري. دازادي راډیو له رپورټ سره سم د امریکایي مالیه ورکونکو د پیسو حیف او میل په اړوند اخطار ورکړ او ادعا یي وکړه، وروسته له هغه چي دافغانستان حکومت دنوموړو پیسو بانکي حساب په کتگل کیدو موظف شو، ملیونونه ډالره ورک شول. دامریکا دځانگړي سر پلټونکي د امریکن فونډیشن په نامه یوي موسیسي ته وینا کوله وویل: په لنډه توگه وایم چي پنځوسو ملیونو ډالرو په حدودو کي غلا شوي پیسي دافغانستان په یوه بانکي حساب کي ساتل شوي وي، پیژندلي دي. دنوموړي په وینا موږ دامریکا د متحده ایالتونو د محکمي حکم په لاس کي درلود چي له هغه سره سم د افغانستان حکومت دنوموړو پیسو د لاسته راوړلو او ضبطولو موظف شوي وو.

اما متأسفانه ځواوني وړاندې معلومه شوه چي دغه بانکي حساب د یو شمیر زورورو پیروکراتانو په واسطه دوباره پرانستل شوي او اووس دنوموړو پیسو زیاته برخه ایستل شویده.

د سیگار مشرجان سپکو دغه راز وویل: دغه قضیه دیو زیات شمیر دغسي قضایاوو بیلگه ده چي دهغو له امله د امریکا حیاتي مرستې په تعلیق کي واچوي ، ترڅو پر کابل زور واچول شي چي دامریکا دمرستو په ساتنه کي لازم تدبیرونه تر لاس لاندې ونیسي.

مثال (۳)

ددرغلی یوه بېلگه

دبېوې باخبرې سرچینې په حواله ویل شويدي چې په ۱۳۸۴ کال کې غلام دستگیر د نظام الدین زوي، چې عبدالرحیم دحاجي عبدالواحد د زوي درېوري یې پر غاړه درلوده ، دغلطو معلوماتو او درغلی په پایله کې چې گواکي ستاسو موټرونه د هرات د قول اردو قوماندانۍ ته په کرایه ورکوي، ددغې درغلی پایله دا شوه چې دحاجي عبدالرحیم نه لس موټرونه اخلې. نوموړي له یو څه مودې وروسته په دغه درغلی بسنه نه کوي او په دې بهانه چې د هرات دقول اردو قوماندانې خپل داغمه وسایط پلوري او له حاجي عبدالرحیم څخه ۷۲۲۵۰ ډالر ترلاسه کوي.

ددرغلی په دغه لړۍ کې دهرات د قول اردو دمعاونیت ددفتر آمر خالق نور دپادشا میرزوي هم له حاجي عبدالرحیم څخه سل زره ډالره واخلي.

کله چې حاجي عبدالرحیم پوهیږي چې ده ته غلام دستگیر او خالق نور دوکه ورکړي، نوموړی دڅو عرض پانو په ترڅ کې دهرات ولایت مقام ته وړاندې کوي او د نوموړو د درغلی ادعا کوي ، چې دهمدې دعو له کبله موضوع ترڅیړنې لاندې نیول کیږي او تورن کسان په خپل جرم اعتراف کوي ، چې صرافان هم ددغو پیسو ورکړه غلام دستگیر او خالق نور ته تصدیق کوي.

دتحقیق پلاوي د غلام دستگیر او خالق نور دمسئولیت په اړوند نظر ورکوي او د قضیې د څیړنې پانې د هرات ولایت د محکمي دعامه امنیت دیوان ته سپاري.

نوموړي دیوان په خپلې ۱۳۸۶ کال د زمري د میاشتې په یو دیرشمې نېټې په ۱۶۰ مه فیصله کې تورن غلام دستگیر او خالق نور په غیایي ډول په یو کال تنفیذي حبس محکوم اودغه راز غلام دستگیر په ۷۲۲۵۰ ډالر او خالق نور د سلو زرو ډالرو په ورکړې حکم کوي.

د کابل دمرکزي محبس د معلوماتو په ترڅ کې څرگندیږي ، چې غلام دستگیر نوم د ټېنټوني ، له دېمنانو سره دمرستې او دجعلي پیسو حیات له امله په شلو کلونو بند محکوم او په محبس کې شپې او ورځې تېروي.

په همدې بهیر کې دهرات ولایت د استیاف دیوان خالق نور د پادشاه میرزوي په پنځو میاشتو حبس تعدیلوي او دغه راز دسلو زرو ډالرو په ورکړې حاجي عبدالرحیم ته حکم کوي، چې سزا کمه معلومیږي او محکمي د جرم نه غلط تعریف وکړ. دپام وړ موضوع دلته داده چې رسمي او دولتي چارواکي هم په هرجنایت او جرم کې گډېدلو نه ډډه نه کوي .

او بل د موټرانو د کرایې په پلمه ډیر کسان همدا ډول نوپه شول ، دکرایې په پلمه موټر د جوازسیر سره په لاس راوړي او بیا خرڅوي، چې دپولیسو د وخت ضایع کول او دخلکو دسرگرداني سبب گرځي او یو نوی جرم منځ ته راغلی.

مثال (۴)

ستانه یو زوی غوړم

د یوې باوري با خبرې سرچینې په رپورټ کې راغلي دي: پسرپورمې جنسي تیري وشو، چې تر اوسه خورپری . ددې درکه چې خدای زوی ورکړ، نوم یی عبدالکریم شو.

د ۱۳۸۹ کال د لړم دمیاشتي په اتلسمه نیټه ، یو تن چې ماهر اود تراب زوي دي اړوند مقاماتو ته خپل غوښتنلیک وړاندې کوي، چې لور یې د سپورمې په نامه د عبدالکبیر رنجبر، دولسي جرګې پخواني استازي، رفیع، اوکی او رحمن الله په مرسته د یوه مخکنې پلان له مخې ، دڅښونت د کیسې تر نامه لاندې دکابل د ده سبز څخه ، د رحمن الله او دیوې ښځې په مرسته چې هوکی نومېږي ، د اوکی کورته بیول کیږي. او دیوې ښځې له تیریدلو څخه وروسته کله چې عبدالکبیر رنجبر ددې له پاره چې په راتلونکي کې له ستونزو سره مخامخ نه شي ، له خپل شخصي شناخت سره په ګټې اخیستنې نوموړي د بشري حقونو کمیسیون ته د اوګي په سلسله او دنوم د بدلولو (دپوه) معرفي کوي.

چې وروسته له یو څه مودې نوموړي د اوګي له خوا تسلیمېږي او د عبدالکبیر رنجبر کورته راوړل کیږي، د سپورمې د مالوماتو له مخې په کوکا کولا کې ورته شراب ورکول کیږي او وروسته د کبیر رنجبر له خوا ورباندې جنسي تیري کیږي او اوګي له دغې قیصې خبره ده.

په رپوټ کې زیاته شویده چې سپورمې له نښتولو وروسته چې د عبدالکبیر رنجبر په لاس کې لویږي هیڅ یوه امنیتي ارګان ته خبرنه ورکول کیږي او کورنۍ ته یې هم نه سپارل کیږي.

سپورمې په دغو مړه وخت کې حامله او د رابعه بلخي په کلینیک کې ولادت کوي او ورکې دي. اوپه مکرویان کې داوګې په کور کې دبندي په ډول ساتي، کومه ښه چې دعیاشي محفل جوړ اوشراب نوشي په عمومي ډول رامنځ ته کیږي، سپورمې وایي چې داکترصاحب عبدالکبیر رنجبر او خور یې راضیه نومي او نور هم موجود وه، سپورمې کیسه کوي چې زه یې نشه کړم، سهار چې راپورته شوم هرڅه بل ډول شویدي، تر څو پر رنجبرمې حمله وکړه چې په خوله کې مې ووهه، ترڅو ده دوه حلقې چلې (انګشتر) راوړاندې کړي، تر څو زما سره یې نکاح وکړه.

داکتر عبدالکبیر رنجبر دولسي جرګې پخواني وکیل بل ډول کیسه کوي:

دحقوق داکتر رنجبر پر سپورمې په اجباري زنا اقدام وکړ، که عدالت وي باید رجم شي، مګر دده جعلی نکاح خط محکمي په غیر عادلانه ډول ومنی. دده دعامل دپغمان دعمل سره یوازی دا تفاوت لري، چې هغه دسته جمعي ؤ، مګر دا ده په انفرادي ډول اقدام وکړ.

داکتر صاحب وایي ،چې سپورمې زما نه زوی غوښت، چې همدا سي یو ګل مورکک پیداشو.

داکتر صاحب هغه کمونست دی، چې اسلامي او افغاني اصولي نه مني، نوموړی یوه روسی میړمن هم لري.

(چې سپورمې مې داوګې په کور کې وپیژندله، او زما نه یې یوه خاصه هیله وکړه ، چې زما نه یو زوي ولري.....).

چې داسې معلومېږي کله چې موضوع رسوایي ته راوځي داکتر صاحب رنجبر نکاح رامنځ ته کوي، او بیا طلاق ورکوي.

او نکاح چې نه یې ملا معلوم دی او نه یی شاهد.

دمحکمي په ۲۸۳۱ — ۲۵/۷/۹۰ لمبر فیصله کي اجباري زنا، تهديد او اختطاف د برأنت حکم کيږي، استيناف او تمیزيي هم تائيد وي.

عبدالکبير رنجبر کله چي دکمونستي رژيم په پوهنتون کي استاد ؤ ، هغه وخت کي يي پريوي بلي يتيمي شاگرد دکورنی کار ددرس په پلمه کورته غوښتي او بندي کړي يي وه، چي د ميراکبر خيبر لخوا دحزب نه وايستل شو. دهغه وخت محصله فخریه نوميدل، جنسي تیری وکړ.

ددې دپاره چي سپورمی ارامه شي، په میکرويان کي ديو پارتمان وعده هم ورکړه، طبعاً چي عملي نشول. مير اکبر خدای دي يی وبخښی، تر فضيلتآب قاضی ښه ؤ، چي اقلاً دگوند نه داکتر رنجبر وايستی. او حق دعدالت په گوند کي دمحمد حنيف اتمر څنگ ته تر اوسه په جگه غاړه ناست وي.

مثال(۵)

دیوه پولیس دزړه حال

بي بي سي راديو ۱۳۹۲ کال د ليندۍ د مياشتې دديارلسمې نيتي په خپله ماښامنی خبرونه کي يو رپورټ او يوه مرکه خپره کړه چي په کي راغلي دي:

د روغتيا نړيوال سازمان په رپوټ کي ليکل شوي ، چي په جنوبي آسيا کي افغانستان فاسد ترين هيواد دي. ددغه رپوټ په حواله د آسيا په جنوبي، منځني آسيا هيوادونو کي افغانستان فاسد ترين هيواد په گوته شوي ، ياني ايران، پاکستان، هند، تاجکستان او ازبکستان د افغانستان په پرتله په ښه وضعیت کي قرار لري.

په هغو يو سلو اوه اويا هيوادونو کي ، چي فساد په کي څيرل شوي، افغانستان يو سلو پنځه او يابم او سوماليا د نوموړي لړ ليک په آخر او شمالي کوريا دريم ځاي لري.

په نوموړي رپوټ کي راغلي ، چي د تاجکستان وضعیت يوه څه ښه شوي او په دغه برخه کي بدترين هيوادونه سودان، جنوبي سودان، ليبيا، ازبکستان، ترکمنستان او سوريي هيوادونه دي ، چي په وروستي مقام کي ځاي لري.

خو دافغانستان فساد سره د مبارزي مالي او اداري مرستيال ښاغلی خرمجي دغه ارزونه نه مني او وايي چي دغه ارزونه په واقعيتونو ولاړه نه ده، دروغ هم اندازه لري، دا اداره هم لرلي ده، چي د فساد دفاع کوي.

دیوه پولیس مرکه وړاندي کوم:

د پوليسو يوه افسر چي ويي نه غوښتل خپل نوم واخلې وايي : چي يو ويشت کاله کيږي چي د پوليسي دنده اجرا کوي او څه موده وړاندي يي و غوښتل چي د ننګرهار په يوي ولسوالي کي د پوليسو قوماندان خان مقرر کړي. او دغه مقام ته درسيدلو په موخه يي غوښتل چي اته لس زره دالره بډي ورکړي.

هغه په داسي حال کي چي دغه پيسې يي هم ورکړي پرځاي يي بل څوک مقرر شو، ځکه هغه له ما نه زياتي پيسې دکورنيو چارو وزارت چارواکو ته ورکړيدي.

له هغه نه مي وپوښتل، بډي يي ورکړي؟ ځواب يي راکړ چي بلې، زه مجبور شوم چي دري ځله دولسواليو د قومندان په توګه کاروکړم. او دري واره زه دپيسو ورکړي ته اماده وم، چي زه بايد پيسې ورکړم، پرته له هغه نه ماته اونه زما مسلک ته ، چي د پوليسو ليسانس يم اونه زما يوويشت کلني کاري تجربې ته پام نه کيږي.

پوښتنه: څومره پيسې دي ورکړي چي امنيه قوماندان شي؟

ځواب: هر ځل مي له پنځلس زرو تر شلو زرو دالره ورکړي.

پوښتنه: دغه پيسې تا له کومه ځايه په لاس راوړي؟

ځواب: څرنگه چي ما يو ساختماني شرکت درلود، زه بايد خپل مسلک ته د خپلو دغو امکاناتو څخه ګټه واخلم که څه هم زه يو پخواني او با تجربه افسر يم.

پوښتنه: تاسو چي پيسې ورکړي تر څو د ننګرهار ولايت په يوه ولسوالي کي امنيه قوماندان مقرر شي څرنگه نو تاسو پرځاي بل څوک مقرر شو؟

ځواب: له ما څخه يي زياتي پيسې ورکړي. وزارت لکه د راهنمايي معاملات غوندي دي.

پوښتنه: چاته او د وزارت کوم ځاي ته بايد پيسې ورکړل شي؟

ځواب: په کورنيو چارو وزارت کې، د پېژنتون عمومي رياست هرې شعبې ته بايد پيسې ورکړل شي.

پوښتنه: که تاسې وغواړي چې رتبه مو پورته ولاړه شي او امنيه قوماندان مقرر شي، څومره پيسې بايد ورکړي؟

ځواب: هر ولايت ځانته بيه لري، آن داچې ماته ويل شوي که اگر خواهش قومانداني امنيه داشته باشيد مثلاً فلاني ولايت ته دوه لکه ډالره، ننګرهار ته درې لکه ډالره، بدخشان يو لکه ډالره.

پوښتنه: تاسو ته يوه ډاډمن شخصي ويلي دي؟ يا په کوڅه او بازار کې مواورېدلي دي، چې امنيه قومانداني درې لکه او دوه لکه ډالره بيه لري؟

ځواب: به شخص خودم گفته شده دولک ډالر بدهيد، به فلاني ولايت و سه لک ډالر بدهيد براي فلاني ولايت.

پوښتنه: دغه پيسې پېژنتون اخلي يا تر هغه لوړ پوري لکه وزير، معين هغوته هم دغه پيسې رسېږي؟

هغوي له يو بل سره پوره اړيکې لري، طبعاً بايد شل پنځلس زره خپله کمېشن کار هم واخلي.

پوښتنه: يو څوک چې قوماندان د يوه ولايت مقررېږي ولي بايد پيسې ورکړي، حاصل يې څه شي دي او له دغه کار څخه څه ګټه ترلاسه کوي؟

ځواب: طبعي ده چې شخصي موضوعات او ښه درآمد لري، هر مسلک خپلې لارې لري.

داوضع په قضا کې هم شته او په ترانسپورت، ماليې وزارت او تقريباً په ټولو ادارو کې دود دي.

ډپوليسو پېژنتون باندې خپلو پوليسانو دانجنير ضرار احمد مقبل وخت کې د (رهنمايي معاملات) نوم ورکړي ؤ. پورتنۍ مرکه واقعيت لري، هر وزير همدا ډول ؤ. وزير هم اړ دی، چې د رايو په وخت کې او يا استحضاح کې د وکيلانو ناف ورغور کړي.

او پيسې په همدې ډول دخپلو زيرداستانو واخلي، زيرداستان هم بايد پيسې په همدې ډول پيدا کړي.

رنځ او عذاب بايد مظلوم ولس وکارې.

مثال (۶)

شرکتونه دي خپل لگښتونه؛ په زکات کې حساب کړي! ؟

په هیواد کې کله چې د باد راوړو گټو هنگامه خپرېږي، نو د نورو ډول دوکه بازیو او درغلیو ترڅنگ ځینې ساختماني شرکتونه هم دگټوله پاره مټي رانغاړي او پرته له دې چې فکر وکړي له هغه چا سره چې قرار داد کوي د قرارداد صلاحیت لري او که نه ؟ خو په پټو سترگو په ساختماني کارونو لاس پوري او یوازي په دې بسنه کوي چې مقابل طرف یې خارجي اتباع دي او بس.

موضوع د څو ملیونه دالرو ده.

قضیه داسې پیل کیږي چې دفلپین دوه اتباع چې کلا ریټو او جی جی نومېږي ، یو شمیر پروژې چې له بهرنیو هیوادونو څخه یې تر لاسه کړي دي ، ددویم لاس افغاني شرکتونو سره د آی سی آی شرکت په نامه چې اصلاً په هغوي پورې هیڅ اړه نه پیداکوي، قراردادونه لاسلیک کوي. کله چې افغاني ساختماني شرکتونه چې دشرکت برق رساني غرب الکتریشن، شرکت سرک ساري اړوند، شرکت ساختماني عمران هرات باستان، شرکت ساختمان رفاه سعادت ، شرکت ساختماني یو بی جی، شرکت ساختماني آریانا استحکام، شرکت ریل ایفل، لابراتوار مواد ساختماني او داحمد مرید په نامه دکارونو ۸۵ سلنه کارسره رسوي. د پیسو غوښتنه له آی سی آی شرکت څخه کوي، خو آی سی آی شرکت د پیسو له ورکړې څخه انکار کوي او په پای کې داسې څرگندېږي، چې کلاریټو او جی جی د نوموړي شرکت عادي کارکونکي دي او دقراردادونو صلاحیت نه لري، کله چې محکمي ته موضوع راجع کیږي، دڅلورمې حوزې د ابتدائیه محکمي ریاست په خپل ۱۳۹۲ کال د لړم د میاشتې د څورلسمې نېټې په دیرشمه گڼه قضایې قرار کې له دې امله، چې د نظامي موافقت نامې له مخې چې ایساف د نړیوالو ځواکونو او دافغانستان د مقاماتو سره لاسلیک شوي البته د ۲۰۰۱ کال د دسامبر د میاشتې په پنځمه.

چې دالف د ضمیمې لومړي برخه کې دریمه او څلورمه فقره کې یی داسې راغلي دي.

دریم بند: که چیرې د آیساف پرسونل او باله هغوي سره دمرسته کوونکو او حمایتي اشخاص ، که چیرې له هغوي څخه جرمي یا انضباطي پېښه رامنځته کیږي، هغوي دخپلو ملي عناصر و پوري اړوند دي او موقت اداره د غړو هیوادونو سره د قضایې فعالیت په برخه کې مرسته کوي.

څلورم بند: د آیساف او هغوي حمایتي پرسونل له نیولو او بندې کولو څخه مصون دي او هغوي نه شي کولای چې په افغانستان کې یې محاکمه کړي، او باید فوراً خپلو هیوادونه ته یی واستوي نو له دې امله نوموړي محکمه په خپله ۱۳۹۲/۸/۱۴ پریکړه کې له دې امله چې د موافقي د دریمې او څلورمې فقرې له امله درسید کی صلاحیت نه لري پریکړه ونکړه، محکمي دقرارداد نه غلط تعبیر را اخیستی دي. او افغاني شرکت په نخود سیا پسی ولیرل شو.

آن بهرنیان په مور باندې چنګاو دي، هیڅ عدالت او منطق دانه مني، چې پردي دي دپل پیسې خوري، مگر مصونیت دي ولري. دا باید بین المللي محکمي ته شکایت وشي.

د دایمننتو غلا

که ددولت مخالفین په ترورو وژنو او بمې چاودونو لاس پورې کوي، نو دا د هر مخالف کړنې دې چې غواړي په دغه ډول ځانونه دواک گډئ ته ورسوي، خو کله چې ددولت په اډانه کې شامل اشخاص له دولتي دښوگانو څخه انفجاري توکي او پټاقي باسي ، نو دا دډيري اندېښنې او دتامل وړ خبره ده ، چې ښايي ديوې عادي قضیې په توگه ورته ونه کتل شي.

د باوري سرچينو په حواله د شبرغان د تفحصاتو رئيس قطب الدين قايم د ۱۳۹۲ کال دجنګاښ دمیاشتې په شلمه نيټه د قانون په نظر کې نيولو پرته په غیر رسمي وخت کې د سلطان کوټ دامر بسم الله په مرسته پنځوس صندوقه دایمننت، چې له هغو څخه په انفجارونو کې کار اخیستل کېږي د محسن په درېورۍ دالکس موټر په واسطه او دډیپو گانو د مدیر محمد فاروق په مرسته ایستل کېږي او دجنرال دوستم قوماندان ستارنومي ته سپارل کېږي. کله چې رسمیات رامنځ ته شوه، دایمننت مسترد شول.

دغه انفجاري توکي چې دري زره څلور سوه گرامه دایمننت له پټاقيو سره کېږي، د تفحصاتو درنيس په مرسته معامله شویده. او دغه قضیه د شبرغان دابتدایه محکمې د ۵/ ۹/ ۱۳۹۲ فیصلي له امله چې گواکي دتحقیق اسناد بشپړ نه دي دوسیه یې بیرته مسترد شویده، ولي چې ددوستم نه تحقیق ندی شوي.

ددوستم نه څوک تحقیق نشي کولای، دا نور هم باید محکمه معاف کړي، دا یوه بهانه ده.

که څه هم د نوموړي موضوع د څارنې او عدلي تعقیب په اړوند منډې ترزي خورا چټکې وي ،خو داسې اټکل کېږي چې په سیمه کې دزور واکانو د شتون له امله یې د عدلي تعقیب پروسه په تپه دریدلي او بیا چاسر ورباندې نه دي گړولي.

کار پېژاندې وايي که چېرې دغې قضیې ته داروندو ارگانونو جدي پاملرنه ونه شي، دا به ډیرې زره بورونونکي پایلې ولري. په داسې حال کې چې زورواکان په سیمه کې وسله وال تشکیلات لري ، نو د قانون تنفیذ ارگانونه نشي کولای چې په زور واکانو قانون تطبیق کړي او سرغړونکي سزا وويني.

مال ورک دي او غلا شويدي، غل بی هم معلوم دي. داچې جنرال عبدالرشید دوستم باندې دچا وس نه رسي، نو دانور هم باید معاف شي. که داسې ووايو، چې زورور حق لري، نو دکمزوری حق ولي نشته، هغه باید دقانون منگلو ته ورکړو . چې معافیت عمومي شي. زورور ته خدای زور ورکړي، باید سيالي ورسره ونه شي. وايي چې دگل د روپه، اغزي هم اوبه خوري.

په ټولنه کې قاضیان یوه مسخه شوی طبقه ده، چې ولس نه اعتماد پري کوي او نه ورته احترام.

مثال (۸)

داداري فساد د پاره عدم سياسي اراده

په هيوادکي په لوړه کچه ناوړه کتنه، او اداري فساد او رشوته هغه وخت مطرح کيږي، چې په لوړه کچه يعني د لوړپوړو چارواکو لخوا پښتوانه ولری يا شریک وي او يا پخپله دده له خوا اجرا کيږي.

دا په داسي حال کي چي اداري فساد او اختلاس په نړيواله کچه دافغانستان پرستيز او حيثيت ته زیان اړولي او زموږ هيواد ته يي دفسادترين هيواد لقب ورکړيدي.

مورددي ادعا له پاره دفساد يوه بيلگه چي پايله يي تر وزير پوري رسيدري. او دقانو له مخي څرنگه چي د لوړپوړو چارواکو څخه تحقيق، پلټنه دخانگرو محکمو له خو اسرته رسيدري، نو زموږ په هيواد کي چي يو شمير وزيران په اختلاس او فساد تورن شويدي، تراوسه يي يو هم محاکمه او پوښتنه ور څخه نه ده شوي او داځکه چي، زموږ يو زيات شمير وزيران او لوړ پوري چارواکي له بهرنيو هيوادونو سره تړاو لري، نو د قانون د تنفيذ ارگانونه خو څه چي د جمهوري رياست مقام هم په زغرده د هغوي د محاکمي حکم کولاي نه شي.

دهغه باوري سرچيني د خبر له مخي چي زموږ لاسته راغلي داسي حکايت کوي: دافغانستان داسلامي جمهوريت دوزيرانو شورا د ۳۸ مي فصيلي پر خلاف د هيواد د څلورو هوايي ډگرونو (کابل، هرات، مزار شريف او کندهار) په امنيتي تړون کي فساد او د پيسو حيف و ميل اودترانسپورت وزارت له وظيفوي واک څخه په تړون کي گټه اخيستنه له يوي کمپني سره چي د او ليف گروپ سره شوي په ډاکه شويدي.

په رپوټ کي څرگنده شويده، چي دداو طلبي په لومړي سرکي، د هوايي ډگرونو چاري، امر سټرينگ په ۷۶۳۴۲۵ امريکايي ډالرو، ايور گرین په ۶۰۹۲۵۰۰ ډالرو او اوليف گروپ په ۸۹۱۸۹۵۱ ډالرو لوړه بيه وړاندي کړي وه. دترانسپورت وزارت د خپل خان له پاره د حيف ميل زمينه برابروي او دري مياشتي وروسته دافره له خلاصولو وروسته ديوه مکتوب په ترڅ کي، له او ليف گروپ څخه غوښتنه کوي چي په خپله بيه کي کموالي راولي، چي دا په خپله د ناوړي کټي ثبوت بلل کيږي او يو جورجاري دي.

بله داچي دنوموړو څلورو هوايي ډگرونو تړون پرته له تفکيک څخه يو ډول شويدي چي دهر هوايي ډگرله پاره د شپږو مياشتو په بهير کي ۱۷۳۷۵۰۰ امريکايي ډالره، حال داچي د هوايي ډگرونو تر منځ زيات تفاوت شته.

دغه راز د ترانسپورت وزارت ددويم ځل له پاره د ۳۸ مي مادي پرخلاف چي په نهمه فقره کي راغلي دي: دهوانوردې دامنيت رياست جوړول په پرنسپ کي تاييد دي، دترانسپورت وزارت موظف دي ترڅو د هوا نوردې دامنيت تړون ديوه بل کال له پاره له دولتي بوجي څخه وروسته قطعي تړون دگلوبل شرکت سره لاسليک کړي، د ترانسپورت، کورنيو چارو اوماليي وزارتونه موظف دي، چي د امنيتي تخصصي او تخنيکي تدبيرونو په نيولو سره، د يوه کال په دوره کي، د هوانوردې امنيتي خدمتونه دترانسپورت وزارت او بابل ارگان ته وسپاري.

دترانسپورت وزارت د شخصي کټي له پاره بيا هم، د هوايي ډگرونو د امنيت چاره د ۲۰۱۳ د مي د مياشتي له اوومي څخه د ۲۰۱۴ کال د مي دمياشتې تراوومي پوري ديوه کال له پاره بيا هم د اوطليي ته وړاندي کړ او دافرونو دخلاصولو په پايله

کي څرگنده شوه چي اوليف گروپ ۱۸۷۵۸۴۱۶ ډالر لوړه بيه او د ام سټرينگ کمپني ۱۳/۵ مليونه ډالر ديو شمير تخنيکي ماشينونو او وسايلو په گډون نېټه بيه وړاندي کړه او برنده وبلل شو.

خو بيا هم د ترانسپورت وزارت د شخصي گټي له پاره له اوليف گروپ څخه د مقرري پر خلاف غوښتنه کوي ، ترڅو په خپله بيه کي کموالي راولي، چي په پايله کي نوموړي گروپ د بيبي کموالي مني او د ترانسپورت وزير نجفي شخصاً سپارښتنه کوي چي له اوليف گروپ سره تړون دوام پيدا کړي او ديوه کال له پاره په ۱۳۵۷۳۳۰۰ امريکايي ډالره له اوليف گروپ سره تړون کيږي.

په دغه بهير کي هغه مامورين چي دفساد په برخه کي مخالفت کاوه ،د قانون پر خلاف له خپلودندو څخه د خدمتي په ډول نورو ادارو ته وليږل شول.

ددغي قضيي پلټل چي ښايي د ترانسپورت له وزير نجفي څخه پوښتنه و شي. نو څرنگه چي په سريزه کي مو ورته اشاره وکړه چي د لوړ پوړو چارواکو څخه پوښتنه له يوې خوا د خانگرو ځانگو رامنځته کولو اړتيا ده اوله بله اړخه په اداري فسادکي ښکېل يو شمير کړی چي د هغه ننگه کوي، نو ښايي چي ددغي قضيي عدلي تعقيب او څارنه بي پايلي پاتي شي.

چاته له بداخلاقي څخه د لاس اخيستو نصيحت مه کوي، چي برخليک مو وهل او ټکول کيږي

يوې ښځې چي ژرغوني حالت يې درلود او په زړه کي يې د غوسې علامې له ورايه معلوميدې، مخامخ شوم او ورڅخه مي وپوښتل چي موري خبريت خو به وي، ولي دي حالت خراب دي ؟ هغې هيڅ ځواب رانکړ، خو ما بيا پوښتنه ځيني وکړه چي څه خبره ده؟ زه کولاي شم چي له تاسره مرسته وکړم؟

زما دبيا بيا غوښتنې له امله خپله د غوسې کيسه راته داسي پيل کړه، چي زما نوم قندي گل او دمرحوم وکيل عبدالرحمن لوريم او همدلته په لومړي مکرويان کي اوسېږم. او د ۱۳۸۶ کال د کب د مياشتې پر پنځمه، د شپې پر څلور بجي شاجهان نومي له خپلې خور او وسله والو ساتونکو سره زموږ پرکور بريد وکړ زما ميره سيد عبدالله او نيولوفر نومي لورمې، ووهل او وډبول او په وسله يې راته گواښ وکړ، چي وژنودي، چي دغه پېښه د بلاک اوسيدونکو او وکيل ته معلومه او آن داچي زما دميره عريضه په امنيتي حوزه کي شته.

او دغه راز بيا ۱۳۸۶ / ۱۲ / ۱۹ نيټه دورځي څلور بجي وي، په داسي حال کي چي له موټر څخه کښته کيدم دشالخوا په سوک سره پرسر ووهل شوم او پرځمکه پريوتم او وروسته د بي هوښۍ په حالت کي يې په ځيټه په چاقو ووهلم، چي په پايله کي ټپي او شفاخانې ته يووړل شوم او ټپونه مي عمليات شول، څلور سوه بستره بيزه روغتون کي بستروم، کله چي روغتون څخه ووتلم له هغه راهيسې معلول او معيوبه يم چي دغه بريد دصفي الله د خاکسار زوي، عزيز شا د خواجه نظر او محمد عمر د حاجي فدا زوي له خوا چي د کابل اوسيدونکي دي، پرما وشو.

له دغې پېښې وروسته په ۱۳۸۷ / ۱ / ۱۶ نيټه نوموړو بيا هم زموږ پرکور بريد وکړ او د کور دروازه يې ماته کړه اوزما ميره يې په وژني وگواښاوه.

ددغو پېښو اصلي لامل دولسي جرگي غړي فوزيه کوفي ده، چي ما اوزما ميره او خپلوانو هغې ته توصيه کوله چي خپل ناروا اړيکي له صفي الله نومي سره پريکړه.

ديادولو ورده چي فوزيه کوفي پنځه کاله کيږي، چي صفي الله سره ناروا اړيکي لري چي زموږ ټول خپلوان له هغې څخه خبر دي. او زموږ دټولو د بي عزتي لامل شويدي.

له همدې امله فوزيې کوفي له ما څخه وغوښتل چي له خپل ميره چي يو باعزت ته او باناموسه شخص دي طلاق واخلم په داسي حال کي چي نهه تنه او لادونه لرم.

څرنکه چي ما دنوموړي غوښتنه ونه منله له دغه مصيبت سره مخامخ شوم. د قندي گلي بازخواست چا ونکړ. دلته هم دزور او نفوذ موضوع مطرح ده. قندي گلي يوي رسنۍ ته بيان وکړ، چي پدې هکله مي د شکايت پاڼه د ولسي جرگي رئيس ښاغلي يونس قانوني پر ميز هم پرته ده. فوزيه پخپله په قاچاق کي لوی لاس درلود، آن د بدخشان د امنيتي قوماندانو په تغير او تبديل کي دي رول درلود. دوه وروڼه يې په قاچاق کي بالفعل په بند محکوم شول.

مثال (۱۰)

دمخدرو توکو قاچاق او دقتون حاکمیت

دزور واکانو په وړاندې مبارزه بې پايې پاتې کېږي.

دهشت صبح ورځپاڼه دویکې لیکس د خپرونو پربنډ پخپله ۱۳۸۹ کال د لیندۍ د میاشتې د اووه وېشتمې گڼه کې د مخدرو توکو قاچاقبرانو د خلاصون تر عنوان لاندې لیکي: چې پام ورته اړول کېږي، کله چې باخبري سرچینې د هشت صبح ورځپاڼې لولي، نو په دغه برخه کې ځیرني پیل کوي او دې پایلې ته رسیږي، چې دمخدرو توکو په وړاندې د مبارزې ریاست د ۱۲۳،۵۰۰ کیلوگرامو هیرونینو په گمان هر یو بلال احمد د لې محمد زوي، سید ببرک د سید میرزا زوي، امرالله دمحمد رحیم زوي، شهزاده دگل داول گل زوي او شاملنگ د مختارزوي دبرخلیک له پاره دمخدرو توکو په وړاندې د مبارزې ځانگړی محکمې ته د شرعي انفصال له پاره سپارل کېږي. دغه محکمه په خپله ۱۴۰ - ۱۳۸۶/۸/۲ فیصله کې په اتفاقي توگه هریو په اته لسو کلونو بند او دوه ملیونو افغانیو نقدي جریمې په جزا محکوم او شاه ملنگ یې په شپاړلسو کلونو تنفیزي بند او یو ملیون لس زرو افغانیو جریمې په جزا محکوم کړل، خو په حکومت کې دځینو مافیایي کړیو د مداخلې له امله دهغوي جزا وېشل شوه.

په نوموړي دوسیه کې څرگندېږي چې دمخدرو توکو دقاچاق په برخه کې، داتمی سرحدې لوا قوماندان حاجي ظاهر قدیر هم گډون لري چې تراوسه یې دننامعلومو د لایلو له امله له عدلي تعقیب څخه پاتې شویږي. دنوموړي قضیې په تورنیول شوو کسانو د پلاوي د پوښتنې په ځواب کې ويلي وو، چې دوي قاچاقې توکي د حاجي ظاهر له کورڅخه بارول او تخار ته دده قومندانې ته وړل.

دنیوني پلاوي داهم څرگنده کړي وه چې بلال نومي د جنرال ظاهر د ترور زوي او په غیر رسمي توگه یې د نظامي قطعي د سکرتر په توگه د جنرال ظاهر لخوا گمارل شوي و، ورته ويلي و چې له مور سره مرسته وکړئ او دمرستې په بدل کې درته سل زره ډالره درکوم او د شلو دقیقو په موده کې درته سپارم.

نوموړي چې دمیاشتي شپږ زره افغاني تنخوا درلوده څرنگه یې کولای شول، چې مور ته په شلودقیقو کې سل زره ډالره راکړي. له دې څخه جوتیري چې نوموړي سل زره ډالره دحاجي ظاهر لخوا په شلو دقیقو کې ترلاسه کول.

دنیوني پلاوي داهم ويلي وو، په هغه صندوق کې چې مخدرو توکي ځای پر ځای کیدل، کیلي یې د حاجي ظاهر د ترور زوي بلال سره وه. نو دغه ډول په اثبات رسیږي چې د قاچاقبرانو سرداران په خپله مخدرو توکي نه لیرېدوي، بلکې دغه چاره په خپلو باوري کسانو د قاچاق لیردونه پرمخ بیايي.

له دغو څرگندونو څخه دې پایلې ته رسیږو، چې قاچاقې توکي چې له ننګرهار څخه په حکومتي موټر کې و تخار ته هغه قوماندانې ته چې حاجي ظاهر یې قوماندان دي لیرېدول کېږي. او دا حقیقت په ډاگه کېږي چې د هیواد شمالي ولایتونه د قاچاقو د لیرېدونې د گودر حیثیت لري.

په رپوټ کې زیاته شویده چې د سرحدې اتمی لوا قوماندان حاجي ظاهر له خپلې واکوالۍ څخه په گټې اخیستنې سره، دوه تنه افسران هریو سید اسدالله او محمد صادق چې ډیر باوريې ورباندې درلود، د سوء استفادې او رشوت اخیستلو له پاره یې دشیرخان بندر په کمیساری کې گمارلي وو چې هغه نقلیه واسطې چې دنوموړي بندر له لاري تاجکستان ته لیرېدول کیدي

پرتله له محصول څخه وليردوي او پيسې يې په خپلو جيبونو کې واچوي، دا په خپله بڼې چې نوموړي نه يوازې د قاچاقو په جرمونو کې لاس درلود بلکې په په مالي جرمونو کې يې هم لاس درلود.

کله حاجي ظاهر قدير نه د امريکا سفارت مربوطه څانگې تحقيق کاوه، ده به ژرل اوزاري به يې کولې او دا به يې ويل چې ټوله داکارکوي، لکه حاجي الماس، حاجي داؤد او مارشال فهم او داسې نور.

دا د فساد او مافيايي کړيو د ځواکمنتيا يوه بيلگه ده چې قاچاق وړونکي بېنل کيږي او داسې څوک نشته چې قاچاق برانو اصلي کړی محاکمې ميز ته کش او سزا ورکړي، ولي چې حاجي دين محمد لري.

حاجي دين محمد دننگرهار والي پاته شويدې او د حاجي ظاهر تره دی.

په ملي دفاع وزارت کې يو قرارداد

تر څو چې په هيواد کې زورواکي او فساد مافيايي کړي شتون ولري هيڅکله به مجرمين د عدالت منگلو ته ونه سپارل شي او نه به هم قانون په هيواد کې پلي شي.

د ملي دفاع په وزارت کې د ۲۶ قلمو د فساد دوسيه ، چې جرمي وصف په کې څرگند دي تر اوسه يې عاملين په سرو سترگو کرزي او څوک ددې جوگه نه دي چې هغه محاکمه او دخپل جرم په سزا ورسول شي .

له دغې جرمي قضیې داسې اټکل کېږي بڼايي په نوموړي وزارت کې په لسگونو داسې نورې قضیې شتون ولري خو څوک يې درابرسيره کولو او پلټنې ځواک نه لري ځکه په نوموړي وزارت کې زورواکي حاکمه ده.

دباوري سرچينو په حواله،کله چې د ملي دفاع په وزارت کې د ۲۶ قلمو دقرارداد قضیه دولسې جرگې په کميسيون کې رابرسيره او دولسې جرگې د ملي دفاع د کميسيون غړي همایون، د ملي دفاع وزارت او له اداري فساد سره د مبارزې د عالي ادارې رئيس عزيزالله لودين ترمنځ په اړودور بدله شوه نو د رسنيو دلاري د افغانستان ټولو خلکو غوړو ته ورسول شوه خو بيا يې د سزا په اړوند په رسنيو کې کوم څوک ونه لگيد.

دغه موضوع داسې شروع کېږي: کله چې د ملي دفاع وزارت د ۲۶ قلمو دارتيا ور توکو بيه په مجموعي توگه (۵۶۲۳۸۳۴۳۲۰) افغاني چې له (۱۱۲۴۷۶۶۸۶) دالرو سره برابريږي . دقراردادو له پاره تيارېږي او ددغه وزارت د لوژستیک دارتيا د تثبيت له ادارې څخه د ملي دفاع وزارت دپيريدلو رياست ته د ۲۳۴ گڼه ليک ۳/۲/۱۳۹۱ په ذريعه استول کېږي.

دپيرودني درياست دقراردادونو مديريت پرته له دې چې په نوموړي تعيين او تثبيت شوي بيه مسولانه کتنه وکړي او د هيواد لوري گټې په پام کې ونيسي اعلان ته سپاري، کله چې په ۳۱/۳/۱۳۹۱ د افرونو پاکتونه خلاصیږي په هغې غونډه کې د ولسي جرگې ددفاعي کميسيون څلور تنه غړي هر يو همایون همایون ،شايسته بازناصري ،الحاج فتح الله قيصاري او الحاج محمد اسمعيل محمدي هم گډون درلود. گرچه دوي دعوت نه دي، مگر د شخصي گټې پر بنا راغلي دي.

په دغه غونډه کې ۳۱ تنو گډون درلود . داسې وانکیرل شوه چې د کابل کرستال شرکت ټيټه بيه به (۱۱۰) مليونو امريکايي دالره ده او د قرارداد گټونکي وگڼل شو.

د معلوماتو له مخې دولسې جرگې دا کسان دغه داوطلبې رڼه نه بولي او د ملي دفاع وزير ته سپارښتنه کوي چې بيا يې اعلان ته وسپاري. دا ځل دافرونو دخلاصولو غونډه کې ۳۷ شرکتونو گډون کړي وو.

په داسې حال کې د افر خلاصولو پروسې دوام درلود چې د فایف ستار شرکت چې دداو طلبانو له ډلې څخه وو او تضمین پېسې يې هم راوړي وي، له غونډې څخه وزي او له بيا راتلو سره له داوطلبې څخه خپله تیرېدنه اعلاموي.

د ملي دفاع وزارت د پيريدلو رياست د نوموړي د تيريدنې موضوع د وسلو او تهديد په گوته کوي. وروسته له تا ويلو او ما ويلو څخه د نوموړي شرکت تيريدنه مني پرته له دې چې افر يې خلاص شي او غونډه دوام مومي دا ځل هم دکابل کرستال شرکت ددوونورو شرکتونو سره يو ځای چې دقيس روھيد او ارو په نامه ياديږي مشترکا په ۳۳۸۷۷۸۸۷۳۸۰ چې د ۶۷۷۵۷۴۷ دالرو معادل دي يعنې د ۴۷ مليونو دالرو په شاوخوا کې له مخکني بيې نه لږ گټونکي اعلانوي .

په داسې حال کې چې ددواړو غونډو په بهیر کې کوم کمې او کیفې بدلون په کې نه و راغلي . خو دا ځل له فساد سره دمبارزې د عالي ادارې پلاوي چې دافر خلاصولو په غونډه کې گډون درلود . دغه افر خلاصونه یې رڼه ونه بلله او غونډه یې د اعتراض په توگه پریښوده او دغونډې رپوټ یې خپلې ادارې ته ورکړ.

سربیره پردې دفايف ستار شرکت رئیس هم دافر خلاصونې غونډه رڼه ونه بلله او خپله عرض پاڼه یې له فساد سره د مبارزې عالي ادارې ته وسپارله. او د قضیې دڅیړنې غوښتنه یې وکړه.

له فساد سره د مبارزې عالي ادارې له ملي دفاع وزارت څخه وغوښتل چې د فايف ستار شرکت افر خلاص او یا بیا یې دداوطلبې له پاره اعلان ته وسپاري. چې بالاخره د ملي دفاع وزارت دغه پریکړه مني. خو په دغه ترڅ کې دداوطلبې برنده شرکتونه خپله عرض پاڼه دولسي جرگې دفاعي کمیسیون ته وړاندې کوي او دغه کرڼه غیر قانوني بولي. په دغه بهیر کې دولسي جرگې دد فاعې کمیسیون غړی محترم همایون او له فساد سره د مبارزې د عالي ادارې رئیس عزیز الله لودین تر منځ موضوع ترخوالي پیداکوي او یو بل په فساد تورن کوي.

بالاخره ددرېم ځل له پاره اعلان ته سپارل کېږی او د مالیې وزارت د تدارکاتو ریاست ته دنده سپارل کېږی ترڅو له خپلې لاری قرارداد وکړی، په پای کې د ۲۶۰۸۸۰۴۸۸۰ افغانیو په ارزښت یانی ۷۷۸۹۸۲۵۰۰ افغانی په کمه بیه له دویم افر خلاصولو له غونډی څخه بیا هم د کابل کرسټال شرکت او شریکان یی برنده گنل کېږی.

په پای کې داسې ارزول کېږي چې د بیو له ابتدا څخه تر قرارداد پورې (۳۰۱۵۰۲۹۴۴۰) افغانی تفاوت راځي. دیادونی ور ده چی دبدو اخیستل اوناورې گټې تر ټولو په قراردادو کې او بل په گمرکاتو کې شتون درلود او شتون لري، مخنیوي هم ستونزمن او گټف یې ناممکن ښکاري . دا یو مثال و. په ټولو قراردادو کې همدا حال دي.

خو ښاغلی لودین پر ښاغلي همایون دناورې گټې ادعا لري، برعکس ښاغلی همایون پر لودین ادعا لري. په اداره کې چې په هره اندازه هیأت او هیأت بازي ډیره شوه، په هغه اندازه به بډي هم اوچتي شي. هر هیأت به خپل حق غواړي. په ځینو مواردو کې متنفذو د کلاه برداري نه هم کار اخیست ، کله چې به په کار او یا معامله پورې اړه نه درلود او یا به د نفوذ نه کار اخیست ، واسطه به کېدي، مثلاً د خولي په صفایي او چالاکی وعده ورکول، د کابل د ولسي جرگې وکیل جمیل کرزی په یوه نامه او بل نامه د حاجي حفیظ الله صراف نه ۵۰ زره دالره پورته کړل او ورور پما کرزی د کابل بانک مرستیال خلیل فیروزی نه ۳ لکه دالره قرض واخیست.

وکیل میرداد نجرابي هم د بل زره کرزین تر لاسه کړ.

مثال (۱۲)

د اختلاس يوه نمونه

د باوري خبري سرچينو په حواله او د هغو گړدي ميزونو، چې د رسنيو په څپو کې خبري شوي، يو شمير ژورنالستانو دېته ملا وتړله تر څو د جمال الدين بدر د نورستان د پخواني والي په اړوند کره معلومات ترلاسه او هيواد والو ته يې وړاندي کړي.

1. دنورستان پخوانی والی د هغو دولسو لکو افغانیو، چې ددولت له خوا هره میاشت د والیانو په لاس ورکول کیږي، له خلکو سره مرسته وکړي او خلک د حکومت پلوی ته راواړوي، چې نوموړي دغه پیسې د جعلي اسنادو په جوړولو سره په کال ۱۳۸۸ کې ټولې (۱۶۴۰۰۰۰۰) افغانی حواله او هغه ددې پر ځای چې پر ځای ولگيږي، له خپلو شریکانو سره په خپلو جیبونو کې اچولي دي چې دمصرف سند نلري.

2. د خلکو دشکایت له مخې کله چې ۳۶۲۰ بوری د کرنې دتخم د غنمو او کمیایو سري، چې د برگ متال ولسوالی له پاره سهمیه وه دغه توکي ددې پر ځای، چې خلکو ته وویشل شي دجلال اباد د بنار او کنړ ولایتونو کې یوه بورۍ په (۱۹۰۰) افغانیو پلورلي ده، چې له دغه درکه (۶۸۷۸۰۰۰) افغانی د جمال الدين بدر او شریکانو له خوا حیف و میل شويدي.

3. په جمال الدين بدر باندي تور لگیدلی، چې نوموړي او ددفتري رئیس بي عبدالغفور نومي چې د کا کا زوی بي کيږي، يو کور د ۱۳۸۹ کال د وری د میاشتي څخه د یوه کس په نامه کرایه نیولی او پیسې يې په جیب کې اچولی، چې دغه موضوع د نوموړي ولایت ددارالمعلمین له خوا تایید شويدي.

4. د نورستان امنیه قومندان جنرال شمس الرحمن زاهد د ۱۳۹۰ کال دورې او سنبلې په میاشت کې د پنځوسو و سیمه ییزو پولیسو په نامه شپږ ملیونه اولس زره اته سو افغانی حواله او اسناد يې د جمال الدين بدر له خوا امضاً شويدي او پیسې يې حیف و میل شويدي.

5. ۱۳۹۰ کال د چنگاښ، زمري او دورې د میاشتو دمنډول دولسوالی د پولیسو معاشونه دجمال الدين بدر او د امنیت امر له خوا حیف و میل شويدي.

دغه راز د نوموړي په اړوند په سیمه کې داسې گونگسي دي چې نوموړی له لشکر طیبه سره اړیکې لري. او بله داچې کومې پیسې چې د سرکونو د جوړولو له پاره دنورستان ولایت ته تخصیص ورکړل شوي و، د جعلي اسنادو په جوړولو سره يې پیسې حیف و میل شويدي. د محکمې له خوا تیر شوی بند کافي وبلل شو، نور مجازات نه شوو. رپوټ ورکونکي دي پایلې ته رسیږي چې نوموړي ټولي شپږ څلوېښت ملیونه نهه سوه پنځه اويا زره پیسې اختلاس او حیف ومیل کړيدي.

دغه راز په نوموړی ولایت کې اوازه ده، چې دري عزادي وسایط د امریکایانو له خوا د نورستان ولایت ته ورکړل شويدي چې رښتیا به وي او که دروغ؟

دغه راز په یوه بل رپوټ کې راغلي دي چې دنورستان د امنیه قومندانې دپرسونل دمعاشونو قضیه د ایستاف محکمې له خوا څیړل شوي او په پایله کې دڅپل ۱۳۹۲ کال د غوايي د میاشتي په پنځه ویشتمه نیټه د ۳۴ گني کې داسې پریکړه کړیده:

د څارمن مجيب الرحمن، څارمن عنايت الله، سمنوال سلطان محمد او دويم څارن محب الله په اړوند يې د ابتداييېه محكمې پريکړه تاييد او د محمد حسن د محمد هاشم زوي چې په فيصله کې يې برانت اخستې وو تاييد او د جمال الدين بدر په اړوند يې د ابتداييېه محكمې فيصله نقض شوې او په شمس الرحمن زاهد درې کاله تنفيذي حبس حکم کړيدي .

داچې په دغو نورو قضيو کې د هيواد محکمې او د قانون د تنفيذ ارگانونه څه کوي دابه په راتلونکي معلومه شي . خو موږ يوازي ددې له پاره چې په هيواد کې د اختلاس او اداري فساد لري څخه قضبي له حافظي څخه پاتې نه شي دغه رپوټ مو خپور کړ.

زموږ هيواد کې ځينې جرمنه ملي حيثيت لري او ځينې يې ديوه ناروا عمل په توگه ارزول کيږي لکه : يوه کيسه بر دجا دجيه زړ يا دوه زره افغاني کيسه بري وکړي، شرعي او قانوني يو ناروا عمل دي، مگر په حقيقت کې که ورته گوري هغه پيسې ديو افغان دجيه بل افغان ته ولاړي، مگر چې جمالدين بدر دسربازانو اعاشه او معاشات وخورل، سربازان وټيښتيدل، پاکستانيان راغلل د نورستان درې ولسوالي يې ونيولې، دا يوه ملي موضوع ده. اما بدر له دې کبله چې دمشرانو جرگې درئيس مسلمانپه موټرکې ورسره ؤ چا نشوای نيولاي، او داستاد سياف هم لاس پرې پروت ؤ، ولې چې دتنظيم ورور يې ؤ. او دساتور حافظ قيوم حمايه لري.

د هيواد په ټولنيز ژوند د مافيايي او اداري فساد پورې د تړلو کړيو تسلط هيواد د اداري فساد او مافيايي کړيو په منگلو کې د يوه هيواد دوست او ملي گټو ته ژمن شخصيت يادښتونه د هيواد په اوسني روان حالت ښايي چې د اوبښکو پر ځاي ويني وژړل شي .

افغانستان د زورواکو ، او اداري فساد او مافيايي کړيو په منگلو کې پروت دي.

ځينو ته چوکۍ او قدرت تر هرڅه مهم دی، کله چې سياف د رياست جمهوري په کمپاين کې هيڅ رايه تر لاسه نکره او غني احمدزي هم په قدرت شريک نکر، اخطارونو ته يې ملا وتړل. احمدزی هم په ډير تکليف چوکۍ تر لاسه کړل، چې دده او امير عبدالرحمن تر منځ چندان توپير نشته، که کوم توپير هم وي، هغه به جزي وي. امير عبدالرحمن د قدرت د پاته کيدو په خاطر د ډيورنډ کرښه لاس ليک کړه او احمدزي و قدرت ته د رسيدو په خاطر د دوستم لمن ونيول او د اخلاقو تر سري کرښې ورتير شو. د زرو وژلو او جناياتو نه يې سترگې پټې کړي .

مثال (۱۳)

حاجي جمال قدير

د باوري سرچينو په حواله د يوي زورواکۍ د جايدادونو او پيسو د غصب رپوټ زموږ لاسته راغلي چي موږ يي لنډيز د هيوادوالو د خبرولو په موخه خپروو.

د ننګرهار ولايت د يو شمير هيوادوالو د بيا بيا شکايتونو له مخي ، چي وايي له يوي مودي راهيسي يو شمير غير مسول وسله وال گروپونه او باندونه د خپلو وسلو په زور زموږ د هيوادوالو مال او دارايي غارت کوي او خيني وخت دپيسو څښتنان ددي له پاره ، چي له هغوي څخه پيسې تر لاسه کړي هغوي تښتوي. او زموږ دجلال اباد ښاريان ددغو وسله والو باندونو له ويري او د خپل عزت او ابرو د خوندي کولو له امله له ويري نه شي کولاي چي شکايت هم وکړي.

نو کله چي يو جرمي پېښه رامنځ ته کيږي نو کشفې او امنيتي ارگانونه د فاعليانو د نيولو هڅي پيل کوي چي له هغي ډلي څخه يو گروپ وسله وال چي خلک يي تر پوزي راوستلي وو او ددوی شته او مالونه يي په زور ور څخه اخيستل او تښتونو کي يي لاس درلود هغه د حاجي جمال قدير په نامه د ننګرهار ولايت د ولايتي شورا رئيس وو، چي په وړاندي يی د جرمي پېښو پوره اسناد او شواهد موجود و، کله چي نوموړي خبريږي او له سيمي څخه تښتي .

بالاخره د خلکو په مرسته هغه نيول کيږي او توقيف خونه کي اچول کيږي.

دجلال اباد ښاريان کله چي خبريږي چي اوس عدالت تامينيږي ، نو د حاجي غلام فاروق،حاجي شاه لالا ،مجاهدين او محمد اقرار په نومونو او يو شمير نورو د جلال اباد ښاريان د نوموړي دجرمونو د ارتکاب لکه تښتوني، برمه نيوني، وهل او ډبول تهديد او د جايدادونو د غصب په اړوند امنيتي ارگانونو ته عارض او د خپلو حقوقو غوښتنه کوي.

له هغي ډلي څخه يوه پېښه چي په ۲۴/۱۰/۹۰ نيټه د حاجي جمال قدير د حاجي قدير زوي او د ولايتي شورا رئيس دي، د حاجي غلام فاروق د پخ جوړولو په فابريکه وسله وال بريد کوي.

حاجي غلام فاروق ادعا کوي چي د وسله والو بريد له امله يي د برښنا ترانسفار او دوو موټرونو د مرميو لگيدولو له امله زيانمن شوي. او دمحافظينو لس ميله وسله ،دوه تنه محافظين او څلوېښت مليونه افغانۍ يی له ځان سره وړي او دده زوی احمد بيگ مشهور په ولي د تښتولو قصد هم درلود.

څرنکه چي د سيمي د پوليسو ارگانونه دهغوي د ويري له امله يي له نيوني څخه عاجز او ناتوانه او د سيمي د قانون د تنفيذ ارگان نونونه شوي کولاي، چي د عدالت له پاره يی محکمي ته وسپاري .

حاجي ظاهر هم دتليفون بکس چي په جعلي ډول ډېردو تليفوني دستگاه څخه ګټه اخيستل عبارت درلود، چي دا کار يي په کابل او جلال اباد کي کاوه، په جلال اباد کي مافيايي جرم په سرکي ابرار وکيل مقرر و.

د هغه اووه تنه وسله وال لکه ، نورزي ابرار، محمد حيدر دشريڼ اغا زوي ، نجيب الله د نصرالله زوي، عبدالحق د تاج افضل زوي سليم د زلمي زوي، رحيم الله د حبيب الرحمن زوي او حسن خان د مير زا شريڼ زوي په نومونو له کلا شنکوفونو ، شا جوړونو، پرتلي او مرميو سره د حاجي جمال قدير دجنابياتو ملگري دي، چي د حاجي فاروق فابريکه يي ورانه کړيده.

حاجي شا لا ٻه داسي ادعا ڪوي: په ۱۸/۹/۱۳۹۰ ڪال جي زه له بيت الله شريف د حج له اداڪولو څخه وروسته راغلي وم د شپي ۹:۴۰ بجي وي د حاجي جمال اته تنه له دوو پيڪپ موٽرونو سره راغلل او ما ته يي وويل ، چي حاجي جمال غوښتي بي ، په داسي حال ڪي چي له ما سره شل تنه ميلمانه وو ما ورته وويل: چي زه ميلمانه لرم ، هغوي تلفون له حاجي جمال قدير سره رخ ڪر چي زما ڪور ته راشه ڏير وخت مي نه يي ليدلي. ساتونڪو يي ورته وويل : چي مجاهدين هم ورسره دي ، هغه ورته وويل چي دواړه راولي.

مور دواړه يي بوتلو ، ڪله چي ڪور ته ننوتلو مور يي ڏير ووهلو او وڊبولو او حاجي جمال قدير مور ته وويل : چي دوه سوه پنځه اٺيا لکه ڪلداري راکري، مور چي له هغه سره ڪومه معامله نه درلوده او د نومورو پيسو د ورکري توان مو هم نه درلود ورته ومو ويل: چي نه يي شو ڪولاي . هغه بيا ووهلو تر څو چي له حاله ولويدو ان داچي د لاس نوکان هم زما له منځه ولاړل، نو مجبور شو چي خبره يي ومنو او ورسره يي دډيرشو لکو ڪلدارو خط له مور څخه واخيست ، ڪله چي له ڪور څخه راووتلو ډاکټر ته ولاړو او د عدلي طب اسناد په لاس ڪي لرو.

دغه راز حاجي شالالا دا خبري ٽائيدوي او نوموري جريان کيسه ڪوي.

په همدې ډول حاجي عبدالرحمن چي د سببو تاجردي ادعا ڪوي چي زه د سببو تاجر يم ڪله چي حاجي جمال قدير د ولايتي شورا رئيس و د نوموري په اشاره قهار چي د نوموري ورور دي د سببو په سراي ڪي يي ووهلم او راته ويي ويل: چي د سببو په هر موٽر به لس زره ڪلداري راکوي او يا به دغه دنده پريږدي او د پاکستان په خاوره ڪي د نادر خان ترازو سره يي پٽاک اچولي وو او خلک به يي وږول او ماته به يي شکنجه راکوله ، چي اوس هم دقطاع الطريقي په نا مه يي اته تنه دپاکستان په محبس ڪي بندي دي .

دغه راز هريوه جنت گل ، زراب گل، حاجي اسلم ، منگل، عبدالغفار او حاجي ميرزمان هم دجمال قدير او ظاهر قدير له خوا د هغوي د جايداد ونو د غصب قضيه، چي د سرخرو د ولسوالي د خير اباد په کلي ڪي شتون لري ادعا لري.

او په دغه لړۍ ڪي د غلام دستگير او محمد اقرار په نومونو پر حاجي جمال قدير د اختطاف او برمه کيدني ادعا لري او وايي چي له مور څخه يي پيسي اخيستي دي.

محمد اقرار وايي: چي په ۱۳۸۰ ڪال ڪي زه او زما ورور عالم دين ، حيات الله دريور چي د صرافي له بازار څخه مو شپږ مليونه او پنځه سوه زره ڪلداري له خان سره واخيستي او د جمعه بازار په لور روان وو، دحضرتانو په سيمه ڪي حاجي جمال قدير مور د خپل مرکز په لور يوورو، لومړی يي زموږ موټر تلاشي ڪر بيا وروسته زموږ پيسي واخيستي او په خوږو خبرو يي مور غولولو، ترڅو شپه راشي او تياره شي ،موږ پوه شوو ، چي مور دشپي ساتي نو له مور څخه يو تن له ديواله خان واچاوه او د حاجي حضرت علي مرکز چي نږدي وځان ورساوه، وروسته يي زموږ فاميل او خپلوان خبر ڪړل، هماغه وو چي زموږ پلرونه او مشران راغلل ، حاجي ظاهر يي خبر ڪر او مور يي خلاص ڪړو، ڪله چي مور د پيسو غوښتنه وکړه ويل يي چي حاجي جمال پاکستان ته تللي هر وخت چي بيا راغلي بيا به خبري ڪوو، ڪله چي حاجي جمال راغلي ويل يي چي زه پيسي نه لرم که چيري ځمکه اخلي زه وکالت درکوم ،نوهغه و چي د ڪور نيو چارو وزارت ته مو عريضه وکړه، ددي له پاره چي حاجي دين محمد د کابل والي و، وويل چي موضوع به جرگه فيصله ڪوي او حاجي ظاهر ته يي وويل چي نوموري پيسي جبران ڪړه . خو هرڅه مو چي وکړه کوم شی لاسته رانغله او دجلال اباد د بنار دنوموري په اړوند بلا بيلي قضيه چي وايي د زورواکۍ له کبله هري دروازي ته چي ددرېلو کومه پوښتنه مو ونه شوه .

څرنگه چې نوموړي زوروالی او ورور بي دولسي جرگي لومړي مرستیال وو نوله بند څخه خوشي او تر اوسه يي د محاکمي هيڅ چا پوښتنه ونه کړه، په داسي حال کي چې د نوموړي په اړوند کافي اسناد او شواهد شته.

دکارپيژاندو په اند د زورواکو په وړاندي مبارزه خو اوس هيڅ امکان نلري او زيات ليدونکي پرته له دي چي دخداى (ج) دربارته ددعا لاسونه پورته کړي او د هغو د واک د چپه کيدلو غوښتنه وکړي بله لار نلري.

دحاجي قدير زامن همدا ډول يو ډول يابل ډول ډاکوگان به وي، چي ننګرهار ټوله نړي په عذاب کي دي .اويو مافيایي حرکت کوي، او دجنایت کارانوکړی يي جوړه کړيده او ابرار غوندي کسان پر ځان راټول کړيدي، چي ابرار هم دولایتي شورا غړی دي. البته جمال هم د حاجي ظاهر او حاجي دين محمد په زور خيزک وي. کله چي عبدالجبار ثابت دوخت لوی څارنوال ته خلگو شکایت وکړ، دهغه جواب داؤ: « چي دخدايه يي غواړي » ، نو ثابت به څه وکړي، چي دظاهر قدير په میلمستون کي دورځي دوه، دري پسونه ورته وپرته کيدل.

مثال(۱۴)

پرمنصور احمدزي تور

منصور احمدزي دجان محمد زوی ، دکړزی هوایي بگر دالوتکو دنگ او راتگ محاسبه په لاس کي اخلی او یاداشتونه لیکي چي څومره ملکي او ځونظامي الوتکي پورته او کښته کيږي.

کله چي ډېگر هوایي مامورین یو شخصي اوبی مسؤلیتی ته پام کيږي منصور احمدزي نیسي.

لومړی منصور دولسي جرگي له ادرس بالاخره دقیس حسن ، چي دنوموړي ترانسپورت کمیسیون رئیس دی ځان معرفي کوي، مگر دشورا اداري هیات خپل بي خبري بیاتوي. معلومیږي، چي دا هدایت دقیس دی.

دقیس حسن او منصور دا ډول اجرات یو جرمي عمل دی چي دوسیه کيږي.

۱۳۹۱ کال د وږي د میاشتي د نهه ویشمي نیټي په قضایه غونډه کي له دندی څخه د ناوړي گټي په تور په څلورو میاشتو تنفیذی حبس او دشبیتو زرو افغانیو د ورکړي په نغدی سزا محکوم شو او قیس حسن یي د عدلي تعقیب وړ بللي دی. خو څرنګه چي دغه سزا د نوموړی له جرم سره تناسب نه درلود چی داروند ادارو له خوا وشوه . کله چي قضیه د استیناف محکمي ته ځي نو په خپل د ۱۳۹۱ کال دلړم د میاشتي په پنځمه نیټه په ۳۷ قضایي قرار کي په دي دلیل چي د تحقیق هیات دکشف و تحقیق قانون د څلورمي او جزایي قانون د ۲۳ می مادي په اساس کړني نه دي تر سره کړي ، نو د ابتدائیه محکمي حکم دي . خو دا چي قیس حسن د ولسي جرگي غړي دي تراوسه د تحقیق د پاره نه حاضرېږي ، نو د موضوع څیر نه او مجرم ته سزا ورکول په ټپه دریږي.

چي ابتدایي محکمي منصورد مالي مجازات په څنګ کي په بدني مجازات هم محکوم کړ

مګر دکابل استئناف محکمي د قیس حسن تحقیق پلمه راوړه. دابتدایي محکمي د ۴۰۱ — ۹۲/۷/۷ حکم نقض کړ، او پدي ډول یی دواړه له مجازاتو خوشي شول. کله چي قاضي وغواړي، چي حکم ونکړي نو یو زورواکي پلمه راوړي، چي کمزوري هم نجات پیداکړي.

دلته دصلاحیت نه ناوړه ګټه مطرح ده، پارلمان هم پدي هکله کوم العمل ښکاره نکړ. داهم روښانه نشول، چي محترم د ولس استازي دنظامي او ملکي الوتکو تګ او راتګ چاته او دڅه د پاره ورکاوه.

او دمحکمي بي عدالتي دوي دواړو ته دقانون نه دفرار زمینه برابره کړه.

وکیل صاحب قیس کومه بله قضیه دمځکي غصب چي منجر په وژنو وسل هم شکیل دي، چي څوک ورته څه نشي ویلای، ولي چی مصونیت لري.

دهیواد ډیر بدماشان په شوراى ملی کي راټول شويدي.

مثال(۱۵)

د وسله وال بغاوت يوه بېلگه

په پښتو کې يوه لنډۍ ده چې وايي: ستا د بنديست گلونه ډير دي - خولۍ مي تنگه زه به کوم کوم ټولومه . له هغې راهيسې چې بهرنۍ ځواکونه هيواد ته راننوتې جرمني قضيه ، وسله وال بغاوتونه ، زورواکي ، د مخدرو توکود قاچاق قضيه او پېښې دومره زياتې دي چې نه شي کولای ټولې راټولې او د هيوادوالو غوږو نو ته يې ورسوو . نو زموږ پريکړه داده تر کومه ځايه چې زموږ لاس رسېږي تر هغه ځايه به خپل مسوليت ادا کړو او سيل بين بېله هغه دپنځو وزيرانو عقل لري .

کله چې د ملي اردو درې تنه د مرکزي بغلان په ولسوالۍ کې ووژل شول، نو رسنيو خپله دنده وکړله چې نوموړی پېښه وڅيړي او حقيقت خپلو هيوادوالو ته په ډاکه کړي .

د وژني اصلي عاملين چې د مرکزي بغلان پخوانی ولسوال امير گل او امنيه قومندان کمين خان دي، چې تر اوسه محاکمه شوي نه دي .

که څه هم د قتل دغه پېښه محکمو او د قانون دتتفيذ د ارگانونو له خوا لاس په لاس شوې ، خو د زورواکۍ او داچي قاتلين د محکمي ميز ته راکش کړي يوازي دکنډز نظامي محکمي دومره کړي دي چې په خپل ۲۴/۵/۹۲ په ۲۱ قرار کې يوولس تنه چې په نوموړي وژنه کې تورن بلل شوي و او تر توقيف لاندې وو، هغوي بري الزمه او قومندان اميرگل او کمين الله يي د عدلي تعقيب وړ بللي دي .

کارپوهان د قضيه تاريخي بهير ته په کتو سره چې زور واکي او صلاحيت لرونکي چارواکي د پېښې تر شا شتون لري، نو گمان نه کوو چې قاتلين به محاکمه کړل شي .

وايي چې هر علت معلول لري او هر معلول علت .

په عام ډول علت معلوم دي او په رسمايتو کې څه ثبوت نلرم ، کوم اجرات چې پدې هکله دبغلان دامنیه قومندان اسدالله شيرزاد، دکورنيو چارو دوزير ښاغلي پټنگ په امر وکړه ، موضوع دومره جدي شوه چې دمارشال فهيم دجدي مخالفت سره مخامخ شول . دپېښې عدلي تعقيب په ټپه ودرېد . د مارشال صاحب تر سيوري لاندې دده جهادی ملگرو په هر ډول جنايت لاس پوري کاوه .

البته پدې کې شک نشته چې د راتلونکي عدم تضمين او د آينده نه تشويش يو عمده لامل دي، چې د دولت لخوا اقل يو جزوي تدبير په نظر کې ندي نيول شوی .

مثال (۱۶)

ددرغلی یوه نوی بیلگه

قضیه داسې پیلیري، چې د سراج شرکت رئیس سرور د سید خان زوي، خو ځله له پښتني بانک څخه د لعل مارکیت په تضمین سره، چې په محمد جان خان واک کې موقت لري یو ځل ۱۹۷۰۰ ډالره، بل ځل ۱۹۶۰۰ ډالره، دریم ځل ۴۰۳۰۰۰ ډالره او د څلورم ځل له پاره ۳۰۲۱۷۰۰۰ افغانی او د پنځم ځل له پاره ۱۰۷۱۷۰۰ افغانی اخلي. کله چې نوموړی پورونه په خپل وخت نه اداکیري نو پښتني بانک تصمیم نیسي چې نوموړی جايداد وپلوري.

کله چې د شرکت نور غړي هر یو صدیق احمد د عبدالکریم زوي، حبیب الرحمن د عبدالقادر زوي او محمد قاسم د الف الدین زوی خبریږي، خپله عرض پاته اړوندو مقاماتو ته وړاندې کوي. په داسې حال کې چې د شرکت رئیس پنځوس سلنه سهم په نوموړی جايداد کې لري، پرته له دې چې د پور اخیستلو په وخت د شرکت نور گډونوال خبروي، له پښتني بانک څخه پور اخلي.

چې وروسته له ډیرو منډوترو د تجارتي ابتدایي محکمې ریاست له خوا په ۱۶۷ قضایي قرار چې د ۱۳۹۰ کال د زمري د میاشتې د لومړي نیټې کې صادر شوي، پریکړه کوي، چې نوموړی جايداد دې و پلورل شي او پنځوس سلنه چې ددري تنو دې هغوي ته خپل حق ورکړل شي او پنځوس فیصده نوردي د بانک د قرضې په پور کې ورکړل شي. که چېرې له پور څخه د پنځوس سلنې جايداد پېسي زیاتیږي هغه دې په یوه امانت حساب د سراج الدین په نامه واچول شي.

د اېډول درغلي ښايي چې زیاتي وي خو موږ یوازي د یوه رپوټ په توگه، چې زموږ لاسته راغلي خبروو. مطلب دادي: داسې اجرات فقط درشوت خورو مامورینو دناورو گټو په موخه اجرا کیږي. مامورین دخپلو څوسو اويا څو زور بدو په خطر یو لوي مبلغ په خطر کې اچوي، او پېښه دومره مغلق او پیچلي کړي چې بالاخره نه دقاضي سر پرې خلاصیږي او نه د محاسب او څارنوال.

مثال (۱۷)

د زورواکۍ د چلولو يوه بېلگه

تر څو چي د پوښتنې او با زخواست "ابی" مړه وي او زورواکي په څوکيو ناست وي، هيڅکله به هم په هيواد کي قانون واکمن نه شي او نه به هم په هيواد کي سم سمکي را شي . موږ ددې ادعا د ثبوت له پاره يوه بېلگه وړاندې کوو. يو ليک چي د افغانستان داسلامي جمهوريت د ولسمشر په نامه ليکل شوي؛ موږ هغه کټ مټ خپرو، تر څو زموږ هيوادوال قضاوت وکړي چي آيا زموږ د هيواد په برخليک زورواکان حاکم دي او که قانون ؟

په کميسيون کي دزور واکي نمونه:

نيټه د ۱۳۹۲ کال دغبرگولي ۱۳ مه

دافغانستان اسلامي جمهوري دولت جلالتمآب ولسمشر محترم مقام ته !

سلامونه اونیکي پيرزويني :

موضوع : دټاکنو دخپلواک کميسيون رئيس په لارښوونه دهغو ساتونکو له خوا دمامورينو او دداري توهين :

قدرمن جلالتماب جمهور رئيس :

له هغې ورځې څخه چي تاسو د دې خاوري ديوه بچي په توگه، پرما دخدمت او عدالت راوستو په اړه باور کړي دي ورسره جوخت مي د کميسيون په چارو کي ، ټول مسايل دشفافيت او عدالت پر بنسټ پر مخ بولي او دهغه کسانو مخه مي نيولي ده ، چي په کميسيون کي يې فساد، نژاد پرستي، تعصب او سوء استقادي ته لاره هواره کړي وه. په کميسيون کي دگومارني موضوع هغه مهمه او اړينه موضوع ده، چي ديبلابيلو کميټو او شفافيت له لاري مو په هيواد مين، تکړه او بي پري استعداد ونو د وړتيا پر بنسټ گومارلي او دهمدي گومارنو له امله ديو شمير کسانو هاغه نامشروع هيلي او ارامتو يې چي درلودل نه دي پوره شوي، چي له امله يې وخت ناوخته زموږ دقانوني چاروپه اړه د خنډ او خنډ سر بيره دمامورينو حيثيت او دولتي حاکميت يې تر پښو لاندې کړي دي.

قدرمن جلالتماب جمهور رئيس ! دروان کال دغبرگولي (جوزا) په ۱۲ نيټه ، دکميسيون دمشر فضل احمد معنوي دبشري منابعو رئيس احمد منصور فريد خپل دفتر ته په (۲:۳۰) بجو ورغويښتي و او هغه ته يې ويلي وچي سکتورتي په گارډانو کي زما (۲۰) تنه او دکال سنتر دپوست له پاره زما (۳۱) کسانو لست چي دارالانشأ ته مي ليږلي و، ولي نه دي استخدام شوي ، دبشري منابعوي رئيس ورته ويلي وچي جناب معنوي صيب دکسانو استخدام د دارالانشاء د رئيس په لارښوونه د ازاد رقابت له لاري ترسره شوي دي او بريالي شوي کسان ټول د وړتيا له مخي راغلي دي ، په دې صورت کي معنوي مداخله کړي ده او ورته يې ويلي دي، چي زه دلته دکميسيون دمشر په توگه ناست يم، چي زما کسان استخدام نه شي دا پروسه در سره نه منم ، په همدې وخت کي معنوي دبشري منابعو په رئيس باندي دريموت گوزار کړي او ويشلتي يې دي، کله چي رئيس دمعنوي خوني څخه را ځي ، دهغه سلاکار خيرخوا پري رارسيدلي او له ستوني يې نيولي دي اوپه سوکاتو او لغتوبي وهلي، په دې وخت کي دمعنوي باديگاردانو هم په رئيس گوزارونه کړي او په ټيل وهلو يې ، دټولو مامورينو په مخکي

بیرون ویستلي دي ، په همدې وخت کې دمعنوي په لارښوونه دهغه مسلحو باديگاردانو لومړي د کمسیون دبشري منابعو رئیس کاري دفتر ته ننوتې او ټول اسناد یې دالماري او میز څخه په زور راخیستې دي او ځینې یې شکولي دي او بیا دبشري منابعو دکار کوونکو دفتر ته ورغلي او هغوي ټول یې یو خواته و درول او بنکځلي او بډي ردي یې ورته ويلي او ټول اسناد یې راټول کړي دي او له ځان سره یې وړي دي .

وروسته دمعنوي د باديگاردانو دکمسیون دامینتي بخش مسول مصطفی یې، دخلکو په مخ کې ترلاسه نیولي او په نیلو نیلو یې دکمسیون دبیروني دروازي څخه ویستلي او سپکي سپوري یې ورته کړي دي.

د معنوي باديگاردانو د دارالانشاء شا او خوا لوي سرک ټول کلابندي کړي و او خپلو وسلو ته یې مرمي ورښکړي کړي وې چې په دې کار سره دکمسیون ټول کارکوونکي شاهدان دي او دکمسیون ارامه فضا د معنوي د باد یگارډانوله خوا په یوه نظامي پوسته او دجنگ په میدان بدله شوي وه.

دمعنوي دا ډول غیر معقول عکس العملونه یوازي دهغه دشخصي گټو څخه سرچینه اخلي او کله هم چې غیر معقولي غوښتنې یې ونه منل شي نو داستدالال، منطق او قانونیت پرځای په ټوپک پورته کونه او جنگ او جدل ته مخه کوي .

جناب جمهور رئیس ! دټاکنو کمیسیون ځوان او با استعداد ټیم، شپه او ورځ زیار ویستلي دي ترڅو راتلونکو شفافو ټاکنو ته ټول اړین چمتوالي ونیسي او دمعنوي دا ډول غیر معقولي کړنې دراتلونکو شفافو ټاکنو پر وړاندې یوه ستره ننگونه او خنډ او خنډ څخه بله مانا نلري .

پورته ټول جریان ستاسو جلالتماب محترم حضور ته کټ مټ وړاندې شو.

په درنښت

ضیاولحق امرخیل

دټاکنو د دارالانشاء رئیس

داسې بډماشې او په زور او غیر قانوني خپلي غوښتنې نه یوازي د فضل احمد معنوي نه لیدل کیږي، بلکې دشمال ټلوالو داکثرو غړو نه لیدل کیږي. داوولمپیک مشر څارنوال اکرام امرین او استاد عطا نور داسې بډماشان دي، چې پر معنوي صاحب به شکر وباسو. د څارنوال اکرام الدین د بدی رویي او د ناوړو گټو سروصدر هر خواته پورته شو، مگر چا بازخواست ونکړ. د معنوي د دا ډول چلند، اقلأ یوه پوښتنه هم ونه شول.

په پښتني بانک کي خیانت

عبدالسمیع د محمد یعقوب زوي چي په درغلي سره یې خان د ولید عبادت شرکت رئیس معرفي کوي او د ۸۴ — ۲۷۷۳ ۱۳۸۶ کال دسلواغي ددویمي نیټي شرعي قبالي، چي په درغلي سره جوړه شوي او مټني ۱۷۱۳ — ۱۳۸۴ د یو جايداد چي په څلورمه ناحیه کي یې شتون ذکر شوي، په داسي حال کي چي اصلاً نوموړی جايداد شتون نه لري له دوو بانکونو څخه د یوه جعلي جواز چي د ایسا په اداره کي ثبت شويدي لومړي ځل له ملي بانک څخه ۱۷۰۰۰۰ امریکایي ډالره اوله پښتني تجارتي بانک څخه (۵۴۵۰۰۰۰) افغاني د پښتني تجارتي بانک په مرستي سره تر لاسه کوي . خو کله چي د قرضي وخت پوره کيږي او نوموړی تر جلب لاندې نیول کيږي، یو اوږد داستان رامنځته کيږي او هغه په دي ډول چي ځیني ملکیتونه چي د افغان نساجي و هغه یې هم ددرغلي په پایله خپل ملکیت گڼي، چي مور یې د موضوع د اوږدوالي له امله صرف نظر کوو .

په پایله کي د نوموړی اختلاس او درغلی ثابتيږي او داستیناف محکمي د ۳۴ کڼه ۲۸/۸/۱۳۹۱ نیټي قضايي قرار له مخي گرم بلل شويدي .

دا د هغو اختلاسونو او درغلیو د لري برخه ده چي په پښتني تجارتي بانک کي رامنځته شوي او ددغه بانک ملیونونه ډالره چي په سر کي یې حیات الله دیاني قرار لري.

دلته که په سرسري ډول پام وسي دایسا جواز او دکور ملکیت دواړه جعلي دي، دا دواړه د تجربې له مخي ساده کار ندي، بلکي یوه اوږده پروسه لري او تر څو بندرونو یعنی په ادارو باید تیرشي ، مگر داروندو مامورینو په مرسته په ډیر سهولت طی مراحل کيږي . بالاخره څو کاله وروسته که یوڅوک ورته پام کوي ، خو کار تر کار تیر وي او بانک سم متضرر شوي وي.

هرڅه دب بانک دمامورینو په مرسته ترسره کيږي. دب بانکونو مامورین حقیقي کار بېله پیسو نه اجراکوي، په جعلي او تزویر اجرائو کي ددوي ونډه سمه درنده وي.

اداري فساد پدي کچه لوړ تللي دي، چي دلته اجازه غواړم یو بلي پېښي نه هم یادونه وکړم، چي هغه د کورنیو چارو د وزارت ښاغلي رشا قراردادي دي ، چی په ۲۰۰۴ کي یې د ۱۱ ملیونو حواله په جعلي ډول سره په تکرار طی مراحل پیسی وایستلي . د پنچشیري چارواکو په زور، پدي بهانه چي د مقاومت سره یې مرسته کول. عدلي تعقیب په تپه و درید. که به کار په خواهش نه کیدی، پنچشیري وروڼه به د سرزوری او بدماشي نه کار اخیستي.

سپيشل فورس

خرنگه چي ټولو هيوادوالو د رسنيو له لاري رپوټ تر لاسه کړ چي ۱۳۸۸ کال د چنگاښ د مياشتي اتمه نيټه د کندهار په ولايت کي دسپيشل فورس ځواکونو په خپل يو څلوېښت کسيزه پرسونل سره له روحاني نومي افغان تبعه سره د مفاهمي په پايله کي داسدالله په نامه چي د سپشل فورس پخواني غړي و او ددرغلي په يوه جرمي پيښه کي تر تعقيب او تحقيق لاندي وو ، دخلاصون په موخه د کندهار په استيناف څارنوالي بريد و کړي.

نوموړی بريد چي د سپيشل فورس قوماندان اتل نومي په قوماندۀ چي دملا محمد عمر دکور قطعه ؤ په رڼا ورځ پيل شوي وو چي موږ يي د ليکنې د زياتوالي له امله له تفصيل څخه تيرويږو ، خو يوازي دومره وايو چي دغه بريد د سپيشل فورس د ځواکونو له خوا د قانون او پوځي اصولو پر خلاف د کړني يوه بيلگه چي د امريکايي ځواکونو له ملاتړ څخه په الهام اخيستو سره زموږ په هيواد کي ترسره کيږي او په پايله کي يي بي گناه انسانان د بنځو، ماشومانو او سپينزيرو د مړيني لامل کيږي.

په دي قضيه کي د سپيشل فورس ځواکونو له خوا بريد ددي لامل شو چي په پايله کي دکندهار امنيه قوماندان جنرال مطيع الله ، جنايي مدير څارمن عبدالخالق همدرد، عجب گل، فضل احمد، غلام رسول چي سربازان و شهيدان او هر يو جاويد، عبدالصمد، محمداقبال، عبدالوهاب ، محمد حسين او مولاداد ټپيان کيږي.

دا دبي پروايي يوه نمونه ده چي دليوونتوب سرحد ته رسيږي. دا تنکي ځوانان ديو بي پروا او مغرور قومندان اتل لخوا استعمال او په لوړ مجازات محکوم شول، چي ددواړو خواوو کورونه تباہ شول.

مثال (۲۰)

د شهيد سردار محمد داود خان قاتل په کابل کې دي

د تاند تر نامه لاندې يو ايميل، چې د افغانستان د خلکو او د کورنيو چارو وزارت په ادرس استول شويدي په کې ويل شويدي، چې د شهيد سردار محمد داود خان قاتل، د ناروي هيواد په پاسپورت له خپلې کورنۍ سره، ديو شمير مفسدو او وطن خرڅوونکو په مټ او ډاډ کابل ته راغلي دي. نوموړی چې د سردار محمد داود او ټوله کورنۍ يې په شهادت رسولي ده په خپله څو واره ويلي دي چې هغه يې وژلي دي.

امام الدين چې د لوگر ولايت اوسيدونکي دي د ثور د اوومې خونړۍ کودتا د وژنو بنسټگر بلل کيږي. د همدوی په اصطلاح انقلابي عمل له امله دجنرالې لوري رتبې ته ورسيد، د نوموړی نيونه او محاکمه کول دافغانستان دخلگو له لويو غوښتنو ده.

ويل کيږي چې امام الدين په يوه ماشيندار نه يوازي سردار محمد داود، بلکه دده د کورنۍ واره او زار غري لکه سردار محمد نعيم، زينب داود، دده ميرمن شينکي زرلښته، عمر، خالد، فيروز دحارث زوي، عايشه، بلقيس خياښنه، دسردار زوم نظام، وايگل، هيله، غزال، صفورا او زرمينه ضربه کړل، شهادت دي قبول او روح دي ښاد وي، مگر امام الدين ژوندی او ارام گرځي. همدا ډول د ۱۳۹۲ کال کې د محمد هاشم ميوندوال وژونکي عبدالصمد ازهر هم کابل ته راغلي ؤ چې چا ترې پوښتنه ونکړه. افغان ولس تر اوسه البته پدې توان کې ندي، مگر ددوي مخ به تر قيامته تور وي او کورنۍ به يې تر قيامته دا ننگه وي. ولسه زار، زار ستا پر حال.

کين او بنۍ جنايات کار سره ائتلاف وکړ او دولسي جرگې له لاري قانون پاس کړ، چې ټوله جنګي مجرمين او وطن فروشان له بنده خوشي شي او عدلي تعقيب نشي، که څه هم دا قانون ولسمشر تو شېخ نکړ. په غازي ستدويم کې رباني، استاد سياف، نورالحق علومي، سيد محمد گلاب زوی د استاد محقق ځنگ ته غاړه په غاړه ليدل کيدل. داسې فيصلې د ولس حق دی، نه د څو متهمينو، چې لاسونه يې په يو ډول او بل ډول د ولس په وينو سره دي. د عضوی قانون د ولسي جرگې لخوا، خو رئيس جمهور کرزي توشېخ نکړ.

داسې څرگنديږي، چې دا ټول جهاد او قرباني بيهوده وي. گلاب زوی ته يو چا وويل، کله چې ته رباني او سياف ته ورټلی، نو دا دومره وژني د څه ډپاره وي، ده وويل، زه او يا موږ نه يو ورغلي، دوی موږ ته راغلل. کله چې دسردار داود خان او دده د ورور سردار محمد نعيم خان جنازه په درندو، شاندارو نظامي مراسمو د ارګ نه پورته کيدل، پدې مراسمو کې گلاب زوی او نورالحق علومي، چې دولسي جرگې استازی وه هم حاضر وه، پوه نه يم، چې دده دقاتلانو په زړه کې به څه ورگرځيدل؟.

دوی دواړه د غوايي دانقلاب فعاله غړي وه.

باچاگل وفادار کوم وخت په مجلس کې په لوړه غاړه اعتراف وکړ، چې د ټولو لاسونه په وينو سره دي، د چا ده، تر خپري او دچا ده، تر ځنگلي پوري.

د مجاهد ولس د ورځپاڼې خبره چې د بریتورو او زیرورو ائتلاف دي ، چې د هیواد په خرابیو کې دواړه ډلې یو تر بل پښیمانه وه. داکتر غني احمدزی زاړه جنایت کاران ، لکه جنرال دوستم ، حنیف اتمر ، علومي ، روفي پر ځان را ټول کړل، چې د پولتیاریا په خدمت کې قرار درلود .

دخلفي او پرچمي قوماندانانو د تجربې کله کله بحث کيږي. همدا قوماندانان و، چې د دوی حمایته کيږي روسي قوت بیا هم ونشوای کولای، چې د نجیب رژیم وساتي او د هیواد خپلواکۍ یې تر پوښتنې لاندې راوستل.

دا ناکامه جنرالان بیا رویکار شول، لکه عبدالحق علومي. دا باید وویل شي، چې داسې جنرالانو کارمل او نجیب ته څه خدمت وکړ، چې شل کاله د خپلو هیوادوالو باندې اعلان نا شوي جنگ اعلان کړي و، چې د غوايي د اوومۍ کودتا داکتر عبدالصبور سیاست پخپل کتاب اواټکه روز باراني بود، دا تور مخي لکه علومي افشا کړيدي.

عبدالوهاب اصفي د وخت د معدن وزیر په یو خصوصي بحث کې د غوايي د اوومۍ ورځې خپل د سترگو لیږنه د علومۍ په هکله داسې ویل: چې زه د سگرت څکولو د پاره د گل ځانۍ د مانۍ نه د باندې را ووتلم، ه چې په هغه ورځ د کابینې غونډه وه، همدا علومی و چې د کودتا چیانو الوتکو ته لارښوونه کول، ما ترې مرسته او جدي دفاع وغوښتل، ده په درغو راته وویل، چې لومړۍ مرمۍ به زما پر ټټر مښلي.

مثال(۲۱)

بي پوښتني او بي حساب له گڼتونه

ويسا ورځپاڼي د ۱۳۹۲ کال د لړم د مياشتي په اوه ويشتمه نيټه د اي اس اي د مسلم ليک په طرف داري د پيپلز حزب پر خلاف ليکلي چي د پاکستان سترې محکمې د ميرزا اسلم بيگ چي د پاکستان دارو پخواني لوي درستيز اسد درانی ، چي د هغه وخت د اي اس اي رئيس ؤ ، حکم کړي دي.

په رپوټ کي ويل شويدي ، چي په هر هيواد کي ، چي د اوپراتيفي تر نامه لاندې پيسې لگيري ، هغه چک او کنټروليږي . البته د موضوع د محرميت له مخي د يوه پلاوي له خوا.

لکه چي دامريکا د جمهور رئيس او د انگلستان د صدراعظم دولتي مصرفونه کنټروليږي ، خو زموږ په هيواد کي هغه زيات لگښتونه ، چي داوپراتيفي تر نامه لاندې دکورنيو چارو وزارت او دملی دفاع او ملي امنيت له خوا کيږي ، حساب او کتاب يي معلوم نه دي . اودقبيلو وزارت هم داسي بودجه لري.

جناب اتمردکورنيو چارو وزير پنځه زره ډالر دديکوريشن او اووه زره ډالر د جندر په نامه دوو تنو ښکلو ميرمنو ته حواله کړي .

دغو دوو ادارو ته تر دونيم سوه مليونو زياتي پيسې دخانگرو لگښتونو له پاره تخصيص ورکول کيږي چي پايله يي نه احساسيږي .

ملي شورا ته ښايي چي په دغه برخه کي تدبيرونه ونيسي .

داسي ليډل کيږي چي د پاکستان له ټولو ستونزو سره په دغه برخه کي پوښتني کيږي ، خو زموږ په هيواد کي نه دولت داسي اعتراضونه اوري او چاره يي نه کوي . دي ته وايي شهرنا پرسان.

په ډيرو هيوادونو کي خصوصي لگښتونه ، د خصوصي پلاوي لخوا بررسي کيږي ، آن د ولسمشرانو رسمي مصارف هم بررسي کيږي .

ډمور په مخ کي د زوی وژل

دباوري رپوټونو په حواله د ۱۳۹۲ کال دلرم دمیاشتي په څوارلسمه نیټه انجنیر جاوید د نور محمد له خوا چې د نذیر محمد زوی او دبدخشان ولایت ښاروال دي وژل کيږي.

کله چې انجنیر جاوید وژل کيږي او خلک له وژني څخه خبریږي ددې له پاره چې خلک دبدخشان د ښاروال دزوي نورمحمد له کروړو څخه ډیر په تنگ شوي وو، نو دولايت پر خوا لاریون کوي او د ښاروال د زوي نورمحمد دسزا غوښتنه کوي ، چې ددغه لاریون له امله د ولایت د یو شمیر ادارو ته زیان هم رسیږي .

نورمحمد او ورور یې په بل قتل هم متهم دي، د بدخشان ولایت امنیتي چارواکي ددې جوگه نه دي چې هغه ونیسي او محاکمې ته یې راکش کړي. دوی قدرت او ثروت لیونیان کړيدي چې دلیوه غوندي برخورد لری.

دانجنیر جاوید دوژني جریان داسي دي ، چې انجنیر جاوید دخپل ورور دواده د مراسمو له پاره له خپل ورور او کورنی سره دخپلي موخي پر خوا روان ؤ، د افغاني په نامه وټ کي، نورمحمد نومي خپل موټر ددوي په مخ کي دروي او انجنیر جاوید له موټره څخه کښته کوي او دچرې په واسطه یې د انجلي ډمور او خوندو په مخ کي وژني، داځکه چې له هغه څخه دسمیټو او ریگو غوښتنه کړي وه او هغه نه وه ورکړي.

لنډه داچې د نوموړی دوژني شهادت دخلکو او دانجنیر جاوید دکورنی له خوا ورکول کيږي او نوموړی محبس ته لیږل کيږي . په محبس کي هم غوغا جوړوي او دمحبس مسولین هم په وژلو گواښوي .

کله چې دامینټي مسوولینو له خوا د قاتل د جرمي سوابقو پلټنه کيږي، معلومیږي چې نوموړی د یوه وسله وال برخورد له امله دوه تنه پولیسان دذکريا او همایون په نومونو دنفنگچي په کارولو سره له پښو غورخوي ، خو د قاتل دپلار چې دبدخشان دښاروال د زورواکی له کبله څوک نه شي کولاي چې هغه ونیسي او سزا ورکړي .

شاهپور دښاروال بل زوي په ۱۹/۸/۱۳۹۲ نیټه دخپل بي نمبر پلیټه موټر په واسطه دوه تنه موټرسایکل چلونکو سره تصادم کوي ، هغه دواړه وژل کيږي او شاهپور تیښته کوي او دوسیه دښاروال دنفوذ او زور له امله په ټپه دریږي.

دبدخشان دمحبس مسولین په دي اقرار کوي چې نوموړی قاتل مور نه شو ساتلای ځکه دی زورواکی دي او کیداي شي چې دخان او نورو بندیانو له پاره دقرار زمینه برابره کړي.

زور واکان یا زر لري او زور – د یو مافیایي کړي او ساختار لري.

دمرکزي چارواکو گټي په ولایاتو کي ساتي . او برعکس ددوي گټي په مرکز کي ساتلي دي.

دنذیر قومندان چې ښاروال دي مارشال صاحب فهیم یې پر سر ولاړ ؤ. البته چې دخدای تر امانت دیو فاسد بنده خوشحالی دوي ته ارزښت لري . ممتاز اغا د استاد سیاف لخوا حمایه کيږي، چې په بدماشي کي نوم لري.

دنذیر صاحب لوی امتیاز همدا دي، چې دشمال تلواکي غریټوب لري.

بدماشي او سرکشي زمور پدغه یوه طبقه کي ډیر لیدل کيږی.

کله، کله دبسم الله محمدي زوی دجنرال جرأت دزوی سره هم ښکر په ښکر شي. داسي زور ازمايي ډیر لیدل کيږي.

کله ، کله داسي شخړي، زرگری بڼه لري، ملا تره خیل (لیوني ملا) هم دحاجي الاگل سره غواړي پنجه نرم کړي.

مثال(۲۳)

پروژي او دسيمې امنيتي مسوولين

بهرني خاصي خپروني د ۱۳۹۲ کال د ليندۍ د مياشتې په يولسمه نيټه په يوه رپوټ کې د کليو د بياجوړونو او پرمختيا وزير له خولي، چې امنيتي ځواکونو د باج اخيستلو له وجې ددغه وزارت پرمختيايي پروژې له ستونزو سره مخامخ کړيدي. د کليو د پراختيا وزير ښاغلي برمک وويل: په ځينو ولايتونو کې د امنيتي مسولينو مداخلې چې دبيا رغونې کارونه په تېره ودريري. د مخاليقيو له خوا يوازي ټينټونې او گواښل ددې لامل نه دي، چې پروژې له ستونزو سره مخامخ شي بلکې امنيتي مسولينو، چې دنده يې د پروژو امنيت دي د پروژو د مخنيوي په لار کې لويې ستونزې دي، چې دغه کار د پروژې په کيفيت باندې ناوړه اغيزه کوي او ځينې شرکتونه اړيستل کيږي چې له هغوي سره جوړ کړي. که څه هم دکورنيو چارو وزارت دغه ادعا نه مني او وايي که چيرې موږ ته کره اسناد په دغه برخه کې په لاس راشي له متخلفينو سره جدي برخورد کوو.

دسيمه ايزو خلکو له خوا د کليو بيارغونې او پرمختيا يې چارو دوزير څرگندونې تاييدوي او وايي څنگه کيداي شي چې د پروژو قرارداديان خپل کارونه په تېره ودروي او د امنيتي مسولينو سره دويري او دار سره ددوسيې د پرمخ بيولو له پاره دفتر په دفتر وگرزي، تر څو چې دکورنيو چارو وزارت مقام ته د شهادت اسناد برابر کړي. دا څومره د افسوس خبره ده. په ليرو سيمو کې دمخابراتي شرکتونو بيا دخپلو پايو دساتنې د پاره دطالبانو سره دجوړجاړي قرارداد لري. اونوري پروژې هم زورگويانو او چارواکو ته حق ورکوي، او دولتي چارواکي لکه والي، وکيلان صاحبان او قومندانان غريټوب. په دې ډول اجراتو لرلي دي.

دا بايد ووايو او بايد ومنو چې زموږ په هيواد کې لمر په دوو گوتو پټيږي.

استاد عبدالرسول سياف وايي: چې نه يې څوک وژلي او نه يې د چا امر صادر کړيدي. آيا د دشت برچي جنگ څنگه پيل شو او څومره هزاره ځوانان شهيدان شول؟ د کابل د داخلي جنگونو اصلي او لومړي عامل دی و. نوموړي خپل دروغ هم جدي نه نيسي، وايي چې زما زوی او يا ورور ماندي مقرر کړيدي. ايا نياز محمد اميري د لوگر والي، حمادالدين د نورستان والي د چا په سپارش مقرر شويدي؟.

مثال (۲۴)

جمهوررئیس په جنگي جرمونو سترگي پټوي

د بي بي سي راډيو د ۱۳۹۲ کال د ليندۍ د مياشتې په يوولسمه نيټه په خپلې ماښامي خپروني کي يو رپوټ خپورکړ، چي داسي په کي راغلي دي:

د بشري حقونو د ساتني يوي نړيوالي مو سيسي په جمهور رئيس حامد کرزي تور ولگاوه، چي له هغو جنايتونو سترگي پټوي چي په دولت کي دهممو چارواکو له خوا رامنځته کيږي.

دبشري حقونو دڅيړني سازمان د لاهي له نړيوالي محکمي څخه غوښتي چي خپلي هڅي په افغانستان کي دجرايمو ددوسيو په څيړنه کي تيزوالي راولي.

جمهور رئيس حامد کرزي ددي له پاره ديو شمير چارواکو، چي په جنگي جرمونو تورن دي ځکه علاقه نلري چي په دولتي ارانه کي شريک دي، په داسي حال کي چي اوس هم دغه ډول جرمونه کيږي.

په کابل کي د بشري حقونو د سازمان يوه مسول محترم هيدر بار، جمهوررئيس حامد کرزي بي تورن کړ، چي د جنگي مجرمينو دتعقيب مخه نيسي او هغه د رپوټ خپرولو مخه ونيوله، چي د افغانستان دبشري حقونو د کميسيون له خوا برابر شويدي. هغه ددي له پاره چي زياتره زورور کسان اوس هم په دولت کي کارکوي.

خو جمهوري رياست دغه ادعا ردکړه او دغه ډول کړني د يو ډول فشار ارزوي، چي په جمهور رئيس حامد کرزي باندي وارديږي.

داسي اټکل کيږي چي دلاهي د نړيوالي محکمي له خوا اوس په افغانستان کي د بشري حقونو و ضعيت څيړي، چي له ۲۰۰۷ کال څخه تر اوسه شويدي او په دي باور دي تر څو چي دولت عدالت رامنځته نه کړي، په هيواد کي سوله راتلاي نه شي. مگر لومړی امنيت راځي او بيا عدالت.

امنيت هغه وخت منځ ته راتلاي شي، چي بدماشان له منځه ليږي شي. بدماشان هغه وخت له منځه وړل کيداى شي، چي حکومت قاطع شي او د ولسي جرگي لاس د حکومت څخه لنډ شي. هغه ولسي جرگه چي د ۱۵ دورې د نيمروز وکيله (ملالي جوي) هغه " طوبله " وبلل.

مثال (۲۵)

خوش گذران سفيران

د تلکسي شایعاتو په خبر کي چي ۱۳۹۱ کال د چنگاښ د میاشتي په دریمه خپور شويدي زموږ لاس ته راغلي او داسي په کي لیکل شويدي:

په دي ورځو کي ډهلي ته د ناصر ضیا راتلل، چي د څلورمې سیاسي مدیر او د نوي سفیر له پاره ددغي نماینده کي ، یو کور د میاشتي په لس زرو ډالرو ، چي له نورو لگښتونو سره شل زره ډالره کيږي د سفارت له پاره په کرایي تر نیولو وروسته بیرته کابل ته ستون شو.

خو د تاسف ځای دي د بهرنیو چارو وزارت د یوې سیاسي شعبي رئیس د کابل د کنفرانس د جوړیدو په درشل کي وو ، له خپل گډون څخه په کنفرانس کي تیریري او په هند کي د نوي سفیر له پاره کورونه لټوي.

دغه ښاغلي د هندوستان راجاگانو په څیر کور وموند خو تاسف دادي چي دسفیر استوگن ځای دهندي له راجاگانو څخه کم نه دي ، چي له پنځو جریبو زیات شین بڼ او دلوپو خونو درلودل، چي د خوب خونه او لویه میلمه پالني خونه او ټول امکانات او بیا هم زموږ سفیر تکلیف نه باسي چي هلته ولاړ شي تر څو نوموړی قصر کی استوگن شي؟

د هیواد سفیران تر کومه ځایه لاس رسیدي اوڅومره ناوړي گټي یې پورته کړي؟ ناصر ضیا په برلین کي ۱۳۰ زره یورو ، ماما رحیم شیرزی په لندن کي ۹۰ زره پونډه د سفارت د بودجي نه، اکلیل حکیمي او هارون امین د توکیو سفیران د تعمیر په رانیولو او ترمیم په میلونو ډالره جیب ته پورته کړه، چي چا پوښتنه ونکړه. ولي امین د امین ارسلا زوم او حکیمي نازدانه ؤ.

مثال(۲۶)

دخمکو د مافیایي کړيو د غصب يوه بېلگه

په دولتي ورځپاڼو کې مې ولوستل، چې د جمهوري ریاست مقام له خوا په پنځه څلویښتم گڼه فرمان کې په مشخصه توگه یو شمیر دندې دولت او حکومتي ادارو ته وسپارل شوي، نو دخمکو غصب په اړوند دملې شورا په مجلسونو کې یې هم مبارزه شروع شوه او دغې موضوع په چاپي او غږیزو رسنیو کې زور واخیست:

دانیس ملي ورځپاڼې په خپله ۱۳۹۱ کال د مرغومي د میاشتې په یو ولسمه گڼه کې دولسي جرگې د لومړي نایب حاجي عبدالظاهر "قدیر" له خوا دخمکي دغصب او یو شمیر پاتکونو په پوستو جوړولو په اړوند د ننگر هار دسر خړود دولسوالي په خیر آباد کلي کې پرده پورته شوه.

د ورځپاڼې په نوموړي گڼه کې د مشرانو جرگې د شکایتونو د اوریدلو کمیسیون مشر ښاغلیخلمي زابلي د خولي هم دننگر هار ولایت په سروخ ولسوالي کې د حاجي ظاهر قدیر له خوا د خمکي دغصب موضوع راپورته شوه. دا په ډاگه ده، چې دمخکو غصب یو عمومي شکل لري او یوه لویه معضله ده.

د هشت صبح ورځپاڼې هم ۱۳۹۱ کال د مرغومي د میاشتې په یوه لسمه گڼه کې هم د خمکي دغصب تر سرلیک لاندې د شپږسووزرو جریبونو دخمکو غصب د هیواد په شپږ ولایتونو کې ولیکله چې د ولسي جرگه د خانگري کمیسیون له خوا، چې د خمکو د غصب په اړوند گمارل شوي و اوپه خانگري توگه د نوموړي کمیسیون دغري ښاغلي سلجوقي د څرگندونو له مخې یوولس غاصبین تثبیت او په گوته شوي، لکن دې کمیسیون ونشوای کولای چې لست افشاء کړي.

په یو مجلس کې د مشرانو جرگې غړي انارکلي د خپل یو مؤکل د کور چې په جلال اباد کې دی، د غصب شکایت وکړ، یو چا ترې پوښتنه وکړه، چې هندو غصب کړيدي او که مسلمان ؟ انار کلي په خپل زنانه نزاکت وویل، چې مسلمان نیولي دی. ښاغلی مجید خوگياني د میدان وردگ والي وویل: چې دابه اړومرو حاجی قدیر وي.

کوم وخت چې دکورنیو چارو وزیر داکتر علي احمد جلالی استعفا کول، هم دقاچاق دلسټ خبرې وي. هغه هم ونشوای کولای چې نومونه افشا کړي. دزورواکو زور په چاکی نسته.

حاجي ظاهرقدیر سره چا محاسبه او مقابله ونکړه. د کابل ښار پایتخت کې دپیکا او ده سکه سره گرځي، گرچه زر او زور نه لري، فقط ښه ټینگه سپین سترگي لري، د حکومت پرې زور نه رسیږي.

دخمکو د غصب موضوع عمومي ده، نور هم پکې اخته دي.

یوازي باید دا ووايم چې د افغان ولس دي خدای مل شي او ددي ظالمانو د منگلو دي خدای خلاص کړي.

مثال (۲۷)

جنرال محمد کبير اندرابي

په دو مړه لوړه کچه په هيواد کې ترپاک او هېروين توليديزې نو داڅه کيږي؟ او څنگه بهر ته قاچاق کيږي. ؟
په داسې حال کې چې لاري او گودرونو د امنيتي چارواکو کنترول لاندې دي.
ځيني بيا پردي اند دي چې په زياته اندازه ترپاک او هېروين د بهرنیو پوځونو په هليکپترونو او طيارو کې ورل کيږي او
ځيني وايي چې دغه مخدر توکي د سرحدې او سرحدې ولاياتو د امنيتي مسولينو د جوړ جاري له کبله، چې ددوي ترمنځ
کيږي مخدر توکي بهرته رسيږي د يو رپوټ له مخې چې زموږ لاس ته رسېدلی دي.
د هيواد والو پر دغه انگيرني چې گواکې مخدر توکي د امنيتي مسولينو د جوړ جاري اوبدوله امله بهرته لير دول کيږي ، د
تايبید مهر لگوي چې وايي: د کشفې او اوپر اتيفي کارونو په لړۍ کې په ډاگه شوه چې د نيمروز امنيه قومندان پاسوال محمد
کبير اندرابي او ورسره څو افسران او سر بازان په دغه سوداگرۍ کې لاس لري ، نوموړي کله چې په کابل کې وواو له
دغه موضوع چې کشفې ارگانونه دده له کاروبار څخه خبر شويدي ،نو غواړي چې هرات ته ولاړ شي ، په هوايي ډگر کې
نيول کيږي او د تلاشې په پايله کې له ده څخه 28000 افغانۍ دوه قطي باتکي کارتونه او يوه ژير رنگه کاغذ چې دري
موبايلي شمېره په کې ليکل شوي ،آيفون تيلفون اخيستل کيږي.
نوموړي د معينيت مبارزه با مواد مخدر د ۶۵۲ — ۹۲/۵/۲۰ ليک پواسطه جلب مکر بيا هم نه نيول کيږي، تر څو چې
کله له ده څخه پلټني کيږي او د تيلفوني له لاري 81 اړيکې چې او رينل کيږي ددې ثبوت ورکوي چې نوموړي کله چې
مخدر توکي نيسي پرته له هغه ، چې هغه ضبط کړي هغه پلوري .
دغه راز په يوه رپوټ کې راغلي دي : د هغو څلويښتو عملياتو په ترڅ کې چې آيساف د ځواکونو او کشفې ارگانونو له خوا
شويدي 27 سلنه ترپاک او هېروين له عاملينو سره نيول شويدي.
په رپوټ کې څرگنده شويده چې د نيمروز ولايت يو شمير لوړ پوړي امنيتي مسولينو له قاچاق وړونکو سره اړيکې لري.
دجنرال کبير په خلاصون کې... ډيري هلي خلي کوي.
پاسوال محمد کبير اندرابي چې په ديارلسو مواردو کې تورن او ثبوتونه يې تر لاسه شويدي له قاچاق وړونکو سره اړيکې
او د مخدرو توکو د پلورلو له امله گرم بلل شويدي. دده تکتیک داؤ چې لومړي دقاچاق برانو سره شريک و ، او خپل حق به
يې اخيست.
او که به کوم نابله په گير ورغلي، دپيسو په مقابل کې به يې خوشي کړ او ترپاک به يې تری راگرځول او هغه ترپاک به يې
جلاخرځول. بالاخره په لس کاله بند محکوم شو.
د پوليسو افسران ډير په قاچاق کې لاس درلود، مثلاً دل اغا ، د نميروز قوماندان امير سيلاب ، عبدالرازق د گرشک
قوماندان ، په قاچاق کې د لاس درلودلو په جرم پنځه، پنځه کاله بند محکوم شول، مگر بند يې پوره نکړ او بيرته په وظيفه
وگمارل شول.

مثال(۲۸)

غیر مسلکي ديپلومات

دڅراغ ورځپاڼې ۱۳۹۲ کال د لړم مياشتې په خپله يوويشتمه گڼه کې وليکل، چې ولسي جرگې په حکومت نيوک وکړه، چې د امنيتي تړون کميسيون په سر کې يې داسې يو څوک گمار لي دي چې له دغه مسلک څخه لري او په فساد تورن دي. په ولسي جرگې کې د يو شمير استازو په وينا، د امريکا په متحده ايالاتو کې د امريکا سفير اکليل احمد حکيمې انجنيري دي او نو موږي په هيواد کې له امنيتي ستونزو څخه هيڅ خبر نه دي، د ولسي جرگې رئيس ښاغلي عبدالروف ابراهيمي د ولسي جرگې په يوه غونډه کې وويل: چې د نوموړي کميسيون په راس کې داکليل احمد حکيمې گمارنه د افغانستان په مصلحت نه ده.

ښاغلي ابراهيمي زياته کړه که چېرې اړتيا وليدل شي چې د افغانستان او امريکا سره امنيتي تړون لاسليک شي، بايد د کميسيون په سر کې داسې څوک وي، چې په امنيتي او حقوقي برخو کې تخصص ولري، امنيتي کميسيون مسووليت لري چې په نوموړي کميسيون کې يو امنيتي کار پوه غړيتوب ولري.

دغه شخص داسې څوک نه دي چې په امنيتي چارو کې تخصص ولري او د هيواد لوړې گټې درک کړي شي، دا زموږ د هيواد په مصلحت نه دي.

دغه راز دولسي جرگې يوشمير غړي وايي، چې اکليل حکيمې له افغانستان ديپلوماتانو سره د فزيکي برخورد سره د افغانستان له پاره دننه وفا داري کار نامې لري، د نوموړو استازو په وينا د نوموړي د مالي فساد دوسيه د ولسي جرگې له خوا له لاري فساد سره د مبارزې عالي ادارې ته استول شويده.

نوموړي انجنير دي، چې دده مسلک د ديپلوماتي سره هيڅ اړخ نه لگوي. ممکن په سپڅ گول او سمننو بڼه پوه شي، مگر دديپلوماسۍ سره نابلد دي، آن سمه انگليسي يې زده نده او امريکايي تابعيت لري. دده په اړه موضوعات پارلمان کې دپهرنيو اړيکو په کمسيون کې د ښاغلي وکيل صاحب نور اکبري سره پرته دي.

ولسي جرگې د همدې اعتراضونو سره د مالي وزارت په تائيد باندې لاسونه پورته کړل.

او داسې يو څوک چې په ملي ژبو د پښتو او دري ژبو پوره بلدتيا نه لري، نو آيا کيدلای شي چې ديپلوماتيک نزاکتونه او ادبيات په انگليسي ژبه سره ته ورسوي، چې دغه ستونزه د حکيمې په برخه کې پوره صدق کوي. همدا ده چې روابط پر ضوابطو مقدم دي.

مثال (۲۹)

روسيې اوره

په ۱۳۹۱ کال کې د روسيې دقونسلې له خوا مرسته شوي اوره افغان لوري ته وسپارل شول ترڅو محتاجانو ته وويشل شي. زړه پوره ونکې داستان په دې چې يو دلوري مری او بل يې دودی د لاسه باسي.

چې له دغاوړو څخه يوازي دوه زره او دوه سوه ټنه يې د هيواد دولسو ولايتونه ، ته هغه هم د څو مياشتو په تيريدو د ۱۳۹۱ کال د ميزان په مياشت کې وليږدول شوه . او وروستۍ محموله، چې د دايکندي ولايت ته وليږدول شوه ددې له پاره چې هغه وراسته او له استفادې څخه وتلي وه، نو بيرته مسترد شول. او له هغو څخه پاتې اته سوه ټنه يې د حيرتانو دويم پورت په تحويلخانه کې پاتې شول.

په رپوټ کې راغلي چې دحيرتانو اداري دڅو ليکونو په ترڅ کې دمبارزي عمومي رياست ته ليکلي ، چې نوموړ و اوروکي چنچي او حشري پيدا شوي او خپل پلاوي معرفي کړي .

ددې له پاره چې اوره وراسته او له استفادې څخه وتلي و، نو يو شمير دارو د هغو دليز دولو مخه و نيوله ځکه که وليږدول شي، د مسولينو په بې توجهي او غفلت خاوري اچول کيږي او پټيږي.

کله چې د جمهوري رياست دويم مرستيال خبريږي پلاوي ليري او د نوموړي موضوع د پلټنې امر ورکوي.

په دغه بهير کې د حيرتانو د بندري خدمتونو رياست د يوه وړانديز په ترڅ کې، چې تاريخ او د ثبت نمره يې نه در لوده ، دبلخ ولايت مقام ته ليکي چې نوموړي اوره دانسانانو او څارويوله استفادې څخه وتلي دي .

د ولايت مقام دخپل ۱۳۹۲ کال د چنگاښ د مياشتې په يوديرشمه نيټه حکم کې يو مختلط پلاوي ته دنده سپاري، چې دروسته له پلټنې څخه، که چيرې اوره له گټې څخه وتلي وي وروسته له تلل کيدو څخه د هغو په له منځه وړلو اقدام وکړي. بيله دې پوښتنې چې اوره ولي خراب شول.

ليکن دحيرتانو بندري خدمتونو رئيس محمد يعقوب ځاخي ، ددې پر ځاي چې د ولايت حکم تر سره کړي، پرعکس ددویم پورت دعمومي مدير محمد شريف، د تحويلخانو عمومي مدير محمد اصف ، تحويلدار عبدالودود د خپلو شريکانو په گډون، چې په هغو کې د حيرتانو پوليسو او دملي امنيت موظف کار کونکي په مرسته د شلو باروړ ونکو موټر په واسطه په ۱۳۹۲/۵/۷ نيټه وروسته له ماښام څخه غوښتل چې له بندر څخه وباسي.

په رپوټ کې زياته شويده ، چې لومړي يوه ټن موټروان او وروسته د ثابت خان په نامه دملي امنيت کارمند او وروسته د تحويلخانه مدير محمد اصف د خروجي دروازي مامور شهاب الدين ته تېلفون کوي، چې راشي او موټرونوته دوتلو اجازه ورکړي، خو هغه ورته وړانديز او د ولايت د مقام ښيي او نه قانع کيږي او غواړي ، چې د حيرتانو رئيس ته تېلفون وکړي ، خو هغه د تېلفون ځواب نه وايي .

خو کله چې محمد اصف نومي محمد يعقوب ځاخي ته تېلفون کوي، تېلفون شهاب الدين ته ورکوي ، محمد يعقوب هغه ته امر ورکوي، چې موټرونه دوتلو اجازه ورکړی ، خو شهاب الدين هغه نه منی او بيرته خپل کور ته ستنيږی.

خو ددروازی ساتونکی وایي چې موږ ته خپل قوماندان ويلي چې اجازه ورکړي. وروسته موږ له دروازي څخه وزي او هغه اوږه چې د وراستو نوم ورکړه شوېدي، د مزار شريف په ښارکي پلورل کيږي او دملي امنيت د رياست له خوانيول کيږي، چې بيا وروسته دکړني رياست ته وړل کيږي.

او د مظنونينوله پلي څخه يوازي دوه تنه خزانه داران نيسي او وروسته له تحقيق څخه يی محکمي ته سپاري . محکمه هر يو په دولسو دولسوزرو افغانيو جزا محکوموي او نور مظنونين تر څارني لاندې دي، دا چې له هغو اوله هغه چا سره چې داته سوو ټنو اوږو د خرا بيدو او فاسيدو گرم بلل کيږي، څه ډول چلندوشي دا به وخت ورته خواب ووايي. خو کار پوهان دفساد زياتيدوته په کتوسره په دي باور دي، چې هغوي به نه يوازي سزا و نه ويني بلکي تقدير به هم شي. د پام وړ داده :

1. چې لومړي ولي ونه ویشل شول، پداسي حال کي چې په هيواد کي ضرورت ډير دي ، تر هغه پاته شول چې د وروستو پلمه ورته پلاس ورغله.

2. که وړه وراسته ؤ، نو بيا څنگه منډوي ته د خرڅلاو دپاره يووړل شول. وایي دبنډر رئيس جناب خاخي ورک دي، که ورک هم نه وي څوک دي چې ویی نيسي ؟

نری حق لري چې دفساد لومړي درجه پر موږ ووهی. که وگورو دمرستې غوښتل دردونکی دي. او که په تيره داغوښتنه ددشمن نه وي، نور هم دردونکی ده. پدي قضيه کي تر ټولو دحوادثو دمبارزي لوی رئيس محترم کاکړ دي، چې دحيرتان نه د ډيرو ليکو ددهايت غوښتونو سره بي خوابه، بی تفاوته پاته شو. دمحمکی وړ دی.

مثال (۳۰)

دندو مرموزو کمپنیو جگړه

د دولت په اډانوکي دننه دنده اکمالاتي کمپنیو مرموزه جگړه.

استخبارات د یوه نظام کورنیو او بهرنیو چارو د پرمخ بیولو په لارکي د سترگو او غوړو په څیر ډیر زیات ارزښت لري. تجربو ښوولی ده چې د یوه نظام بریالیتوب او په تیره بیا د ملي گټو په ساتنه کي مسلکي او ور استخباراتو پوري تړلی او ارزښتمن خدمتونه سرته رسوي. او دولتي نظمونوکي استخباراتي ارګانونه د ملت خدمت بي طرفی او دهیواد له لوړو ملي گټو څخه ساتنه یی یواځني دنده جوړوي.

خو دریغه چي زموږ استخبارات په تیرو بیلابیلو دوروکي، د یوه خاص گروپ ډلي په خدمت کي و، چي دغي ترلتیا له افراطي د لوسره ددي لامل شوي دي چي استخبارات تریوی اندازي د استبداد د دوام او د بدبختي لامل وګرزي. د ۲۰۰۱ کال پېښي وروسته زموږ د خلکو د امېدونو غوټی وغوړيدي او دداسي یو نظام چي په د موکراسي او ازادي ښاوي، تاداو یي کیښودل شو، خلک په دي باور شول چي اوس به دنورو ارګانونو تر څنګ د ملي امنیت ارګان د اساسی قانون په رڼاکي زیاته پاملرنه وشي.

خو د نوموړي ارګان دسترو بریالیتوبونو او لاسته راوړنو سره سره د هغو د یو شمیر کارمندانو هلي ځلي ددي پر ځاي چي خپله بي طرفي وساتي، د یو شمیر سیاسي، قومي او اقتصادي گټو په خدمت کي ولويدي.

لکه چي لیدل کیږي ددغه ارګان لوړ پوري غړي ددي پر ځاي چي خپل وقت او ځواک خپلو اړوندو دندو ته وقف کړي چي هغه د تروریستانو د دسیسو شنندول دي، برعکس خپل یو زیات وخت په تجارت او شخصي توطیوکي په کار ورل کیږي، چي د بیلګي په توګه یي رسنیو یوه قضیه را سپړلي ده، رېوت کي راغي دي:

زموږ هیواد وال پوهیږي چي له څو کلونو راهیسي د سوپریم کمپنی د بهرنیو ځواکونو د تېلو او غذايي توکو د لیر دولو تړون، چي ملیاردونو ډالر وټه رسیږي، پر غاړه لري، دغه کمپنی سر بیرته پردي چي زیاتي تخلفاتي قضیي لري په دویم لاس تړونونه د سیمه ییزو زورواکو ته ورکوي چي د همدغو دویم لاس تړونونو له برکته یو شمیر دولسي جرګي استازي او له لوړ پورو چارواکو خپلوان په یوه نه ایلیدونکي ځواکونو بدل شوي.

دغه قرار دانونه چي د فساد په رواجولوکي لوي لاس لري، آن داچي په هیواد د نظم او امنیت پرمخ کي هم ستونزي جوړوي.

کله چي د فساد ښوونو په مطبوعاتو کي خپریږي، امریکا دینته پام اروي چي د سوپریم شرکت د یوه سندله مخي د یو ملیارد ډالر و په حدودوکي مکلف ګرزول کیږي، چي بیرته یي د امریکا حکومت ته ورکړي.

نو کله چي د امریکا حکومت د سوپریم کمپنی په درغلیو پوهیږي، خپل تړون ورسره پریکوي او د امریکا له یوي ډلي کمپنی چي (انهم) نومیږي تړون کوي، چي دغه موضوع د دواړو کمپنیو تر منځ د اختلاف لامل ګرزي.

په رېوت کي راغي دي، چي د بهرنیو چارو پخواني مرستیال جاوید لودین، او پخواني سفیر په واشنگتن کي ښاغلي طبیب جواد او دکانادا سفیر برنا کریمی تر استعفا وروسته له انهم کمپنی سره یو ځاي کیږي او اوس ددغي کمپنی د مسوول په توګه دنده سرته رسوي.

پر درو سرو د شعله جاوید گمان کيږي.

ددغو دوو کمپنیو ترمنځ کشمکش ددې لامل شوېدي، چې په پښتو سایت کې اجتماعي او مطبوعاتي اخلاقي برخې لري خپروني وشي. افغانستان دبهرنيانو دپاره دگټې او وتي جنت دي.

ددغو دوو کمپنیو ترمنځ اختلافات ددې لامل کيږي، چې دسوپریم کمپني هلي ځلي وکړي ترڅو دغه تړون بیرته تر لاسه کړي، نو دغې کمپنۍ ددویوم لاس تړون کوونکو پرمټ غواړي، چې یو شمیر چارواکي په حکومت کې درشوت او پیریدلو له لارې دخان په گټه و کاروي، ترڅو د هغوي دلاسلېکونو او مخالفت له وجې له اټهم کمپنۍ سره د تړون مخه ونیسي، چې له همدې تړونو نو له امله له نورو کاتالونو سر بیرته د یوه مطرح قرار دادي چې د سوپریم شرکت د نیلو لیردونه پراخه درلوده او عید الله صدر خیل نومیري او خیل زیات وخت په دوبي کې تیروي، چې ددولت له نورو لور رتبه چارواکو سره په شرکت کې د سوپریم یونټ قرار داد په لاس کې لري. چې یوه تجارتی نامرېي اړیکه له داکتر یاسین ضیا دملې امنیت اوپراتیفې مرستیال دي جوړوي، چې د هر ډول اداري د دیپلوماتیکي او حکومت والی موازینو پرته د خپل صلاحیت څخه په کار اخیستنې سره، د کورنیو چارو د موافقي تر نامه لاندې یو لیک ملي امنیت له ارگان څخه راساً د امریکا حکومت ته د سوپریم کمپنۍ په طرفداري استوي.

د ملي امنیت اوپراتیفې مرستیال چې پنځه کاله د مخه ملي امنیت مرستیال په توگه دنده سرته رسوله. خپل پلار د اسلامي حزب غړي بولي او خپل خان د استاد سیاف د تنظیم پوري اړوند بولي. او په هر ځای او قالب کې خان اچوی، چې ددغو ناروا اړیکو له مخې چې له سیاسي پارلماني او دولتي چارواکو سره لري خان داسې بڼې، چې گویا د تجارت فرشته دي. او محمد حنیف اتمر هم بې برخې نه پریږدي، تر څو دهغه سیاسي حمایه تر لاسه کړي.

کله چې د نوموړی د ملي امنیت د حوزې د مرستیال په توگه دنده سر ته رسوله، ددې توان یې نه درلود چې د خپل زوي دواړه لگښت پوره کړي. او همکارانو یې له خپلو معاشونو څخه ورسره مرسته وکړه او اوس له ملیونونو ډالر وخبړي کوی او آن داچې کله کله د مالي توان او دولتي ځواک د ښو ولو او هم د بهرنیانو د ملاتړ، چې له خانه سره لري په مجلسونو کې د بر طرفی په صورت کې د نظام د نړولو او د شمال وقيام خبرې کوی.

دنوروځمکو غصب ترڅنګ دغازي امان الله دځمکو غصب چې دامن الله خان لور په یوه کنفراس کې له هغې څخه پرده پورته کړه، هم دده د اجراتو دلیل دي.

هغه د تجارانو ویږولوله لارې د پیسو لاسته راوړل او د مطبوعاتو ویږول، چې حقایق خپاره نکړي او نور خلاف کارونه چې کوي د هغو یادونه نه کړو.

باید ووايو دنورو عیاشیوسره بیرته دا تو جریبو غصب شویو ځمکه، چې د شکر دري ولسوالۍ کې یې د دري ملیونو ډالرو په مصرف سره یې ودانۍ د او بو حوض او دسیورو چټرونه ددولتي محافظینو سره خان د شمالي هیولا بدل کړيدي. بهرنیان

د خپلو ناوړو گټو د پاره څنګه زمور لور پوري په خدمت وگماري؟

اوس قضاوت لوستونکو ته پریږدو چې زمور دولتي اداري په کومي خوارواني دي او په څه باندې لگيادي؟

په عمومي ډول د امنیت ملي لوړپوړي دلوړ امکاناتو نه برخورداره دي.

مثال (۳۱)

عاطله او باطله وزارت خونه

د با خبره باوري سرچينو په يوه رپوټ كې ليكل شويدي: چې دايې حيثيټه وزارت ټولو ته معلوم دي. زموږ هيواد وال او په ځانگړي ډول هغه هيواد وال ، چې له ديپلوماسيو سره سر او كار لري ورته مالومه ده ، چې د افغانستان د بهرنيو چارو وزارت ، د بهرني سياست رهبري او له ديپلوماتيكو اصولو سره سم ددغه سياست د عملي كولو له پاره بنيابي ، چې د نوموړي وزارت كار كونكي هونيار ، وطنپال او د سياسي چارو پوهه ولري. خود خواشينی ځای دی چې زموږ بهرنيو چارو وزارت كرار كرار په يوه بيكاره وزارت ، چې زياتره كاركونكي يې غير مسلکي او دلازمي پوهي نه درلودونکی او آن داچي په سياسي القبا خبر نه دی. دغه كار كونكي چې د حاكمه كړيو خپلوان او ياد زورواكانو د سفارستو او د بهرنيو چارو وزارت د لارښووني د پلاوي سره خپلوي او يا درشوت وركولو او له لاري مقرر شويدي ، ددغو افرادو يواځنی هدف د زياتو تنخواكانو او لوړو امتيازونو تر لاسه كول دي. چې د هيواد و په سفارتونوكي مقرر يږي. دغه اشخاص چې د هيواد په گټه كوم كار پرمخ بيولاي نه شي او آن داچي دوی د زياتي مودي په ترڅ كې هم په دي نه پوهيږي ، چې د وزارت په سر كې ، ناروغه، ناتوانه او استفاده جو اشخاص قرار لري. په هيڅ ډول يې ونه كړاي شول او يا يې ونه غوښتل ، چې په كنړونوكي يوڅه ښه والی راولي. ښاغلي زلمي رسول چې د ورځي تر يو ولسو بجو پوري نيشه وي او زيات عمر يې د باباي ملت او دو ها بيانو په درملنه كې تير كړي دي. ښاغلي عبدالحی حیدر اداري معین ، چې د پولند هيواد تابعيت لري تاجر پيشه او يوه ورځ يې هم په افغانستان كې ماموريت نه دي كړي چې له قانون او اداري څخه متاسفانه يې خبره دي او الحمد الله چې ښاغلي جاويد لودين چې كاناډايي پاسپورت لري ، اوس سياسي معین او مخکي د هيواد ، د لومړي شخص تيلفونچي و اوله كورنيوسټونز ووروسته په دوو كاري دوروكي د سفير په حيث هيڅ كارونه شو كړاي. دبرق او ساختمانی انجنيران ديپلوماتان شويدي. واسطه تر هرڅه لوی رول لري، بيجاره زلمی رسول دزورواکو په مقابل كې جينگه خوله نيولي او تسليم دي. اما مطلق اكثريت ديپلوماتان ، چې په سفارت خونوكي مقرريږي يوازي د يوه فاسد دولت نمابنده كې كولاي شي ، نو دغسي ديپلوماتانو څخه څه هيله كيداى شي چې خپله د زياتو معاشونو درلودونکی وي او خلك يې په نس وږي. زه ددي نظر مخالف يم چې ديپلوماتان دي زيات معاش وانخلي، كه وايي نخلي ممكنه ده چې د ميزبان هيواد د استخباراتي شبكو له خوا استخدام شي.

لومړي هغه اشخاص چې دپيسوپه بدل كې خپل هيواد پلوري، بايد دديپلومات په حيث مقررشي، دويم داچي موږ د اسرارو د پټولو له پاره څه شي نه لرو، ځكه بهرني استخباراتي شبكي او سازمانونه په آسانی سره كولاى شي چې د ارگ د لومړي

لاس له کسانو څخه موثق معلومات په لاس راوړي، کله چې یو هیواد اردو او پولیس ونه لري او آن داچي کار کونکوته یی د بهرنیو مرستو له لاري تنخوا ورکول کیږي، کوم بهرنی سیاست مطرح کیدای شي؟ او دغسی سیاست ته څوک ارزښت قابلیدي.

او په لنډه توگه په بهرنیو چارو وزارت کي د قانون نقضولو ته اشاره کوم:

د بهرنیو چارو وزارت کي تر پنځه دیرش سلني زیات کار کونکي یي غیر مسلکی، لکه عسکری صاحب منصبان، انجنیران، داکتران لکه زلمی رسول جوړوي او دزیاترو دیپلومونه یي جعلی، چي له پېښور، روسی، ایرانې او دهیواد د ننه کي جوړ شوي، کار کوي.

- د بهرنیو اشخاصو تابعیت لرونکی اشخاص، چي د افغانستان د نافذه قوانینو له مخي نشي مقررید لاي، ان چي ژبي لکه دري او پښتو باندي نه پوهیږي. اصلاً باید یوازي حقوق، اقتصاد، ژورنالیزم تحصیل کرده مقرر شي او په عین زمان کي د نړی د معتبرو ژبو نه یوه اړومره زده وي.
- ددیپلوماتانو د تنخواگانو څخه د مالیې نه وضع کیدل.
- ددیپلوماتانو د بیمې د قراردادونو نشتوالی.
- په سفارتونوکي دپیسو اختلاس او له دارايي څخه ناوړه گټه اخیسته.

ما چي په لنډه توگه په بهرنیو چارو وزارت کي ددې قانونیو یادونه وکړه، بقین لرم چي د لارښووني پلاوی یي د قانون ماتوني په برخه کي کرنې نه کوي، ځکه چي په خپله ددغو قانون ماتونو عاملین دي، خو زه دولسي جرگي او مشرانو جرگي له کمیسیونو نو او د فساد پر ضد دعالی اداري څخه هیله کوم چي یو حل ددغه وزارت څخه لیدنه وکړي او پورته ذکر شوي موارد وپلټي او عاملین یی په سزا وړ سوي، تر څود نورو له پاره د عبرت سبب وگرزي، کوم مسلکي معیارونه لکه: یو یا دوي خارجي ژبه زده کړه، پخوا یوازی اقتصاد، حقوق، او ژورنالیزم په وزارت کي منل شوي و، نن دا معیار نشته. اکثره کسان د مسلکي معیارونو سمبول په واسطه ندی مقرر شويدي.

دداکتر عبدالله وخت یو اضطراري حالت و، مگرد زلمي رسول ددې کفایتی په خاطر نور هم خراب او تراب شو او داشخاصو د استخدام د کچی په لوړوالي کي یی هیڅ گام پورته نکړ. انجنیر او میخانیک ډیر دي چي مقرر شویدی.

زه پوهیږم چي داسي لیکنی گټه نه رسوي. په مطبوعاتو کي همدا ډول اعتراضونه او وړاندیزونه ډیر دي، مگر تاریخ باید ازاد قضاوت وکړي. زه چي سیل بین او نوم می هم سیل بین دي، چي په ویلو او لیکلو به خپله غاړه خلاصه کړم، که څوک ښه راته وایي او که بد.

پردي چوکي چي داکتر زلمي ډډه وهلي وه، یو وخت محمود طرزي، نور احمد اعتمادی او موسی شفیق ناست وه، نو د زلمي رسول د اجرائتو نه به په قبر کي رنځ وړي.

د کرزي صاحب په ۱۳ کالو کي هیڅ ډول اصلاحات رامنځ ته نشول.

مثال(۳۲)

دچارواکو غیر ضروري لگښت

خدمتگار: زیات لگښتونه به حکومت رنگ کړي.

خدمتگار ورځپاڼې پخپله د ۲۰۱۳ کال دجنوري په شپږمه گڼه کي ، ددولت دلوړ پورو چارواکو له خوا زیاتو لگښتونو ته کتنه کړې او لیکلې یې دي، چې پروډ دلولي جرگې یو شمیر غړو په دې اعتراض وکړ، چې دولسمشر کرزي مرستیالان هر کال یو ملیون ډالره دحکومت له خزاني څخه دکورنو دکرایي په نوم باسي.

دولسي جرگې مخکښ غړي او ددې جرگې دامنیتي کمیسیون مشري شکرېي بارکزی، تیره ورځ دولسي جرگې په عمومي غونډه کي وویل : (دمارشال فهیم او کریم خلیلي دیوه کور او یوه میلمستون میاشتني کرایه اولس زره ډالرو ته رسیږي). داپه داسي حال کي ده چې ویل کیږي، دوي په کابل ښار کي لوی او مجلل کورونه لري.

میرمن بارکزی همدا راز وویل چې ددې تر څنک دښاغلی کرزي مرستیالان دمیلمستونونو، دجرگه گډوډترو او دخپلو ساتونکو دلگښت په نوم هم له دولت څخه ډیري پیسې اخلي . ایا میلمستون باید حتمي وي؟ او ولي ؟

دچارو شونکي دولت دکارکونکو دامتيازونو تر منځ دومره توپیر ته په کتلو سره وايي، چې ددولتي کارکونکو تر منځ دامتيازاتو توپیر پخپله فساد ته لاره هواروي.

دچارو شونکي مطیع الله خروتي له خدمتگار سره په خبرو کي وویل ، که حکومتي چارواکي اضافي مصارف راکنترول نه کړي نو حکومت به رنگ شي.

نوموړي زیاته کړه : امتيازاتو گډوډي دي ته زمینه مساعده کړي، چې چارواکي په فساد کي ښکیل شي.

دولسي جرگې غړي وايي : چې په ملي بودجه کي دجمهوري ریاست دمرستیالانو دمصارفو په اړه کومه ځانگړي بودجه نه وي چې دوي یې په اړه دمالیې وزارت چارواکي و پوښتي.

دکابل ولایت استازي شیرولي وردگ له خدمتگار سره په خبرو کي وویل، ملي او عادي بودجه په ولسي جرگه کي تصویبېږي، خو یاده بودجه دخانگړو کودونو لرونکي وي چې یوازي اړوند چارواکي پرې پوهیدلای شي.

نوموړي زیاتوي چې په ملي بودجه او ځانگړي ډول په عادي بودجه کي ددولتي ادارو تر منځ انډول نه مراعتیږي.

اغلي بارکزي په عین حال کي وویل: چې دالا هم دهغو ټولو پیسو لست نه دي چې دا دوه لوړپوړي یې ددولت له بودجي باسې، دوي تر دې زیاتي پیسې په یو او بل نوم اخلي.

دي وویل : ښاغلو خلیلي او فهیم د اعاشي او معاشونو په نومونو هم ډیري پیسې باسي: (خو ایا د دولت پیسې ددې له پاره دي چې چارواکي یې په دې ډول مصرف کړي؟ ایا هغه څیمي نه وینو چې دسرکونو په غاړه ولاړي دي؟).

دولسي جرگې دامنیتي کمیسیون مشري دا هم وویل: چې په تیرو شپږ کلونو کي هر کال دولسمشر دچارو اداره دغو جگپوړو چارواکو ته دکورنو دجوړولو لپاره پیسې ورکړي دي خو دوي لاهم له بیت المال څخه دقانون خلاف پیسې اخلي.

دکابل ښاریان وايي چې ځینو چارواکو نه یوازي ښار تر ټولو لوکس کورونه اخیستي بلکي ځینو یې حتي کوڅي په بیه رانیولي دي.

<http://www.Khedmatgar.com/news>

وايي کله چې هندوستان تازه خپلواک شو، وزیران به پر بایسکل وزارت ته تلل. افغان چارواکو ته، هر یوه ته دخپل اخلاص او موقف پر بنا بهرنیانو لخوا لاس ور اوړدکیدی، یوه ته په یوه نامه او بل ته په بل نامه. همدا پیسې وي چې اړیکې په ټینګې شوي، البته پیسې نو مفتې نه وي، په مقابل کې باید یوڅه وشي. محمد حنیف اتمر دمیاشتي څلویښت زره دالره، دانګریزانو لخوا بېله جواب او حساب ورکول کیدي. یو څه به د دندې په نامه، مګر نوري خپلو خپلوانو ته لکه داکتر فاروق بشر، عبدالواسع اتمر. دکورنیو چارو وزارت کې هم ځینو ښځو ته دجنډر په نامه مهرباني کیدل. یوناما هم امریکایي پیسې، بې نامه او نښانه، ډېرچم او خلق غړو ته، د مشاورانو په نامه ځینې کسان لکه سلیمان لایق، محمدیونس فکور، احمد سعیدي لاس نیول کیدی. امریکا هم دست بیګران درلوده، لکه کوم وخت چې دامریکا سفارت په کابل کې اعلان وکړ، چې د ارګ نیم کارمندانو ته زموږ لخوا معاش ورکول کیږي. کوم چارواکي او بدماشان چې د ځان د امنیت په پلمه یوه لویه ډله لندډر ساتي، باید مصارف یې د غصب، پټک او نورو ناروا لارو له لارې برابر شي. د الله گل مجاهد. اقبال صافي، ملا تره خیل، حاجی محمد محقق، حاجي الماس، عبدالرسول سیاف، حاجی قدیر او داسې نور مثالونه ډیر دي.

مثال (۳۳)

مشاور وزیر

ملا محمد دملا احمد زوي، چې د هرات ولايت د کرخ ولسوالي د لرگو د مسجد دکلي دي چې ۱۷/۶/۱۳۹۲ د ټينټوني او با ندينيزم په تور، د هرات د امنيتي ارگانونو له خوا نيول کيږي او له هغه سره يو ځاي ۹ ميله وسله بيلابيل ډولونه سلا، مهمات او نظامي تجهيزات نيول کيږي نو د هرات ولايت د بناري کورني او بهرني امنيت پرضد محکمي د ۱۵۸-۱۳۹۲/۹/۱۲ حکم له مخي هر يو په شل شل کاله بند محکوميږي.

کله چې قضيه محکمي ته راجع کيږي، ملا محمد د تحقيق په بهير کي څرگند وي چې ښاغلي احمد وحيد طاهري، چې مشاور وزير دي او پخوا دولسي جرگي وکيل ؤ، شپږ سوه زره افغاني ورته ورکړي وي چې سلا را ونيسي اوله خپلي سيمي څخه د مخالفينو د مخنيوي له پاره ورڅخه گټه واخلي، خو څرنگه چې احمد وحيد طاهري د غربي زون کي د جمهوري رياست د مقام مشاور وزير دي، لکه دنورو زورواکو غوندي دچاوس په ونه رسيد.

دخلکو دتهديد، غضب، او زورگوڼي دپاره وسلوال ځواک جوړول لومړي کام دي، احمد وحيد طاهري هم په دي کار لاس پوري کړ، مگر څه ناوخته دي.

دهيواد لويه ستونزه په هيواد کي دغير مسؤل وسلوال قوتونه دي. البته DDR او دايپاک هم هغه پروگرامونه چې سم تطبيق نشوه، آن په پايتخت کي ددي غير مسؤل کسانو لکه ممتاز اغا، ملا عزت، طوفان، وکيل حاجي اقبال صافي او داسي نور دي.

وحيد طاهري هم د ورور داکتر اسپنټا د نفوذ نه کار اخيستی. داکتر اسپنټا هم غوښتل چې د محيط سره نور بايد ځان برابر او اعيار کړي، ولي چې هر بدماشه چارواکي لري او چارواکی بدماشان دا يو ډول ناقدرسه ائتلاف دی، چې يو بل ته لازم او ملزوم دي.

مثال (۳۴)

غصب او زورواکي

يو تن چي جهانگير جوان نوميري او د بغلان ولايت د ولايتي شورا غړي او وسله وال ساتونکي لري، غواړي چي په رېښتيا هم جهانگيري ته ملاوتري او د ځمکي پر غصب سر بيره دا شخصو په تهديد لاس پوري کوي.

قضيه داسي پيلري چي جهانگير نومي د خپل وسله والو په زور راو له دندي څخه ناوړه گټه پورته کوي، يوه توتۀ ځمکه چي د ښوونځي د جوړولو له پاره بيله شوي وه هغه غصب او سربير پر هغي، د بوي نو مري ځمکي پرسر، چي د ولايت د مقام له خوا مولوي محمد ظاهر عثماني ته ورکړل شويده په خپل سر د قاضي عثماني کورته ننوزي او محمد ظاهر عثماني په وژلو گواښوي. دا کار يو ځل نه او څو واره يي کوي، له خپل زور څخه په گټي اخيستنې سره د نوموړي دکور د يوال وړانوي، کله چي د کورنيو چارو وزارت پلاوي له مرکز څخه استول کيږي، شاهدان شهادت ورکوي چي نوموړي نه يوازي د ښوونځي ځمکه غصب کړي، بلکه د محمد ظاهر نو مي نمره هم د خپلي ښځي ملکيت بولي او سره بيره پردي نوموړي د مذهبي او نژادي تاوتر يخوال هڅوي.

لنډه داچي پلاوي د اړوندو ارگانونو له خوا له قانون سره سم نوموړی د سزا وربولي او اړوندو ارگانونو څخه ورته د سزا وړانديز کوي .

داچي بيا وروسته څه وشول، موږ ترينه خبر نه شوځکه مودغه موضوع وليکل، چي د اوسني زماني د تاريخ له حافظي څخه بهر پاتي نه شي.

چی پدي وخت کی دقانون شکنی او بی تفاوتی نمونه ده .

څوک چي دبدایگارد په نامه څو تنه لندغر پر ځان راټولوي، داڅو ټوله مصرف او اعاشه غواړي، نو اړ وي چي ناروا ته ځان جوړکړي اودهغو د ژوند تضمین وکړي.

څوک به تپوس وکړي چي دا مصرف دکومي خوا راځي؟! دوی مجبوره دي، چي غصب، قطاع الطريقي او اختطافونه اجراکړي، زه بيجاره ديو سيل بين په حيث دهلکانو دمور په يوه گوله مری ته حيران پاته يم. تر هرچا او هره طبقه نه وکيل که دولسي جرگي وي او که د ولايتي شورا، دبدماشي نه کار اخلي. ولي چي دمسوښت په څنگ کي معافيت هم لري.

مثال(۳۵)

د شهر نا پرسان يوه قضيه:

د هيواد په يوه تلويزيوني پرده كې يوه پروگرام د شهر ناپرسان تر نامه لاندې خبريږي او ځيني صحنې ښيي چې د خلکو باور ورباندې نه راځي ، خو كله يې چې د محمد عارف د جان محمد زوي قضيه و اورېدله نو په دې پوه شوم چې رښتيا هم شهر نا پرسان دي.

محمد صادق د محمد عارف ورور دي ، پوليسو ته خپله عرض پاته وړاندې كوي او په كې ليكي : چې زما ورور چې پلنگي پطلون او ابركوت اغوندي د پوليسو له خوا نيول شويدي او په توقيف خونه كې بندي دي .

ددې له پاره چې د خپلې كورنۍ اعاشه او اباته پر غاړه لري نو د ضمانت په وركولو دهغه دخلاصون غوښتنه كوي ، كله چې اړوند ارگان دهغه د توقيف كېدو لامل رپوټ غواړي. په رپوټ كې داسې راغلي دي : نعمت الله چې د پير محمد زوي دي د امنيه قومندانۍ د استخباراتو څانگې ته شكايت كوي چې د يو ځل مصرف توكو د واردولو شركت لري او د كمپنۍ په سيمه كې موقعيت لري ، كله مي چې غوښتل يو څه توكي د كابل مندوي سيمې ته يوسم د پل شير دروازه په سيمه كې پوټن چې پلنگي دريشي په ځان كې لري او ځان د ملي امنيت كار كوونكي معرفي كوي له هر موټر څخه زر افغاني اخلي ، چې نوموړي موضوع د ۱۱۹ تېلفون له لارې د پوليسو استخباراتو ته رسېږي او د امنيتي قومندانۍ پلاوي او نوموړي سړي ، چې ځان محمد شفيق معرفي كوي بالفعل نيسي، په دغه سيمه كې عبدالملك ترافيک هم وايي : چې نوموړي ځان محمد شفيق معرفي كوي وايي چې دملې امنيت كاركونكي دي اوله باروړونكو موټرو څخه پيسې اخلي. او دغه راز محمداشرف چې دگنرگاه دسيمې د گذروكېل دي اظهارات وركوي.

كله چې دنوموړي دنيونې له پاره تصميم نيول كيږي، نوموړي دكابل ښار سيند ته ځان اچوي او ټينښته كوي خو دپوليسو د هوايي ټكان له امله دريږي اوتوقيف خوني ته وړل كيږي، چې بيا وروسته په پلټنو كې خپل اصلي نوم محمد عارف معرفي كوي اووايي چې ددريوري دنده لري.

نوتاسي قضاوت وكړي، چې دكابل ښار په زړه كې پوټن په غير قانوني توگه له موټرو څخه پيسې اخلي او څوك ورباندې خبر نه دي، نو دكابل له ښار څخه بهر به د خلگو او باروړونكو موټرو څه حال وي؟ دجرايم سنگين اوملي امنيت رياست څه دنده لري ؟

بېچاره ولس دظلم سره عادت نيولي، دهر ظلم زغم كوي.

دي خاي كې دخلگو دنده هم مهم رول لوبولي شي، مگر چې همكاري نه كوي. وايي چې (شتره ديدي ويانه ؟) فرمول څخه كار اخلي .

مثال (۳۶)

کابل بانک

دایو څرگند حقیقت دي، چې د عدالت په پلي کولو سره په ټولنیز ژوند کې امنیت او ثبات رامنځته کیږي ترڅو چې افغانان له خپل مشروع حق او آزادیو سره چې د اسلام مبارک دین کې ورته ورکړل شويدي تر لاسه کړي او د وسله والو زورواکانو مخه ونه نیول شي هیڅکله به هم موږ پرمختګ و نه شو کړای.

موږ د زورواکي د یوې بلي بیلګې یادونه کوو، چې سلیم عقل ورته هک پک پاتې کیږي او هغه داچې د کابل بانک د قضیې اداره په خپل یوه لیک کې د قانون د تنفیذ یوه ارګان ته لیکي، چې د کابل بانک د قضیې اختصاصي محکمې پریکړه کړېده چې د کابل بانک جایزادونه دي له قانون سره سم وپلورل شي، مګر فیروزي او شیرخان حمایه گر لري.

کله چې د نوموړي جایزادونو چې د کابل بانک په تضمین کې دي، هغه د شرکت مهرزاد انصاري او د جاویدان شرکت چې په بلخ کې موقعیت لري او دغه راز د زراعتي او مالداري شرکت، چې په جوزجان کې موقعیت لري څوځله د خرڅلاو له پاره اعلان ته سپارل شوي، خود زور واکو د اثر او رسوخ له امله څوک نه شي حاضر بدلای چې هغه رانیسي او د نوموړو شرکتونو حسابونه تصفیه شي او له بله اړخه هغه څوک چې په نوموړو جایزادونو کې او سیري هغه دپته نه حاضریري چې دغه جایزادونه تخلیه کړي. او په دغه برخه کې یې د قانون د تنفیذ ارګانونو څخه د مرستې غوښتنه کړېده. همدا ډول دولتي چوکۍ هم انحصار دي.

نو تاسې قضاوت وکړي چې زموږ په ملک کې تر څو چې دمحلې وسله وال زورواکانو زور او به نه شي. نه به عدالت پلي شي او نه به هم امنیت تامین شي. هیله ده چې دولت ترټولو کارونو د مخه دغې ستونزې ته پام واړوي.

دا باید هم وویل شي چې کابل بانک دخلیل فیروزي او شیرخان فرنود دغلا اوناوړو ګټو نژدې یو میلیارډ دخلکو سپارل شوي پیسې ضایع کړيدي چې اوس جایزاد او ملک په اجباري ډول فروش ته اچول شويدي. دحکومت بي وسی نه بالاخره بي تفاوتې رامنځ ته کړېده.

څوک دوي دواړه دننډې پیژني. شیرخان دخلکو په پیسو قمار واهه او خلیل فیروزي، عباسي او ډیر ودونه کوله. ددوی په هکله محکمه په ډیر بي پروایي، کرار، کرار وخت ضایع کوي.

مثال(۳۷)

په لوگر کې اختلاس

د یوه باوري خبر ځای په حواله د هغو لسو لکو دالرو اختلاس موضوع، چې د ازري ولسوالي چې د لوگر ولایت پوري اړونده ده راپورته شوه.

وروسته له څیرني څخه څرگنده شوه، چې په نوموړي سرک جغل نه بلکې خاوري اچول کېږي او 567 کارگرانو لست چې CADG موسسې ته ورکړ شوي وو او یوازي له 250 تنو څخه تر درې سوونو پکې کار کاوه او هر یوه ته یې دورځي اووه دالره ورکول، چې د یو سلو شلو ورځو 270 تنو کارگر، چې کاريي نه کاوه ټول 231000 دالر کېږي د څلورو تنو ترمنځ، چې عبارت دي له عبدالولي رئیس شوراي ولایتي لوگر، انجنیر عبدالله د عبدالولي ورور، سید اقا د عبدالولي اوبني او حاجي کوچي د لوگر ولایت د ملي امنیت استازي ترمنځ حیف و میل شوي او د نوموړي د حاضر یدو له پاره، چې هر څومره هڅې شوې تر اوسه د موضوع د څیړني له پاره نه دي حاضر شوي او دغه راز (DAG) موسسې رئیس آقا محمد حسین (حسیني) له خوا هغه 674000 امریکایي ډالره، چې بیرته مسترد شوي ښایي نوموړي رئیس له خوا حیف و میل شوي وي.

نوموړي قضیه چې کشفې ارګانونه یې تر اوسه په حاضر ولو نه دي بریالي شوي لاینحله پاتې ده. دپته وایي غله چې په لاس کې یې څراغ دي، ددې قضیې دحمایې شاته هم زور واکی او چارواکي ولاړ و، چې دهغې جملې څخه محترم مارشال فهیم و. دي غلو دمارشال صاحب دمهرباني نه ناوړه گټه پورته کول. اې سېل بین بیچاره !! چا ته غدر وکړي او چا ته باید وژاري، دلته نه یو کس شته، نه څارنوالی او نه دفساد دمبارزي اداره او نه امنیت ملي، اختلاس کونکي یا غله، پیسې په جیب کې لري، یو څه خو به دوي شریکه وي، او یو څه واسطه او وسیله هم ورسره مل ده.

هر واسطه کونکي دحق او ناحق تپوس نه کاوه، بس ورسره روان شي، دانه وایي چې ولي دي داسې وکړه؟؟ مارشال صاحب همدا ډول و باید چې خلک خوشحاله وساتي.

احمدزي هم قصاب ته پنجه نه ورکوي، غواړي د همت په سره زور ازمایي وکړي.

دلته هم د سیاسي ارادي څنگ ته توان هم پکار دي.

وايي د ۱۳۹۳ کال د سیگار په راپور کې چې په ورځپاڼو کې خپور شوی هم دي، ۶ میلیارده افغانی موسسې او کسان د برق د مصرف له خاطره پورورې دي، چې د پور د اخیستلو او جدی اجراتو د پاره اشرف غني احمدزی د ښاغلي صمدي نه لستونه وغوښتل، چې متأسفانه په سرکي د دوستم نوم لیکل شوی و، چې یو ډیر درست قلم و. احمدزي صاحب ژر خان تیر کړي او ویی ویل، چې اوس دي وي. دی ته سیاسي اراده وایي.

مثال (۳۸)

د زور واکي يوه بيلگه چې څوک يې د پوښتني توان نه لري

د ۱۳۹۲ کال دورې مياشتې په نهمه نيټه نجيب الله رحيمي د نصر الله زوي چې د کاپيسا د ولايتي شورا غړي دی او کوربي د کاپيسا ولايت د تکاب ولسوالي په انار جوي کلي کې دي ، د امنيتي مسوولينو او د آيساف د ځواکونو د گډو عملياتو په ترڅ کې کور په داسې حال کې پلټل کېږي، چې ګواکي د طالبانو سره تړاو لري.

چې د پلټلو په پايله کې د نوموړي له کور څخه اوه ميله روسی کلاشينکوفونه بدون له جواز څخه ،يوه دانه تفنگچه ، څلور دانې پرتلي سره له جبهه خانې ، دوه دانې کمپيوټرونه ،يوه دانه دوربين ،يوه پاڼه مخابره ، مټرولا چارجر ، دوه دانې آبيته ، پنځه دانې لاسي بمونه او پنځوس زره امريکايي دالره لاسته راغلل ، چې ددغو وسايلو له جملې څخه پنځوس زره دالره يې د آيساف ځواکونو واخيستل. دلته هم ملاحظات زور شول، نوموړي چا بندي نکر او ازاد گرځي .

خلک ورته ګوری او حکومت دا ډول اجراتونه ، په راتلونکي کې به پر نجيب څوک مټ پر تاوکري، او نور به هم بی پرواشي.

سپل بين په ښه سترگو ورته ګوری، دی هم لکه نور يوازی دا وايي چې خدايه رحم وکړي.

دمافيا لوړ پوړي غړي، لکه تيمور، حبيب استالفي او رئيس خدايداد سره هم دولتي لوړپوړي سرخوځوي، آن يو ډبل باندي يې استعمالوي. دلته يوازي سپيڅلي وجدان او ملي احساس پکار دي.

د نکاح په جرم په شهادت رسیدل

زمونږ په هیواد کې ځینې داسې رواجونه دي، چې هغه نه له اسلامي ارشاداتو سره اړخ لګوي او نه هم د اوسني زماني له غوښتنو اونه هم له بشري حقونو سره برابر دي.

صفي الله مشهور په دادک و اونجلي نعيمه نومیده، کله یې چې وغوښتل دنکاح په موخه له خپلو کورونو څخه چې د بغلان ولایت د احمد زیو دکلي د نوي ویالې له سیمې څخه د یوه کرولا ډوله موټر په واسطه دغوری دسمنتو د بلاکونو پرخوانښته وکړي ، چې په خواشینی سره موټريي د ناصر یو په سیمه کې د کنترول څخه وزی او چپه کیږي.

د ۱۳۹۲ کال د لنډي لسم داتحاد ورځپاڼي ولیکل:

هغه خلک چې د نوموړي په تعقیب کې ووهغوي نیسي او کلي ته یې راولي په پایله کې علما او سپین ږيري د جرګې په ترڅ کې پریکړه کوي، چې باید دواړه ووژل شي، چې له بده مرغه په 1392/9/3 نیټه د سهار په لسو بجو په ډیر بې رحمانه دواړه دجرم په گناه اعدامیږي.

په داسې حال کې چې د جزا او قانون 425 مادې له حکم سره سم ددغه ځوان هلک او نجلي وژل جرم بلل کیږي، نو هغه څوک چې په دغه وژنه کې لاس لري دقانون سره سم د سزاوړبل کیږي، خو په هیوادکې عدالت دنشتوالي او زورواکيوته په کتوسره به هیڅکله هم مجرمین یې په سزاونه رسیږي.

دا دظلم یوه نمونه ده ، چې دا دوه تنګي درواج دنه پوره کولو له کبله خپل سرنوشت پخپل لاس کې ونیوله، غوښتل چې په خپله خوښه ايجاب او قبول په چوکات کې نکاح وکړي، مګر په شهادت ورسیدل، روح دي شاد وي او جنت دي ځای شي. دردونکي او دشرم ډکه پېښه ده ، دا لومړي پېښه نده . ولس داسلام تر نامه لاندې ډیر نامسلماني پوري .

مثال(۴۰)

اریانا افغان هوایی شرکت

داساسي قانون ۷۸ یمه ماده حکم کوي ،کله چي د کابینې برحال وزیر د بشر په خلاف جرمونو ، ملي خیانت او نورو جرمونو متهم کیږي، نو د ځانگړي محکمې له خوا جرمي پېښې تر عدلي تعقیب لاندې نیول کیږي، نو له همدې امله عنايت الله قاسمي چي بر حال وزیر دي د نوموړی ددرغلي قضیه په خپل حال باقي پاتې ده . وکتل شي چي په راتلونکي په دغه برخه کي څه کیږي دابه وخت اوزمان خواب ورکړي.

د منابعو په حواله کله چي عنايت الله قاسمي د ترانسپورت وزیر او نادر ائت د اریانا افغان هوایی شرکت رئیس و پریکړه کوي، چي دوه با له چارتر طیاري لمبر ۷۲۷ بوینگ طیاري رانیسي. موضوع د وزیرانو عالي شورا ته وړاندې کیږي او د وزیرانر عالي شورا هم په خپله ۲۶ گڼه مصوبه ، چي ۱۳۸۴ کال د تلي د میاشتی په څوارلسمه د تایید ور ګرځي. په پایله کي نادر ائت او عنايت الله قاسمي له بوینگ شرکت سره دتړون له مخي ۷۳۷ بوینگ طیاري له پاره ۲۷۹۰۰۰۰ دالره چي د میاشتي ددو بالو طیارو سره جمله ۲۷۹۰۰۰۰ دالره کیږي نوموړی شرکت ته ورکوي.

څرنگه چي د اریانا الوتنه بهر ته په تور لست کي راځي. نوموړی پرته له دي چي دغه موضوع په پام کي ونیسي د تخنیکي دوه باله چارتر طیاري تسلیم او له امریکا څخه لندن ته لیریدول کیږي او دتخنیکي حمایي له پاره استرس شرکت ته ۱۳۲۸۱۸۲ دالره ورکوي ، خو بیا هم له تور لست څخه نه ایستل کیږي ، نو بیا نادر ائت ایگل اویشن فرانسوي کمپنی ته ۱۵۴۳۰۳۵ یورو او ۱۸۳۲۱۰۶ دالره ورکوي ، خو له نوموړو طیارو څخه گټه نه اخیستل کیږي.

پرته له دي چي د نوموړو طیارو تخنیکي او توناژ او همدارنگه تخنیکي راجسټریشن تایدي په پام کي ونیول شي، پورتنی پیسي شرکتونو ته ورکړيدي اوالوتکي راونه رسیدي. نو له دي امله ټولي ۸۶۵۰۷۸۰ دالرو او ۱۵۴۳۰۳۵ یورو بي دولت بودجي ته زیان رسولي او د موضوع په اړوند گرم بلل کیږي او په دغه برخه کي مسولیت یقني دي.

هیڅ ډول احساس او مسولیت نشته ، پیسي دود شوي، نه نادر ائت ته چاڅه وویل او نه عنايت الله کش شوو. پیسي هم ولاري او الوتکي هم را ونه رسیدي.

پردي سربیره عنايت الله قاسمي دڅلورو المانیانو سره د اریانا شرکت دپښو درولو په خاطر قرارداد درلود، چي پر هیڅ انصاف او منطق برابر ندي. هیواد په همدې ډول چور او خراب شو.

ددې المانیانو سره دورخی دوه زره دالره معاش قرارداد شوی ؤ، چي په اریانا شرکت کي بازسازي وکړي. ایا څوک دي دامریکا د (اوباما) معاش پوښتنه وکړي، چي د ورځي څومره معاش لري؟ ای افغان ولسه ! خدای (ج) دي چاره او رحم درباندي وکړي. دلته هرڅه د (ازکیسه خلیفه) ورکول کیږي. استاد برهان الدین هم یوه الوتکه پر ایران خرڅه کړه. کله چي په یوه مجلس کي تري پوښتنه وشوه، جواب یي داؤ ، چي (یادم نه مانده).

کمونستي لومړی وزیر کشتمند هم د (کندهار) الوتکه پر ایران خرڅه کړه. دهیواد په بریادي کي د یوي ډلي او بلي ډلي تر منځ چندان توپیر نه لیدل کیږي. بیچاره سیل بین په سرو سترگو ورته غټ، غټ گوري.

داریانا افغان هوایی شرکت بیار غاڼی

رپوټ داسي پیلېږي چې دجمهوری ریاست دمقام له خوا د ۲۷ — ۵/۳/۱۳۸۳ گڼه فرمان له مخي یو پلاوی، هر یو بسم الله بسمل، دترانسپورت پخواني وزیر عنايت الله قاسمي، دجمهوری ریاست دمقام مشاور نورالله دلاوري، دافغانستان بانک رئیس او نادر اټش دوخت داریانا رئیس په ترکیب گماري ترڅو دنوموړي شرکت په بیار غاڼه کي کړني تر سره کړي. خو پلاوی فرمان دامنات او دولت دگټو پر خلاف دلفتانزا شرکت سره یو نړون لاسلیک کوي چې ددقت وړ او ډیر بي زړه سوی شویدی.

1. دهر یوه بهرني مشاور له له پاره دورخي ۱۶۵۰ ډالره له نورو امتیازاتو سره ۶ تنه استخدام شول.
 2. هغه تجارتي پلان چې جوړ شوي و عملي نه شو.
 3. د سپر سیستم وصل کیدل چې غیر ضروري او زیات لگښت سره
 4. د ۳۰ تنو کارمندانو جذب درقابت له لاري، چې کورسونه ورته اماده نه شول.
 5. دټکنونو دفروش نماینده گي په زیات لگښت سره.
 6. داریانا شرکت له تور لست څخه ونه ووت.
 7. ۳۱۱۲۳۰۷ ډالره دهیڅ د پاره دولت ته زیان را واوښت، چا بازخواست هم ونکړ.
- بي پروایي، چې انصافي هم تر سرحد تیره شویده، یو څوک دي ووايي چې څوک خپل کور پخپله خرابوي. ایا په نړۍ کي داسي مامور یا مستخدم شته چې د ورخي ۱۶۵۰ ډالره معاش ولري؟

مثال(۴۱)

د حاجیانو انتقال

د افغانستان د اسلامي جمهوریت همیشہ بي دریغ هڅه او هاند کوي ، تر څو د بیت الله شریف د حاجیانو له پاره مساعد شرایط برابر کړي او دغه موضوع ته يي د خپلو کړنو په سر کې ځای ورکړي.

خو د خواشینۍ ځای دي، چې ددولتي مقاماتو دغه هیله همیشہ د ترانسپورت او دحج او اوقافو وزارتونو د مسئولینو له خوا له ستونزو سره مخامخ کیږي.

د باخريي سرچینو په حواله په ۱۳۸۷ کال کې د ترانسپورت وزارت، چې وزیر یې حمید الله قادري و او د وزیرانو شورا له خوا د هر حاجي له پاره د لیږلو ټول لګښتونه محاسبه او پریکړه یې وکړه، چې په ټولنیزه توګه دي هر حاجي ۵/۱۳۶۸ دالره ثبت او هغه ۶/۱۳۱ دالره ، چې مخکې د ترانسپورت وزارت له هر حاجي څخه زیاتي اخیستی وي بیرته ورکړي.

د حاجیانو د لیږدولو له پاره د وزیرانو شورا له دیرشمې مصوبې سره سم، ددیرش زرو حاجیانو لیږدول د ګلوبل خدماتي او تجارتي شرکت سره تړون وکړ. او پریکړه یې وکړه، چې دغه پیسې به په درو مرحلو کې ورکوي.

خو د ترانسپورت وزیر پرته له دي ، چې د وزیرانو د عالي شورا مصوبه په پام کې ونیسي، سربیره پردې چې د حاجیانو پیسې یې ورنکړي نوموړی تړون تعدیل کړ.

حمیدالله قادري سربیره پر هغه وړاندیز چې اړوندو مامورینو د حاجیانو د انتقال د پروسې له پاره د ترانسپورت وزیر ته کړي وو، نه ماته او وروته ویلي یې و، چې زه په خپله دغه چارې پروراندې وړم.

خو څرنګه چې نوموړی شرکت دپرواز اجازه له سعودي عربستان څخه پر وخت وانه خيستل شوه نو د حاجیانو د لیږد په بهیر کې ستونزې رامنځته شوي .

حمیدالله قادري په خپل دغه کار سره د افغانستان ملي او بین المللي حیثیت ته په معنوي زیان اړولو سره ۹۴۵۰۰۰ دالره مالي زیان دولت ته واراوه او دغه کار ددې سبب شو، چې حاجیان په مظاهرو لاس پورې کړي.

وزیر صاحب قادري دمالیزیا هیواد دګلوبل او ناس کمپنۍ سره، د حاجیانو دانتقال قرارداد بېله تضمین لس ملیونه دري سوه شپږپنځوس دالره پېشکې حواله کړي، چې دا شرکت اصلاً دترانسپورت سابقه او تجربه نه درلوده او داشرکتو پرزه فروشي کوله ، ددې هیواد څه کم یوولس ملیونه دالره په اوبو کې لاهو شوي.

حمیدالله قادري یې خاره خپل ژوند ته دوام ورکوي. او په ۱۳۹۳ کال ریاست جمهوري ته هم په سرو سترګو کانديد هم و، خدای فضل وکړ چې دټاکنو دکميسيون لخوا وایستل شو.

ریښتیا خبره ده چې دلته دخاين او خادم توپیر لږ کیږي. دي دسختي سزا وړ دي اما،اما.....

حمیدالله قادري یوازي نه دي . دحج او اوقافو وزارت او ترانسپورت وزارت ښه شکوم نلري.

پخوانی وزیر داکتر عبدالرحمن هم په قتل ورسید ، میرویس داسمعیل زوي هم ووژل شو، صدیق چکري په اختلاس لاس پورې کړ وټېنټید، نعمت الله شېراني هم په یوه ورځ پنځه سوه زره دالره حواله ورکړه، تر اتهام لاندې شو.

چاورته څه ونه ویل، عنايت الله قاسمي دترانسپورت وزیر د بونینګ الوتکو په رانیولو کې ملت او دولت ته په ملیونونو تاوان ورساوه چې تفصیل به یې په بل ځای کې راشي.

مثال(۴۲)

کاستر او که پلانکوچ ؟

دشیر خان بندر ریاست خپل وړاندیز د سوداګرۍ وزارت ته وړاندې کوي، چې یوه کاستر موټر ته ضرورت لري اود سوداګرۍ وزارت دمقام له خوا منظورېږي، په همدې حال بیا وړاندیز کوي چې د کاستر پر ځای پلانکوچ وپېرودل شي، بالاخره یوه عراده کاستر موټر په ۱۵۹۵۰۰۰ افغانۍ پېري، چې موټر باید نوې وي ، مګر برعکس موټر د زوروالی له امله دشیرخان بندر مامورین شکایت کوي، چې د پېرېدنې په کار کې درغلي شويده، موضوع پلټنې ته ځي، په پلټنه کې څرګندېږي چې ۵/۵/۱۳۹۰ کال د پېرېدنې د پلاوي له خوا پېرېدل شوی او تر ۱۶/۷/۱۳۹۰ د ګټې اخیستنې وړنه و او وروسته له دغه نېټې څخه په ډول ډول تخنیکي عوارضو سره ۲۵ ځله مخ کېږي چې په یو زیات شمېر پیسو ترمیم کېږي.

خو کله چې پوهېږي چې داخلاص دغه قضیه افشا کېږي ، نو موټر بیرته مالک ته سپارل کېږي خو بیا هم څلور تنه په نوموړې قضیه کې مسؤل بلل کېږي، داچې له مسؤلینو سره څه وشول موږ ورڅخه رپوټ نه لرو. کوم عراده موټر چې د ۱۰۴۴ نمبر تاریخ ۸۸/۷/۱ پواسطه د وزارت لخوا منظور ورکړه شوېدي ، که څه هم یوه عراده موټر و ، مګر بیا هم په څرګند ډول پکې خیانت وشو، چې یو مثال و.

کوم هدف او احتیاج چې و هغه رفع نه شو، خیانت او ناوړې ګټې په نظام کې تر دې اندازې دود شوېدي. پورتنی موټر آن پر لارې بندر ته لا نه وه رسیدلي چې خراب شو. عزیز الله دهیات غږی، چې کوم اعتراض لري، مګر د بندر رئیس هغه نه مني او اختلافات رامنځ ته کېږي. دا دود دي، چې دخیرداري هیات لږ او ډیر خپله برخه پکې لاس ته باید راوړي. داچې وروسته څه کېږي، هغه نو پر خدای توکل دی. که کوم څوک داسې خیرداري او یا قرارداد پیداکړي، چې درغلي او یا بډې پکې ندي اخیستل شوی، جایزه باید ورکړه شي.

مثال (۴۳)

د پوهني وزير او د وکيلانو امر

هشت صبح ورځپاڼي په خپله ۱۳۹۲ کال د لنډي د مياشتي په شلمه نيټه د پوهني د وزير له خولي وليکل، چې ددولتي چارواکو د مداخلې له امله څه نشي کولای .

د پوهني وزير فاروق وردگ ،چې د مشرانو جرگې په عمومي غونډه کې وويل: چې دده د شکايت سره يو والي له دندې گوښه نه شو او د زورواکۍ له امله په خپل ځاي پاتې شو، که څه هم هغه د والي نوم و انځيست خو ويې ويل: چې د ځينو واليانو او چارواکو په مقابل کې عاجز دي.

د پوهني وزير د معارف د رئيسانو د تبديلي په برخه کې وويل: تر څو چې دې په وزارت کې دی، نو هغه رئيسان چې له مخالفينو سره لاس لري مقررېدلای نه شي .

وردگ د ځيني هغو معلمانو چې په مدرسو او ښوونځيو کې دندې سرته رسوي او ادعا کوي چې په پاکستان او ايران کې يې زده کړې کړيدي، خو اسناد نه لري د مشرانو جرگې دغرو د واسطې له امله مقررېږي او نشي کولای د هغو ديني عالمانو د کاميابي او مقرري رد کړي چې د ملي شورا د غړو له خوا معرفي شويدي .

هغه دا هم وويل: چې ځيني سناتوران د پوهني د رئيسانو د تبديلي په اړوند مداخله کوي، چې تصميم يې له ستونزو سره مخامخ کوي.

د پوهني وزير له سناتورانو وغوښتل، چې له ده سره د ستونزو په حل کې مرسته وکړي. وکيلان او سناتوران نه يوازې د پوهني وزارت کې مداخله کوي ، بلکې دموکل تر عنوان لاندې په هروزارت او اداره کې په ډيره بې باکي او جسارت مداخله کوي.

په هيواد کې د گډوډۍ او فساد لوي عامل همدا دوي دي او کميشن کاري ورته مباح کار بلل کيږي .
د ۱۵ دورې وکيلانو چې قرضه او وسله اخيستي وه، او بيا بلې دورې کې ناکام شول ، نه يې وسله تحويل کړه او نه يې خپل پور ادا کړ. که ريښتيا خبرې ورته وکړي ځان توهين شوي بولي او ادعا کوي چې ملت توهين شو.
په ډاگه بايد وويل شي، چېرته چې فساد دي، وکيل په کې لاس لري.

مثال(۴۴)

قاچاقبران او قاضيان

دکشفې ارگانونو د هلو ځلو او خبرتيا له امله، هر يو حاجي لعل جان د نظر محمد زوی ، چې د هلمند ولايت اوسيدونکي، د مخدرو توکو لوي قاچاقچيان بلل کيږي د عملياتو په بهير کي نيول کيږي، د هغو دخالت په قاچاق کي په اثبات رسوي. د پلټني په پايله کي ثابتيږي چې ۱۴۳ کيلو گرامو هيروئينو او د ۷۰۰ کيلو گرامو ترياکو، تور پوري شوي. دغه راز ۲۴۸ کيلو گرامو هيروئينو او له ۶۰۰ کيلو گرامو څخه زيات ترياک، چې ۱۳۹۱/۹/۱۴ کال کي ونيول، چې تور يي په جان محمد پوري شوي چې په حاجي لعل جان حاجي امان الله او احسان الله پوري تړاو در لود، نو د اثباتيه اسنادو په درلودلو سره د مخدرو توکو سره د مبارزي د استيناف محکمي او ابتدائيه محکمي له خوا په ۲۰-۲۰ کاله تنفيذي بند محکوم شول ، مگر د ستري محکمي د عامه امنيت دديوان په ۴۵۵- ۲۲-۳-۴ قضايي غونډه کي هر يو لعل جان ، امان الله او احسان الله پنځلس ، پنځلس کاله بند تخيف راځي، مگر پلان ورته جوړيږي. ستره محکمه نرمش او تفاهم نيسي ، زور او زر دلته هم کار کوي. په بي نتيجي تجديد نظر اقدام کيږي. بالاخره په مشروطه خوشي کولو ئي هم لاس پوري کيږي. او لعل جان دکابل نه کندهار ته تبديل شو. دلته پوښتنه رامنځته کيږي چې نور به پدي هيواد کي پرچا اعتماد وشي ؟ د ښاغلي عبدالسلام عظيمي د ستري محکمي رئيس لاس پر پروت ؤ. پدي هکله ډيري ناروا خبري اوريدل کيږي، ممکن واقعيت ولري، البته په خصوصي محفلو کي اکثراً خبري ريښتيا او بي غرضه وي .

۲۰ کلن محبوس په يوه بدنامه قضيه کي، قاضي القضاات دهغه امر ورکړ چې خوشي شي، پيسو دلته هم خپل نقش بازي کړي ؤ. دکابل د ۴ مي حوزي قاضي يي امر ونه مانه ، برطرفه شو ، مگر دکندهار دايندانيه قاضي تر تاثير لاندي راغی. شل کلن بند د بند نه خوشي او فرار وکړ. لعل جان دنړۍ دهغو ۵ تنو نامتوقاچاق بر ؤ ، لکه يو روسي او بل د جنوبي امريکا نه ؤ.

پداسي پيښو کي نه عدالت مد نظر ؤ او نه اخلاق ، همدا ستره محکمه وه چې نامتو وژونکي اسدالله سروري د نور محمد تره کي د وخت د اکسار رئيس ، چې زموږ د هيواد په زور څه ، آن په لکو بي گناه کسان ځيني د الوتکو راواچول او ځيني يي ژوندي ښخ کړل. د ابتدائيه محکمي حکم چې په اعدام محکوم شوی ؤ ، نقص کړ. د ستره محکمي دا د نقص فيصله د جنرال عبدالخالق قاضي لخوا ، چې ټينگه کمونستي سابقه لري ، پدي واسطه پدي ډول ادا کړ، صادره شوه، البته چې د قاضي القضاات تفاهم شرط دي.

مثال (۴۵)

د قضا استقلالیت

روح الله خروټي چي د سپين گل زوي او د ۱۹ کيلو گرامو هيروئينو په تور په ۱۹/۲/۱۳۸۵ نيول کيږي او د مخدرو توکو سره د مبارزې د محکمي له خوا د (۱۵۷) - ۸/۹/۱۳۸۵ فيصلي له مخي بري الزمه پېژندل شوي، مگر قضيه د استيناف د محکمي له خوا څيرل کيږي د ۲۳ - ۱۴/۲/۱۳۸۸ فيصلي له مخي نوموړی غيا با په ۱۶ کلونو بند او ۱۵۰۰۰۰ افغانیو نغدي جريمي محکوم کيږي ، او په پای کي د جمهوري رياست د مقام د بيلا بيلو فرمانونو په ترڅ کي ټول دولس کاله او څلور مياشتي د بند تخفيف اخلي او عملاً دري کاله او اته مياشتي يي په بند کي تيري کړيدي .

روح الله خروټي چي په ۱۶ کاله بند محکوم و ، په ازادانه ډول گرځي. د ۱۶ مې دورې ولسي جرگي ته کانديد او کمپاين يي هم کاوه ، مگر چاونه نيوي، ابتدانيه محکمي چي دبرانت حکم ورکړي او استيناف او تمیز ۱۶ کاله، مگر سترې محکمي د تقنيش دقانون او منطق پر بنا دابتدانيه محکمي نه ددي پرېکړي په هکله پوښتنه ونکړه ، ولي چي دقضا ازادي به خدشه داره شي.

دقانون نه فرار يوازي دروح الله خروټي هلي خلي نه وي ،بلکه لورپورو چارواکو حمايه يي په څنگ کي وه، دی دخپلو پیسو په زور به یو ولایت نه بل مساعد او مناسب ولایت ته تش په نامه زندان ته په اسانی تبدیلی دي . سپارښت او واسطې په څنگ پیسو هم پوره رول درلود، مارشال صاحب فهمیم هم ورسره خواخوږي درلوده .

دلته اعتراض دا ندي چي خروټي صاحب د ۱۶ کالو بند پر ځاي يوازي دري کاله بند تیر کړ، بلکه قاضيانو ته هم سوال راجع نشو، دحکم تفاوت ډیر لوړ دي، یا باید دابتدانيه قاضي گرم او محکوم شي چي عدالت يي ندي تامین کړي . داستيناف قاضي یو ددي دو محاکمو نه بليد وپوښتل شي.

دلته طالع ورسره ملگري ونکړه، که چيري بريالی وکیل شوی وای لکه نور، بيا به دحکومت زور نه په رسيدای. په گیر راغلي، مگر بيا هم ټول حکم په پوره ډول پر تطبيق نشو، دلته به هم ثروت کار کړيوي او يا د متنفذ قدرت.

عدالت چي پر اخلاقو ولاړ دی، زموږ هیواد کي بيله هغه کمرنگه دي. بازخواست نشته ، زور حق دي او حق زور ندي. د ۱۳۹۳ کال په ورستيو کي بهرني مطبوعاتو د استاد عطا نور د قاچاق ، بدماشي، ترورونو او غصب په هکله ډیر څه ليکلي و. اوس باید ومنل شي ، چي د اشرف رمضان قتل او خپل د امنيتي قوماندان خاکريزوال ته توطيه دده لخوا ثابته ده، چی هغه يي د قاچاق بطور بندي کړ. د ۱۳۹۳ کال د رياست جمهوري په ټاکنو کي د ډاکتر عبدالله په پلوي ، جمعه خان همدرد ته لار ونيول، اقدام په وژنو سو، همدرد بچ او څلور تنه محافظين يي ور ووژل ، څوک دي چی بازخواست وکړي؟ دا يوازي استاد عطا ندي، بلکي زموږ هیواد د بدماشانو ډک دي. بل مثال ، دين محمد جرنت هم ډاکتر عبدالرحمن د ټولو په مخ کي په سپينه ورځ ووژي. د باباجان او وکیل رحمانی په بگرام کي د ټاکنو پر محال هم خپل حریف د عصمت ورور مړ کړ، چي هيڅ رسنی خپور نکړ.

مثال (۴۶)

د ناموس ساتونکي او که دناموس غل ؟

د يوي باوري سرچينې په رپوټ کي ويل شوي، چي طارق حکيمي د عبدالوکيل حکيمي زوي د پوليسو افسر له خپلي ميرمني سره ۱۳۸۸ کال د مرغومي د مياشتي په شپاړسمه نيټه د يوه پوليس افسر چي نوم يي مير احمد شاه دي، د ميلمه په ډول ورځي او تر سبا خپله ميرمن مرضيه هلته پريږدي، سبا شپه بيا هم له دوو تنو ساتونکو سره نوموړی کور ته ورځي او له ډوډۍ خورلو وروسته خپله ميرمن د کور دهليز ته رابولي او ورته وايي، چي سبا ته له خپل ورور سره جلال اباد ته ولاړه شه او زه امريکا ته ځم ، د طارق ميرمن ورته وايي چي ته دروغ وايي بل کوم پلان لري ، په دي توگه ددواړو تر منځ ستونزه پيداکيږي، چي له همدې امله مير احمد شاه او ميرمن يي فوريه نومي او سمينه دهليز ته راځي، بنځه او ميره له جگړي څخه خلاصوي ، په همدې وخت کي طارق احمد شاه ته وايي، چي راضيه لور دي راکړه ، وروسته له جنجال څخه د طارق دوه ساتونکي او په خپله مير احمد شاه په زور يوي کوتي ته ننبايي او راضيه ته وايي چي له ما سره ولاړه شه که نه ټوله کورني دي وژنم .

هماغه وو چي راضيه نومي طارق په زوره بيايي او د شپي له نهو بجو څخه ۱۳۸۸ د مرغومي د مياشتي په اوه لسمه تر نهو بجو د نهاره ورکيږي ، چي وروسته طارق نومي نيسي او لور يي په لسمه امنيتي حوزه کي پيداکيږي. مير احمد شاه هم د تحقيق په وخت دغه موضوع تائيدوي او راضيه هم په خپلو اظهاراتو کي چي په پورتنۍ تاريخ د شپي اته بجي يي زه په زوره بوتلم او راته ويل يي، که ولاړه نه شي نو ټوله کورني دي وژنم ، او زه يي پنجشير ته بوتلم او د شپي دري بجي يي بيرته کابل ته راوستم په دغه موده کي سربيره پردي چي جنسي تيري يي راباندي وکړاو لسگونه نور زشت عملونه ، نوموړی وايي له دغې پيښي دري ورځي دمخه زما پلار د طارق په کور کي مېلمه وو او زما غوښتنه يي ورڅخه کړي وه او پلار مې ورته ويلي و چي درمي کړه . حکيمي ددې دپاره چي تجاوز اسانه شي راضيه ته چرس هم ورکوي او دمرگ په تهديد سره پرې تجاوز کوي.

راضيه وايي: چي طارق زما فرج په خوله وڅيښي.

لنډه داچي موضوع محکمي ته ځي او د کابل ولايت ددويمې حوزي ابتدائيه محکمه په خپله ۳۷ — ۲۹/۸/۱۳۸۹ فيصله کي طارق حکيمي په پنځلس کاله بند محکوموي، خو د بهرنيو او کورنيو جرمونو پر خلاف د مبارزي استيناف محکمه هغه رد په خپله ۱۰۴ — ۲/۵/۱۳۸۹ فيصله کي طارق حکيمي په شپږو کلو نو د بند سزا محکوموي، وروسته د جزا د استيناف محکمه په ۱۳۴۱ — ۱/۸/۱۳۹۰ فيصله کي نوموړی په يوه کال او نهه مياشتي او ديارلس ورځي محکوموي، او په دي ډول د زورواکي او اختطاف قضيه پاي ته رسيري. او قضا پدي ډول ظالم ته نجات ورکوي.

دسيد احمد شاه کورني چي ظلم ورسره وشو، عزت او عفت يي پايمال شو، وطن ترک واهه ، چاپي بازخواست ونکړ، دخپلي کورنی سره ژوندي ورک شول.

وگوري دا تفاوت، دلته به هم زور او يا زر پوره نقش لوبولي وي.

دلته طالباني شريعت په کارؤ.

مثال (۴۷)

د ۲۵۳۵۶۸۲۵ افغانیو اختلاس

"فساد ددې سبب کیږي چې یو غوره او ښه اداره او یا سازمان په یوه ناوړه سیاسي اداره بدله کړي". د همدې مقولې پر بنیاد په ځینو ادارو کې فساد تر دې کچې رسیدلی دي، چې په خلاص لاس او پرته له دې چې د پوښتنې په اړوند کومه ویره ورسره وي لاس پورې کوي. همدا ده چې اوبښ د باره سره په بده وهل کیږي. د سرچینې په حواله د ماليې په وزارت کې د ۲۵۳۵۶۸۲۵ افغانیو د اختلاس قضیه د اسی رامنځته کیږي:

د ماليې وزارت د خزانو د ریاست او د محلي ارګانونو د خپلواکي ادارې کارکوونکي، چې نومونه یې احمد سهیل، محمد طاهر، محمد منیر، احمد صمیم، محمد معصوم، ذبیح الله، ضیا الرحمن، اقامحمد، حمیدالله راحل، محمد سلیم لطیف، بشیر احمد، او محمد ابراهیم یو بل ته لاس ورکوي او په اختلاس لاس پورې کوي.

خو کله چې د کال په پای کې د قطعيې فورمې د کنترول او تفتیش د ادارې له خوا څیرل کیږي، په حساب کې تفاوت تر سترګو کیږي.

کله چې فورم په ۲۷ او ۳۳۵ — ۲۸/۲/۱۳۸۹ ګڼه چې ۳۵۶۶۹۷۲ افغانی په ۵۹۰۰۰۲ ګود، د افغانستان د ثبات پروګرام د فرخار ولسوالۍ له پاره د محلي ارګانونو د ادارې په اندرس تخصیص صادیریږي، وروسته دغه فورمه د خزانو د ریاست د انکشافی مسولینو له خوا سکن کیږي او نوم او تفصیل ته یې د نورو ولسوالیو په نامه تغیر ورکوي او شمیره یې هم تغیر ورکوي او په نتیجه کې یې ۲۵۳۵۶۸۲۵ افغانۍ دبانک نه وزي او حیف و میل کیږي.

وروسته له څیرنو څخه د ادارې فساد پر خلاف د مبارزې د ابتدانيه محکمې د ۱۲۸ — ۳۰/۱۰/۱۳۹۲ فیصلي په اساس هر یو احمد سهیل ثابت د عبدالصبور زوي د خزانو د ریاست کارمند او محمد طاهر رشتیا د عبدالرسول زوي چې د ثبات د تحکیم د ادارې مالي مسؤل دي ددغه تزویر او اختلاس په اړوند په پنځو پنځو کلونو او د اختلاس شویو پیسو او د هغه معادل حکم کوي او محمد منیر د محمد انور زوي، صمیم د محمد قاسم زوي د خزانو د ریاست کارکوونکي په شپږو شپږو کلونو او د اختلاس شویو پیسو او دهغې په اندازه د جریمې د ورکړې په سزا او محمد معصوم فرهاد د عبدالحکیم زوي د ثبات د ادارې پخواني رئیس او کنترولر ذبیح الله د محمد شفیع زوي، د ثبات د تحکیم د ادارې د مالي بخش کارمند ضیا الرحمن د حبیب الرحمن زوي د نوموړۍ قضیې د اختلاس په تور په درې درې کاله تنفیذي حبس سزا محکوم او باقی کسانو برانت تر لاسه کړ. دابوه استثنایي پېښه وه، چې مجازات پکې راغلل. او قریشي ددې قضیې اصلی عامل د فرار په حال کې ژوند کوي. فکر نه کوم چې قریشي به ونیول شي، څه وخت وروسته نه څوک علاقه لري او نه دلچسپي، کرار کرار به هیر شي.

مثال (۴۸)

د حاجيانو خرڅول

د يوې باوري سرچينې په رپوټ كې، چې د حج او قافو د پخواني وزير محمد صديق چكري، سلگونو زرو ډالرو داخلاص د قصبي په اړوند ليكل شويدي په كې راغلي دي: نوموړی رپوټ چې ډير اوږد دي نو موږ يې لنډيز را اخلو .

د هيواد امنيتي مسولين خبر تر لاسه كوي، چې دري سوه ۶۲ زره امريكايي ډالر او ۴۴ زره سعودي ريال چې په سعودي عربستان كې، د افغانستان د حاجيانو د اوسيدني د ځاي او د هر حاجي پر سر دوه سوه سعودي ريال ته لاسه شويدي ،

د حج او قافو د وزارت خزانة دار محمد نور او د نوموړی وزارت د جنوب غرب د حوزي د مدير فضل الله له خوا ليردول كيږي .

كله چې نوموړی له طياري څخه كېننه كيږي او تلاشي كيږي، له هغوي څخه دري سوه او دوه شپيته زره ډالره او څلور څلوېښت زره ريال ته لاسه كيږي.

لنډه داچې كله له نوموړی څخه تحقيقات كيږي، نو څرگنديږي چې د نوموړی وزارت په وړانديز او د جمهوري رياست د مقام په منظوري هر يو ډاكتر شفيق صميم معين ، بريالي شريفي اداري رئيس، كرامت الله صديق، حامد مرتضي، شاه اغا مرادي دپهريو چارو وزارت استازي ، عبدالصمد د مالي وزارت استازي، فضل الله قاضي زاده د نوموړی وزارت د جنوب غرب زون مدير، دملي امنيت د رياست استازي او نجيب الله امين د چارو اداري استازي گمارل كيږي، تر څو د حاجيانو د انتقال تړون په سعودي عربستان كې وكړي.

مخكې له دي چې نوموړی پلاوي سعودي عربستان ته ولاړ شي، محمد صديق چكري او ددغه وزارت خزانة دار محمد نور ، قاضي مختار ، شريف رباطي او معصومي عربستان ته روانيږي .

چكري په خپل استوگن ځاي كې ددواو طلبو شركتونو له استازو سره گوري ، خو عبدالرحمن لښي د افواج توبه شركت رييس او يو تن د نوموړی شركت استازي له چكري سره لينډه كې پردي توافق كوي، چې د رشوت په مقابل كې به نوموړی شركت تړون گټي او د هر حاجي پر سر د ۱۵۰ ريالو وركړي سره پايلي ته رسيږي او له ياد شركت څخه يو سل پنځوس زره ډالره پېشكې اخلي او محمد نور خزانة دار ته يې سپاري.

چكري محمد نور خزانة دار ته داهم وايي چې نوموړی شركت پنځه لکه ډالر نور هم ور ته سپاري.

او سپارښتنه ور ته كوي، چې هغه به افغانستان ته راوړي ، وروسته يونس نومي د پنځو لكو ډالرو تحفه وزير ته په يو بكس كې ، چې د هوايي ډگر له تالاشي څخه تير شوي دي محمد نور خزانة دار ته سپاري، چې په كابل كې چكري ته وسپاري ، چكري بيا هم محمد نور خزانة دار ته تليفون كوي، چې كتابونه يونس نومي تاته وسپارل ، هدف له كتابو نو څخه پېسي دي ، چې په پايله كې ۳۶۲۰۰۰ ډالره د محمد نور اطاق ته ور وړي او هغه ته يې سپاري ، هغه هم ددي له پاره چې تر څو چكري ته دغه پېسي ور نكړي هغه نوموړی شركت ته دوركړي حواله نه امضاء كوي.

چكري كله چې د استاد رباني په واکداري كې د اطلاعاتو او فرهنگ وزير وو ، په بد اخلاقي شهرت درلود، په اطلاعاتو او فرهنگ كې ميرمنو چې اوږده نوكان درلوده ، ده به ورته ويل چې استعجابه څنگه وهي ؟.

محمد نور نومي خزاندار په ۱۵ کاله بند محکوم شو . چکري لندن ته فرار وکړ، انگریزان پر ټینگ شول ،ولي چي انگریزي تابعیت يي درلود ، ښاغلي رباني دده دپاره دکرزي سره دملقات زمینه مساعده کړه . چکري دجمعیت اسلامي دگوند دژبه ورو کسانو نه ؤ چي ډیر انتقادونه يي کول ، دولسي جرگي نه يي داعتماد رايي یو نه وره ، مگر سرپرست پاته شوو. استاد سیاف کوم ځاي کیسه کړیوه چي رئیس جمهور ته یی مشوره ورکړي وه ، ددي دپاره چي دچکري انتقاد خوله پټه شي وزارت دي ورکړي ، له همدې کبله چکري تغیر جبهه وکړ. وايي دا دپیسو موضوع هم دجمعیتانو لخوا دامرالله صالح پواسطه ورته جوړه شوه ،که څه هم واقعیت درلود .

مثال(۴۹)

په پښتني بانک کې د اختلاس د یوې بلي قضیې بېلگه

ضیا احمد د صفي احمد زوي چې د پښتني بانک د مليو نو ډالرو په تور بندي دي، د خپل خلاصون او بي گناهۍ په اړوند خپله عرض پاڼه امنيتي ارگانونو ته وړاندې کوي.

کله چې د هغه په اړوند څيړنه کېږي په پای کې معلومېږي چې نوموړی د پښتني بانک د تجزيې او تحليل مدير وو او د نوموړی بانک د مليو نونو ډالرو د اختلاس شريک دي، نيول شوي او تر توقيف لاندې دي.

په پښتني بانک کې د اختلاس قضيه لکه چې زموږ ټولو هيواد والوته معلومه ده، چې د پښتني بانک د ځينو مسوولينو او د يو شمير شرکتونو او انجینرانو ددرغلی په پایله کې مليونونه ډالر اختلاس اوکوم جايدادونه چې د قرض په عوض بانک ته په تضمين ورکړل شوي ، نه جايداد وجود لري او نه هم کومه اداره د هغې مسووليت پر غاړه اخلي .

د نورو تورنو په ډله کې ضیا احمد نومي هم د ۱۵/۱۰/۱۳۹۲ کال د يوه قرار له مخې، د کورنيو چارو وزارت ددرنو جرایمو سره د مبارزې د پوليسو له خوا نيول کېږي .

نوموړی د طرز العمل پر خلاف د ميوند ميرکي شرکت رئيس ميوند د عصمت الله ميرکي زوی ته ددرې سوو زرو امريکايي ډالرو، چې د ۱۴۵ — ۱۲/۱۱/۱۳۸۹ دادرې فساد پر ضد د مبارزې دابډتائيه محکمې د قرار له مخې، چې په کې ويل شوي : هغه اشخاص چې په لاسليک يې پيسې اختلاس شوي وي، د عدلي تعقيب وړ دي ، نو ضیا احمد هم په هغه ډله کې دي، چې د نوموړی شرکت له پاره يې د قضیې د ورکړې وړانديز کېږي .

دا يوازي ددغسې درغليو يوه بېلگه ده ،چې موږ يې ليکو، حیات الله دپاني ددي بانک رئيس دنور ډيرو فساد په څنګ کې، د ميرکي داخلاس په قضيه کې هم تر نور لاندې دي .

تش په نامه دميووند ميرکي شرکت هيڅ وجود فزيکي نه درلود، دخلفي قوماندان زوي، قباله غلظه، شاهدان غلط، ضامنان غلط. دپښتني بانک دمسولو مامورينو په مرسته درې سوه زره ډالره وايستل شول. دپورتنې قرار له مخې ميوند ۶ کاله حبس او پلار يې ۳ کاله بند محکوم شو . عصمت الله په زندان کې مړ شو، مګر پيسې په لاس نه راغلي.

دا جوته ده، څوک چې نفوذ لري، هر څه کولای شي. د نفوذ د لاس ته راوړلو د پاره ثروت دي قدرت.

څوک چې پخپله په گيډه موږ نه وي، ددې نه به څه جوړ شي، نه د قوم په درد خوري او نه د گوند.

که ثروت وی قدرت يعنی قدرتمندان به هم استخدام کړي. او يا برعکس که قدرت وي ثروت هم په لاس راځي، چې دا دوه لاملونه يو ډبل لازم او ملزوم دي. ميوند برکي به هم يو ددې لاملونو نه درلود او يا به جوړ جاری نه کار اخيستي وي.

مثال (۵۰)

د یو ترافیک بډي

د یوې باوري خبر په حواله احمد جان د محمد جان زوي دي او د ۱۹۹۶۵ نمبر کاسټر موټر درپور دي، د قانون د تنفیذ یوه ارگان ته خپله عرض پاته وړاندي کوي او وايي، چې د تیمور شاهي په سیمه کې ترافیک بډي اخلي او د موټر وانانو د ازارولو او اذیت سبب ګرزي .

هغه ادعا کوي چې زما د موټر د جواز سپر کتابچه اته ورځې کیږي چې اخیستې ده، نه یې راکوي . کله چې د اړوندو ارګانونو مختلط پلاوي ګمارل کیږي . ساتمن عبدالسمیع د بورا ګل زوي چې د ترافیکو د پولیسو د پنځمې حوزې اړوند دي د ۱۰۰۰ افغانیو دېو اخیستلو په تور نیول کیږي او اړوندي محکمې ته سپارل کیږي .

دا خو د یو تن هیواد وال شهکاري وه ، چې موضوع یې د قانون د تنفیذو ارګانونو غور ته رسولې وه، خو داچې له هغو دریورانو هره ورځ څومره پیسې اخلي ؟ هغوي خواران ددې له پاره چې خپلې غریبې څخه پاتې نشي خپله خوله پټوي اوکوم ارګان ته شکایت نه کوي .

دا د ښو د لسه او زرو ښو یوه بېلګه ده، چې موږ ورڅخه خبر شوي یو . څوک حوصله نلري ، یا زغم یې اوس عادت شوي او دېز خواست څخه بې هیلې شويدي ، نه پسي ګرځي. دسرک ترافیک، د پوستو مامورین ، دناحيو مامورین په ښکاره ډول دسرک په غاړه په راټولو لګيا دي . دګمرک مامورین د باتک مامورین، سرحدي کارکونکي ، حق العبور خاوندان هم خپل کار کوي .

یايې دندې په اجاره ورکول کیږي ، یا به درنه واسطه ولري . په ولایاتو کې دهر سناتور او وکیل برخه معلومه ده . که چیري کوم مامور لار نه نیسي او دقانون رعایت کوي یا به ژر غیر فعال ادارو ته تبدیلېږي او یا به په بله بلا اخته کیږي. دولتي چارواکي دابرو او حیثیت چندان خیال نه ساتي ، البته دا ډول اعتراضونه ډیر دي ، عملي ګام نه دي پورته شوي . ډیر کمیسیونونه ، او هیاتونه جوړ شول مګر نتیجه یې لږوه. البته دفساد په مخنیوي کې ، دولس همکاري یو مهم او اړین کار دي، چې شکایت و مرجع ته ورسوي، تسلیم نشي او شراکت ورسره ونه کړي.

دا د مشت نمونه خروار.

ملي مشارکت

د تاند په نامه خبري سرچيني دروان کال د غبرگولي د مياشتي په ديرشمه ددو شنبې په ورځ وليکل: چي خلک داسي ادعا کوي چي د کورنيو چارو وزير بسم الله محمدي ددي وزارت د چارو له تر لاسه کولو سره سم د افغانستان د نورو سيمو او سيدونکي بر طرفه او پر ځاي يي د جمعيت په تيره بيا د پنجشير اوسيدونکو گمارني ته زور ورکړيدي .

د نړيوالي ټولني د ملياردونو ډالرو مرستي سربيره په افغانستان کي، ددولت د اساساتو نه رامنځته کيدو يو اصلي علت دا بلل شوي چي دواک خاوندان د ملي او يا لږ تر لږه د خپل حکومت د گټو پرځاي لا هم د خپل گوند ، سمت او قوم ته وفا دار دي ، چي دا دکړزی د حکومت د ناکامی يوه بيلگه ده.

حقيقت دادي چي زموږ په هيواد کي ځيني لوړ پوري چارواکي ، کله چي په يوه مقام کي وي او جيبونه يي له پيسو ډک وي نو بيا په دولت کي نه عدالت شته او نه حق وحقدار ته سپارل کيږي ، خو کله چي له دندي گوښه کيږي او يا تبديليږي نو سمدلاسه " پوزيسون " په " اپوزيسون " بدليږي او دندوري خپروي او د رسنيو په گردې ميزونو کي اوتي بوټي وايي، چي عدالت نشته ، ملي يوالي، په دندو کي ملي ترکيب ، ملي مشارکت او نشته . په هيواد کي اداري فساد دي ، له بهرنيو مرستو په سمه توگه گټه نه اخيستل کيږي او داسي نوري په لسه او نيوکي کوي.

د تاند خبري سرچيني خپور کړي او په کي د ۶۷ تنو چارواکو نومونه ليکل شوي، چي بسم الله محمدي د کورنيو چارو وزير و مقرر کړي او مطلق اکثريت يي د جمعيت اسلامي د گوند غړي او يو ي سيمي (پنجشير) اوسيدونکي دي خبروو تر څو چي زموږ هيوادوال د ملي يوالي ، ملي مشارکت ، عدالت او په دندو کي دقومي ترکيب په مانا پوه شي !!! دا لاندي لست دملې مشارکت نمونه ده :

قسمیکه ملاحظات میشود وزارت امورداخله درانحصار پنجشير وجمعيت قرار گرفت						
شماره	اسم	رتبه	وظیفه	سکونت	موقت سياسي	ملاحظات
۱	بسم الله خان	سترنجرا	وزيرداخله	پنجشير	جمعيت اسلامي	
۲	عبدالرحمن	دگرنجرا	معين امنيتي	کابل	جمعيت اسلامي	
۳	باز محمد	دگرنجرا	معين موادمخدر	بدخشان	جمعيت اسلامي	
۴	مسعود راغب	تورنجرا	رئيس تفتيش	پروان	جمعيت اسلامي	
۵	عبدالرحيم شجاع	تورنجرا	رئيس حقوق	پنجشير	جمعيت اسلامي	
۶	همايون عيني	جنرال	رئيس ع حقوق	پنجشير	جمعيت اسلامي	
۷	عبدالقدوس اميد	جنرال	ق زون نمبر ۱	پنجشير	جمعيت اسلامي	
۸	ملاصبور	تورنجرا	ق بدخشان	پنجشير	جمعيت اسلامي	
۹	معروف	جنرال	ق قرارگاه وزارت	پنجشير	جمعيت اسلامي	

۱۰	شاعلم	جنرال	معاون ریاست ع استخبارات	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۱	اکرام	جنرال	ق ق طعه محافظت قضات	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۲	نجیب الله قانوني	جنرال	معاون ریاست ع دفتر	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۳	دادالله	جنرال	معاون ریاست پولیس	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۴	محمد اصف	جنرال	مدیر ع ارتباط خارجه	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۵	سیف الدین وفا	جنرال	مدیر ع حقوق کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۶	مبین قره بیگ	جنرال	معاون ریاست تعمیرات	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۷	عظیم قره بیگ	جنرال	معاون ریاست ترافیک	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۸	خلیل دستیار	جنرال	رئیس تحقیقات زون ۲۰۲	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۱۹	حبیب الرحمن	جنرال	رئیس تحقیقات زون ۲۰۳	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۰	عبدالروف تاج	جنرال	امرانیت بلخ	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۱	عبدالحمید	جنرال	سرپرست ریاست تعمیرات	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۲	محمدناصر حیدري	سمونوال	مدیر ع تحلیل و ارزیابی	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۳	صبرالدین	سمونوال	مدیر ع استخبارات وزارت	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۴	محمد اکبر	سمونوال	مدیر تعقیب وزارت داخله	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۵	عبدالحمید خیرخوا	سمونوال	مدیر کنترول زون نمبر ۳ کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۶	غلام غوث	سمونوال	مدیر ع پالسی معینیت پالسی	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۷	عبدالستار	سمونوال	مدیر تعقیب وجستجو کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۸	صابر	سمونوال	ق کنکد کمربند کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۲۹	ویس تاج	سارمن	امروزه دهم کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۳۰	خالد تاج	سمونوال	مدیر استخبارات پنجشیر	پنجشیر	جمیعت اسلامي

۳۱	عبدالرحيم	سمونوال	مدیر تروریزم هرات	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۳۲	لطف الهادي	سمونوال	مدیر استخبارات هرات	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۳۳	قدم شاه	سمونوال	ق کڼدک ۲ لواي ۱ نظم عامه	پنجشیر	
۳۴	غلام دستگیر	لمري سارن	مدیر جنایي حوزه ۲ کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۳۵	عبدالرحيم	سمونمل	امر کنترول حوزه ۱ کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۳۶	ذین العابدین	سمونوال	ق کڼدک ۵ لواي ۳ نظم عامه	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۳۷	فاروق	سمونوال	ق کڼدک ۲ لواي ۳ نظم عامه	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۳۸	اغاشرین	سمونوال	معاون اداري حوزه چهارم کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۳۹	عارف امین زاده	سمونوال	معاون اداري حوزه دهم کابل	پنجشیر	
۴۰	عزیز غیرت	جنرال	ق امنیتي جوزجان	پنجشیر	
۴۱	الیاس	لمري سارن	امرکشف حوزه اول کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۴۲	محمد وزیر	لمري سارن	امرکشف حوزه یازدهم کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۴۳	عبداللہ	سارمن	امرکشف حوزه شانزدهم کابل	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۴۴	سیف الدین	سمونیار	امرجنایي میریچه کوت	پنجشیر	جمیعت اسلامي
۴۵	محمدایوب سالنګي	دګر جنرال	قومندان زون ۱۰۱ کابل	پروان	جمیعت اسلامي
۴۶	فضل الدین عیار	دګر جنرال	قومندان زون ۲۰۲ شمشاد	پروان	جمیعت اسلامي
۴۷	زمرې	جنرال	رئیس ع نظم عامه	پروان	جمیعت اسلامي
۴۸	شیر احمد ملداني	جنرال	قومندان امنیتي پروان	هرات	جمیعت اسلامي
۴۹	خلیل اندرابي	جنرال	قومندان امنیتي سمنګان	بغلان	جمیعت اسلامي

۵۰	سيد محمد	جنرال	قومندان امنيه فراه	بغلان	جمعيت اسلامي
۵۱	داکتروکيل	تورنجنرال	رئيس ع پېژنتون	شمالي	جمعيت اسلامي
۵۲	جمعه عديل	جنرال	ق میدان هوايي کابل	هرات	جمعيت اسلامي
۵۳	سيد امان سادات	تورنجنرال	معاون اداري قواي سرحدې	پروان	جمعيت اسلامي
۵۴	سميع الله قطره	تورنجنرال	قومندان امنيه کندز	بدخشان	جمعيت اسلامي
۵۵	فاروق حساس	جنرال	امرحوزه چهارم کابل	کاپيسا	جمعيت اسلامي
۵۶	محمداياز	جنرال	امرحوزه هفدهم کابل	شمالي	جمعيت اسلامي
۵۷	مشتاق	جنرال	امرحوزه پنجم کابل	پغمان	جمعيت اسلامي
۵۸	غلام محي الدين	سمونوال	قومندان لواي ۲ نظم عامه	پروان	جمعيت اسلامي
۵۹	فيض الرحمن سيدخيل	سمونوال	امر امنيت ولايت پروان	پروان	جمعيت اسلامي
۶۰	حاجي محمد	سمونوال	مدير جنايي ولايت پروان	پروان	جمعيت اسلامي
۶۱	حفيظ الله	سمونوال	معاون اداري حوزه نهم کابل	پروان	جمعيت اسلامي
۶۲	سيدخيل	جنرال	قومندان قواي سرحدې شمال	پروان	جمعيت اسلامي
۶۳	مجده	سمونوال	مدير جنايي حوزه پنج کابيل	پروان	جمعيت اسلامي
۶۴	عبدالستار	سمونوال	مدير جنايي حوزه پانزدهم کابل	پروان	جمعيت اسلامي
۶۵	امان الله	سمونوال	امر حوزه يازدهم کابل	بدخشان	جمعيت اسلامي
۶۶	عبدالعزیز	لمري سارن	امرکشف حوزه پانزدهم	پنجشير	جمعيت اسلامي
۶۷	وحيد شريفی	جنرال	معاون نظم عامه	پنجسير	جمعيت اسلامي

دلته سياسي ملاحظات مطرح ندي، يوازي جرمي برخه په نظر کی نیول شوی ده، ولي چي تبعيض هم فساد او جرم دي. که دا ټوله امتياز يو قوم او يوي سيمي ته تکیه وکړي، عدالت به نه وي. دا بايد په ډاگه وویل شي ، چي زموږ د پنجشير هيوادوال په دي برخه کي د ډير افراط نه کار اخلي، د نور ولس په فکر کي چندان ندي. ددي قوم نه پخوا د شينگري او قرسک نه نور څه نه ليدل کيدل، مگر نن دا هڅه ده چي د اکثريت قوم پدي وسيله يا مړه ، يا مهاجر او يا زندانونو کي د طالب په نوم او په تيرو رژيمو کي د خلقي په نامه ټکول او واچوي. مثلاً د امنيت ملي رياست تل د پنجشيرميراث ؤ، مارشال، سرور او بيا امرالله صالح پکي ناست وه.

مثال (۵۲)

د گلېهار تاوړ قضيه:

له هغه راهيسې چې بهرني پوځونه افغانستان ته راننوتې، نو ورسره يو ځای فساد هم په ډيره لوړه کچه رواج وموند او په دغه لړۍ کې د هر چاچي لاس رسېدلي په يو ډول نه يو ډول يې د شتو پيدا کولو له پاره په فساد او بډو لاس پورې کړ، او هغه چاچي شته درلودل په هيواد کې دگډوډيو نه گټه واخيسته او کوښښ يې وکړ چې خپل شته او پيسې لا زياتې کړي . ددغه لړۍ په قضيو کې يوه هم د گلېهار ددرغلي موضوع ده چې دجمهوري رياست د لومړي مرستيال دلاسلېک په جعل کولو سره يې ۱۹ بلاکونو جوړولو ته ملا وتړله او قضيه داسې پيل کړي .

دگلېهار حبيبي له خوا په ۱۳۸۸ کال کې د لومړي ناحيې د پل محمود خان په سيمه کې په ۱۹ بلاکونو جوړولو لاس پورې کوي ، او ددې له پاره چې دغه سيمه په ماستر پلان کې يوه کلتوري سيمه ده ، ناحيه دپلاکونو دجوړولو مخه نيسي . لنډه داچې يو ځل د جمهوري رياست د لومړي مرستيال حکم اخلي خو دغه حکم دشاروالي له خوا ددې له پاره چې حکم قانوني اړخ نه درلود هغه نه مني او وروسته حاجي وکيل پنجشيري هڅه کوي چې د نوموړی ماستر پلان تعديل له مارشال فهم څخه حکم اخلي خو بريالي کيږي نه . وروسته حاجي گلېهار دخپل دفتر امر عطالحق ته دنده سپاري، ترڅو دسيمې دتعديل حکم تر لاسه کړي .

عطالحق موضوع د ملي امنيت د رياست ۱۴۲ رياست کارمند عبدالقادر نومي سره شريکوي او عبدالقادر دغه موضوع رئيس محمد نومي ته وايي ، هغه ورته وايي چې په دې شرط دغه حکم اخلي چې يو سلو پنځوس زره دالره راکړي .

نو حاجي گلېهار دغه شرط مني . لنډه داچې په تزويبي ډول د مارشال فهم حکم جوړيږي . او بالاخره موضوع افشا کيږي او له امله يې رئيس محمد او عبدالقادر په ۲۲/۹/۱۳۹۰ نيټه نيول کيږي او د نيولو په وخت کې يې په موټر کې دوه جعلي مهرونه او يو شمير جعلي اسنادونه تر لاسه کيږي ، او دغه راز له کور څخه يې ۱۹۰ زره دالره او ۴۸ مهرونه او يو صندوق جعلي اسناد هم په لاس راځي او په ۲۶/۹/۹۰ عطالحق هم گرفتار او په خپلو جرمونو اعتراف کوي .

دمحکمي لخوا په لمبر ۲۱۲ — ۲۷/۱۲/۱۳۹۰ فيصله کې رئيس محمد ،گلېهار حبيبي، عطاء الحق صابر او عبدالقادر په شپږو شپږو کلو بند او علي سويه د نوموړو پيسو په ورکړې سزا ورکړل شي، دغه راز په نوموړی حکم کې داکتر عبيد او حاجي ياسين د ساختمانونو د کنترول رئيس او د شپاړسمې ناحيې مسولين او د شپاړسمې امنيتي حوزې مسولين او عبدالنسيم او انعام الله تر عدلي تعقيب لاندې ونيول شي .

مجاني خيرخواهان او خير انديشان، کله کرايي او کله بي کرايي ، هيواد کې راټوليږي، او په دې قضيه کې هم ،هم سلا شول .

د ننګرهار ولايت يو شمير سوداګر د عرض پانې په ترڅ کې د جمهوري رياست مقام ته عرض کوي، چې گلېهار حبيبي ملي او يو وطن دوست سوداګر دي او دهغي نا علاج ناروغي له امله چې لري بايد له بند څخه خوشي شي او په پاي کې نوموړی د جمهوري رياست له حکم سره سم له بند څخه خوشي کيږي . داوه ددغي قضيه لنډيز . کومه اصطلاح چې نن کارول کيږي، د ملي سوداګر اشتباه ده. يو لا هم ملي سوداګر نه بلکې شخصي سوداګر دي.

په خپلو گټو مين دي، دمالې نه فرار، درغلي، او هر ډول غبن نه كار اخلي. البته يو شمير سم كسان به هم پيدا شي. ددوي ډير كسان دمامورينو دانحراف سبب گرځي. گلپهار پيسو كار وكړ، قانون تطبيق نشو. رئيس محمد نورو كسانوته هم جعلې اسناد او لاس ليكونه تهيه كړيدي، چي د ځينو نومونه دادي: چي برسي نشول.

1. جدول منسوبين امنيت ملي

شماره	شهرت منسوبين امنيت ملي			سكونت	محل وظيفة	ملاحظات
	اسم	ولد	ولدي ت			
1	شمس الرحمن	نور الله				
2	عبدالربي	عبدالطيف				
3	عبدالملك	عبدالرازق				
4	جاويد	محمد داود				

2. جدول منسوبين وزارت امور داخله

شماره	شهرت منسوبين امنيت ملي			سكونت	محل وظيفة	ملاحظات
	اسم	ولد	ولديت			
1	شاه ولي	شهاب الدين			وزارت داخله	
2	صفي و لله	امان الله			//	
3	مختار	غلام دستگير			//	
4	محمد ابراهيم	علي اكبر			//	
5	يوهما	امام الدين			//	

3. جدول منسوبين ملكي

شهرت منسوبين امنيت ملي	سكونت	محل وظيفة	ملاحظات
------------------------	-------	--------------	---------

شماره	اسم	ولد	ولدت		
1	محمد هشتم	سعدالین	ولایت پنجشیر	کارمند وزارت خارجه	فعالاً درخارج
2	لطف الرحمن		//	//	//
3	صديق			سابق دستيار امرصحب	
4	عنايت الله	بسم الله محمدي			
5	عبدالرحمن			معامون ولايت تجشیر	

دلورپورو چارواکو جعلي اسناد

پخوا هرڅه سم،نظم او دفترداري داصولو سره سم روان ؤ، لکه دا په لاس راغلي ليک او سند څرگندوي چي دي کسانو په جعلي او تزويري توگه تحصيلي اسناد جوړکړيدي اولوري،لوري رتبې يې اشغال کړيدي. دابايد ووايم که (کفر از کعبه خيست ، کجا ماند مسلماني) .

دنورو جرمونو سره، غصب و جعل او تزوير هم لوري کچي ته ورسيد. د لاندي کسانو اسناد هم جعلي دي، ممکن داهم رئيس محمد چي ماهر خطاط دي جوړ کړيوي.

فقط دکمونستي کودتا سره هرڅه گډود شول او ليدل کيږي، چي دلته د پنجشير او يا شمالي تلوالي تر نوروکسانوڅه مخکي دي.

دا ياداشت د محترم مارشال محمد قسيم فهم لخوا زما ملگري ته سپارل شوي ؤ. په ياداشت کي ليکل شوي ؤ، چي : (نو ماه قبل حاجي رشيد (دره) براي رئيس محمد زنگ زده بدست پسرمر عبدالقادر يک ورق اسناد حکم داده شده را، که يک کمی تغير ميخورد از تغير حکم مبلغ ده هزار دالر امريکايي برايت ميدهيم).

له دي کبله چي لورپوري چارواکي دي، چا ونشواي کولاي چي تري بوښتنه وکړي، چي پرمخ دي څوگله دي. د هغو جملو نه فضل احمد معنوي د ليسانس ديپلوم هم جعلي او د مارشال فهم لخوا ورکړه شويدي.

ايا مارشال داحق لري چي ديپلوم ورکړي، ديپلوم يوازي دعلمي موسساتو کار دي.

دالاندي کسانو په جعلي ډول اسناد جوړ کړيدي: چي يوه نمونه ده.

جدول شهرت افراد و اشخاصیکه براي شان از طریق رئیس محمد اسناد جعلي توزيع ترتیب گردیده است			
ردیف	شهرت	نوع ديپلوم	
		اسم	ولد
1	نصير احمد ضيايي	حقوق	
2	انجنير علي	ديپلوم پل تخنيک	
3	انجنير جان آغا	ديپلوم پل تخنيک	
4	امر الله صالح	فراغت صنف دوازدهم (12)	
5	انجنير عارف "سروري"	ديپلوم پل تخنيک	
6	مولانا عبدالرحمن معاون ولايت پنجشير	ديپلوم پل تخنيک	
7	انجنير ضرار احمد مقبل	ديپلوم دارالمعلمين	از طريق استاد بارش

8	جنرال دوستم		فراغت صنف دوازدھم	
9	حشم	سعد الدين	ديپلوم	
10	لطف الرحمن "ازدره"		ديپلوم	
11	صديق		ديپلوم	دستيار امر صاحب
12	انجنير روح الله		ديپلوم دارالمعلمين	
13	جنرال فرديون		(10) قطعه ديپلوم وزارت داخله	از دوره قانوني صاحب
14	حفيظ منصور			
15	احمد ضيا مسعود			

په ۲۲،۹،۹۱ نيټه كي رئيس محمد ونيول شو، او کوربي تلاشې شو، دکور نه يي جعلي اسناد، مهر ونه او ټاپي او (۱۹۰۰۰) دالره په لاس راغله. عبدالقادر د ۱۲۴ رياست (رياست امنيت ملي) هم گبون درلود، دوي په ۱۶ کاله حبس محکوم شول، مگر حبس يي پاي ته ونه رساوه اوپه پای كي د ۱۸ - نيټه ۹۲. ۱۰. ۲۲ فرمان له مخي عفوہ شول. گرچه ستر جنرال عبدالرشيد دوستم کوم مجلس كي وويل « چي خلک وايي چي ما پنځم ټولگی لوستي ده، بد کوي ، ما شپږم ټولگی لوستي ده».

که ددي جملي کسانو نه پوښتنه وشي چي کوم ريښته او کوم پوهنځي دي لوستي ، بي خواجه دي . همدا ډول ښاغلي محمد همايون (همايون) دخوست استازي چي په اتحاد جماهير شوروي كي درس لوستي دي او پخواني تخلص يي (خلقي) ؤ ، داسدالله خالد د رای گیری په غونډه كي چي عمومي رياست ته کاندید ؤ ، داعتماد رايي په غونډه كي چي اسدالله خالد هم په شوروي کی دتحصيل ادعا درلوده ، وپوښتل چي درس لاڅه يوازي داسناد نوم دي واخله . مور قناعت پرکوو هغه لاجوابه پاته شو، مگر بيا يي هم رايي يوري او په لوړ انداز دولسي جرگي نه بريالي راووت، چي وايي : هستي کند مستي و غريبي کند سستي . دلته هم ډير جعل کار شمالي ټالوال دي.

شرین اقا قاتل او دده رواني تکلیف

قضیه داسې ده چې ۸/۷ / ۲/۱۳۹۲ نیټه د شپې اته بجې د څلورمې حوزې اړوند د ماهیانو په سیمه کې غلام عباس د شرین اقا له خوا ټپي کیږي او ورپسې یې مجبتي نومي د پنځمې حوزې د سپین کلي په سیمه کې د وسلې په دزو د شیرین اقا له خوا وژل کیږي .

نوموړی له سیمې څخه تېښته کوي ، مګر د شپې په ۱۲ بجو د خیر خاني دکوټل دسر د امنیتي مسوولینو له خوا له یوه میل کلاشینکوف سره نیول کیږي ،هغوي بهانه کوي چې موږ پنجشیر ته ددعا کولو له پاره خو . دوه تنه مظنونین مصطفی او عبدالشیر بي خبري بڼېي.

لنډه داچې له تحقیق او څیړني وروسته دري تنه مظنونین محکمې ته سپارل کیږي او دپنځمې ناحیې ابتدائیه محکمه د ۱۹۷۰ — ۱۴/۷/۱۳۹۲ فیصلي سره سم عبدالشیر او مصطفی ته برأت او د شرین اقا په برخه کې حکم کوي چې هغه دي رواني روغتون ته واستول شي، چې دا دمحمکي لخوا یوه پوره پلمه ده .

او قضیه د استیناف مرحلي ته راجع کیږي ، او شرین اقا پرته له دې چې توقیف شي ازاد گرزي . اړونده محکمه دهغه ضامن ، چې سید رفیع د عبدالغفار زوي دي حاضر وي او په نظارت کې اچول کیږي . وروسته هغه هم په دې تعهد ، چې شرین اقا به پېداکوي له نظارت خاني څخه خوشي کیږي . خو دریغه چې وژونکي شیرین اقا تر اوسه حاضر شوي نه دي .

مګر شرین اقا روغ رمټ دي او ولسي جرګې ته یې ځان کاندید کړي ؤ. محکمه اوقضا نه دخدایه ترس لري او نه دقانونه ، ولي دقضا مصونیت او استقلالیت په اساسي قانون کې تضمین شويدي . شرین اقا چې دده په ادعا دیوي فاميلي حیثیت له کبله دوه تنه وژني ، نو حتماً رواني تکلیف نلري ، فقط پیسې لري او دپنجشیر اوسیدونکي دي، محکمه به اړومرو خپله لار ورسره نیسي . دري شیان دهیواد دپنځبتی لامل دي:

1. پارلماني مصونیت
 2. دقضا استقلالیت
 3. دمطبوعاتو ازادي (چې بندو باره او بي سرحد ده).
- ددې قضیې هیرو هم پنجشیري دي. جنرال عبدالصیر سالنګي یو وخت کیسه کول، کوم وخت چې نوموړي د کابل د امنیتي قوماندان ؤ ، ولسمشر کرزي تري تپوس کړیوؤ، چې په کابل کې اختطافونه او غلاوي څوک کوي؟ دي داسې وایي چې ماته ورته وویل چې د خوست او یا کندهار نه د لټه خو څوک نه راځي، همدا د کوټل هغه خوا کسان دي چې دا کار کوي.

مثال(۵۵)

دنگرهار په گمرک کې د لرگيو چور

د رپوټونو په حواله د ۲۳۷۸ داني چارتراش لرگيو چور، چې د طالبانو د واکمنۍ په وخت کې ددې له پاره چې په قاچاقي ډول بهر ته ورل کيږي، ضبط او د جلال اباد په گمرک کې ساتل شوي و.

کله چې د طالبانو واکمني له منځه ځي، نو د سيمې چارواکو ته زمينه برابريږي تر څو هغه چارتراش لرگي تر لاسه کړي. موضوع د يوه پلاوي له خوا ځيرل کيږي په ډاگه کيږي، چې دنگرک درئيس مولاجان دزمينه سازي په پايله کې چې گويا دا مجاهدينو مال دي او بيه يې ۱۵۸۰۲۵۰۰ افغاني کيږي يو شمير فرصت طلبو اشخاصو ته چې وايي په حاجي قدير پوري اړوندو، دده دحکم پر اساس په کال ۱۳۸۱ کې وېشل کيږي او هغه هم په دې ډول: ډگروال ملنگ ۵۸۶ داني چارتراشي چې بيه يې ۶۱۵۳۰۰۰ افغاني، شامحمود ۴۸۴ داني چارتراشي چې بيه يې ۵۰۸۲۰۰۰ افغاني، غنچه گل ۷۲ چارتراشي او پنځوس داني ديازو لرگي چې بيه يې ۱۲۵۸۰۰ افغاني، وطن خان ۲۰۰ داني چارتراش او سل داني بازوگان چې بيه يې ۵۵۴۰۰۰ افغاني، مهدي خان ۴۰ داني تليپر چې بيه يې ۵۶۰۰۰ افغاني، لطف الله ۱۵۸ راکه گزي لرگي چې بيه يې ۲۳۷۰۰ افغاني، محمد علي ۲۱۶ داني چارتراش چې بيه يې ۲۲۶۸۰۰ افغاني، باگت نام ۱۲۰ داني چارتراش چې بيه يې ۱۲۶۰۰۰ افغاني تر لاسه کړيدي او په دې ډول دملې بودجي د حيف و ميل زمينه برابره شويده. او په کې مولا جان جهادوال چې دنگرک رئيس و گرم بلل کيږي، خو څرنگه چې نوموړی په پاکستان کې ژوند کوي نو قضيه تر اوسه لا پخپله پاتې ده.

پدې هکله د جمهوري رياست د مقام لخوا ۸۵/۷/۷ /۱۳۸۶ گڼه ليک هم صادر شويدي.

حال داچې دحاجي قدير په ابتکار چور شول. پوښتنه بيله دي هلته نشته.

داخو لا لرگي وه، مجاهدينو او زورواکانو الوتکي او ټانگونه پرزه او تر خط ورواړول.

داسي چور په نورو ولاياتو کې هم وليدل شو. د هرات مجاهدين هم تر دې څه کمې نه درلودل، د بلخ ولايت د حيرتانو د بندر مالونه، د گمرک مالونه، د مخکو غصب، شخصي او دولتي شنمني يوازي د استاد عطا، حاجي محقق او حاجي دوستم تر منځ ووېشل شول. څوک به وي چې پوښتنه وکړي؟.

مثال(۵۶)

د عامي روغتيا په وزارت كي يوه درغلی

وايي چي اوبه دسره راڅري دي ، چي زياتره درغلی شويدي دلور پورو چارواكو د شناخت او يا زمينه سازي له وجي نه رامنځته شويدي او تر څو چي د لور پورو چارواكو مخه ونه نيول شي ددرغليو مخنيوي نا ممكن بريښي. دكشفي ارگانونو د څيړني په پايله كي څرگنده شويده، چي د عامي روغتيا په وزارت كي يو شمير مامورين چي په رسمي بستونو كي مقرر، خو د انكشافې بودجي له لاري يي لور معاشونه تر لاسه كړيدي .

قضيه داسي شروع كيږي :

د دولتي چارواكو له خوا پنځه مليونه دالر په غزني كي ديوه روغتون له پاره د عامي روغتيا وزارت ته تخصيص وركړل شوي، تر څو د روږدو كسانو دندوي له پاره بندوبست وشي .

ددي پرځاي چي د روږدو كسانو درملنه په نوموړو پيسو وشي داسي څرگنديږي، چي داوو تنو مامورينو معاشونه له دغو پيسو څخه اجر اكيري ، په داسي حال كي، چي نوموړي اشخاص د معتادينو په پروگرام كي نه وو شامل.

۱ د حضر علي د محمد حسن نزوي له پاره هره مياشت ۱۱۷۵۰ افغاني

۲ د عبدالعزيز د عبدالاحد زوي له پاره هره مياشت ۴۵۰۰۰ افغاني

۳ د محمد فهيم له پاره هره مياشت ۴۰۰۰۰ افغاني

۴ د وحيدالله وافي له پاره هره مياشت ۸۱۶۶۶ افغاني

۵ د محمد صبور له پاره هره مياشت ۱۱۷۵۰ افغاني

۶ د ميرويس سجاد له پاره هره مياشت ۱۴۵۵۲۵ افغاني

۷ د هما شيرزي له پاره هره مياشت ۴۰۰۰۰ افغاني .

سربيره پردي چي څيړنه پاي ته نه ده رسيدلي خو دومره په ډاگه شوي چي احسان الله شهير د غلام حسن زوي په داسي حال كي، چي د بشري منابعو د رياست سرپرست وو او په عين وخت كي چي په يوه بست كي مقرر و خو د مياشتي ۱۵۰۰۰۰ افغاني د قرارداد په توگه ورته وركړل شويدي .

او هر يو عبدالعزيز چي د انكشافې بودجي مدير ، حاجي فهيم دانكشافې بودجي غړي ، وحيد الله وافي د معلوماتي تكنالوژي په بست كي مقرر و، خو دلار جوړوني له كبله په غير قانوني توگه له ۱۳۸۷ كال څخه تر ۱۳۹۰ كال پوري په غير قانوني توگه معاشونه، هغه هم د معتادينو له بودجي څخه تر لاسه كړيدي . وليدل شي چي ددي درغلی پايله څه كيږي .

دايول خدای وركړي او باد راوړي بودجه ځيني كسانو ته ارزاني شوي و.

دحکم نه تنفیذ

یو پوه چې ابن خلدون نومېږي د فساد اصلي لامل دحاکمو طبقو زیات تمایل، تجملی ژوند، په گوته کوي، دنوموړی په باور حاکمه طبقه د تجملی ژوند له پاره زیات لگښت ته اړباسي چې په اداري فساد لاس پوري کړي.

داین خلدون له وینا سره سم په هیواد کې یو شمیر چارواکي دذاتي گټو ،عیش او نوش له پاره هڅي او هاند کوي ، تر څو له هري لاري چې کيږي پیسي لاسته راوړي او دخان او کورنی له پاره لوړپوړيزي ودانی جوړي کړي او ... پخوا به اوړی د پغمان او ژمی دجلال اباد هوس و، اوس دوی او دوشنبه ده.

دباوري رپوټونو او مډیا په حواله همدا اوس تر پنځو زرو تنو، چې دبېلا بیلو جرمونو په تور تورن دي دقانون د تنفیذ ارگانونه په دي نه دي بریالي شوي، چې هغوي دپولیسو له لاري جلب او اړوندو ادارو ته دحکم دتنفیذ دپاره ونیسي.

دایه داسي حال کې چې دهیواد د کشف اوتحقیق دقانون ۱۷ او ۱۸ مه ماده صراحت لري، چې مجرمین دکشفي او امنیتي ارگانونو له خوا جلب او باید ونیول شي .

چې دا ډیره د افسوس خبره ده چې دغه کار تر اوسه دعمل جامه نده اغوستي . بي مسولیتي او بي بازخواستي يي مهم رکن دي.

دامنو چې امنیتي ارگانونه مشکلات لري، پولیس عملاً په جگړه کې ولاړ دي ، ادرس يي پوره معلوم ندي، کوڅي نومونه نلري، کورونه بېله لمبر دي .

اما بیا هم پولیس دتورناتو په نیولو کې دمجازاتو دتنفیذ په هکله بي علاقي دي . دلته دپیسو ورکړه اوشخصي سپارښتونه بي روله ندي .

ددردنو او خطرناکو مجرمینو دپاره بېله کنترول سرحدونه سمه زمینه برابره کړیده . همدا سبب دي چې کمزوری امنیت ،دفساد زمینه برابره کړیده او دمجرمینو فرارته لار هواره شویده .

دحوزي او یا مربوطه پولیس په نیولو کې گټه نشته، هغه هفته واره او یا میاشتني حق تري اخلي او خپله لار نیسي.

مثال(۵۸)

ډيو ي ښځي دسنگسار

په هيواد کي د بشري حقونو په وړاندي يوه ستونزمنه مسله چې لا تر اوسه دافغاني سنتي ټولنه چې د پرمختګ او دافغاني پرمختيا وو کي دښځو په وړاندي لوي خنډ جوړوي هغه دښځو په وړاندي تاوتریخوالي دي چې له امله يې ښځي وژل کيږي ،وهل کيږي ،تپي کيږي او ان داچي په بدو کي ورکول کيږي او خرڅيږي ان سنگساريږي.

دښځو په وړاندي دسنگسار سزا چي مور يې يوه بيلگه دگرانو لوستونکو له پاره خپروو :

دهشت صبح ورځپاني په ۱۳۹۲/۹/۲۰ گڼه کي يو رپوټ د " يوه ښځه دسنگسار له سزا څخه خلاصون وموند" تر سرليک لاندې خپور کړيدي چي په کي ويل شويدي .

وروسته له هغه چي پوليسانو دطالبانو له منگولو څخه حليمه نومي خلاصون وموند هغه دپوليسو قومانداني وروسته يې خپلي کورني ته وسپارل شوه .

په کنډز کي امنيتي مقاماتو بي بي سي ته وويل : چي اوس حليمه دپوليسو تر نظر لاندې مصونه ژوند لري دکنډز ولايت دپوليسو دقومانداني وياند سيد سرور حسيني وويل : چي دغه ښځه دري ورځي دطالبانو په ولکه او پټخاي کي وه چي د کنډز ولايت په دشت اړچي ولسوالي کي شتون لري .

نوموړی داهم وويل چي طالبان دکنډز په ولايت کي پټنځايونه لري .

دځيني په وينا حليمه پنځه تنه اولادونه لري او دميره له خوا يې چي طالب دي په دي گومان چي له بل سري سره ناروا اړيکي لري طلاق ورکړل شوي وو ، او کله چي دهغي له طلاق څخه طالبان خبرشول نو دهغي دسزا له پاره يې په کرونو لاس پوري کړ .

اوس طالبان او دهغي ميره دسيمي څخه تښتيدلي دي .

البته کوم طالبان دچادخوا هڅول کيږي، او قاضي او فيصله يې په کومو شرعي او قانوني معيارو ولاړدي،خپلي فيصلي صادروي .

دايو افت دي ، تر هغه وخت پوري به خداي .ج. پرمور رحم ونکړي چي افغان پر افغان رحم ونکړي.

دالطهر پوهنتون مشرباغلي فتاوي وويل چي افغاني طالبان داسي مسلمانان دي چي بل ځاي نمونه نه ليدل کيږي. طالبان اوس پوهيږي چي تناو دبل چا په لاس کي دي، لار تري ورکه ده، پدي پوه دی چي دبل کټ تر نيمو شپو دي.

دهرات بناروال

دیوه باوري رپوټ له مخي دهرات بناروال محمد رفيق مجددي، چي دهرات په ولايت کي يې داوو ساختماني تړونو نه، پرته له دي چي مرکز خبروي دقانون او مقرراتو پرخلاف له بهرنيو او کورنيو شرکتونو سره لاسليک کوي ، دناوري کتي په تور تورن شو.

دنوموړي موضوع څيړل او دوسيه کابل ته غوښتل کيږي او د کابل د استيناف محکمه نوموړی د خپلي ۷۷۱ — ۱۶/۱۲/۱۳۸۵ فيصلي له مخي نوموړی په شپږو مياشتو تعلقي حبس او نوي زرو ډالرو په ورکړي محکوموي.

مگر د سترې محکمي ته راجع او په خپل ۴۸۴ — ۲۸/۳/۱۳۸۸ قضايي قرار کي نوموړی په پنځه کاله او يوه مياشت تنفيذ حبس او دنوي زرو ډالرو، چي دوه سلنه ماليه او يو سلنه صکوک يې له قرار داديانو څخه نه دي اخيستي او حيف وميل شوي ، په ورکړي محکوموي ،مگر سزا تنفيذ نشوه، او څو موضوع د تجديد نظر کميسون ته وړاندي کيږي، په پايله کی پورتنی حکم لغو او موضوع دعامه امنيت محکمي ته راجع کوي چي په پای کي برائت اخلي .

دادي داداري فساد ددوسيې پايله چي په کي روابط او زور واکي حاکم او نږدي دي، چي يوه درغلي کونکي ته د سزا پرخايي تقدير نامه هم ورکړل شي .

ولي روښانه خبره ده چي کفايت کوي ، چي دنامه پسوند يې (مجددي) دي .

دزورور اوبه مخ په لوړه ځي ، که نه ؛ ۵ کاله بند او برأنت تر منځ لوي توپير موجود دي . څرگنده ده چي افغانستان ولس صابر قوم دي او زغم لري .

گزارش داسي دی:

- دهرات ابتدائيه محکمه برائت.
- دکابل د استئناف محکمه ۶ مياشتي حبس.
- د تمیز ديوان پنځه کاله او يوه مياشت حبس.
- د تجديد نظر محکمه برائت.
- څلور محکمي څلور مختلف حکمونه.

مثال(۶۰)

دبلخ مستوفيت

دسپل بين د را رسيدلي رپوټ په حواله په غير قانوني توگه د ۳۲۸۵۰۰۰۰۰ افغانیو دتخصیص صادرول د خزاينو درياست ، دبلخ دمحلې ارگانونو په گډون، چي نور يي په سيد محبوب الله شريفي د سيد احمد شاه زوي او سهيل تابش د عبدالصبور زوي لگول شوي .

نوموړی رپوټ چي ډير اوږد او په دي ليکنه کي يي د خايندو امکان نشته ،نو په لنډه توگه يي يادونه کوو . لکه چي مخکي مو وويل د خزاينو درياست ددو تنو چي نومونه يي ذکر شول او دبلخ ولايت د سيمه ييزو ارگانو نو تر منځ ديوه جوړ جاري ، په ترڅ کي په غير قانوني توگه ۳۲۸۵۰۰۰۰۰ افغانیو تخصیص صادريري او ديوه ساعت په ترڅ کي ۳۲ قطعي چکونه چي ټول يي ۶۱۲۱۷۷۸۷ افغانی کيري، له بانک څخه ايستل کيري او داسي ويل کيري چي نوموړی چکونه مخکي تر دي چي تخصیص ورسيري جوړشوي او پيسی يي تر لاسه شوي دي .

دبلخ ولايت مستوفي محمد اسحق په دي پوهيري، چي دومره زياتي پيسی څنگه لگيري او تخصیص راځي او ددولت ددارايي په برخه کي مسولانه اجرات نه ترسره کيري، نو مسوول گنل کيري ، او دغه راز هريو سيد محبوب الله شريفي او سهيل تابش، چي له دندي څخه دناوري گټي په اخيستلو پرته له دي، چي دبلخ ولايت سيمه ييز ارگان دومره زيات تخصیص ولري تخصیص ليري .

خو دقضبي د پيسو زياتوالي ته په کتو سره تر څو چي دموضوع تر شا صلاحيت لرونکي چارواکي شتون ونه لري ، نو دغه کار له امکان نه لري بريښي .

البته دنه بازخواست په ډاډ مامورين دا اجرات او کرنې کوي، داجوته خبره ده چي داسي ناوړو او غيرقانوني اجرات دخداي او رسول په خاطر ندي ، بلکه دپردي شاته به حتمي څه وي .

مثال (۶۱)

د مهاجرینو دراستنولو پخواني وزیر

د باوري رپوټو نو په حواله دچين ولسي جمهوريت، د مهاجرينو له پاره دمرستي او اعاشي له پاره دوه سوه زره ډالره مرسته وکړه او نوموړی مرسته د مهاجرينو دراستنولو دوزارت دبو دجي ضميمه وگرځول شوه.

له نوموړو پيسو څخه ۱۶۵۵۵۰۰ افغانی د ځانگړي حوالي په اساس بصير احمد معتمد ته ورکړل کيږي. په دغه پيسو کي داخلاص او درغلي پيسي دپلټنې په پايله کي تثبيت او محکمي ته راجع شوي دي ، ددغو پيسو له جملې څخه ۴۲۵۲۹۹۷ افغانی دنوموړی وزارت بهرنیو نمايندگيو ته او ۱۵۷۵۰۰۰ افغانی د کندهار مهاجرينو له پاره د شير محمد اعتباري، له خوا او داستاد اکبر اکبر د سپارښتنو له مخي، عرض کوونکو ته پرته له دي چي کومه لايحه موجوده وي ورکړل شويدي . پاتي نوري پيسي د مهاجرينو دراستنولو دچارو وزارت مرکزي معين عبدالقادر احدي او د نوموړی وزارت اطرافي معين فضل احمد عظيمي ، مالي او اداري رئيس ډاکتر محمد عثمان ظفر له خوا توزيع شويدي .

دپه داسي حال کي هغه مهاجرين، چي سختو دينخی او گرمی ورځو کي له گاونډيو ملکونو څخه ايستل کيږي هيڅ مرسته نه ده شوي .

دغه پيسي چي دتعامل او معيار پرخلاف توزيع شوي او د اسي اشخاصو ته، چي د مهاجرت تصديق نه لري توزيع شوي ، نو له دي امله استاد اکبر اکبر او شير محمد اعتباري د مهاجرينو دراستنولو پخواني وزيران تورن او مسوول گنل شوي دي .

فضل احمد عظيمي ته څوک څه نشي ويلاي ولي داحمد ضيا لومړي مرستيال په قول دملې قهرمان ددوستانو څخه دي . جرمونه په هر ټولنه کي شته ، مگر هلته بازخواست شته ، دافغانستان په اداره کي بازخواست کمزوري دي. ولي چي مسؤل چارواکو لخوا په يوه بهانه او بله بهانه مخنيوي کيږي. ډير لږکيږي چي دوزير پخپل رئيس زور ورسپري او د رئيس په مدير .

مثال (۶۲)

زورپا زر

د سردار محمد داود او سردار محمد نعيم وارث ، سردار محمد نادر نعيم د ۲۲۰ جريبه ځمکي چي شرعي اسناد په لاس کي لري.

نوموړی ځمکه د کابل ولايت دشکر دري ولسوالی د کوچکين په کلی کي موقعيت لري او دشکر دري د ولسوالی له خوا بي د کابل محکمي د ۸۰ — ۱۳۸۸/۳/۲۳ قضايي قرار له مخي بي ملکيت ثابت شويدي، دحاجي هميشه گل له خوا په غير قانوني توگه غصب شویده .

دغه راز د څيړونو په ترڅ کي معلوميږي، چي هميشه گل غاصب او دمحکمي له پريکړي څخه متمد او درغل گنل شويدي. د اوو موردو په اساس چي ياد ملکيت دسردار محمد نادر نعيم گنل شوي، خو بيا هم هغه له غصب څخه نه اوري او نه هم محکمي ته حاضريري ، يو کانټينر دځمکي پر سر ردي تر څو خپل نوليد ثابت کړي . دشکر دري دپوليسو له خوا ولسوالی ته ليردول کيږي او بيا هم دغاصبينو له خوا دوه کانټينره په مخفي ډول په نوموړی ځمکه ځاي کي پرځاي کيږي، ددي د پاره نواليدي ثابت کړي.

دمحکو او دپوليسو له خوا په داسي حال کي چي دغاصبينو مخه نيسي دستانبي ور دي او داخبره چي غاصبين تر اوسه ولي په سزا نه دي رسيدلي، دا دپوښتني وړ ده ، هيله ده چي قانون سره سمه سزا ورکړل شي .

دپام وړ خبره داده چي هميشه گل دميراحمد دقضبي اصلي خوا، لخوا وکيل ټاکل شويدي، په مختلفو ډولونو سره اصلي مدعي ميراحمد نومي د دعوا نه تير، مگر وکيل يي نه تيريږي، چي وايي (مدعي سست و گواه چست) .

دسردار محمد نادر نعيم دکمزوري نقطي نه چي حيا لري گټه پورته کوي .

دابايد ووايو چي دزور او زر په څنگ کي بي حيايي هم لوي رول لري .

عدالت او غوڅ اجراء نشته.

حاجی هميشه گل دميراحمد د وکيل په توگه دعوا مخ ته وړي، چي اصلي مدعي ميراحمد ددعوا نه انحراف کړيدی، مگر په چا يي مني؟

مثال(۶۳)

د مالیې په وزارت کې داخلاص او درغلي قضیه

د بیوی باخبرې سرچینې په رپوټ کې ویل شوي دي چې د پنجشیر د آب درې د شرکت رئیس محمد رسا د ملا زوي چې له کورنیو چارو وزارت سره د غوښتي تړون لري ، کله چې خپل تړون تکمیل او د ۹۱۷۵۱۲۲ افغاني حواله اخلي او وروسته د پیسو چک له وزارت ماليې څخه اخلي .

دوه ورځې وروسته محمد رسا نومي دخزانو د ریاست د تادیاتو مدیریت له کارمندانو په مرسته د نورو پیسو دویمه حواله په جعلي اسنادو جوړوي او د شرکت په نوموړی حساب انتقالیږي .

وروسته له دوو ورځو د نوموړي ریاست یو کارکونکي د بسم الله په نامه متوجه کیږي چې پیسي دوه ځله د پنجشیر د آب درې د شرکت په حساب انتقال شوي نو موضوع د نوموړی ریاست مرستیال محمد اقا خبروي . هغوي موضوع د افغانستان بانک ته خبر ورکوي چې ددریم چک پیسي د شرکت په حساب انتقال نه کړي هغو د رد د ځواب ورکوي چې پیسي انتقال شوي .

کله چې محمد رسا نومي پوهیږي چې موضوع افشا شوي نو پیسي بېرته د مالیې وزارت په حساب تحویلوي او قضیه د کشفې ارگانونو ته خبر ورکول کیږي چې وروسته له تحقیق څخه د مالیې د وزارت ۱۲ تنه کارکونکي او د مالیې پخواني معین وحیدالله شهراني د جرمي شریکانو په توګه په کوټه کوي . بالاخره د شهراني په اړوند دلایل قانع کوونکي ارزول کیږي او دنورو ځوارلسو کسانو جرمي عوامل ثابت دي په دې برخه کې کوم تجویز نه نیول کیږي .

داسې فکر کیږي چې دنوموړی قضیې تر شا زور واکان شتون درلود چې قضیه هیڅ دوران ونه موند او قانوني تعمیم بېله اړوند ونه نیول شو . استدلال داؤ چې محترم حاجي رسا د مقاومت په وخت کې د امر صاحب سره ډیره مالي مرسته کړیوه . رښتیا او دروغ به یې څوک سپین کړي؟.

مثال(۶۴)

دبیزل جنراتورونو تړون

دهیواد جمهور رئیس حامد کرزي په کندهار کي، دبرېښنا د ستونزي دليري کولو له پاره په خپل ۵۱۹ — ۲۹/۱/۱۳۸۷ حکم کي سپارښتنه وکړه، چي دهمدي حکم پر بنیاد A.G.N د عبدالغفار نعیمی له کمپنی سره تړون وشو، چي یوازي اووه دبیزل جنراتورونه 500KW هر یو له دوو پایو ترانسفارمر 500KVA سټیکرد نایزیشن پینلونو سره راوړل شول . هغه یو تخنیکي عوارض پیدا او کرینک شافت یې مات شو او پاتې شپږو پایو له 2MW څخه زیات تولید نه کړای شو . چي مسولین یې شپږ میاشتي لادرکه او د نوموړی پروژي کار په داسي حال کي ، چي ۵۹۴۴۸ ډالر AGN کمپنی ته او ۱۸۳۸۰۷۶ افغانی یې داوارولو او د احاطي له پاره د ساختماني ته به ورکړل شي په تپه ودرید .

جالبه خبره داده چي د هیواد ټولي اداري د نوموړی تړون څخه ځان بې خبره ښیي، دکندهار اداره وایي چي دبرېښنا انرژي وزارت له خوا یې تړون شوي خو دبرېښنا وزارت خپله بې خبري څرگندوي . سربیره پر هغې د کمپنی ادرس او پیژندنه چي نوموړی جنراتورونه یې قرارداد کړي معلومه نه ده او پروژه همداسي بې څښتنه پاتې ده .

ځیني بیا وایي چي کله اسدالله خالد د کندهار والي و، هغه ښایي چي مالومات ولري .

خو دبرېښنا د زیاتي اړتیا له مخي یو پلاوي د ماليي د وزارت د استازي، د کندهار ولایت د استازي ، دبرېښنا موسسي مرستیال انجنیر همایون کوhestاني ، ددفتر رئیس الحاج نور الحق فقیر یار ، دبرېښنا وزارت په اداري چارو کي مرستیال انجنیر محمد اکبر بارکزي ، تر ریاست لاندې وگمارل شول تر څو د جنراتورونو د پیروندني موضوع چټکه کړي او د متحده عربي اماراتو ته سفر وکړي .

AGN کمپنی د نوموړو جنراتورونو بیه ۶۷۰۰۰۰ ډالره ټاکلي وه ، نوموړی پلاوي د یادو جنراتورونو د تړون څخه بې خبري په گوته کوي او وایي چي نوموړی پلاوي یوازي د نوموړی کمپنی د امکاناتو د مطالعي له پاره متحده عربي اماراتو ته تللي و او بس.

لنډه داچي د لگښت سره سره دغه پروژه عملي نه شوه او نه هم کومه اداره دهغي مسوولیت پر غاړه اخلې . دادي داداري فساد یوه نوي ډول بیلگه ده . مگر پیسي ورکي ، چي اخیر کي نه جنراتور په لاس راغي او نه پیسي ، مگر پیسي راټولي شوي . دداسي کمپنی سره قرار داد شويدي چي څا ته یې ادرس معلوم ندي او یا ادرس نلري. دکندهار ولایت داداري ریاست ۱۳۳۳/ ۱۰/ ۸۸ لیک دشکایت ارگانهي محل عمومي ریاست په عنوان هم اغیزه ونکړه.

زمونږ په هیواد کي داسي معاملي او اجرات کيږي، چي څوک یې اصلاً د کلا وي سر نشي موندلای. بله بیلگه: دپنجشیر د ولایت سرک، چي پنجشیر ولایت اصلاً یو سرک لري، چي چهارهي پکي نشته.

دحیرانتیا خبره داده ؛ چي سرک جوړ شويدي، مگر جوړونکی او دپیسو ډونر یې یې معلوم ندي.

یوازي ولسي کسان شکایت لري چي څوک غوړ هم نه پر نیسي.

مثال (۶۵)

د بهرنیو هیوادونو د ځواکونو له خوا د افغانانو د وژني یوه بېلگه

د یوې باوري سرچینې په حواله ویل کیږي چې د یوه استرالیایي تبعه ویلم رابرتس له خوا دیوه لفظي شخړې په پای کې فضل الرېي مشهور په کریم الله په ۱۴/۳/۱۳۸۸ په میدان ښار کې په داسې حال کې وژل کیږي چې شپېته تنه پرسونل هم موجود وو. رابرتس د کتار مشر دي.

نوموړی چند راسنګ ته چې د شکور د سرتیم دي امر کوي چې کتار ته حرکت ورکړي ، چند راسنګ د کریم الله په موټر کې سپرېږي او د غزني پر لور حرکت کوي . غزني ته نږدې کتار دروي او یو څو هوايي فیرونه کوي . او د شاهدانو له شهادت سره سم رابرتس دیوه لاسي بم په وسیله د نوموړی موټر ته اور اچوي او هغه سوځي ، کتار د پکټیکا خواته روانیږي خو چند راسنګ د پېښې جریان د FHI موسسې ته خبر ورکوي . رابرتس له غزني څخه بیرته د کابل پر لور راځي او له موسسې څخه پاسپورت او لس زره ډالره له ځان سره اخلي او غواړي چې د هوايي ډگر له لارې دوبي ته ځان ورسوي خو دملې پولیسو له خوا بندي او وروسته له څیړونو ابتداییه محکمه په خپله ۱۱۲ — ۵/۸/۱۳۸۸ فیصله کې نوموړی په اعدام محکوموي ، کله چې دوسیه د حق العبدې له پاره ستري محکمي ته راجع کیږي نو په سل زره ډالره د خصومت د قطع کولو له پاره حکم کوي چې بیا وروسته د ستري محکمي له خوا په ۲۸۳۵ — ۲۱/۸/۱۳۸۹ فیصله کې د حق الله په برخه کې په شل کاله بند محکومېږي . دادي د بهرنیو ځواکونو له خوا د افغانانو د وژني یوه بېلگه او بی پروایي.

مثال (۶۶)

روابط مهم دي که ضوابط ؟

یوه باوري خبري سرچینه رپوټ ورکوي چې د ۱۳۹۲ کال د چنگاښ د میاشتې په اته ویشتمه ، د هجران هجرت شرکت رئیس حاجي میرزا د محمد رحیم زوي، د هیواد د جمهوري ریاست مقام ته شکایت کوي ، چې په غیر قانوني ډول يې د ملي امنیت د موظفینو له خوا يې شرکت پلټل شويدي ، چې له دغه امله د افغانستان د اسلامي جمهوریت دمقام له خوا په ۲۷۶۵ — ۲/۵/۱۳۹۲ حکم کي سپارښتنه کوي تر څو د نوموړی شکایت د یوه مسلکي ټیم له خوا و څیړل شي او دملي امنیت ریاست دي دڅیړني پلاوي ته لازم شرایط برابر کړي .

د څیړني په بهیر کي حاجي میرزا ادعا کوي چې دخپلو کارکونکو د وهلو ډېولو سربیره ۴۲ عرادو زړهي وسایطو، چې د ایتا لیا د ځواکونو پوري تړاو لري او دغه راز دیو شمیر جواز سیر او پلټونو د گرزیدني کارټونه او کمپیوټرونه له خان سره وړي دي .

او زیاتوي چې دغه دسیسه د عبدالقیوم کتوازي له خوا ، چې مخکي د پکتیکا ولایت والي وو او اوس د ملي امنیت د عمومي ریاست مرستیال دي جوړه شویده ، کله چې نوموړی والي وو نو ورسره پیژندل او له ما څخه یې څو ځله د پیسو غوښتنه کړي وه ، چې دوستانه اړیکو له امله یې غوښتنه پوره شویده .

خو کله چې موضوع د پولیسو له خوا څیړل کيږي او لیکي چې یو شمیر زړهي وسایط له جعلی پلټونو سره، چې دولسي جرگي او مشرانو جرگي او ملي امنیت له نوم څخه په دوو سراپونو کي ، چې یو ډیگرامیو دولسوالی او د کابل په شش درک کي وه ، او یو شمیر مجهول الیهویه خلکو ورڅخه گټه اخیسته . او نوموړی اشخاصو په پام کي لرل چې پر یو شمیر دولتي ادارو ترورسټي حملي وکړي ، چې د نوموړو پېښو د مخنیوي له پاره یې دغه کار کړيدي .

د گمارل شوي پلاوي له خوا نوموړی شرکت پلټل کيږي ، په پایله کي یې ۱۳۶ مشکوک جواز سیرونه ، چې په درغلي جوړ شوي و، ۷ قطعي د گرزیدني کارټونه د کورنیو چارو وزارت د تروریزم سره د مبارزي د مرستیال په لاسلیک ، ۵۹ جوړي نمبر پلټونه او ۸ قطعي د گرزیدني کارټونه د مشرانو جرگي د امنیتي مسوول په لاسلیک او یو کارت د ملي دفاع وزارت د پوهنتون د قوماندان په لاسلیک ، دوه دانې کمپیوټرونه، دوه میله کلاشینکو فونه او یوه میل تفنگچه په لاس راوړل کيږي او ۴۳ عرادي زړهي واسطې چې د خاوندانو هویت یې معلوم نه دي په ورکشاف کي موجود و.

کله چې جوازسیرونو د ترافیکو ریاست ته راجع کيږي ، څرگندیږي چې ۲۲ جلد جواز سیرونه جعلي دي . میرزا کتوازي نه چا بازخواست ونکړ.

په ډیر زحمت بندي شو ، چې وروسته ژر خوشي شو ، ولي چې دمشرانو جرگي مشر مسلمیار یې شاته ولاړ و. په پایتخت کي په جعل کاري لاس پوري او دوام ورکوي، مگر بیا هم څرنگه چې رابط لري دیند نه خوشي شو. پیسه او ډډي کار کوي، مگر واسطه هرځای کار کوي او په مور کي ډیر دود ده.

په مور کي واسطه بده نه ښکاري، که حق وي او یا ناحقه. میرزاخان کتوازی، فکر نه کوم چې مجازات شي، ځکه هم زور لری او هم زر.

مثال (۶۷)

د ملي دفاع وزارت او اختلاس

له بده مرغه زموږ په هيواد كې يو شمير كړي پرته له دې چې خپلو ديني او عقيدتي مقدساتو او ارشاداتو ته پاملرنه وكړي، په دغه كرغېړني پېښې لاس پورې كوي ترڅو، چې نا جايزه او ناروا گټې تر لاسه كړي چې موږ يې يوه قضيه د بېلگې په توگه خپروو.

داسې مثالونه ډير دي، دلته هغه ليكم چې زما سيل بين ته په لاس راغلي دي، داسې ليكل شويدي.

د ملي دفاع وزارت دلوژستېك درياست له خوا د ۲۱ قلمو روغښاتو او مېلابود كال ۱۳۹۳ د اړتيا دوسيه جوړه او دنوموړی وزارت دخريدارۍ څانگۍ ته يې ليږلي ده چې بيه يې ۲۰۵۴۳۴۱۲۳۰ افغاني كيږي.

په لومړي گام كی د نرخ اخيستلو اداره په جعلي استعلا مونو سره ، چې معلوم نه دي له كوم شركت ،كوم دوكان ، كومي مغازي او په كوم ځاي كې يې نرخ اخيستي دي.

په دويم گام كې چې موضوع اعلان ته وسپارل شوه د خريداري د اداري ډېرسونل له خوا چاته افر توزیع نه شو.

لنډه داچې د افر د خلاصوني غونډه جوړه، چې په ټيټه بيه افرونه شپږ سوه پنځوس مليونه ، بل افر ۹۸۰ مليونه ، بل ۱۱۰۰ مليونه ، بل ۱۵۰۰ مليونه او وروستني افر ۱۹۹۹ مليونه په ډاگه شول.

هغه قرارداد چې دوه مليارده افغاني نرخ ورکړي او هغه کسان چې په فساد كې لاس لري هغه قرارداد كونگي ته ۱۹۹۵ ميلونو افغانۍ، چې لوړه بيه يې درلوده او له اخيرين قيمت څخه پنځه ويشت مليونه دالره تفاوت لري يو ښكاره فساد دي، نرخ ورکړ. مثلاً ديوۍ دودۍ بيه لس افغانۍ ده، په هر ځای كی چې وی بيه يې هماغه ده او يو ليتر ميلال چې بيه يې ۱۲۰ څخه تر ۱۵۰ افغانۍ ده ، او هغه نرخ چې د پېرودني هيات اخيستي ده ، بيه ديوه ليتر له ۵۰۰ څخه تر ۶۰۰ سوو افغانۍ ده . وگوري څومره تفاوت دي. دا يو مثال ؤ، چی عرض شو.

هيواد كې عمده فساد دهيواد په خريداري قرار دادونو او د گمرک په محصول او قاچاق كې دي . يعنې په خريداري او قرار دادونو كې قيمت لوړوي، شكايت يې نه پورته كيږي، ددواړو گټې پكې تضمين شوي وي . او گمرک برعكس قيمت كېښته ليكي چې بيا ددواړو خوا گټې تضمين كيږي، او قاچاق او يا دمخدره مواد معامله څه بل ډول ده، مامورين حق اخلي او دمر اقبه نه سترگي پټوي . قضيه پټه پاته كيږي، غوږ تر غوږ نه خبريږي.

مسخه شوي قاضيان

سيل بين چي سيل کوي او تر ټولو خان بي وسه گني او يوازي غم خوري. اوريدلي مي وه چي ددولت کوم چارواکی دکومي پيښي په اړوند، د هيواد په بوه محبس کي بندي وو . کوم بنديان چي له نوموړی سره په يوه کوټه کي بنديان وو، ورځه پوښتلي ؤ، چي ښاغليه تا به په خپله دچارواکی په موده کي څومره بدې اخيستي وي او عيش نوش به دي کړي وي ؟ نوموړی چارواکي ورته ويلي وو : هغه وخت چي ما ددولت په اډانه کي يوه څوکۍ درلوده لږ او ډيري بدې وي خو اوس چي چور او تالان دي زه بندي يم . دغه کيسه کټ مټ د پښتني بانک دپنځه ديرشو مليونو ډالرو داخلاص دقضيي په برخه کي او دغي نه ورته په نورو قضيو کي صدق کوي، چي سړی په دي باوري کوي چي رښتيا هم چور او تالا دي. دهغه راپور له مخي چي د کابل د ولايت دامنيت د استيناف دديوان د ۲۵۵ — ۲۷/۱۱/۱۳۹۲ قضايي قرار له رويه چي ډير اوږد دي او موږ يي لنډيز رااخلو، په کي راغلي دي چي د پښتني بانک رئيس ښاغلی و حيات الله ديائي، او نور مسؤل امران .

تش په نامه ديو شمير شرکتونو دمامورينو د مرستي او همکاري په پايله کي دغه اخلاص په داسي ډول رامنځته کيږي :او شرکتونه ددرغلي په توگه ديوه او بل نومونو په نامه، چي نه شرکت وجود لري او نه هم دتضمن کورونه او جايدادونه شته، چي له امله يي په هوايي ډول پنځه ديرش مليونه ډالره دقرض په توگه اجراشويدي.

دديائي صاحب دفساد قضيه نه پوهيږم چي څه نوم ورکړم، رشوت ووايم او که غلا او که کسه بري. دخپل نور مامورينو په گډون يو عادي جرم ندي، بلکي ملي خيانت دي، چي ملت متضرر او دولت بدنامه دي . دومره ډير مبلغ په تنهائي نه خوړل کيږي، حق بايد ورکړي. کټ مټ د ميوند برکي غوندي کيسه ده.

مجددي صاحب د خپل مهربانه زړه او نفوذ نه کار اخلي، په خپل تضمين، قاضي القضاات عظيمي دشلو کلونو محکوم دخوشي کيدو امر اخلي.

وايي چي دکابل بانک قضيه تردې لا ویرنه ډکه ده.

داکيسه دسيل بين دپاره يوه نمونه ده، دکابل بانک موضوع تر دي تراجيدي ده.

چارواکي هم په ميځ وهي او هم په نال ؟!

په هيواد کي د چاپيريال دککرتيا په اړوند ، چي څه ډول يي مخنيوي وشي په لوړه کچه غوندي جوړيږي او پريکړي کوي، چي د نورو عواملو ترڅنگ مهم لامل يي د بي کيفيته او تيب کيفيت تيلو واردول دي، چي مخه يي نه نيول کيږي او ددي پر ځاي چي زموږ لوړ پوري چارواکي يي واردونکو ته سزا ورکړي پر عکس هغو ته دخرځلاو زمينه برابروي. ديوې باوري سرچيني په حواله دنويد ايل شرکت ديوه ليک پر ترڅ کي د جمهوري رياست مقام ته په يوه ليک کي ليکلي، چي دنويد ايل شرکت سره تړون لاسليک کړيدي چي د هغه له لاري هيواد ته تيل واردکړي ، کله چي دنوموړو تيلو اووه ټانکره تيل د مسولو ادارو له خوا نيول کيږي او گوري چي تيل بي کيفيته دي نو دهغوي د خرځلاو مخه نيسي او په ليک کي يي داسي ويل کيږي، چي له نوموړو تيلو څخه دڅښتنو پخولو په بڼو کي کار اخيستلاي شي. نو له همدې امله ددي پرځاي چي زموږ لوړپوړو چارواکي ددغسې تيلو مخه ونيسي او واردونکو ته بي سزا ورکړي ، پر عکس دافغانستان داسلامي جمهوريت دجمهور رئيس مرستيال مارشال محمد قسيم فهمي دشرکت دچل ول سره مل کيږي او په خپل ۱۰۷۲ گنه حکم ورکوي، که چيري له نوموړو تيلو څخه په ځينو مواردو کي گټه اخيستلاي شي، دگټي اخيستلو موارد دي تثبيت او داروندو ارگانونو دپلاوي تر نظر لاندې دخرځلاو په برخه کي قانوني کړني وشي. نو په دغسې حالاتو کي چي په خپله زموږ د هيواد لوړ پوري چارواکي د شرگتو نو چل او ول مني او په دې نه پوهيږي چي موټرو لوگي دهيواد فضا او د بڼيو لوگي کومي بلي فضا ته پورته کيږي ؟ او پدې ډول دگټي اخيستلو زمينه برابريږي . او پدې بهانه بي ارزښته تيل دنورو تيلو سره گډ او بيا په لوړ قيمت بازار ته عرضه کيږي، داسي عمل يوازي نه بلکه په دوام داره ډول تکراريږي ، چي کله يوه بهانه او کله په بله پلمه دوام مومي ، او ساده پلمو ته لبيک ويل کيږي او ضرر يي عام وي .

د محصل تبادلې

دباوري سرچينو په حواله عبدالروف د عبدالغفور زوی او عبدالغني د عبدالباري زوی، چې دغزني ولايت اوسيدونکي دي د ۱۳۸۴ کال د زمري دمياشتې په اووه لسمه نيټه، چې دډاکټر هاشم ټينټوني په تور او له دښمنانو سره دمرستې په تور نيول شوي و او عبدالروف چې د ۱۳۸۶ کال دسلواغي دمياشتې په شپږمه گڼه قرار له مخي دستري محکمي دعامه امنيت ديوان له حکم سره سم په شل کاله بند محکوم شويدي .

او دغه راز عبدالغني، چې د ۱۳۹۲ کال دتلي دمياشتې په ۲۴ نيټه د ۲۲۶۷ گڼه قرار له مخي په پنځه کاله اويوه مياشت بند محکوم شوي و او دسناټور بخت بي بي دزوی ميرويس او زوم بي د حکمت الله په نامه ، چې دپوليسو افراد ؤ، دمخالفينو له خوا نيول شوي و، چې وروسته حکمت الله په قتل رسول شوي او زوی بي چې په هند کي ددويم صنف محصل و، دهغه په بدل کي دخلاصون غوښتنه کړي وه، چې نوموړی دوه تنه جنايت کاران د تبادلې په ډول خوشي شول .

نو دا په هيواد کي دجرايمو يوه بل ډول بيلگه ده، چې له بده مرغه زموږ په هيواد کي يي رواج موندلي دي.

داسي تبادلې په ډيره ظالمانه دوسلوالو مخالفينو لخوا څو ځلي تکرار او دمجبوريت له مخي عملي شويده.

گرگان گيري او اختطاف ناوړه پديده د پاکستان نه افغانانو دځان سره راوړيده ، چې دا پخوا افغان هيواد نه پېژنده .

داسي د تبادلې معاملي څو ځله منځ ته راغلي دي.

مثال (۷۱)

د اختلاس يوه قضيه

د يوه تور په ترڅ کې چې د خوست ولايت د ملي امنيت د ۸۲ ادارې په پخواني مدير فاروق جان باندې پورې شويدي په کې ويل شويدي : کله چې نوموړی د وزيرانو شورا د ۱۳۹۰ کال دغوايي دمياشتې دديارلسمې نيټې د څلورم نمبر مصوبې له مخې د هغه پلاوي په ترکيب کې، چې دگمرگ ،امنیه قومانداني او دترافيک د مديريت استازي په کې گډون درلود دنده ترسره کوله، چې ترڅو دښې لاس اشترنگ موټرونه او دنورو موټرونو دښې په ټاکلو کې گمارل شوي و، نو په غير قانوني ډول يې پلټونه توزیع او دموترو په بيه کې کموالي راوستې، چې له امله يې ۲۳۸۶۵۰۰۰ افغانیو زیان ددولت بودجې ته اړولي دي، چې په دغو پیسو کې دفاروق جان دخساري سهم ۳۹۷۷۵۰۰ افغانی کيږي وروسته له تحقیق څخه کله چې موضوع محکمې ته راجع کيږي، د خوست د امنيت عامه ديوان له خوا د ۱۳۹۱ کال د مرغومی دمیاشتې داوولسمې نيټې د ۱۷۸ فيصلې له مخې په دولس زرو افغانیو جریمې متهم پېژندل شوي او بيا دستري محکمې د تدقیق نظر له رويه موضوع داسټيناف محکمې ته راجع شوي .

دادېدو او اختلاس يوه قضيه چې دپريکړو دڅرنگوالي په اړوند يې قضاوت لوستونکو ته پريږدو .
دلته ستاسې پام دخوست دامنيت عامې محکمې فيصله ته راگرځوم ، چې دلته انصاف منظر ندي نيول شوي ، د ۲۳۸۶۵۰۰۰ افغانیو په مقابل کې په (۱۲۰۰۰) افغانیو مجازات شويدي ، په رښتيا چې انصاف نشته .
په محکمو کې داسې غير عادلانه د افراط او تفريط په چوکاټ کې ډيري کيسې اورېدل کيږي.

مثال (۷۲)

د گلاب الدين شیرزايي پور

گلاب الدين شیرزايي ۲۵ مليارده پخوانی شني (جنشني) پیسي، د دولت نه پور وړيدي او دده دبانک شتمني گنګل کيږي ، مګر دبی مسؤليتي او بي تفاوتی له کبله داشتمني ۲۵ ميلونه افغاني دګنګل سره د مزار شريف دپښتني بانک دمدير ښاغلي محمد ياسين لخوا د دادمحمد بانک ته ليرېدول کيږي . او پدي وسيله دولت ته يوه لويه خساره رسيږي .

ګرچي محمد ياسين تر ډيره وخت نه ورک و .

کله چي په خپل تقاعد پسي راغلي تصادفي کيږشو . دده په بند به هيڅ ونشي ، خو د دولت خساره به جبران نشي . داهم دفساد نه ډيرو نه يوه نمونه ده .

ښاغلي محمد ياسين او داد محمد به جرم دخداي په خطر نه و مرتکب شوي ، ممکن دنورو سره يي هم سرښورولي وي . ولي پوه دي، هر سړي پوه دي چي بازخواست او تپوس نشته .

که څه هم هر څوک دفساد ناري وهي ، مګر دمسوولو کسانو لخوا اقدام دايمان په برکت کيږي او ملي ارزښت ورته ارزش نلري په بي ننگي کي ډوب دي .

ګرچه گلاب الدين شیرزايي مړ شو ،ځيني وايي په مرموز ډول ووژل شو .

دتميز دپوان د نوموړي دوسيه تر اوسه فيصله نکره .

شیرزايي هم نه بي واسطي او نه بي پیسو دی، چي تر اوسه محاکمه نشو.

گلاب الدين شیرزايي څنگه ووژل شو ؟

ديوي باوري سرچيني له رپوټ سره سم گلاب الدين شیرزايي چي درامش نومي په کرولا موټر کي دهغه له معامله دارانو څخه وو د ۱۳۹۰ کال دلمړم دمیاشتي په اووه لسمه نيټه د قلمي تفنگچي په واسطه د څلورمي ناحيې په سيمه کي وژل کيږي . پوليس د قاتل په لټه کي کيږي او په پايله کي رامش نيسي ، لنډه داچي دنوموړی قضيه ددويمې حوزي ابتدائيه محکمه په خپله ۲۶۸ — ۱۱/۱۱/۱۳۹۰ فیصلي کي رامش نومي ته برأت ورکول کيږي .

او دکابل استيناف محکمه په خپله ۵۳۰ — ۱۳۹۱/۴/۱۸ فیصله کي دابتدائيه محکمي پریکړه تائيدوي،

بالاخره نوموړی فیصله دستري محکمي دپوان له خوا ردیږي . داچي بیا وروسته څه وشول معلومه نه ده خو دخواشيني خاي دادي چي ولي دنوموړی وژونکي په سزا ونه رسيد ؟

داهغه پوښتنه ده چي کارپوهان يي دداري فساد زورورو ته منسوبه وي . مګر دابتدائيه او استئناف قاضيانو نه چا ونه پوښتل .

مثال (۷۳)

د ټیمورشاه اعدام

هغه وخت چې د ۱۳۸۶ کال د لړم د میاشتې په پنځلسمه نیټه ، د جمهوري د ریاست د مقام له خوا د ۱۸ مجرمینو د اعدام حکم صادرېږي ، نو اړوندو ادارو ته د نوموړی حکم سپارښتنه کېږي او د محبس قومانداني ګمارل کېږي چې نوموړی شپاړس تنه له نورو محبوسینو څخه جلا تر څو د اعدام حکم ورباندې عملي شي.

نوموړی چې باید د لومړي نمبر قول اردو په پولیګون کې اعدام شي، نو دیوه استعلام په ترڅ کې د ملي دفاع وزارت ته لیکي ، خو له درې تنو پوره دارانو کوم صلاحیت لرونکي شخص چې استعلام اړونده ادارو ته راجع کړي، د ملي دفاع وزارت کې شتون نه درلود .

وروسته د محبوسینو د عمومي رئیس د تلیفون له لارې، چې ګواکې موضوع یې له لوی درستی سره شریکه کړی او هغه لومړی نمبر قول اردو ته امر صادر کړي دي.

نو شپاړس تنه محکومین دهغوي دمسول ټیم سره چې ټول ۵۲ تنه کېږي دپولیګون په خوا روانېږي، د لومړی نمبر قول اردو منسوبین، کله چې نوموړی ډله هلته رسیږي ، هغوي مزاحمت ایډاوي او ان داچې هغوي تحقیر او توهین کېږي .

دهمدې مزاحمت له مخې دوه ساعته ناوخته کېږي او دشبې تیاره خورېږي . دیادوني ورده کله چې محکومین د سمونیار ضیاء الدین له خوا تالاشي او په دویمه دروازه کې دجان ګل له خوا چک کېږي او د سمونوال عبدالکریم له خوا یې ورسره توکي اخیستل کېږي او د نوموړی له خوا ولچک کېږي ،ټول معوهین دشاله خوا ولچک کېږي ، خو تیمور شاه د مخې له خوا . نورو معوهینو پر سر مخصوصې خولی اچول کېږي، خو دتیمور شاه پر سر دسمال اچول کېږي .

لنډه داچې محکومین دشبې په اتو بجو نوموړی د اعدام ځای ته درسیږو سره معوهین له موټرو څخه کښته کېږي او شایي دیوال او مخ یې دغرب پلو ته په کتار درول کېږي . یوه موضوع د یادوني وړ ده چې سره له دومره تالاشیو تیمورشاه سره یو مېال شته، چې سیمکارت یې دده له خوا ژویل شوي وو.

خو داچې قصداً لازم تدبیر ورته نیول شوي نه وو او تیمور شاه په داسې ځای کې درول شوي وو، چې دیوال ګندو درلود ، کله چې حکم ورباندې تطبیق کېږي وروسته لیدل کېږي ، چې د تیمورشاه جسد دهغوي په منځ کې نشته او تښتیدلي دي ، په ډیر مهارت ګام په ګام ورسره مرسته کېږي .

د تیمورشاه دتښتیدلو په پېښه کې یوه توطیه په کار وړل شوې وه، چې مخکې جوړه شوې وه، چې واره مامورین لکه سیدخان د محمد یاسین زوي ، دوست محمد دمراد خان زوي او عبدالکریم د فضل قادر زوي وپیژندل شول دایو ډول دزورواکي او دډېو یوه بېلګه وه، چې یوخطرناکه جنايت کار یې په پایله کې له اعدام څخه خلاص شو .

تیمور یوبل ځل هم نیولې شوې ؤ، چې د لس زرو دالرو په مقابل کې په سالنګ کې وتوانېږي چې فرار وکړي او مخ کې هم یوه بهرني ښځه ګروګان نیولې ؤ، چې دفرانسي تبعه کلیمنټس کانتوني نومېده.

اوددویم ځل دپاره هم په تښتې موفق کېږي .

د محبس مامورینو دده دتښتې دپاره ګام په ګام پدې ډول زمینه برابره کړه:

1. اعدام باید د پلچرخي محبس په دننه کې وای، نه دپولیګون په میدان کې.

2. کيدای شواى چي اعدام نه په ډليزه ډول، بلکي په څو ځلي د څو تنو دپاره ، چي سم کنترول او اجرا شوي وای.
 3. اعدام بايد په رڼا کي شويواى ، نه دښي په تياره کي دغرب مياشت اته بجي پوره تياره وه.
 4. دنورو پر سر توري خولى وي، د تيمور پر سر دسمال ؤ.
 5. نور دشا دخوا ولچک ؤ، دى دمخ دخوا.
 6. دى په داسي ځاى کي ودريدي، چي دکتار په اخير کي ؤ او شاته ديوال کنډو ؤ.
- نوموړي دهغه وروسته بيا هم دخليل ځدران زوى دپيسو په مقابل کي اختطاف او ووژى.
- مسؤل مامورين مجازات نشول، دمحکمي او څارنوالي تر منځ يي دوسيه په تگ او راتگ کي وه، محکمه کله اعتراض کوي، يا کله حبس معطل حکم کوى او کله تيرشوي حبس باندي بسنه کوي.
- تيمور دهغه خطرناکو جانيانو د ډلي دى، لکه حبيب استالفي او يا رئيس خدايداد غوندي.

مثال (۷۴)

دالبيروني پوهنتون رئيس

دالبيروني دپوهنتون دمحصلاڼو اتحاديي ديوه ليک په ترڅ کي مسولو مقاماتو ته خبر ورکوي ، چي دالبيروني پوهنتون رئيس ، محب الله بارش محمد ايوب زوي چي ۵۲۰۰۰ ډالره درشوت په ډول له ثبات شرکت څخه ، چي دالبيروني پوهنتون بيا رغونه پرغاړه لري ، اخلي او دغه راز محمد ايوب نومي په دري زرو ډالرو اختلاس او گل مير نومي هم په دري زرو ډالرو تورن کړيدي .څرگنده فساد دي ، بيارغونه درئيس کار ندي ، بلکه دوزارت صلاحيت دي . دا ټولي کلاه برداري ده.

موضوع له تحقيق وروسته محکمي ته ځي او د کاپيسا ولايت ابتدائيه محکمه په خپل ۶۴ — ۹۰/۴/۵ گڼه حکم کوي او محب الله بارش په دري کاله حبس او داخلاص شويو پيسو په معادلو ورکړي په سزا محکمي . خو بالاخره چي موضوع داستيناف محکمي او اداري فساد په وړاندي اختصاصي محکمي ته ځي ، نو نوموړی ته برانت ورکول کيږي.

ښاغلي بارش سو استفاده تر دي اندازي بي شرمانه ؤ ،چي يو محصل نه بي ولندن ته د ليرلو په پلمه زر دالر رشوت واخيست . پداسي حال کي چي د محصيلنو ليرل د وزارت کار دي.

نوموړي پدي لور مقام بيا هم پر خپل محصل زړه سوی ونکړ.

بارش په څو نورو قضيو کي ښکيل دي. موږ د محکمي په پريکړه کوم اعتراض او مخالفت نه لرو. يوازي دومره يادونه کوو چي رسنی هميشه دقانون پر تنفيذ ارگانونو تور لگوي، چي څوک په اداري فساد او اختلاس متهم کيږي نو دچارواکو د ملا تر له امله ورته سزا نه ورکول کيږي .

هيله مو دا وه چي په دغه برخه کي هم دنيوکه کونکو رسنيو دنيوکه کومه چاره په کي نه وي .مگر اقاوي بارش ددي روښانه فريب کاري او سو استفاده نه مجازات ونه ليد .

داچي ديو علمي او اکادميک په محوطه کي دومره ښکاره ناوړي گټي دي ، نور دي خدای (ج) رحم وکړي. پدي اخلاقو نوموړی اوس هم استاد دي. او محمد يونس قانوني نه بي ۵ زره ډالره اخيستی ؤ.

حيرانونکي داده چي داسي حمايه کړي او بي تفاوتي يو ډبل حمايه کيږي . ښاغلي بارش باندي دمحمکي حکم صادر شوي ؤ ، مگر دکابل پوهنتون کي په تدرئيس اخته ، پوليسو ده ته موقع ورکړه ، او دمحمکي حکم بي تنفيذ نه کړ .

خو بالاخره دستري محکمي ۴۸۸ — ۸۹/۵/۲ فيصلی په اگر او مگر دوسيه داعترض تر نامه لاندې دفرار زمينه برابره کړه. استاد بي دا ډول ککر وي، نوردي خدای رحم وکړي.

مثال (۷۵)

عصمت الله دولت زی

ماسیل بین داسي یو رپوټ تر لاسه کړي و، چي پکيني ویل شوي و چي د کابل امنیه قوماندان عصمت الله دولت زی ۱۷۵ تنه، په بیلابیلو جرمونزوو تورن کسان پرته له دي، چي قانوني کړني تر سره کړل شي په خپل امر یوازي د ۱۳۸۶ کال په شپږو وروستیو میاشتو کي، له نظارت خاني څخه خوشي کړيدي .

کله چي موضوع څیړل کيږي علিশاه پکتیاوال، چي د کابل د امنیه قومانداني جنايي امر و ، وايي چي په عسکري کي د حکم تطبیق حتمي کار دي، نو کله چي قوماندان امر کاوه موږ هغه عملي کاوه.

سمونوال جلات خان چي د کابل امنیي قومانداني د سرقت مدیر دي وايي: چي عصمت الله دولت زی ټول کارونه په خپل انحصار کي اخیستي وه او نوموړي هم کوزه هم کوزه گر او هم گل کوزه وو.

لنډه دا چي د نوموړو ۱۷۵ تنو د خلاصون څیړنه کيږي ، داسي څرگنديږي چي عصمت الله دولت زی د قانون پر خلاف او له خپل صلاحیت څخه لوړ امرونه صادر کړي او تورن کسان یي د نظارت خاني څخه خوشي کړيدي. خو دولت زی دا ادعا نه مني او وايي:

چي کله ما د قانون خلاف امر ورکاوه نو باید داروندو ادارو له خوا د پشنهاد په ډول رد کړي وای. خو داسي هیڅکله نه ده سوي. خو د څیړني پلاوي په دي باور دي ، چي دولت زی قصدا د قانون څخه سرغړونه کړي او هغه د مجازاتو وړ بلل شويدي.

نوموړي دابتدائيه نظامي محکمي دجدي دمیاشتي ۱۳۸۸ کال جلسه کي په بند محکوم شو.

نوموړی ددویم مرستیال محترم عبدالکریم خلیلي حمایي له کبله بیرته مقرر او حبس چا پر تنفیذ ونشواي کولای ولي، چي دداکتر اشرف غني په قول دولت یو سهامی شرکت دي ، ددي دپاره چي جزا نوموړی ته پند شي او نورو ته عبرت ، مگر هیڅ ونشوه .

چي د نظامي ابتدائيه محکمي د ۱۳۸۷ کال د لړم د میاشتي د لومړي نیټي ۷۳ فیصلي له مخي، نوموړی په څلور کاله بند محکوم شو، مگر بلي محکمي د ۱۷۳ گني د حکم له مخي نقض کيږي. دمجرم په گټه دقاضیانو د پاره ساده لار په یوه بهانه او پلمه دحکم نقض او یا اعتراض اسانه لار ده، چي دعدالت نه فرار وکړي.

د ۹۲۱ لاریو داوسپني قاچاق

په رپوټ کي راغلي دي په ۱۳۸۵ کال کي د (دوراني کاروان شرکت) د اسيایي ميانه څخه ۶۵۹۵ ټنه زري اوسپني د تور غوندي دلاري راوړي.

په دي ترڅ کي ۹۲۱ لاری موټر چي اوسپني پکښي بار وي په جعلي اسنادو سره، پرته له دي چي محصول شي د سپين بولک له لاري پاکستان ته اړول کيږي، چي د محصول پيښي يي ۵۳۴۳۵۲۶. افغاني اټکل شويدي.

دهغه جعلي نه د صلاحيت لرونکو مقاماتو له خوا ۴۵۰ ټټو نه، چي ۲۷۰۰۰ ټنه اوسپنه کيږي د تورغندی په بندر کي ساتل کيږي، موضوع د مالي وزارت ته وړاندي کيږي نو امر ورکول کيږي، هغه تاجران چي حاضر دي چي محصول ورکړي، ۱۱ سلنه دي تري واخيستل سي او هغه تاجران چي ټينډيلي دي شپيته سلنه جريمه دي هم تري واخيستل شي.

د هندکش بارچالاني شرکت ۷۵۷ لار يو په بدل کي، چي ټينټول شوي دي ۱۱۰ لاري د اصلي مالکانو له خوا، چي فضل رحيم او طالب نومونه يي دي په تضمين کي پريږدي.

د فيفون بارچالاني شرکت ۱۸۵ لاریو په عوض کي ۳ لاري په تضمين پريږدي او وروسته تر پلټني د هرات ولايت د ابتدايي محکمي په ۱۳۱ فيصله کي ۱۵/۸/۱۳۸۵ تورن کس به مجازاتو محکوموي او فيصله کوي . چي پلورونکي، اخيستونکي او هم د گمرک د رييس صديقي څخه تحقيق وکړي.

لنډه دا چي د يوه اوږده تحقيق د بهير څخه د تورنو کسانو او په قضيه يي پنځه تنه څارنوالان، چي په کتمان د جرم کي سهيم وه دولت ته د ۷۷۹۰۷۱۵۸. ميليونه عوايدو د زبان په اړوند چي خپلي دندي صحيح سر ته رسولي نه دي او دڅارنوالي مرستيال بناغلي فضل احمد فقيريار ، محب الله د حيات الله زوي ،څارنوال عبدالمتين حمدي ، او څارنوال محمدعارف هم پدي قضيه کي دناورو اجراتو له کبله گرم بلل کيږي. کله چي محکمه ونه غواړي ، چي فيصله صادره کړي، نو د اعتراض په پلمه دوسيه مسترد کړي.

او محکمي لکه دپخوا په شان پر عدالت سترگي پټي کړي، مسؤل کسان تر اوسه ازاد گرځي. او په نيولو کي يي يو کس هم چندان علاقه څرگنده نگره. دلته هم خاينانو يو بل ته لاس ورکړ. نه ملزمان محاکمه شول، نه هغه هيأت چي فيصله يي بررسي کړيوه او نه د گمرک ماموران. دا دفساد څرگنده نمونه ده.

مثال (۷۷)

بیدل شرکت

د یوې باوري سرچینې په حواله د بیدل شرکت د زورواکو د زورزیاتې له امله شکایت کوي او د خپلو حقوقو غوښتنه کوي، چې له ۱۳۷۲ کال څخه تر ۱۳۷۷ کاله پورې یې وارداتي تیل، د حیرتانو له بندر څخه ایستل شويدي. د حیرتانو ذخیره چې د نفتي موادو پورې اړونده ده، وارداتي تیل په هغې کې ذخیره او د محصول په ورکړې سره هر شرکت خپل تیل وباسي.

د بیدل شرکت چې په ۱۳۷۲ کال کې ۶۸۵۲۰۱۱ کیلو پترول وارد اوله هغې څخه ۱۴۸۱۳۸۵ تر لاسه او ۳۷۲۵۳۳ باقی پاتې دي. د وخت د استاد رباني تر مشر تابه لاندي د مجاهدينو حکومت دي.

له کال ۱۳۷۳ تر ۱۳۷۷ کاله پورې ۱۳۲۹۸۲۱۷ کیلو ډیزل او له دې جملې څخه ۱۲۷۷۷۸۵۰ تر لاسه او ۵۲۰۳۶۷ کیلو باقی پاتې دي.

په همدې ډول په ۱۳۷۶ کال کې پترول ۱۵۴۵۲۲۲ کیلو او له هغې څخه ۱۳۲۹۳۳۴ او ۴۱۵۸۸۸ باقی پاتې دي. خو د پاتې تیلو بیه یې نوموړي شرکت ته ندي ورکړي، نو خپل عرض پانه د افغانستان اسلامي جمهوریت مقام ته وړاندي کوي او په دې برخه کې حکم کیږي، چې خپل حق دي ورکړي شي.

خو له هغه راهیسې تر اوسه د نوموړي شرکت خپل حق تر لاسه کړي ندي، ولي چې د چور په وخت پورې اړه لري. دا د بیروکراسي او فساد یوه بل ډول بیلګه ده، چې مونږ ترې یادونه وکړه.

تجربه ښیي چې دماورینو بې تفاوتې او بې کفایتې، دفساد پر څنګ افغان قوم ته لویه بدبختي راوړیده. او بازخواست نشته چې پوښتنه وشي چې ولي؟

پدې حصه کې دریاست جمهوري مقام (۱۲۵۰ — ۵,۳,۸۵) حکم هم تاثیر ونکړ. مقصد دهغه وخت حکومت او دشمالی ټلوالو له خوا جوړ شويدي .

زمونږ په هیواد کې په عمومي ډول پوښتنه نشته .

دبیدل شرکت نه پخواني دولت حق نه ورکوی او نه موجوده دولت.

دریاست جمهوري مقام احکامونه په لاس لري، مګر عملي جنبه یې نشته.

مثال (۷۸)

په بهرنیو چارو وزارت کي د ۱۵۰۰۰۰ دالرو د اختلاس

قضیه داسي شروع کيږي چي د بهرنیو چارو وزارت، د وارداتو مدیریت په خپل ۱۳۸۴/۱۲/۱۹-۱۴۰۰۸ گڼه لیک ، د ډاکتر عبدالله په لاسلیک د هرات نماینده گي ته لیکي چي ۲۵۰۰۰۰ دالرو له جملې څخه چي په نوموړي نمایندگي کي شته ۱۵۰۰۰۰ زره يي نغده توگه مرکز ته راوړي ، تر څو د فرعي حساب له مخي ددولت حساب ته شاملې شي. وروسته کله چي دتفتیش دمدير له خوا د نوموړی نمایندگي کارونه پلټل کيږي، دي پایلي ته رسيږي چي نوموړی پیسې ددولت حساب ته نه دي شاملې شوي .

نو په پایله کي د قانون د تنفیذ د ارگانونو له خوا ځیرل کيږي او په پایله کي محمداالله افغلي د هرات د نمایندگي رئیس، محمد اسحق مومند د محاسبی مدير او د هرات د نمایندگي اداري مدير عبدالغفار جمشیدي د نوموړو پیسو د اختلاس په تور تورن پیژندل کيږي.

څرگنديږي چي محمد اسحق مومند چي د قضیې اصلي عامل دي، ورکيږي او ماموریت پرېږدي ، خو د انتر پول پولیسو له لاري يي د نیولو هڅي شوي دي، چي آن انترپول يي هم په موندلو کي تر اوسه بريالي شوي ندي.

دلته دا دود شویده ، چا ته چي پیسې په لاس ورغلي، بیا په هیڅ صورت ورکولو ته حاضر ندی.

یا مثلاً د پولیسو یو مامور چي مجروح نومیدي ، د ۵۰ زرو کلدارو د بډو زمینه برابره شوه، یو ملگري يي اخطار ورکړ ، چي امر درباندي خبریږي. دده استدلال داؤ ، « چي پنځوس زره کلداري پدي ارزي ، چي پر طرد سم ».

هغه ډول هم وسول، دوه کاله طرد ؤ. وروسته بیرته واسطې او یا پیسو کار وکړ.

دهرات دپیسو باید هغه وخت پوښتنه شوی وای او د احتیاط نه کار اخیستل شوی وای، چي باید ورکي شوی نه وای.

(I.S.S) شرکت

د فساد یوه بله بیلګه چې د اړوندو مسوولینو له خوا په څومره بې تفاوتې ورسره عمل شویږي، چې رپوټ یې په لاندې توګه خپرېږي.

د I.S.S کمپنۍ چې یوه خصوصي کمپنۍ او د لوژستیکي توکو د تهیه کولو دنده یې درلوده په 1384 کال کې 1384/2/16 10705-1 نېټې جواز له مخې د بصیراحمد د خیر محمد زوي په نامه جوړ شوي، چې اصلي واکداران یې دوه تنه خارجي اتباع دي.

نوموړي شرکت له 1384 څخه تر 1388 کال پورې ټولې 197484625 افغانۍ د ماليې له اړخه پورې چې نوموړي شرکت ورباندې قناعت نه کوي او یوه عرض پاته د جمهوري ریاست د لومړي مرستیال په عنوان وړاندې کوي چې په اړوند یې د جمهوري ریاست لومړي مرستیال مارشال محمد قسیم فهم داسې حکم ورکوي 297-1391/3/22 وکتل شو " د عارض د عرض پانې د غوښتنې له مخې د نوموړي مالیه دې بیا وځیرل شي او ضمناً تر څو چې بررسی پایلې ته رسیږي وروسته د تضمین له اخیستلو مالیه دې په لسو کلونو قسط په اړوند حساب تحویل شي " کله چې موضوع ځیرل کیږي نوموړي شرکت سربیره پردې چې مالیه یې نه ده ورکړې، خپل نظامي وسله او تجهیزات چې د کورنیو چارو وزارت له پروتوکول سره سمه باید امنیتي ارګانونو ته وسپارل شي هم نه سپاري.

دغه دوه تنه افریقایي اتباع د نوموړي شرکت د انحلال څخه وروسته ټولې وسلې او مهمات له ځانه سره وړي او معلومه نده چې چیرته به وي، د قسطنونو سره وتښتید، ولي چې ضامن یې نه درلود .

رپوټ ورکونکي په پای کې د نوموړو زیاتو پیسو د ماليې ورکړه او د نوموړو سلاګانو د ورکیدو لامل دادي، چې د جمهوري ریاست د لوموړي مرستیال له خوا یې د ځنډ زمینه برابرېږي .

فساد اداري یوه ساري پدیده ده، که یو څه ونه ویل شول نور یې هم زده کوي ، چې په همدې ډول زموږ په هیواد کې یې سراسري جنبه وموندله ، ان بهرنیانو هم زده کړل .

په دې موضوع کې هم دمالی وزارت په خپل وخت او زمان پسې ونه ګرځېدل، تر څو شرکت فرار وکړ، دکورنیو چارو وزارت هم دوسلو موضوع جدي ونه نیوله .

علمه دارايي او ملي ګټې څوک پروا نه کوي او د ډاکسانو نه هم څوک نه تپوس کوي او نه عدلي تعقیب.

لیست قسمتی از املاک غصب شده وزارت دفاع را مشاهده کنید

ریاست املاک و موسسات وزارت دفاع ملی باید بداند که اگر از ملکیت و جابداد این وزارت نتواند، مسلم است که خاک، حریم و تمامیت ارضی کشور هرگز دفاع نمی تواند.

این مطلب را با طرح سوالی آغاز می کنیم و سوال هم طور ذیل است؟

آیا جز و تامهای مربوط وزارت دفاع با هزاران تن فلتن (لشکر) و صدها تن باجه خانه (بانند موزیک) وسایط و تجهیزات حربی راکت های سکار و لونا -- دستگاه های اوره گان، راکتهای دافع هوا (فدافند) بی ام چهل، وسایط زره دار و وسایل و اکمالات مربوط شان در هوا زنده گی می نمودند و یا بالای زمین ؟ اگر بالای زمین بوده اند، ان همه زمین چه شد. جواب این سوال را حتماً ریاست املاک و موسسات وزارت دفاع بدهد.

مثت نمونه ی خروار از جابداد های وزارت دفاع که توسط غاصبین از دست ریاست املاک و موسسات این وزارت کشیده شده و کنون به جابداد شخصی تبدیل گردیده، به ان اشاره می نماییم:

زمین ملکیت غند توچی گارد ملی و قطعه ی سکار (فعلاً شهرک حاجی نبی) که قرار بود استادیوم بزرگ ورزشی برای منسوبین اردو اعمار و تمرینات قطعات کوماندو دران اجرا شود.

زمین قلعه ی تاریخی شیرپور (فعلاً شیرچور) قرار بود در این محل موزیم وسیع اردوی ملی جهت زنده نگه داشتن حماسه ی وزیر محمد اکبر خان با مکتاتن، اعمار و تفنگچه ی او که از طرف یکی از مجاهدین غلام منش به اجنبی ها تحفه داده و یا فروخته شده بود منجمله در این موزیم با توپهای ساخت فابریکه ی حربی زمان امیر شیر علی خان نگه داری شود. زمین ملکیت مرکز تعلیمی گلزار چهار اسباب و چهار اطراف ان (فعلاً از طرف چند حاجی غاصب ، غصب و شهرک بالای ان اعمار شده) .

زمین ملکیت غند 24 فرقه ی 10 مربوط گارد ملی (بند قرغه و حومه های ان) فعلاً شهرک ملا عزت .

زمین ملکیت غند 23 فرقه ی 10 گارد ملی واقع قلعه رحمت خان (فعلاً غصب نصرت مینه ی اتحاد اسلامی) .

زمین ملکیت غند 22 فرقه 10 گارد ملی و فرقه ی 7 واقع گلپاغ ریشخور و باغ شاه محمود خان که منحبث شهرک بفروش رسیده است.

زمین قرار گاه فرقه 10 باغ سردارد داود که درخت های سیب و ناک ان قطع بشمول فامیلی های ان غصب شده . قسمتی از زمین فرقه هشت واقع قلعه ی جواد که غصب شده ، در زمان غصب زمین های فرقه ی 7 و 8 محترم جنرال باز محمد احمدی قوماندان فرقه بود . (فعلاً معین مواد مخدر)

حدود بیست جریب زمین حربی بشونخی مربوط وزارت دفاع ملی واقع مهتاب قلعه که گویا بر ان فاطمیه ی اعمار می شود، ولی صرف بالای نیم جریب ان فاطمیه اعمار شد.

قرار گاه غند نمبر یک (زمین لیلہ ی لیسه خوشحال خان مقابل لیسه ی عالی حبیبیه).

زمین مربوط دپیو های سابقه وزارت دفاع (تپه مرنجان) که فعلاً در یک قسمت ان مین پاکی (اومر) جاگرفته است.

زمین غند نانک فرقه ی 10 گارد ملی واقع کمپنی که از طرف اتحادیه ها بفروش رسید.

زمین ملکیت قطعه ی 315 واقع خیر خانه.

زمین ملکیت لوی 3 گارد ملی واقع باغ شریف و فارم پبله وری کرم ابریشم واقع ده دانا.

ملکیت زمین حربی پوهنتون واقع پلچرخي و (زمین های امواج کوتاه یک ه توت و متوسط نزدیک محبس) خلاصه یک قسمتی از زمین های فرقه های 17 – 11-14 و فرقه ی دهدادی – قوای 4 زره دار هرات و سایر جزو تاهای مربوط اردو .

ماخذ: اداره ی جیو دیزی و کادستر افغانستان .

عبدالروف لیوال.

په ننګرهار کې دځمکو غصب:

غصب که د ځمکي وي او يا د نورو توکو، د اسلام د مبارک دين دارشاداتو له مخي حرام او عاملين يي د سزا وړ بللل کيږي.

سر بيره پرهغي د غصب شوي ځمکي پر سر عبادت د لوي خداي ج په وړاندي نه قبليري ،نو د ځمکو دغه غاصبان چي رپوټ يي لاندې څيړي او ځانونه د چا خبره دو اتشه مسلمانان بولي څنگه د ځمکي غصب ته ملاتړي، که دا ځمکه د بيت المال وي او يا د اشخاصو؟

د ځمکو د غصب په اړوند، چي د زورواکو له خوا يي لری د هيواد په بيلا بيلو ولايتونو کي شروع شوه، نو دغه کار د هيواد د خلکو له خوا د نيوکي او کرکي لامل وگرزید ، هماغه وو چي د جمهوري رياست د مقام له خوا يي د ۱۳۹۰/۱۲/۲۱- ۸۱۸۵ حکم له مخی د څيړني سپارښتنه وشوه، کله چي د ځمکو د غصب په اړوند يو پلاوي د ننګرهار ولايت ته ځي، خپل رپوټ په لاندې شرح وړاندي کوي.

هيات کله چي د ننګرهار ولايت د سرخرو د په ولسوالۍ کي د غصب شويو ځمکو اسناد څيړي نو داسي ارزونه کيږي، چي په رښتيا دغلته پنځه ويشنزره جريبه دولتي ځمکه غصب شويده او په هغي کي د زورواکو له خوا ښارگوټي جوړ شويدي.

1. د استاد سياف په نامه شهرک ،چي د شيخ مصري سفلي په سيمه کي ۱۳۸۲ کال د ننګرهار اتحاد اسلامي د شورا لخوا ،چي نمره بندي او ویشل شوي ده، چي ټوله ۳۵۰۰ جريبه ځمکه کيږي، اتحاد اسلامي محضي يو نوم دي ، يوازي محترم عبدالرسول سياف تري گټه اخلي.

2. د پيرسيد اسحق گيلاني په نامه ښارگوټي، د شيخ مصري په دښته کي په ۱۳۸۲ کال کي شروع او ویشل شويدي، چي ۱۵۰۰۰ جريبه ځمکي احتوا کوي.

3. قومي ښارگوټي (ولس ښارگوټي) چي د بهاولي کشکک په کلي کي په ۱۳۸۸ کال کي، د انجينر غلام حيدر تر رياست لاندې جوړ او ویشل شويدي، ۲۵۰۰ جريبه ځمکه په برکي نيسي.

4. د شهيد عبدالقدير ښارگوټي ، په نامه چي د خير آباد بهاولي او فتح آباد په کلي کي په ۱۳۸۸ کال کي، چي د حاجي غلجي او حاجي دوست محمد له خوا نمره بندي او ویشل شويده او ۱۵۰۰ جريبه ځمکه احتوا کوي.

5. دچمتلي ښارگوټي چي په سرخروډ کي د مهاجرينو له پاره په ۱۳۸۸ کال کي جوړ شوي او نمرې يې توزیع شوي، چي ۴۵۰۰ جريبه ځمکه احتوا کوي .
- استاد سیاف صاحب داسلام او اتحاد په نامه غصب ، روا او ناروا مخکي او شتمنی راټوله کړي چي مالکانه تصرف یوازي په شخص پوري اړه لري.
6. د بالفروش حاجي امیرجان د شرعي وکیل له خوا د پیژندنې، احمد گیلاني له خوا د ۴۰۰ جريبه ځمکي غصب چي د سلو جریبونو سند يې پلاوی ته وړاندي کړيدي،په نوموړو ښارگوټو سربيره د ۵۷۹ تنو له خوا ۲۵۵۲۳ جريبه ځمکه غصب چي د ننګرهار د کاتال او د ولایت د مقام له خوايې نوم لږ پلاوي ته وړاندي شوي دي.
- د یادوني وړده چي د املاکو له خوا د جناب اشرف سید علي افندي ۴۷۳ جريبه ځمکي سند وړاندي کړي ،حال دا چي د ۵۰۰۰ جريبه ځمکي ذ وليدي دعو او ۱۵۰۰۰ جريبه ځمکي يې غصب کړيده.
- داسي څرگنديږي، چي پورتنی کسان په جهاد کي مطرح کسان و، چي جهاد دخدای او وطن دپاره نه و، چي نن په غصب تبدیل شو .

مصونیت که معافیت ؟

لکه چي هشت صبح ورځپاڼي د وړي پر ۱۶ مه کال ۱۳۹۲ په يوه اوږده مقاله کي، دښاغلي نعمت الله بشروال په قلم د" پارلماني مصونيت تر سيوري لاندې څه تيريري " دا ليکنه خپره شوې چې موږ يې لنډيز را اخلو: څرگنده ده چې حکومت او پارلمان د اخلاقو او علميت ترمنځ توپير ډير دی .

په لومړي سرکي دولت درې گونو ځواکونو يو له بل سره همکاري او همغږي درلوده او د تل له پاره په مسايلو کي يې ملي دريځ درلود.

د قانون جوړوني بهير چټک و او دعامه افکارو ارزونه مثبته وه، لنډه دا چې د ملي شورا په پنځلسمه دوره کي د لاسته راوړنو په نسبت نيمگړتياوي او کمبوديو پله درنه وه، خو اوس د ملي شورا شپاړسمه دوره څرنگه کولاي شي، د خپل د نه مشروعيت تور له ځان څخه پاک کړي ؟

د ۱۳۸۹ کال د ټاکنو نامطلوبي پايلې او د ټاکنو کميسيون د ناقص مديريت، نامني او د بهرنيو زياته مداخله او په پايله کي د زر او زور خاوندانو هڅې دولسي جرگي ته درسيډلو په لارکي. دولسي جرگي غړو له اول تر اوسه د قانون جوړوني په برخه او پر حکومت د نظارت په برخه کي زياتي نيمگړتياوي درلودې او استازو له دولتي مقاماتو څخه د امتياز اخيستلو او شخصي کتو باندې ولاړي دي.

پدې ورستيو کي زياتي افشاگرۍ وشوي او خبره دي خاي ته ورسیده ، چې دولسي جرگي غړي په ډله ييزه توگه په درنو جرمونو تورن شي، لکه تفرقه اندازي، د مخدرو توکو قاچاق، کميشن کاري ، وژني،تښتوني، دزورزياتي کارول او له دولتي دريځ څخه ناوره گټه او لکه چې په رسنيو کي خپاره شوي دولسي جرگي شپږ تنه هر يو ۱. سليمان خيل ۲. لالي حميدي ۳. تميم ۴. محسني ۵. حاجي ظاهر قدير ۶. همايون د ماليي وزيرحضرت عمر زاخيلوال له خوا تورن شول او ۷۲ تنه د کورنيو چارو پخواني وزير لخوا تورن شول، او دغه راز دولسي جرگي يو غړي نور سادات د يوه ځانگړي قوم ته د سپکاوی په تور د لويي څارنوالي تر تعقيب لاندې راغلي ، چې په رسنيو کي د زياتو بحثونو لامل شول او د افغانستان خلکو ته يې ټکان ورکړ او داسي نور....

خو په خواشينۍ سره چې ځيني قانوني مواد د ملي شورا له خوا نقض کيږي.

منهيم وکيلان تحقيق ته حاضر نشول.

په يوه وروستي کال کي وليدل شول، چې د ملي شورا دد وارو مجلسونو ددي ممانعت وکړ، چې د پارلمان له غړو څخه تحقيق وشي.

د اساسي قانون د ۱۰۲ ماده تر پښو لاندې شويده.

دوکيلانو عمده استقامت، مقرري، قرار دادونه ، قاچاق ، غصب او دوزيرانو استيضاح کي خلاصه کيږي، آن چې پخپله دولسي جرگي په دننه کي دالرونه سره تبادله او وېشل کيږي، دهیڅ ډول اخلاقو پابندي نلري ، پارلمان پريږدي ټولي ورځي په کميشن کاري پسي گرځي او دجوړلمان لقب يې وگتي.

هغه وکيلان چې په درنو جرمونو تورن وو پرته له ځنډه به يې عدلي او قانوني ارگانونه ته پېژندلي وای.

دويم دا چې ځيني استازي چې واقعاً پوه او صادق شخصيتونه دي، خپله پاكي خلكو ته څرگنده كړي تر څو له نا پاكانو څخه جلا شي او په مقابل كې يې بايد ژر تر ژره پر هغو اشخاصو، چې تورلگول كيږي عدلي او قضايي ارگانونو ته وروپيژني تر څو اسناد او مدارك وړاندي او په پايله كې لازم حكم صادر شي.

په دغه صورت كې ولسي جرگه خپل ملي او اسلامي حقيقت يو ځل بيا په لاس راوړي او باور تر لاسه كړيواي. اوس دملي شورا غړي نه يوازي مصونيت لري ، بلكي معافيت هم لري ، مگر تر ټولو لويه ستونزه چې دقانونيت ، عدالت لوي خنډ دي هغه دملي شورا غړي دي ، چې دهر قانون ماتوونكي ، زورگري ، قاچاق بر او قاتل شاته ولاړدي او په گټه كې ورسره شريك دي ، چې دا پخپله وكيل هم پري قانع دي ، دا هغه وكيلان دي، چې ۶۲ تنه يې غير قانوني په شورا كې ناست دي او د محكمې حكم خلاف راغلي دي.

قيس حسن هم د مخكو دغصب تر اتهام او دوزارت ترانسپورت شكايت لاندې دي ، مگر حقيقت ونه ليدل شو ، ځكه وكيل خو يو دبل گټي ساتي .

داساسي قانون د ۱۰۱ او ۱۰۲ مادو څخه غلط تعبير او غلطه گټه پورته كيږي. اوس بايد بالاخره ددي سرطان دداني چاره پدې وكړي، چې د پارلمان دانهلال لار هم وسنډول شي. كله چې ددوي جيبونه خالي شي داستيضاح دپاره پلمې جوړوي. په كال كې دري مياشتي رخصتي ، كه اخرونه او جمعي تري وباسو فقط په كال كې ۱۰۲ ورځي كاركوي. بيا هم غير حاضري كوي .

كله يو وخت وزير سلب اعتماد شويدي، په لنډ وخت كې بيا په ډير لوړه شميره اعتماد تر لاسه كړيدي ، لكه دسرحداتو وزارت كې اسدالله خالد ناكامه ، مگر دملي امنيت عمومي رياست كې په ډيرو لوړو رايو كاميابه شو. همدا ډول بسم الله خان محمدي د كورنيو چارو دوزارت نه سلب اعتماد، خو وزارت دفاع ته په لوړو رايو بريالي راووت، دا خبري ټولي په جوړجاړي پورې اړه لري، چې دملت د تش په نامه داستازو نه ليدل كيږي.

مثال (۸۲)

جنرال عبدالرشید دوستم

د دوستم په اړوند ډیرې تبصرې او څرگندونې کورني او بهرني خپرونو کې نشر شويدي، مگر جناب ددې پروا نلري، داخلاقو تر سره خط تیر شوي دي. د دوعي او خولي خیال نه ساتي. کله ،کې، جې، بې، کله دډاکټر نجیب ملګري، کله دهغه مخالف، گلبدین حکمتیار په غیږ کې ونیسي، او کله به حضرت صبغت الله مجددي دخالد بن ولید مقام ته ورپورته کړي، کله داستاد رباني بچه خوانده شي.

ازبک قوم پر راټول او څوک سر نشي تري پورته کولای، بهرني شهرت لري، کله ترکیه یا ازبکستان یې په لاس کې ونیسي، او کله هندوان ورسره سرخوځي.

مارشال فهیم (پوه چک) بولي، دمجاهدینو نه د پاکینو دپاره مخکې متر په اجاره اخیستل داکټر عبدالقیوم کوچي په خپل () () مخ کې مضمون پر لیکلي.

ډاکټر اشرف غني احمدزي لاس ورواچوه او خپل لومړي مرستیال په توګه یې وټاکه. ولي چې اشرف غني غواړي رئیس جمهور شي، که نه ده هم خپله مقالې پر لیکي دي. داچې وایي سیاست دوست او دښمن نلري، اصلاً باید دا ووايو چې سیاست مداره اخلاقو درعايت پابنده دي.

دکرزي په وخت کې دجنرال دوستم پېښي دجوزجان پر والیانو لکه جمعه خان همدرد او ښاغلي ساعي حملي وکړي، داکبر باي په کور ورننوتل او داسې نور.

ویل کېږي چې دده کوم نژدي کسان که سر تري پورته کړي ځوان مجرد هلکان ور خوشي کړي..... چې په داد یې ورسپړي. کله چې دولسي جرګي وکیل (فیض الله ذکي) یاغي شو، وایي چې غیر اخلاقي برخورد یې ورسره وکړ، چې بالاخره هغه ددرمل دپاره ازبکستان ته لاړ. جنرال صاحب معتاد دي. چې ان درملنه هم ورته ګټه ونه رسوله.

دلېلي ددښت، دطالبانو جنګي څو زره اسیرانو سره، چې هغه پخپله تسلیم شوي وه، دجینوا دکنوانسیون خلاف ټوله په فجیح ډول ووژله.

او دچینایانو سره دسرپل دنفټ او ګازو دامو دریا پروژې هم ممانعت وکړ. او ددې ملي پروژې مخالفت وکړ، او چینایان یې تهدید کړل، چې دهغو انجنیران وټنښتیدل.

سر خوشه ګرځي، قانون ورته عاجز دي، مقررات نه مني.

عبدالرحمن خان د قدرت دساتلو د پاره د ډیورنډ خط امضا کړ، مګر داکټر غني احمدزي د قدرت د لاس ته راوړلو د پاره د اخلاقو تر سره خط تیر شو.

د صدر مارکیت

اداري فساد چي يوه کرغړنه پدیده ده ، له بده مرغه دغې پدیدې چې د یوه نظام ستني لکه دلرگي چنچي خوري او که چیري مخه یې ونه نیول شي د یوه نظام د چپه کیدولامل گرزي.

که چیري له فساد سره پریکړونی مبارزه ونه شي، د ټولني گیدي ته لاره پیداکوي نو له دې امله ښایي چې د فساد پرضد د ټولني په بیلابیلو برخوکی لکه اداري فساد، اخلاقي او فرهنګي فساد ، تروریزم ، مخدر توکي اونور مهمو برخوکی مبارزه هم اغیزه ونلري.

د اداري فساد په لړۍ کې چې لاهم یې پای نه دي موندلي دکابل په باغ عمومي کي پروت د صدر مارکیت څلوېښت فیصده عواید ، چي تر اوسه اړوندي اداري په دې بریالي شوي نه دي چي هغه تراوسه د دولت حساب ته یې ولیردوي.

دجمهوري ریاست لمبر ۴۱۱ او نیټه ۹۲/۱۱/۲۱ فرمان هم ځای ونه نیوي.

د صدر مارکیت مساحت چي 25 بسوي دي او پکي دري سوه بابو هټی جوړي شويدي او په اوسط ډول امتیازيبي (5000) دالر وڅخه تر (25000) زرو دالرو یو شمیر دکاندارانو ته ورکړل شوي او تر اوسه پرته له دې چي 40 سلنه عواید یې د دولت حساب ته شامل کړي هلته سوداګري دوام لري .

دغه مارکیت چي اصلاً د قومونو او قبايلو چارو په وزارت پوري اړه لري او د هغې ملکیت دي، خو صدر مارکیت د کابل ښاروالۍ له خوايې د عبدالواسع د محمد غوث زوی سره د شلو کلونو د پاره قرار داد شويدي، مگر دیو جوړ جاري پر بنا د ښاروالي فیصدي نه اخیستل کيږي.

لنډه دا چي د قومونو او قبايلو چارو وزارت هم په دغه برخه کي مهمه ونډه نده اداء کړي . د ۱۳۸۲ کال را پدي خوا دامارکیت دعبدالواسع په لاس کي دي ، په قرارداد کي راغلی دي ، چي ۴۰ فیصده پیسې به تحویلې وي. قضیه دیوي محکمي نه بلي ته یې فیصلي لیرل کيږي، بالاخره د مرکزي محکمي د استئناف دیوان ۱۶ — ۸۶/۳/۱ قضایي قرار یې نتیجی صادر کړ .

د رپوټ له مخي داسي اټکل کيږي چي د نوموړي مارکیت څلوېښت فیصده عواید 96124423 افغانۍ کيږي تر اوسه د دولت خزاني ته نه دي لیږدول شوي، خو داچي وروسته تر دې برخه کي کومه کرڼه تر سره کيږي دابه وخت ځواب ووايي.

دا دود شويدي، چي ددولت مال خوړل مباح ښکاري.

مثال (۸۴)

تورنجنرال اندرابي صاحب

تورن جنرال دوست محمد اندرابي د غوث الدين زوى او د ملي دفاع وزارت د پاليسي او ستراتيژي معاونيت ته اړوند دي، په تحصيلي جعلي اسنادو ځان يې د تورن جنرالي رتبې ته رسولي دي او ددې متل پر مصدوق چي (کور بار تر منزله نه رسيږي) نو بالاخره يې د جعلي تحصيلي اسناد بر بند او سر بيره پر هغې د جمهوري رياست د مقام 742 حکم ، نيټه 1381/2/4 د يو شمير ليکونو په جعل ددوسيې د 18 پاڼو په اتلاف ، د ملي دفاع وزارت ددو اورگانونو څخه د موادو تر لاسه کولو او په خپل سر ددندي پر پرېښودلو تورن گڼل شوي دي .

نه چا جلب کړای شوی او نه محاکمه شو. دجعلي اسنادو پر بنا ديغلان د ښار کور تر اوسه په لاس کي لري. بالاخره د اداري فساد پرضد ابتدائيه محکمی په خپل 138- 1392/11/14 حکم کي فيصله وکړه چي نو موری شپږ کاله او شپږو مياشتو تنفيذي بند محکوم شو، مگر بيا پرې تنفيذ نشواو برحاله جنرال دي.

داچي ده غوندي نورو په څومره تحصيلي اسناد جوړکړي وي ښايي چي شمير يې ډير زيات وي. مگر اندرابي صاحب په ډير جرأت خپل ژوند او ماموريت ته دوام ورکوي، حکم پر تطبيق نشو . ځکه درندي او چالاکي په څنگ اړيکي هم بي نقشه ندي. دمامورينو بي مسوليتي او بي تفاوتې تر ټولو لوی رول لري. انسان حريص او يو عاصي مخلوق دي، په نورو هيوادو کي هم جرم او خيانت شته، مگر هلته بازخواست او تپوس هم شته، لکن زموږ هيواد کي نه .

نوموړي جنرال صاحب د فساد اداري ابتدائيه محکمي د ۱۳۸ — ۹۲/۱۱/۱۴ حکم پر بنا پنځه او شپږ مياشتي حبس محکوم شو، مگر د مامورينو د بي تفاوتی په خاطر ازاد گرځي.

دایي قباله په چا يي مني ؟

اداري فساد چي د انحطاط لامل او د هیواد چارواکي د ملي گټو پر ضد دروي، او د خلکو باور په دولتي او غیر دولتي دستگاه راکمومي. او دغه راز د ټولنې اعتقادي او اخلاقي ارزښتونه له نابودی او آن داچي په هیواد کي د اقتصادي پرمختیا بهیر کمه وي او تر پوښتنې لاندې یې راولي. فساد دومره عمومي او عام شوي دی چي هیڅوک تري پاک نه دی که لور دی او که کښته .

دیو شکایت له مخي چي د ستري محکمي د قطعي او نهایی احکامو پرتطبیق باندې راغلي دي: چي حاجي راز محمد د پاینده محمد زوي ، رحيم الله د عبد الله زوي چي د صادق، زينب، مريم، شريفه اودلاورشاه چي د عبدالمجید اولادونو دي شرعی وکیل دي، د هغوي په وړاندې د عوا مخي ته بيايي.

نو د کابل د څلورمي ناحيې ۲۴ لمبر کور اړوند د کلوله پشتي په سيمه کي د بوي حويلي د خلاصولو په اړوند چي د ثلاثه محکمو د فيصلو په اساس حاجي راز محمد ته ورکړل شي.

د نوموړو فيصلو د حکم د تطبیق پلاوی په 1387/5/29 نيټه ليکلي دي، چي موږ پلاوي حويلي ته ورغلو په هغي حويلي کي يو شمير محصلين سکونت لري، چي له هغي ډلي څخه يو تن د عبدالقهار په نامه چي خان د هغوي مشر او استازي خان معرفي کوي وايي: چي موږ دغه حويلي نه پريردو ځکه چي موږ د استاد رباني په اجازه دلته ژوند کوو او زیاته بي کره چي موږ استاد رباني ته تليفون وکړي هغه راته وويل چي کوم څوک مه پريردي دغه کور او حويلي زما ده، او د زور او ولسي نه کار اخلي .

پلاوي څوځله ورغلي خوڅوک حويلی ته نه پريردي او اوروندو ادارو ته مو خپل محضر په 1392/3/24 کي وليکه. مرحوم ددي حويلی سره خاصه مينه درلوده ، د درو محکمو سربيره يي بيا تجديد نظر وغوښت، مگر بيا هم حکم دده په گټه تمام نشو، مگر دغص نه يي لاس وا نه خيست او حق ته تسليم نه شو، پدي کار پسي دده سکرتر جمشید اقبال گرځيدي، استاد داحال نفوذ کاوه او هر چا ته به يي تليفون ورکاوه او په خپله بد خشي لهجه به يي استدلال کاوه. داستاد دشهادت سره هم دا سريال ختم نشو.

او اوس محترم صلاح الدين رباني هم علاقه پيدا کړيده او دستري محکمي ۸۵۲ — نيټه ۱۳۹۰/۱۰/۹۲ ليک د کورنيو چارو په وزارت باندې بي تاثیر پاته شو. دکور غصب دوام لري.

آن د پلاوي مخه يي ونيوله او د يوه تن پوليس بنځي سره لاس و اچاوه او دهغه گريوان يي وشکوله او د جنايي پوتن پوليس ته شکنج وکړه او ورته وبي ويل: چي هيڅ اسناد نلرم خو زور لرم هيڅوک ددي توان نلري چي دغه حويلی خالي کړي. پلاوي چي هر څه وکړل، نوموړي حويلی يي خالي نشوای کړاي.

دا په داسي حال کي چي د اساسی قانون 129 مادي له مخي د محاکمو فيصلي واجب التعميل دي د کورنيو چارو وزارت ته وليکل ، خو داچي ايا دغه حويلي خالي شوه او که نه موږ تري خبر نه يو، خویشي وبلای شو ، څرنگه چي نوموړي اشخاص د استاد رباني په امر هلته ژوند کوي. پدي حالت کي گمان نه کيږي چي د زور او زړپه وړاندې دکور دڅښتنانو هيله پر خاي شي.

دحويلي په هکله د استاد د عوا دثلاثه محکمو برسيره تجديد نظر محکمه هم رد کړه . مگر استاد ددي حويلی سره خاصه مينه لري .

مثال (۸۶)

د نوي ښار پروژۀ

دنوي ښار پروژۀ چې د هيواد د زيربنايي پروژو په کتار کي راځي اوله زيات ارز ښته څخه برخمنه ده، چي په جوړولو سره به يي افغانستان په يوه سوداگريز مرکز بدليري او د نفوسو ډير والي چي اوس يي د کابل په ښارکي د چاپيريال له اړخه او ځينو نورو ستونزوله امله لکه ،کانالزاسيون او د څښاک د پاکو اوبو دنه شتون له اړخه رامنځته کړيدي او دپروژو مصرف دچاپان دولت پر غاړه اخيستي دي.

ددغي ملي پروژي چي لومړني کارونه يي دوزيرانو شورا د لومړي نمبر مصوبي اوپه 1388/1/3 نيټي شروع شوي له بده مرغه دخپني وسله والو زورواکو د ذاتي گټوله مخي چي په نوموړي سيمه کي د يو شمير خلکو څخه په غير قانوني توگه په لاس راوړي، تراوسه يي پرمختگ په ټپه دريدلي دي.

ټاکل شوي وه ، چي نوموړي پروژۀ 1392/2/16 نيټۀ د هيواد د لوړ پوړو چارواکو په گډون پرانيستل شي خو دريغه چي په 1392/2/5 نيټۀ کله چي د نوموړي سيمي زورواکي خبريري دورځي په نهو بجودخښتو د بڼيو کارگران، چي زياتره يي پاکستانيان دي او د ننگرهار يو شمير اوسيدونکي او د ده سبز ولسوالي يو شمير اوسيدونکي چي د زورله لاري او د الله گل مجاهد په قومنده اوپه پاڼي کي مظاهره په خښونت اوړي او دولتي ضد شعارونه ورکوي، چي په پايله کي يو تهجير او د نوي ښار اداري سوځوي او دولتي بيرغونه تخريبيوي او درئيس جمهور عکسونه سوځي.

او هغه خلک چي نوموړي مظاهره يي رهبري کوله دغه کسان وه.

۱- الله گل مجاهد د شير گل زوي دولسي جرگي وکيل

۲- حاجي جنت گل د نوموړي وکيل ورور.

۳- قوماندان نورگل

۴- ملک گل محمد د نوموړي اشخاصو قوماندان

۵- حاجي مير افضل دده سبز د شورا رييس.

۶- صبغت الله د پلچرخي اوسيدونکي

۷- ملک اسمعيل

۸- ملک يعقوب د الله گل له اړوندانو څخه دي

۹- حاجي عبدالعزيز د عبداللطيف زوي

۱۰- ميرزا محمد د عبدالکريم زوي د درخت بکه ده سبز اوسيدونکي

۱۱- زيارت گل د اغا جان زوي.

۱۲- عبدالنصير

۱۳- مولوي صديق الله د پلچرخي د تنگي غارو اوسيدونکي.

نوموړي اشخاص چي سربيره پردي په نورو جنايي قضيو وسله والي حملي، د موټرو سوځوني، د کورونو وړانول، مجروحيت. د غير قانوني وسلو په استعمال، غير قانوني پيسي اخيستي او د ځمکو پر غصب مټهم دي. او د حاجي الله گل

تر ملاتړ لاندې دي په نوموړي سیمه کې وسله وال غرزې، لنډه داچې بل ځل هم کله چې جاپاني هیأت له نوموړي سیمې څخه لیدنه کوي د الله گل مجاهد د ورور له خوا چې د تیلوټانک لري دهغه خایه پر هغوي ډزي کوي.

پداسې ډیرو مهمو ملي پروژو د تطبیق مخنیوی دزورواکو له خوا نیول کیږي او دمفسیدانو پواسطه پروژې د ناکامۍ سره مخامخ کیږي.

چې ددغو زورواکو له خوا د کابل د نوي ښار د پرمختګ مخه نیول شوي او عاملینو ته یې چا سزا نه ده ورکړي او نه یې مخه نیولې ده، داچې دغه پروژه به کله د ځمکو د غاصبانو او زورواکو څخه خلاصون مو مې دابه وخت دي پوښتنې ته ځواب ووايي.

په پایتخت کې څوک دزورواکو مخ نشي نیولای او دملې پروژو د خنډ سبب گرځي ، نو ولایاتو کې به اړومرو تر دي بدحال وي . داسوال رامنځ ته کیږي، چې ایا افغانستان دولت دي او که نه ؟

موږ باید اول دولت شو ، بیا قانون تطبیق شي .

دا لویه ملي پروژه د الله گل دڅښتنو د بښو تر ګټې قربانی شوله.

پدې هکله دشورای امنیت ملي ۲۷۳۷ برج د جوزا په ۲۳ د کورنیو چارو وزارت هدایت او امر هم په عمل کې پلي نشو.

داسې ډیرې ملي پروژې شته ، چې د زورواکانو تر ګټو قربان شوي، آن ممکن بهرنی میرځمن هم دخپلو ګوداګیانو پواسطه پکې لاس ولري.

ظاهرشاهي سراي

اداري فساد ، تروريزم او مخدر توکي بهرنی پيښي دي، چي هیواد ته له بهرنیو پوځونو سره راننوتې او د افغانانو ټول معنوي او تاریخي ویاړني يې له گواښ سره مخامخ او د هیواد اعتبار ته يې په ملي او نړیواله کچه زیان ورساوه. هیواد ته د بهرنیو ځواکونو راننوتل د نورو نا خوا لو ترڅنګ یوه هم د ځمکو او جايدادونو د غصب مساله ده، چي له بده مرغه د زورواکو کړيو له خوا او د هیواد په دولتي او په ځانګړي ډول عدلي او قضايي ارګانونو کي د فساد له امله د جايدادونو په تزويري ډول شرعي اسناد جوړ شوي، چي ځيني يې افشا وځيني يې لاهم په خپل حال پاتي دي. د شرعي او تزويري اسنادو د جوړلو په لړي کي يوه هم د ظاهر شاهي سراي، چي په کي ۱۷۵ یا په دو کانونه هم په کي شتون لري، یوه اوږده پروسه ده، چي له نیکه مرغه د دولت په پایله کي دابتدائی محکمي فیصله له بطلان سره مواجهه شوه.

دغه تزويري هڅه چي داستان يې ډیراوږدي مور يې دلنډیز یا دونه کوو.

یو تن غلام سخي نومي او د غلام بها والدين زوي دي د 033 — 1387/4/13 وکالت له مخي چي د افغان سفارت له خوا په کانادا کي جوړ شوي او د وثایقو د محکمي دریم زون 1306-477 1387/4/29 شرعي خط له مخي ، سراي چي د ظاهرشاهي سراي په نامه يې شهرت درلود او د ملکیت ادعا چي گواکي نوموړي ملکیت د دولت تر تامین لاندې راغلي دي هڅه پیل کوي چي بالاخره توانيږي چي دا سراي واخلي، مګر کابل ولايت د مرافعه محکمي د لومړي زون 38/30—1387/8/8 قضايي قرار له مخي يې د 15—1359/11/26 قرار لغوه او نږدي وه چي دغه تزويري ملکیت، چي د لومړي ناحيي اړوند د املاکو عمومي مدیریت د درغلي ، چال او فريب ليکني په پایله کي غير حق بل ته وسپارل شي. ظاهرشاهي سراي دکابل په لومړي ناحیه کي موقعیت لري

او په دي ډول د تزويري شرعي قباله، چي د مزارې نومي په نامه جوړه شوي وه مخه نيول کيږي. داسراي چي د موقعیت پر بنا په ميلونونو دارلو قیمت لري ، ددریم زون دمحمکي قاضاياتو جعلی اسنادو ته ارزش ورکړي او هغه يې د مزارې نومی ميرمني ملکیت بللي دي ، مګر ددي محکمي قاضاياتو ته چا څه ونه ويل شوی، قاضي صاحبان اوین دباره سره په بده وهي.

شیطان باید ورته گوته په غاښ ونیسي

یوه کیسه مې اوریدلې ده چې د هیواد په یوه سیمه کې چې گردنه نومېده په رڼا ورځ به غله هلته ناست و او دخلکو پیسې اوښته به یې ترې اخیستل.

اوس چې سړي د دیپلوماتانو کړو وړونه گوري کړني یې کټ مټ د گردني غلوته پاتې کیږي ، خو فرق یې دادي چې دگردني غلو د هیواد په دننه کې نوم او شهرت درلود ، خود دیپلوماتانو په نړیواله کچه او له افغانستان څخه بهر د افغانانو پزې پري او هویت ته یې زیان وړاوه.

د باوري ریپوټونو په حواله دهیواد جنرال قونسل په کانادا کې ښاغلي وحیدالله منور د امین الله زوي و، ددې له پاره چې د افغانستان قونسلگري میاشتني کرایه ستونزه د کانادا د تورنتو په ښار کې له مخه لیرې سي نو یواپارتمان رانیسي چې ددایم دپاره به دافغانستان ملکیت وي ، دا کاروشو، دده په باور چې د رڼو او کنو حکومت دي نونوموري اپارتمان ددې پرځای چې د افغانستان د اسلامي جمهوریت په نامه یې وپیږي، برعکس اپارتمان په خپل نوم قباله کړ.

کله چې وحید الله منور پر خای حبیب الله قادري د جنرال قونسل په توگه د کانادا په تورنتو کې مقرریږي منوجه کیږي ، چې اپارتمان د وحید الله منور په نامه دي نوموړو د بهرنیو چارو وزارت ته لیکي.

وزارت خارجه پام کیږي چې منور صاحب دده کور او اپارتمان په تضمین سره، له د بانلو کمپنۍ څخه 410000 دالره پوره اخیستې، او کور یې په گروي ورکړیدی، څرنگه چې وحید الله منور د نوموړي د پیسو سود بانک ته نه ورکوي نو کمپني د اپارتمان دتښولو پریکړه کوي تر څو لیلای شي او خپلې پیسې تر لاسه کړي. لنډه داچې دبهرنیو چارو وزارت یو پلاوی لیري او ثابتیږي چې په رښتیا اپارتمان د وحیدالله منور په نامه دی، خو وحیدالله منور ژمنه کوی چې د بانلو دکمپنۍ پیسې ورکوي او کله چې پیسې خلاصی شي نو بیا اپارتمان دافغانستان دسلامی جمهوریت په نامه کوي. بهرنیو چارو وزارت باید دا کور دوه ځلي رانیسي .

دپه داسې حال کې چې وحید الله منور د امریکا او کانادا سټیزن شیف دي، تر اوسه نوموړي حاضر شويدي نه دي . نو په دې ډول د 553063.25 دالرو د اختلافو مساله په یخ ولیکل شوه او لمر ته کیښودل شوه.

دفرار تروریستي مکان میرام شاه دي، او اقتصادي تروریستان ، لکه فطرت، نادر اټش او وحیدالله منور په واشنگتن کې دي.

گل احمد شیرزاد دبهرنیو چارو وزارت اداري رئیس، چې هغه وخت پدې برخه کې هم مسوله دي چې بیا وروسته په هسپانیه کې مستنار و، پسله ختم وظیفې هم لا درکه شو.

دبهرنیو چارو وزارت هم د تدبیر او احتیاط کارندي اخیستې او نه یې د کور د پېریدلو اجرات تعقیب کړيدي، چې دا زیان راوړسید.

مثال (۸۹)

په بهرنیو استخباراتو پوري تړلي رسني

د ملي آرمان ورځپاڼې د 1391 کال دغبرگولي د مياشتې په نهمه نيټه په يوه تحقيقي مقاله، چې د مهرالدين مشيد له خوا ليکل شوې خپره کړې، چې موږ يې د يوې برخې لنډيز را نقلوو.

په 2001 کال کې د طالبانو تر سقوط وروسته او په ځانگړې توگه در سنډيو د آزادې تر اعلان وروسته 2002 کال په جنوري مياشت کې در سنډيو د شاتو مياشت شروع شوه او تر اوسه چې لس کاله تيريري لا هم دوام لري. در سنډيو د غه جوش او خروش د اروپايي، امريکايي، ايراني او پاکستاني هيوادونو، په مالي مرسته يې په خپرونو د بيان د آزادې تر نامه لاندې شروع کړيده، زموږ په هيواد کې ځانگړي استخباراتي او سياسي موخي لري او فرهنگي استعمار ته يې لار هواره کړيده.

د ايران او پاکستان استخباراتو له غربي هيوادونو څخه زيات، ددغه جشن ملاتړکوي او له هغو څخه د خپلو ستراتيژيکو گټو د لاسته واورلوله پاره شروع کړيده.

ددغو دوو دوزخي استخباراتو، چې درې لسيزې د ځينو کړيو په رگونو او ريښوکي اوپه ځانگړې توگه په اسلامي کړيو کې، د جولا د جال په څير له څه چې فولادي جال يې جوړ کړيدي اوددغو کړيو مشران او لوړپوړي چارواکي چې له استننا پرته ځانونه دهغو مزدوران جوړکړي، وخت يې غنيمت گڼلي او اوس يې په دوو برخوکي يعني در سنډيو او دوسله والو په توگه په مانورونو شروع وکړه.

او د وسلې او باروتو پرځاي يې د استخباراتي پيسو سيلواو يې خپلو مزدورانو ته را روان کړ، تر څو په دې او هغه نامه دخپرنيز تاداو کيږدي.

په همدې ډول يې يوه برخه پيسې طالبانو ته ځانگړې کړې، ايران او پاکستان په دغو ډلو ټپلو قناعت ونه کړ او د اشخاصو په رانيولوبي شروع وکړه، البته د هغو اشخاصو په وجود کې چې د شخصيت له ضعف څخه رنځ گالي او په دې ډول د بهرنيانو په جال کې ولويدل، د دواړو هيوادونو استخباراتو درک کړې وه، چې له درې لسيزو جگړو او ځمکي سوزوني څخه وروسته هنوز لري ده، چې د جهاد واقعي وارثان سر راپورته او د هغوي آرمانونو په خپرو لو او ټينگښت لاس پوري کړي.

له دې امله يې د هيلې سترگې د خپلو پخوانيو مزدورانو خواته واړولې، ځکه ددواړو هيوادونو استخباراتي ساز مانونو درک کړې وه، چې څوک کولاي شي چې د هغو له پاره په افغانستان کې ستراتيژيکي فعاليتونه وکړي، او په دغه ډول دوي پوهيدلي وه، چې لاهم د هغوي مزدوران له لازمو سياسي او نظامي ظرفيتونو څخه برخورداره دي، ترڅو واقعي مجاهدين شاته ووهي او د جهادي ټيکه د اړانو په توگه رامنځته شي او دمقدس جهاد تر نامه لاندې له افغانستان سره په جفا کاري لاس پوري کړي او د هغوي شتمني جوړ اوپه باد راوړو پيسو لادسترسې پيدا او سياسي نفوذ نور هم تر لاسه کړي.

او له بله اړخه له دغو امکاناتو څخه په نامشروع گټې اخيستنې سره، د مجاهدينو په سرکوبولو او د افغانستان په رښتينو آزادي غوښتونکو گوزارونه وکړي، دغه ابزار او امکانات د افغانستان ملي گټو پر ضد وکاروي او هر کله چې تر پوښتنې

لاندې راځي، نو د جهاد له نقاب څخه گټه واخلي او د هغه د ديني ضد اېزارو په توگه وکاروي او هر کله چې گټي تر خطر لاندې راځي او يا د خلکو تر قهر لاندې راځي نو د جهاد او سپنيز ديوالونه له ځان څخه راچا پېر کړي.

له دې امله د پاکستان او ايران استخباراتو پيدا کړېده، چې له دغه موميابي خلکو څخه هر شي جوړولاي شي، چې د پريمانه پيسو په را استولو سره د هغوي ملاتړ کوي، د ځينو له پاره سياسي حزبونه د ځينو له پاره مذهبي او قومي حزبونه او دځينو له پاره فرهنگي ټولني، د ځينو له پاره رسنيز مرکزونه، دځينو له پاره د قدرت شورا او وځينو له پاره جوړوي او ټول په پاکستان او ايران کې د رسمي سازمانونو پرمخوړونو لکه د امام کمېټه او دا سي نورورا څرخوي.

بنسټکاره ده چې په لس ها وو رسني د آزادو رسنيو تر نامه لاندې فعاليت کوي، چې په ټوليزه توگه د بهرني نوله خوا جوړي شويدي، چې زياتره يې قومي او سياسي دي چې دموکراسي ضد او بيان ضد قومي او ژبنی اختلافونو ته لمن وهي.

دا رسني پدې اندازه بې بندوباره او بې مسؤليتې د مطبوعاتو او ديبيان دازادي تر عنوان لاندې په قانون او اخلاقي معيارونه او ملي ارزښتونه تيري کوي . که دي لاس ورواچوه، په يو سلا سازمان يافته مافياغوندي په اعتراضونو لاس پوري کوي ، اود نظام دکمزوري سبب گرځي او يا په بل عبارت دنظام دکمزوري نه گټه پورته کوي او په خطا هرو لاس پوري کوي. دپارلماني مصونيت بي شرمانه مصونيت اودمطبوعاتو بي شرمه ازادي، دقوم دبېبختي سبب گرځيدلي دي او دپړدو دکلتور دراوړلو دپاره په چوپړ کي ولاړ دي او خپل ملي حيثيت نه بي خبره دي. نستو نادري د نور ټلويزون د (سرزمين من) په پروگرام کي په ډير بي پروايي د هيڅ چا دعزت پروا نلري او دپروگرام دروزي يو دام دي، ده پخپله کمزوری اخلاق درلود، آن دافشاگري تر عنوان دمعدن وزير وحيدالله شهراني نه ۴۰ زره دالره حق سکوت واخيست او داسي نور.

از اقا مامون هم پدې برخه کي چې څنگ دقلم پواسطه دخلکو پر ناموس او مال حمله وکړي، تر څو ديو باناموسه افغان لخوا ، دخپل ناموس ددفاع په خاطر پر مخ تيزاب ور وپاشل شول. دنوري رسوايي له مخنيوی په خاطر هندوستان ته وتښتيدی. يوازي اسلامي او افغاني اخلاق معيار بلل کيدای شي.

مثال (۹۰)

میر عبدالاحد صاحبی

د یوې باوري سر چينې په رپوټ کې ويل شويدي، چې مير عبدالاحد صاحبی دکابل ښاروال په يو شمير قضيو کې تورن بلل شويدي، چې دده پر بې کفايتۍ ښه دلالت کوي .

۱- د هغو شپږ و مليونو دالر و بلا عوض مرستې، چې د نړيوال بانک له خوا د کثافتاتو دليږدلو له پاره شوي وه او يوازي شل زره دالره مصرف شوي او پاتې يې په ښاروالي کې د ظرفيت دننه شتون له امله پاتې او ترون يې فسخ شويدي.

۲- د قواي مرکز دشني سيمې تعديل، چې د کنترول او تفتيش ادارې له خوا يې موضوع مطرح شوي او ددعوا طلبې په ډول يو شمير مالکانو او نورو اشخاصوته توزيع کړيده.

۳- دده بوري د پارک د اجارې قضيه، چې د داوطلبې له لاري محمد اصغر عطايي ته په اجاره ورکړل شوي وه ولي د ښاروالي له خوا يې کار په تپه درېدلي دي.

۴- د جمهوري رياست د مقام د 4748 - 138/8/2 حکم دنه عمل قضيه، چې پرزه خرڅوونکي ډېگر اميو مارکېټ ته نقل مکان شي.

۵- دپډولي په دښته کې د جمهوري رياست (4819) 1385/2/5 حکم چې بايد افسرانو ته ددو وکلونو د معاش په بدل کې ورکړل شي عملي نه شول.

۶- د کابل سرينا هوټل په ترون کې تقلب، چې د ماس ديزاين شرکت چې په صاحبې پوري اړوند ؤ او دتجارتې ديوان د (17) 1388/5/16 دتجارتې قضايې قرار له مخې نوموړي د عدلي تعقيب وربلل شويدي، چې محترم صاحبې صاحب پنځه کاله بند محکوم شو، چا بندي نکر، ولي (څوک چې مربي لري هغه مړبا خوري) او بل ميرمن يې انگرېزه وه، دا دکريډت دپاره يو ضريب ؤ، دکمونستانو په وخت کې هم روسي ښځې او ميرمنې په درلودلو سره په دولت کې دلور اعتبار سمبول ؤ. کمونستانو وخت کې هم کريډت څلور طبقې درلودې: لومړي KGB ، دويم روسي ښځه ، دريم روسي تحصيل، څلورم دحزب غړيتوب."صاحبې بېچاره دکوم نفر څخه پوښتنه وکړه، چې ته مې يو ځاي ليدلې يې ، هغه ورته وويل چې زه خو ستا سکرتر یم " حافظه يې کمزوري وه، او يا يې لږ کار تري اخيستی . اکثره وخت به گنگس ؤ، دلته البته هم روابط پر ضوابطو ترجيح پيداکړه.

تر ابادي يې خرابي ډيري وي. داوونۍ اخري ورځې به يې په دوبي کې تيره ولي.

یو شمیر چارواکي د مخدرو توکو په قاچاق کي مرسته کوي

د پیام مجاهد اوو نيزي په خپله 1390 کال د چنگاښ د مياشتني په 11 مه گڼه کي، د جمهور رييس ددويم مرستيال ښاغلي عبدالکریم خليلي له قوله وليکل، که چيري په دولتي چارواکو کي له یو شمیر له قاچاق وړونکو سره مرسته ونه کړي ، په دو مړه لویه پیمانه د مخدر و توکو قاچاق امکان نلري.

ښاغلي عبدالکریم خليلي د چنگاښ د مياشتني په پنځمه، د مخدرو توکو سره د مبارزي د نړيوالي ورځي د لمانځلو په غونډه کي وويل: که چيري د سيمي هيوادونو کي د ننه یو شمیر کړی له مافيايي گرو پونو سره مرسته او همکاري ونه کړي، هيڅ امکان نلري چي په دي لویه پیمانه مخدر توکي قاچاق شي.

هغه وويل: چي دغه عناصر بايد وپيژندل شي او د قانون منگلوته دي وسپارل شي. ښاغلي خليلي له قضايي او عدلي ارگانونو څخه وغوښتل چي قاچاقبران په جدي توگه په سزا ور شول شي. په داسي حال کي چي ددولت ډير لوړ چارواکي هم پدي خبردي او هغه هم شکايت وکړي، دنوموړي خبرچي يو الهام دي . مگر بيا هم غور تر غوره شور نخوري ، اجرات نکيږي، وايي چي وطن په عمل او اقدام جوړيږي نه په خبرو، خداي .ج. دي پر غريبانو ورحميږي .

کله چي جمهور رئيس او يا مرستيال يي شکايت لري، زمورد غريبانو به څه حال وي ؟ دولتي چارواکي پکي لاس لري او دهر جنايت شاته قوي لاسونه کار کوي. ددولت لوړپوړي چارواکي نه پوهيږي چي د چا نه د اجراتو هيله لري.

مثال (۹۲)

وادي گرگان

وايي چي نه شرم لري او نه دخدايه ترس.

ملي آرمان ورځپاڼي په 1392/5/1 گڼه کي يو خبر خپور کړي چي :

ولسي جرگي د کورنيو چارو وزير مجتبي پټنگ څخه د باور رايه واخيسته.

ولسي جرگي له نوموړي څخه يو شمير پوښتني وکړي، وروسته له هغه مجتبي پټنگ د وکيلانو د پوښتنو په ځواب کي وويل:

ما فکر کاوه چي تاسي به له ماڅخه ستر انټريکي پوښتني وکړي، خو تاسي عادي پوښتني مطرح کړي. نوموړي د يوه وکيل ددي پوښتني په ځواب کي چي يو موچي جنرال شويدي؟

وويل: که چيري يو موچي تحصيل وکړي او زياروباسي کيدلاي شي چي جنرال شي.

او ممکنه ده چي موچي په کابينه کي وزير شوي هم وي.

پټنگ د يوه وکيل ددي پوښتني په ځواب کي چي افغانستان د (وادي گرگ ها) د سريال سره شباڼه لري وويل: ليوان په هيوادکي شته نو بڼايي چي ددغو ليوانو او مافيايي کړيو پر ضد گډه مبارزه وکړو او بايد يو بل تخريب نه کړو.

هغه له خپل يوه مرستيال څخه هم شکايت وکړ، چي زما پر ضد کمپاين کوي، چي دغه خبره د بلخ ولايت د يوه وکيل له عکس العمل سره مخامخ شوه وي ويل: چي ښاغلي وزير د ولس استازي توهين کړل.

د کورنيو چارو وزير د هغو وکيلانو نوم وانه خيست، چي له نوموړي څخه يي غير قانوني غوښتني درلودي . دا بايد ووايو چي داسي وکيلان ډير دي.

نو ثابته ده چي دولسي جرگي دا دوره تر موجوديت يي نه موجوديت دولس په گڼه دي ، پټنگ صاحب حق درلود او ريښتيا ويل ، تر پارلماني مصونيت لاندي ډير نارواوي وشوي ، هر کله چي به اقتصادي اړتيا ورته پيداشوله ، نو پر وزيرانو باندي مخ راواړوي ، کله دا وزير او کله هغه وزير ته داسيتضاح وختونه کيښودل ، ښاغلي رمضان بشردوست خبري چي ويل به يي چي مخ ته مي کميشن کار ناست او شاته هيروييني . وکيل صاحبان په هر بدبختي لرلي و، غصب، کميشن کاري، درغلي، رشوت خوري، قانون شکني، بدماشي او جاسوسي ددوي پيشه وه، وکيل نيك محمد دکابل د قره باغ ددولسمه مي دوري وکيل، چي دنجيب گاو دخور ميره و، ده به ادعا کوله، چي گوندي نه دي، مگر پرچميانو ته نژدي و، ويل چي ببرک شينواري د محمد هاشم ميوندوال، توطيه لومړي دکي جي بي په هدايت عملي کړ او د وکيل سيف الرحمن شينواري په کور کي ديو ديوال په درز کي يو خط چي مخکي جوړ شوي او دکودتا په نامه دخينو نامتو دولتي لوړپوړي چارواکو نمونه پکي ليکل شوی و، چي دپاکستان او امريکا په هدايت د سردار داود خان په مقابل کي کودتا کوي او زموږ د ډيرو بيگناه وطندارانو د زجر او قتل سبب شو، دا توطيه و، مگر ډيرچميانو لخوا لکه صمد اظهر او حسن شرق په خپلو کتابونو که دا توطيه لا اوس هم ثابته وي. ببرک هم په پارلمان کي ناست دي.

ددې راپور پر بنا : مرستيال خان، ماما زرغون شاه، عارف شينواري، مولوی سيف الرحمن، ډگروال کوات خان او يو لوی شمير قومي او نظامي مشران لکه ، عبدالرزاق خان قوماندان هوايي، حاجي منان تجار او نور په مختلفو معيارو په حبس محکوم شول.

دداسي عدم علاقه او غيرحاضري ټولو په تلویزون کي ليدلي ، کومه ادعا چي دملت داستازي په حيث دوي کول رښتيا نه و ، دوي ملت نه و انتخاب کړي ، ۶۲ تنه ددرغلی له لاري د بناغلي فضل احمد معنوي انتخاب و. ولي چي بي قانوني دقانون گذارانو نه رامنځ ته شوه .

پر وکيلانو هر ډول تور لگيدې، اما يوه هم خان ته نه راجع کاوه. د ۸ صبح ورځپاڼي د سرطان ۲۲ کال ۹۳ دوي ته کميشن کارانو اودلانو خطاب کوي او دمدنيت ورځپاڼه ۹۳،۴،۲۲ په نيټه د مصونيت دقانون په هکله ورته وايي : (از خدا بترسيد و ازخلق بشرميد) داسي څرگنديږي چي نه ډار لري او نه شرم. ولسي جرگي د راتلونکي ژوند د ټولو امتيازاتو دپاره د تصويب تضمين کړ. داسي ډير شويدي، چي يوه ورځ داستحضاح دپاره يو وزير راغواړي، بله د راکړي او ورکړي پر بنا دهغه تقدير کوي او رايي ورکوي، مثلاً اسدالله خالد او يا بسم الله محمدي نه سلب اعتماد وکړ، محمد بي دکورنيو چارو نه ليري او سلب اعتماد شو، بله ورځ بي ددفاع وزارت ته بشپړ رايه واخيستل. اسدالله خالد هم دامنيت ملي عمومي رياست اوچته رايي پوري.

دا مثالونه ډير دي. دهیڅ وکیل نظر که تائيد وي او که ردوي، ملي او يا اسلامي بنسټ نلري، اړومرو به دغرض او دبي عادلانه انگيزي نه وي، دهیڅ افشاگري او انتقاد جدي نه نيسي او نه په شرميږي.

کله چي منتخب نوي جمهور رئيس داکتر صاحب اشرف غني احمدزي دوی ، ددوي کرونو ته متوجه کړي، دهغه پدي سبا شعبه شعبه گرځيدل.

هغه کسان هم پارلمان ته راغلي وي، چي ملي خيانت يي ښکاره و. د ديکتاتوري پولي تاريا د پاره دهيواد استقلال تر سوال لاندې کړ، لکه ببرک شينواري ، سيد محمد گلاب زوی، نورالحق علومي او څو نور.

د نور مافيا په څنگ کي د ملک طوطي زوی ببرک شينواري هم ناست، چي د تره کي نورمحمد د خوانانو د سازمان مشرتوب يي کاوه او دبداخلاقي شهرت درلود.

دخوانانو د سازمان او خلقي جلسو تر عنوان لاندې د خوان انجينو او هلکانو د پاره د بد اخلاقي زمينه برابرول.

مثال (۹۳)

په ولسي جرگه کې څه تېرېږي؟

چراغ ورځپاڼې په خپله ۱۳۹۱ کال د غبرگولي د مياشتې په نهمه نيټه، يو مضمون "د ر مجلس نماينده گان از خانه ملت تا مرکز پولشويي شماري از نماينده گان" ترسرليک لاندې خپور کړي چې موږ يې ځينو برخو ته د لوستونکو پامه را اړوو. ابو مسلم شيرزاد ليکي:

د ولسي جرگې شپاړسمه دوره بالاخره له يو زيات شمير غوځوووسره، چې تقليب او د هغې په اړه د ځانگړي محکمې رامنځته کولو سره تړاو در لود د ۱۳۸۹ کال د مرغومي د مياشتې په شپږمه پرانيستل شوه.

له پرانيستې څخه يې اوولس مياشتې تېرېږي، لاهم يو شمير د ملت استازي په خپلو نيمگړ تيا ووله امله پر حکومت پړه اچوي، خود د مجلس ساختاري ضعفونه، خراب مديريت او معامله گري په دننه د مجلس کې تريخ واقعيت دي چې بايد ومنل شي، چې ډير وخت يې نصاب نه پوره کيږي.

دوخت په تيريدوسره داسې گونگو سي تر غورو شوي، چې د ولسي جرگې يوشمير غړي په جاسوسي، پولشويي، معامله گري، کمپشن کارۍ، او د غير قانوني ساتونکي هغه څه دي چې د ولسي جرگې کمزورتياوي په گوته کوي او لا په نورو بدبختي ککړ دي، هر يويې وايي چې زه نه يم.

د ماليې او کورنيو چارو وزيرانو نه استيضاح، چې پر وکيلانو د پيسو اخيستلو تورونه ولگېدل او ځانته يې قومي بوي او رنگ خپل کړ. او دغه راز د پيسو معامله گري خپل رول اداکړ.

جاسوسي او له بهرنيو هيوادونو څخه د پيسو تر لاسه کول:

د کابل او واشنگتن ترمنځ ستراتيژيک تړون د تصويب په اړوند دپيسو، دويش گونگوسې راپورته شوي او پر يو شمير وکيلانو د جاسوسي ټاټې وليگدي او دغه چاره ددې سبب شوه چې د ولسي جرگې ريس خپل نړيوال کميسيون ته دنده وسپارله، تر څو ددغې موضوع په اړوند تحقيق وکړي، اما نتيجه اعلان نه شوله، مالومه ده چې دحکومت اخلاقي او علمي سويه تر نش په نامه دملت تر استازو ډيره لوړه وه.

په ډيري بي پروايي دروازه په دروازه گرځيدل او کمپشن کاري داير وي.

څه چې يې مصرف کړيدي، هغه بايد را وگټي او دراتلونکي دوري خيال هم ورسره دي.

دملت د استازو دا کار عادلانه دي، چې پيسې ورکوي او بيا پيسې اخلي. يو وکيل صاحبي وويل، (ما هم مفت نيا مده ايم). ملا ترخيل دکابل دکوچيانو استازي، دانجنير پښتون نه دباور ورکولو په مقابل کې مبلغ وغوښت. هغه چې ورنکړ ناکامه شوو.

يوه مياشت د مخه د فساد پروړاندي د مبارزې د عالي اداري رئيس، د پيسو اخيستلو موضوع د مجلس د اداري هيات د ټاکنو او د نامزد وزيرانو په اړوند راپورته کړه، چې دغې موضوع د مجلس په حيثيت ناوره اغيزه وکړه، ولي مجلس ونه توانيد چې عزيز الله لودين ځواب ورکولو ته را وغواړي.

په زنانه تشنابونو کې به دنوو دالرونو کښه په لار کې هم اوریدل کیده، داحقیقت باید ویل شي ښځې وکیلانې په لږ څه هم قناعت کاوه ، مگر نارینه وکیلان دریانوشه ؤ، یانې ډېلې مقرري غوښتي اویا قراردادونه .

که به کوم وکیل جلب او یا اعتراض وشو ټولو به دې مني ، چې سبا زما هم داحال دي ، لکه غومبسي په دفاع به یې لاس پوري کړ ، که به څه هم خپل منځ کې په بوتلانو او کوري بلند بوتانو سره یوبل ویشتل . ښځې هم تر نوروڅه کمې نه درلود ، وکیله صاحبه نظیفه نځي هم پر حمیده احمدزي دکامري ومخ ته خپل گزارونو ته دوام ورکړ .

داسې معلومیدل چې ځینو وکیلانو ددې کور لیاقت نه درلود ، نه یې داخله مقرراتو پروا درلوده .

دخراغ ورځپاڼه په همدې نیټه دولس استازي په جاسوسي، کمیشن کاري، معامله گیري، پول شويي، دمخکو غصب، غیرقانوني، توپک والا ساتل، متهم کړیدي. په هرصورت دولس استازي دداسې اتيهاماتو پروانکوي او په خپل کار اخته دي.

یو تدبیر ددوي مخنیوي کولای شي، چې جدي او قانوني برخورد ورسره وشي. دولسي جرگې ځینې ښځینې میرمنې خپل عزت چندان خیال نه ساتي، تبصرې ورباندې سته، مثلاً دهغه جملې نه فوزیه گیلاني دهرات د ۱۵ دورې وکیله په یو خصوصي مجلس کې دزنا تعقیب عدلي چندان لازم نه بولي. فوزیه کوفي، مریم کوفي، فاطمه عزیز باندې هم اعتراضونه ؤ.

مثال (۹۴)

په سفارتونو کې چور

۱- دغه راز د یوه بل رپوټ له مخې، هغه د اختلاس قضیه چې په توکیو کې د افغاني سفارت له خوا د یوې ودانۍ پیروندې موضوع ده، چې توریې په هارون امین په توکیو کې د افغان پخواني سفير پوري شويدي، چې تر اوسه یې پایلې معلومې نه دي. کیسه دابول و ، دتعمیر دترمیم مصرف دتعمیر ترخريد لورراوت .

نو دا قضیه د ښاغلي هدایت امین ارسلا په مداخله چې دده زوم دی، تعقیب نه شوه.

۲- د 62732 پوند استرلنگ د باقیداري قضیه ده، چې توریې په لندن کې د افغان سفير عبدالرحیم شيرزوي پوري شويدي چې دسفارت پیسې یې په گټه پورته کړيوي.

۳- په برلین کې د افغانستان د پخواني سفير ناصر ضیا د باقیداري قضیه، چې ۱۳۰ زره یورو ته رسیدلي و، په قیمار وهلي مکر چاڅه ورته ونه ویل ، دادي بیرته مقرر شو.

۴- د محراب الدین مستان د اختلاس قضیه:

د آریانا افغان هوايي شرکت د طلباتو مدیریت په خپل 5103- 1381/3/8 لیک کې بهرنیو چارو وزارت ته لیکلې، چې محراب الدین مستان د معراج الدین زوی، کله چې په پاریس کې د آریانا شرکت استازي وونو ټوله اته سوه زره ډالر اختلاس کړي، چې بیاوروسته په پاریس کې د افغانستان د سفارت د غړیتوب په توگه ټاکل شويدي. تر اوسه د انتر پول پولیسو له خوا د اختلاس د پیسو دور کړي له پاره حاضر کړاي شوي نه دي.

دکانادا او امریکا تر منځ ماهي غوندي اوبو کې شنا کوي ، نه چاگیر کړ او نه یې پیسې تحویل کړي.

همدا ډول په امریکا کې افغاني سفير شهریار، دري کورونه چې دعبداالله ملکبار په وخت کې دافغاني مامورینو دپاره په میریلند ایالت کې رانیول شوي و ، پرخپل سرخرڅ، چې دسفارت مامورین اوس خانه به دوش گرځي ، حتی دهغه وخت دپیسو دتحویل درک هم پوره معلوم ندي .

هرچا په خپل وس او خپل نوبت حمله وکړه، کارکونکي اکثره دبهرنیو چارو دزارت پر بنا په منل شوو معیارو برابر ندي. او داصلاح په هکله هم تر اوسه کوم اجرات ونشول ، کوم اصول چې دداکتر سپینا په وخت کې ایښودل شوي و، داکتر زلمي رسول بیرته خراب او تراب کړل.

وحید منور په تورنتو (کاناډا) کې د بهرنیو چارو په خپل نامه کړ او بیا یې په گروي ورکړ، چې لا تراوسه ورک دي. دافغان بیچاره شال او مال لیلام دي.

د لاجوردو په کان برید

د هیواد په ملي شتمینو دخپتي اچولو او د وسله والو زور واکانو او مفت خورو له خوا، د هیواد د کانونو غیر قانوني کیندنو د بهیر په لړۍ کې، د لاجوردو په کان دغیر مسوولو وسله والو له خوا یواځني برید نه دي، بلکې د هیواد په بیلابیلو سیمو کې د سیمه ییزو زورواکانو له خوا چې ملاتړ یې د دولت په لور پوریو کې ناست چارواکو له خوا کیږي، لا هم په غیر قانوني توګه کیندنې کیږي او له بده مرغه یې مخه نه ده نیول شوې.

د باوري رپوټو نو په حواله د سلوتنو په شاو خواکي، غیر مسوولو وسله والو د 1392 کال د مرغومي د میاشتې په 28 مه د نهوبجو پرمهال دبنخشان دکران ومنجان دلاجوردو د معدن په قرارگاه حمله کوي . او له لنډي جگړې څخه وروسته د کان ساتونکي ټیټ او پرک کیږي، د کان ټول تاسیسات له یوې اندازې تجهیزاتو او اووه میله سلاچي دوه میله یې غیر فعال وه، د حمله کونکو لاسته ورغله.

کله چې د افغانستان د اسلامي جمهوریت مقام له پېښې خبریږي نو د 1392 کال د مرغومي د میاشتې په 29 مه، د 6834 حکم له مخې یو پلاوي ګمارل کیږي تر څو د پېښې څرنګوالي وڅیړي، کله چې پلاوي د غیر مسوولو اشخاصو څخه پوښتنه کوي، هغوي د نوموړي پېښې لامل د خلکو بې وزلي او بیکاري په ګوته کوي.

د پلاوي له خوا د پېښې د عاملینو په توګه څوارلس تنه په ګوته شول، چې نومونه یې په لاندي ډول لیکل کیږي.

۱- رجب د محمد ولي زوي د جرم له ولسوالي څخه.

۲- قاري اصیل د شریف زوي دیمګان له ولسوالي څخه.

۳- حاجي محمد حنیف د حاجي شریف زوي // //

۴- نظر بیګ بای د حاجي شافل زوي //

۵- محبوب الله د ارباب فیض محمد زوي //

۶- حاجي رمضاني د محمد نعیم زوي //

۷- فطور بای // //

۸- ډاکټر غیور د باز محمد رضا بیګ زوي د جرم له ولسوالي څخه .

۹- نواب // //

۱۰- پیر صاحب // د بهارک له ولسوالي څخه.

۱۱- بابۀ ارداري //

۱۲- محمد الله د حاجي محمد یعقوب زوي دکران منجان له ولسوالي څخه.

۱۳- محمد هاشم د محمد یاسین زوي // //

۱۴- حاجي محمد داد د آدینه زوي // //

پلاوي په خپل رپوټ کې لیکلي دي چې د لاجورد او نورو قیمتي ډبرو ارزښت، په یوه ساده او نه نظارت بیه ټاکل شوي ده، چې لس فیصده یې دولت ته تحویلېږي او په 1392 کال کې یو دیرش میلیونه عایدیې دولت ته تحویل شوي، چې په دې حساب

310 ميلونه افغاني بي د را ايستني بيه شويده، د نوموړي كان له پاره پرسونل په تشكيل كي نشته او د ولسواليو د قوماندانيو ترمنځ هم همكاري او همغږي نشته.

دغه پيښه په داسي حال كي رامنځته شوي چې د كان قوماندان موجود نه و او معاون بي هم شتون نه درلود، ددولت او دحکومت دكمزوري له كبله داسي پيښي ډيري دي ، دا بي يوه نمونه وه.

اما په هرصورت حكومت يوشمير كورنۍ او بهرنۍ ستونزي لري ، ملت هم بايد خپله ملي سرمايه وپولي.

مگر چور، فساد، غصب په لوړه پيمانه ليدل كيږي ، دابايد ووايو چې داسي ناروا او چورنه دكمونستانو په وخت كي ؤ، او نه دطالبانو په وخت كي ، چې دي دوه وختونه هم سر اومال او ناموس په امان كي ؤ، مثالونه بي ډير دي . په هره پيښه كي دزورواكانو او بدماشانو لاس او گټه متصور وي.

ويل كيږي ، چې په دا پيښو كي د بدخشان د وكيلاوو او زورواكو تر منځ د فساد زور ازمايي ده، ولي چې حكومت كمزوردي.

پدي پيښه كي خلگ د ولسي جرگي وكيل زلمۍ مجددي نوم اخلي.

کانونه او زورواکان

د کانونو لويي پروژې چې د هيواد د اقتصاد په پرمختگ کې ټاکنوکي او د یادونې وړ ارزښت لري، له بده مرغه د نا امنۍ او دسېمه ییزو زورواکانو له خوا بې مخه نیول کېږي.

په همدې اړوند د را ایستني چارې هم د فرصت طلبو عناصرو، د ذاتي گټو په موخه په تېه درېدلي دي.

د چینایي د CNPCIW شرکت رئیس ښاغلي هایلنګ د ۲۰۱۲ کال د مې میاشتې په ۲۷ مه نېټه، د کانونو وزارت ته په یوه لیک کې لیکلي، چې د کان د کار له پاره ستا سوله مرستې څخه مننه کوم.

څرنگه چې پوهیږي د نوموړي کان کار په تعویق کې لوېدلي او له دې فرصت څخه گټې اخیستې غواړم د تعلیق ټول جزیات تاسو سره شریک کړم او دامو دریا پروژه دامنیتي ستونزو سره مخامخ شوه.

۱. د امنیتي پلان پر بنیاد APPF درې سوه ساتونکي باید دروان کال د مې دمیاشتي تر لومړي نېټې زموږ په اختیار کې راکړي وای خو تر اوسه د هغو ساتونکو په انتظار کې یو.

۲. په سر پل کې د زیاتو سیلابونو دراوتلو له امله پنځلس ورځې زموږ کار په تاخیر کې ولوېده.

۳. دسېمه ییزو زورواکانو کړنې د پلان په تطبیق باندې ناوړې اغیزې پر سیاسي، مور آن داچي د شبرغان څخه د کار کوونکو د لېږد مساله فسخ کړه تر څو زر نفتي سیمو ته ولاړشو.

دغه کړنه مو د نامساعدو امنیتي او په ځانگړي ډول د سیمې د زورواکانو د تهدید ونو له امله مووکره.

د نوموړو دلایلو له امله زموږ د وسایلو دراوړل د تعلیق حالت کې قرار لري او متخصصین چې باید اوس په نفتي برخو کې شتون درلود لای تر اوسه په چین کې دي، د امنیتي اوضاع له نظره معطل دي.

دغه راز د کانونو چارو وزارت هم یو لیک د عینکود مسودکان په اړوند د ملي امنیت شورا ته هم استولي، چې نا امنیو او د مخالفینو له خوا یې د بریدونو په اړوند پکې یادونه شوېده.

پورتني شرکت چې دجنرال عبدالرشید دوستم لخوا دخپلو غوښتنو په خاطر تهدید شوی و، چینایي انجنیران ټیټې ته اړشول.

داسې ډیرې پروژې دي، چې دتوپیکسالارانو لخوا دستونزو سره مخامخ دي، چې باید حق ورکړه شي.

او دلته هم د امو دریا د نفټو پروژه د خنډ او ځنډ سره مخامخ کیږي.

مثال(۹۷)

دکابل بانک فاجعه

دکابل بانک د درغلی او اختلاس قضیه په هیواد کې یوه لویه فاجعه ده، چې په ملي او نړیواله کچه یې د هیواد حیثیت او اعتبارته زیان وړاوه او د نړیوالو زیاتره مرسته یې د خصوصي بانکونو او ادارو سره را کمې کړي. دلومړي سره دا بانک نه ؤ، بلکې یو دام تزویر ؤ.

دغه قضیه چې د افغانستان د اسلامي جمهوریت د ۱۳۹۱ کال دورې د میاشتې د شپاړسمې نېټې د ۲۸۱ گڼه او ۱۳۹۰ کال د چنگاښ د میاشتې د اوومې نېټې د جمهوري ریاست د ۲۶۹۸ لمېر حکمونو، له مخې یې څیړنه پیل شوه لاندیني یو ویشته نته یې تورن وبلل شول.

- ۱- د کابل بانک د پخواني مدیره هیات رییس شیر خان فرنود د محمد مراد زوي.
- ۲- د کابل بانک د پخواني عامل هیات سر پرست خلیل الله فیروزي د فقیر محمد زوي.
- ۳- د کابل بانک د تقنیش امر راجا گوپال کرشنن د گوپال کرشنن زوي.
- ۴- د کابل بانک د قروضو پخواني امر رام چندران د گورناندن زوي.
- ۵- د کابل بانک د نظارت غړی انجنیر محمد افضل د فضل حبیب زوي.
- ۶- د کابل بانک د آی ټي امر محمد طارق میران د غلام فاروق زوي.
- ۷- د کابل بانک سرتاسري شبکې مسوول کمال ناصر کرور د حبیب الله کرور زوي.
- ۸- د کابل بانک د قانون څخه د ملاتړ پخواني کار کوونکي محبوب شاه فروتن د مبارک شاه زوي.
- ۹- د کابل بانک د دولتي اړیکو مسوول امین الله خیر اندیش د خلیل الله زوي.
- ۱۰- د کابل بانک د عملیاتو پخواني امر عبدالصیر فروغ د عبدالجلیل زوي.
- ۱۱- د پامیر هوایي شرکت رئیس او مدیره هیات غړي امان الله حمید د عید الله زوي.
- ۱۲- د افغانستان بانک پخواني رئیس عبدالقدیر فطرت، د استاد برهان الدین بچه خوانده ځان مشهوره کړیو.
- ۱۳- د افغانستان بانک لومړي مرستیال محب الله صافي.
- ۱۴- د افغانستان د مالي معاملاتو او را پورونو د تحلیل امر مصطفی مسعودي د عبدالرحیم زوي.
- ۱۵- د نوي کابل بانک رئیس مسعود خان موسي غازي د حاجي عبدالرحمن زوي.
- ۱۶- د افغانستان بانک د نظارت ټیم سر گروپ شیر آقا د ذین العابدین زوي.
- ۱۷- د افغانستان بانک د نظارت ټیم سر گروپ ظفر الله فقیري د عیسی خان زوي.
- ۱۸- د مالي نظارت عمومي امر محمد قسیم رحيمي د عبدالحمید زوي.
- ۱۹- د افغانستان بانک او نظارت غړي بسم الله د عبدالمحمد زوي.
- ۲۰- د افغانستان بانک د نظارت غړي محمد عارف سالک د محمد اصف زوي.
- ۲۱- د کابل بانک پخواني کار کوونکي عصمت الله بیک .

کابل بانک چې په 2004 کال کې د فعالیت جواز تر لاسه کړ، په هغه کې شپاړس تنه برخه لري چې د بانکداري د 34 مادي پر خلاف په مستقیم ډول او غیر مستقیم ډول یې په تجارتي غیر مجاز ډول یې سرمایه گذاري کړېده.

دغه بانک چې د تخلفاتو راپور یې عامل هیات او د برخه والو عمومي مجمع ته ورکاوه او د بانکداري د 41 مادي پر خلاف یې، د تطهیر پول او مجهول الهویه اشخاصوته یې غیر نورمال پورونه ورکړيدي، چې بانک یې د ټکناني له ستونزې سره مخامخ کړي او د خلکو د امانتونو، چې کابل بانک ته یې سپارلي دي څه کم یو میلیارد ډالره حیثیت وپیل شول.

کابل بانک پخوانی هیات مدیره چې باید یو ښه سابقه او تجربه اوپه امانت داري یې شهرت درلود، مگر برعکس داکسان په خیانت، درغلي، قیمار، اوږد شهرت درلود. او یوشمیر لوړو پورو سره یې هم کړېدت کاري، سوغات او نور داد وگرفت درلود. دکابل بانک قضیه له یوې خوا دخلکو پیسې وخوري او دبلې خوا په ملي او بین المللي ډگر کې دافغان دولت ډیر بې اعتباره کړ، په هر صورت جرم جنایت په هر هیواد کې شته، مگر هلته بازخواست موجود دي، مگر زموږ هیواد کې بازخواست نشته. شرم لاهم داده چې محکمي اختلاس ونه باله او هغه یې یوه حقوقي مسأله توصیف کړه، شیرخان اوفیروزي یوازې په ډیر بې شرمانه ډول په ۱۰ کاله حبس محکوم کړل.

دافغانستان بانک پخواني رئیس ښاغلي فطرت، چې په دوه کاله حبس محکوم شويدي، او په امریکا کې دفرار په ډول ژوند کوي، دومره ماهره شیطان و، کله چې به دمالیې وزارت لخوا تر تفتیش لاندې شو، یوځلې به یې اواز ه واچول، چې دهمدي تفتیش لخوا افغانی کم ارزښته شوي او بازار د ډالرو په لیلام کې به یې د ځینو صرافانو سره لاس یو و، ډیره دارايي یې وموندل. په قضیه کې تر ټولو ډید خل دي. په هرو دوو میاشتو کې باید بیلاس او تفتیش او د پورو نه لمبرونه ورکول، او حکومت او خلک یې اغفالول، اصلي عامل دي، ددې ټولو وحشي جنایاتو سره امریکا پخپل غیر کې نیولي دي. په فساد کې د شیرخان او فیروزي مل و او خان یې د استاد رباني بچه خوانده باله.

که چېرې دلته که یو نفر دسیستم پر بنا دي خیانت ته پام کړیوای، دا فاجعه به نه وای رامنځ ته شوي، مگر دلته په خیانت ډول یو بل ته لاس ورکړي و.

کابل بانک دشیر خان لخوا په منظور نه و جوړ شوي، بلکې یو دام تزویر او فریب کاري په منظور د بانک تر عنوان لاندې خلکو باور پري وکړ او خپله نقده دارايي یې هلته سره جمع کړه.

دسوغات او پراخه لاس له کبله لوړ چارواکو حمایه ورسره و، مدرن او عصري فریب کار و. دا د بازار ازاد برکت و، چې دولت بېله کنټروله بانکونه رامنځ ته شوه. ددولت دنده ده، چې د ولس د توازن په مقابل کې احتیاطي تدابیر نیولي وای. البته دولت یوه عامه کلمه ده، چې اداره یې دهغو په لاس و، چې په دولت کې لوړ پوړي چارواکي و.

د افغانستان بانک چې کابل بانک یې کنټرول کړیوای، هغه پخپله پدې فساد کې ورسره لرلی و، قنبر فطرت به په خپل قلم درجه ور لوړه کړه چې فعالیت ته دوام ورکړي.

د ولسي جرگې ۶۲ غړو درغلي

فساد چې په يوه ټولنه کې د ناسور ټپ او سرطاني غدي حیثیت لري، چې د ټولنې په ټولو برخو کې رېښې خغلوي. له بده مرغه دغه فساد د ۱۳۸۹ کال د ولسي جرگې ټاکنې هم په خپله ولکه کې راوستي، چې په لنډيز سره يې په لاندې ډول يادونه کوو.

د ټاکنيزو شکايتونو کميسيون د ۱۳۸۹ کال ټاکنې په درغلي لړلي وبللي، چې دولسي جرگې د سپارسمي دورې په ټولټاکنو کې په ۵۹۳ مرکزونو کې تقلب کړي او تقلب يې د ټاکنيز و شکايتونو کميسيون ته ثابت دي . نو څرنگه چې قضیې جزايي اړخ لري نوموړو د ټاکنو د قانون ۶۴ مادې د دریمې فقرې سره سم په دغه برخه کې کړنې ترسره کړي.

په دغه لیک کې همداراز ویل شوي چې دغه کميسيون دي پایلې ته رسيدلي دي، چې د ټاکنيزو برخو دکارکونکو له مرستي څخه پرته دغه تقبونه ناممکن بريښي، شکايتونه تر غور لاندې ونيول شول . چې څيړنه يې دابته محکمي له خوا څيړل کيږي، نو د قضیې په اړوند د ټاکنو د خپلواک کميسيون اوشکايتونو د کميسيون څوار لس تنه د۳۷ مواردو تخلف له امله تورن وبلل شول، چې نومونه يې په لاندې ډول دي.

- ۱- فضل احمد معنوي د ټاکنو د کميسيون رئيس.
 - ۲- عبدالله احمدزي د ټاکنو د کميسيون او دارالانشا رئيس
 - ۳- عبدالخالق د ټاکنو کميسيون غړي.
 - ۴- سيد مراد شريفی د شکاياتو کميسيون رئيس.
 - ۵- شاه سلطان عاکفي د شکاياتو د کميسيون غړي.
 - ۶- ضيا رفعت د شکاياتو د کميسيون غړي.
 - ۷- جنرال ايوب اصیل د ټاکنو د کميسيون غړي.
 - ۸- شفيق احمد کوهستاني د ټاکنو د کميسيون د آی ټي رئيس.
 - ۹- امان الله تجلي د شکايتو نو د کميسيون حقوقي مرستيال.
 - ۱۰- نور محمد نور د ټاکنو د کميسيون وياند.
 - ۱۱- گرزيواني د ټاکنو د کميسيون غړي.
 - ۱۲- قاضي سليمان حامد د ټاکنو د کميسيون غړي.
 - ۱۳- مستوره ستانکزې د ټاکنو کميسيون غړي
 - ۱۴- مومنه ياري د ټاکنو دکميسيون غړي.
- په دغه بهير کې ۲۳۵ عربيضي د کانديدانو له خوا د شکايتو نو کميسيون ته وړاندې شوي، چې تفصيل يې په دي ليکنه کې نا ممکن بريښي.

لنډه دا چي موضوع د کابل ښار د ابتدايه محکمي له خوا وځيرل شوه او پريکړه يي وکړه، چي اړوند و ادارو ته ښايي چي جزايي او حقوقي قضيه، چي په دغه اړوند موجودي دي جلا او ځانگړي محکمي ته دي وسپارل شي.

په همدې ډول عبدالله احمد زي د ټاکنو د کميسيون او دارالانشا رئيس او قاضي سليمان حامد چي د محکمي له قرار څخه يي سر غرونه کوله دندې يي په تعليق کي ولويدې.

چي وروسته له يو لړ څيړنو د سترې محکمي عالي شورا د 1389 کال د لنډي د مياشتي په ډير شمه د 944 گڼه مصوبي له مخي پريکړه وشوه، چي د موضوع جزايي او حقوقي برخي جلا او ځانگړي محکمي ته د شرعي انفصال له پاره واستول شي.

چي په پايله کي د ۱۳۹۰ کال د زمري د مياشتي په دولسمه نيټه د ۳-۱۵-۲۶-۱۴-۴-۱۸-۲۷-۲۳-۲۵-۲۴-۱۰-۲۰-۱۶-۸-۷-۶-۲۱-۱۱-۱۲-۲۲ او ۹ قضايي قرارونو له مخي د ولسي جرگي 62 تنه لاندې کسان حذف او پرځاي دوه شپيته تنه نور بريالي وبلل شول، چي لړليک يي په لاندې ډول خبرېږي.

لست وکلاي جديد و حذف شده توسط محکمه خاص شکايت هاي انتخاباتي						
ردیف	لست وکلاي جديد که توسط محکمه خاص معرفي شده اند			لست وکلاي که توسط محکمه خاص حذف شده اند		
	اسم	ولايت	ذريعه قرار قضائي که معرفي شده اند	اسم	ولايت	ذريعه قرار قضائي که حذف شده اند
1	محترم جميل کرزي	کابل	139/5/12 (3)	شريف الله کامه وال	کابل	139/5/12 (3)
2	محترم احسان صاحب زاده	کابل	139/5/12 (3)	عرفان الله عرفان	کابل	139/5/12 (3)
3	محترم بيدار حاحي	کابل	139/5/12 (3)	داکتر عبيد الله کلیمزي وردک	کابل	139/5/12 (3)
4	محترم قادر حاحي وطن دوست	کابل	139/5/12 (3)	عبدالحفيظ منصور	کابل	139/5/12 (3)
5	محترم روبينا جلالی	کابل	139/5/12 (3)	فوزيه ناصر يار گلدره اي	کابل	139/5/12 (3)
6	محترم نثار احمد فيضي غورباني	هرات	1390/5/12(15)	احمد فرهاد مجيدي	هرات	1390/5/12(15)
7	محترم رحيمه جامي	هرات	1390/5/12(15)	سيمين بارکزي	هرات	1390/5/12(15)
8	محترم ناصر اعطائي	هرات	1390/5/12(15)	حاجي خليل احمد شيخ زاده	هرات	1390/5/12(15)
9	محترم احمد وحيد طاهري	هرات	1390/5/12(15)	الاج انجنير منور شاه بهادري	هرات	1390/5/12(15)
10	محترم حاجي زرین	هرات	1390/5/12(15)	الحاج محمد رفيق شهير	هرات	1390/5/12(15)

11	محترم معروف فضلي	سمنگان	1390/5/12(15)	جاجي محمد عارف طبيب	سمنگان	1390/5/12(15)
12	محترم احمد خان سمنگاني	سمنگان	1390/5/12 (26)	الحاجمخدوم محب الله فرقاني	سمنگان	1390/5/12 (26)
13	محترم رئيس خير الله	سمنگان	1390/5/12 (26)	محمد طاهر زهير	سمنگان	1390/5/12 (26)
14	محترم محبوبه	سمنگان	1390/5/12 (26)	داکتر معصومه خاوري	سمنگان	1390/5/12 (26)
15	محترم نور الدين بيک	کنڌز	1390/5/12 (14)	شايسته باز ناصري	کنڌز	1390/5/12 (14)
16	محترم فضل کريم ايماق	کنڌز	1390/5/12 (14)	سيد داود نادري	کنڌز	1390/5/12 (14)
17	محترم رئيسه حسين خيل	کنڌز	1390/5/12 (14)	داکتر فاطمه عزيز	کنڌز	1390/5/12 (14)
18	محترم گل محمد پهلوان	فارياب	1390/5/12 (4)	انجنير محمد هاشم ارتاق	فارياب	1390/5/12 (4)
19	محترم نجيب الله سليمي	فارياب	1390/5/12 (4)	محمد شاکر کار گر	فارياب	1390/5/12 (4)
20	محترم سلطنت کوهي	فارياب	1390/5/12 (4)	أصفه شاداب	فارياب	1390/5/12 (4)
21	محترم حاجي پابنده	سرپل	1390/5/12 (18)	سيد انور سادات	سرپل	1390/5/12 (18)
22	محترم معلم مير ولي	هلمند	1390/5/12 (19)	مسعود خان نورزي	هلمند	1390/5/12 (19)
23	محترم حاجي ايوب	قندهار	1390/5/12 (27)	محمد نعيم لالي حميد زي	قندهار	1390/5/12 (27)
24	محترم حاجي محمود نور	قندهار	1390/5/12 (27)	حاجي محمد عمر ننگيالي	قندهار	1390/5/12 (27)
25	محترم نياز محمد امير لالي	قندهار	1390/5/12 (27)	داکتر محمود خان	قندهار	1390/5/12 (27)
26	محترم عبدالکريم اچکزي	قندهار	1390/5/12 (27)	عطا الله حبيب	قندهار	1390/5/12 (27)
27	محترم داود سلطان زوي	غزني	1390/5/12 (23)	محمد علي علي زاده	غزني	1390/5/12 (23)
28	محترم عبدالکريم دليلي	غزني	1390/5/12 (23)	استاد محمد عارف رحماني	غزني	1390/5/12 (23)
29	محترم مامور شلگري	غزني	1390/5/12 (23)	الحاج خداد عرفاني	غزني	1390/5/12 (23)
30	محترم نياز محمد اميري	غزني	1390/5/12 (23)	چمن شاه اعتمادي	غزني	1390/5/12 (23)
31	محترم عاشق الله وفا	بغلان	1390/5/12 (2)	دلاور ايماق	بغلان	1390/5/12 (2)

32	محترم محمد نسيم مدير	بغلان	1390/5/12 (2)	محمد ظاهر غني زاده	بغلان	1390/5/12 (2)
33	محمد اسد الله فلا	لوگر	1390/5/12 (5)	انجنير صاحب خان	لوگر	1390/5/12 (5)
34	محترم وحيد الله كليم زوي	ميدان وردک	1390/5/12 (24)	حاجي عبدالمجيد	ميدان وردک	1390/5/12 (24)
35	محترم روز محمد نور	جوزجان	1390/5/12 (10)	حاجي محمد اسماعيل	جوزجان	1390/5/12 (10)
36	محترم محمود خان سليمان خيل	پکتيکا	1390/5/12 (20)	سيد اسحاق گيلاني	پکتيکا	1390/5/12 (20)
37	محترمه خديجه	پکتيکا	1390/5/12 (20)	ناجيه	پکتيکا	1390/5/12 (20)
38	محترم دلاور طوطاخيل	پکتيکا	1390/5/12 (10)	محمد ابراهيم غشٹلي	پکتيکا	1390/5/12 (10)
39	محترم حيات الله وزير	خوست	1390/5/12 (16)	الحاج داکتر ميريت خان منگل	خوست	1390/5/12 (16)
40	محترم ولي خان هيله من	خوست	1390/5/12 (16)	لياقت الله بابکر خيل	خوست	1390/5/12 (16)
41	محترم نور الله معمار	نورستان	1390/5/12 (8)	مولوي احمد الله موحد	نورستان	1390/5/12 (8)
42	محترم حميد الله توخي	زابل	1390/5/12 (7)	عبدالقادر قلاتوال	زابل	1390/5/12 (7)
43	محترم اسماعيل زابلي	زابل	1390/5/12 (7)	عبد الحبيب انديوال	زابل	1390/5/12 (7)
44	محترمه تورپيکي	زابل	1390/5/12 (7)	زاهرا توخي زابلي	زابل	1390/5/12 (7)
45	محترم رئيس محمد عمر	بادغيس	1390/5/12 (3)	سيد محمد موسي جناب	بادغيس	1390/5/12 (3)
46	محترم حبيب الله	بادغيس	1390/5/12 (3)	حاجي غلام سرور فليض	بادغيس	1390/5/12 (3)
47	محترم عبداللطيف	بادغيس	1390/5/12 (3)	الحاج قاضي عبدالرحيم	بادغيس	1390/5/12 (3)
48	محترمه آريتا رفعت	بادغيس	1390/5/12 (3)	صفيه ايماق	بادغيس	1390/5/12 (3)
49	محترم مولوي دين محمد عظيمي	غور	1390/5/12 (6)	حاجي قربان کوهستاني	غور	1390/5/12 (6)
50	محترم فضل احمد	غور	1390/5/12 (21)	اقاي بحر	غور	1390/5/12 (6)
51	محترم غضنفر	بلخ	1390/5/12 (11)	فرهاد عظيمي	بلخ	1390/5/12 (21)
52	قاري محمد هاشم هيکل زاده	تخار	1390/5/12 (12)	سيد اکرام الدين معصومي	تخار	1390/5/12 (11)

53	محترم عبدالروف	حارنوال	بدخشان	1390/5/12 (12)	الحاجي صفي الله مسلم	بدخشان	1390/5/12 (12)
54	عبدالشکور حکيمي	واقف	بدخشان	1390/5/12 (1)	عبدالولي نيازي	بدخشان	1390/5/12 (12)
55	محترمه قاضي منيره		بدخشان	1390/5/12 (1)	حاجي مامور موسي	فراه	1390/5/12 (12)
56	محترم مسعود بختور	فراه		1390/5/12 (22)	الحاج محمد سرور عثماني فراهي	فراه	1390/5/12 (1)
57	نامعلوم	فراه		1390/5/12 (22)	الحاج بريد جنرال نقيب الله	لغمان	1390/5/12 (1)
58	محترم واحي	عبدالهادي	لغمان	1390/5/12 (10)	الحاج زيفونون صافي	لغمان	1390/5/12 (22)
59	محترم گل مري		لغمان	1390/5/12 (10)	حاجي پير بخش گرديوال	ننگرهار	1390/5/12 (22)
60	محترم الحاج ملک نذير	ننگرهار		1390/5/12 (9)	انجنير سيد اکرام	ننگرهار	1390/5/12 (10)
61	محترم شنواري	ننگرهار		1390/5/12 (9)	حاجي حيدر خان نعيم زوي	کوچي ها	1390/5/12 (10)
62	الحاج قادر کوچي	کوچي ها		1390/5/12 (10)			

چي له بده مرغه د محکمي نوموړي پریکړه چي واجب التنفیذ وه په عمل کي پلي نه شوه او دمحکمي دحکم خلاف هغه ۶۲ کسان په خړو ستورگو په غیر قانوني ، غیر عادلانه او غیر اخلاقي ډول په شورا ورننوتل، او دحاجي ظاهر قدیر چي په باد او باران خوشحاله دي، ددي دپاره چي مرستیال وټاکل شي راټول شو، چي ۱۶ دوره له همدې کبله تر ټولو بدنامه دوره و، او په همدې ډول خیانت یې لاس پورې کړ، چي دابدئانیه محکمي دا فیصله داستئناف لخوا هم تائید شول ، مگر ځای یې ونه نیوي .

حقیقت دادي ،ددې ۶۲ تنو رایه باطلې او دمعاش اخیستل یې حرام دي . او کوم قوانین چي تصویب شويدي هغه ټوله غیر قانوني دي ، چي باید لغوه شي .

د ولسمشر پرځاي ، خوناوخته څرگندونې

ويسا ورځپاڼې په خپله ۱۳۹۱ کال د چنگاښ د مياشتې په درېمه گڼه کې ، د فدامحمد فايض له خوا ليکل شوي يو تحليلي مضمون د " د ولسمشر پر ځاي ؛ خوناوخته څرگندونې " تر سرليک لاندې خپور کړي، چې موږ يې لنډيز راا څلو : د ۱۳۹۱ کال د چنگاښ د مياشتې لومړي نيټه ولسمشر ښاغلي کرزي ، د هيواد دري گونو قواوو ته يوه منظمه او هر اړخيزه وينا وکړه . هغه له ډيرو خبرو پرده پورته کړه او په پرځپلو او ددولت پر کمزوريو يې اعترافونه وکړل او دراتلونکي له پاره يې ولس ته هيلي ورکړي .

ولسمشر د فساد په شتون اعترافونه وکړل ، کورني او بهرني کړي يې دواړه په فساد کې ښکيلي وبللي. دايې ومنله چې په دولتي دستگاه کې سمت پالنه ، قوم پالنه او گوند پالنه وجود لري ، غصب موجود دي، د خلکو حقوق تري ورل شويدي او دي ته ورته، نوري ناخوالي او نيمگړتيا وي هم شته.

ولس مشر اکثره وخت اعتراف کړيدي چې دحکومت ستونزه پخپله دحکومتي چارواکو سره ده ، ولي چې دقومي مشارکت او ترکيب تر عنوان لاندې يو سپا مي شرکت غوندي ؤ.

حقيقت دادي چې ولسمشر په ماضي کې هم ډير ځله دغسي اعترافونه کړيدي ، خو مشکل دادي چې عملي گام نه دی اخيستل شوي .

ملاحظات په نظر کې ديو ملي وحدت پر بنا نيول کيدل ، ولي دنور خطر احتمال کيدي ، دملي گټو ساتل ، دقانون رعايت نه يوازې دولسمشر مکلفيت ؤ، هيواد دتولودى، بايد هر وگړي دقانون او عدالت رعايت وکړي ، نه داچې (به ما چې) ؟.

هغه چاچې د مزار په جنگي کلا کې د لسگونو کسانو ويني تويي کړي ،په ليلي دښته کې يې د زرگونو انسانانو ويني يې تويي کړي . انتقالي عدالت تطبيق نشو.

د کارته نو او ميوڼد جادي اوس هم دهغه د افرادو وحشتونو کيسې کوي، د هيواد يو زيات شمير الوتکې يې چې ددي هيواد ملي پانگه وه ، څه يې ازبکستان ته بوتلي او څه يې له منځه يووړي ، دشير پور مخکي چور شوي ، د پرديو په لمسه يې د هيواد د تجزيې په تو طيو کې لاس درلود، او په ډيره ښه موقع سره د قومي حسادتونو اوحساسيتونو د پاروني له لارېي ځان هدف ته رسوي. کابينه قومي ده ، ملي شورا قومي ده ، وزارتونه قومي دي او نوري اداري قومي دي .

خو تر اوسه هچا يې پوښتنه ونه کړه . د جنگسالارانو په موجوديت کې د قانون حاکميت ته زمينه مساعده نه ده ؟

مثال (۱۰۰)

د تېنتوني پوه قضيه

د پاکستان د استنبود سره د تېنتوني پېښې او مخدره توکي هم زموږ په هيواد کې زور موندلې، دا په داسې حال کې چې مخ کې تر دې تېنتونو په هيواد کې سابقه نه درلوده، له بده مرغه دغه کرغړنه پدیده ددې سبب شوېده، چې پانګوال په هيواد کې پانګونې ته زړه ښه نه کړي او خپلې پانګې او شته بهرنیو هیوادونو ته وباسي .

دیوي باخبري سرچینې په رپوټ کې لیکل شويدي : کله چې ۱۳۹۰ / ۱۰ / ۳۰ نیټه ډاکټر شعور نیازي د کابل له ټایمڼو څخه تېنتول کيږي، پولیس دهغه د پیداکولو له پاره په کار پیل کوي.

بالاخره په ۱۳۹۰/۱۱/۲۴ نیټه ډاکټر شعور نیازي له تېنتونکو څخه په تېښته بریالي کيږي او سمنسټي پولیسو ته خبر ورکوي .

پولیس زر تر زره هغه کورو چې ډاکټر نیازي په کې ساتل کیده هر یو عبدالصمد د عبدالمنان زوی، د کور خاوند خان اغا د عبدالغفار زوی، حمید درحمان زوی، عثمان د محمد زمان زوی او یو میل سلا سره نیول کيږي او د تحقیق په جریان کې په خپل جرم اعتراف کوي، او سربېره پر هغې په نورو جرمونو هم معترف کيږي .

۱ . د مهاجرینو د راستنولو د وزیر زوی عبدالله انوري، د قضیې په اړوند هر یو نعمت الله او منیر گل دننگیالي زامن ونیول شول او په شل کاله بند محکوم شول .

۲ . حاجي گلاب الدین چې په ۱۳۹۰/۱/۲۲ نیټه تېنتول شوي و، چې وروسته تر غور پریکېدو او څلور سوه پنځه زره دالره اخیستې څخه خوشي کړای شوي و .

۳ . د شعور نیازي د تېنتوني په اړوند گروپ کې، چې یو څو تنه نور منیر گل او نعمت الله چې تیر کال نیول شوي او یو شمیر یې په تېښته بریالي شويدي، د تېنتوني په څو قضیو او ټپي کېدونو او وسله والو غلاوو په قضیو اعتراف کړيدي . کله چې عبدالصمد او گډونوال یې نیول کيږي، د سهار له شپږو بجو څخه تر اوو بجو د هغې ورځې فوزیه ځمکنۍ د مشرانو جرګې غړي عبدالصمد ته ټیلیفون کوي.

په داسې حال کې چې ټلیفون یې له پولیسو سره و، او نوموړي له خپل نفوذ څخه ګټه اخلي تر څو هغه خوشي کړي. فوزیه تر اوسه د پارلماني مصونیت له برکته محاکمه نشوه.

ډاکټر شعور نیازي په خپلو څرګندونو کې وایي : کله چې زه د هغوي په اسارت کې وم تېنتونکو ته د فوزیې ځمکنۍ له خوا ټیلیفون راغي او له موضوع څخه یې ځان باخبر کړ .

ابتدائیه محکمي عبدالصمد ته برائت ورکړه، استیناف ۲۰ کاله زندان.

د قضا د استقلالیت پر بنا د ابتدائیه قضا ته څه ویل کېدای نشي.

مثال (۱۰۱)

د یو شمیر والیانو په اړوند رپوټ

1. کله چې په ۱۳۸۶ کال کې د کنټرول او تفتیش د عالي ادارې له خوا د غزني ولایت حسابي چارې تفتیش نه وروسته دې پایلې ته رسېږي، چې ۲۴۰۰۰۰ افغانۍ په داسې حال کې چې د مصرف په اړوند بې معلومات نشته، د مقرراتو پر خلاف د والي د معراج الدین پټان سکرتر په وجه کې حواله او وروسته بیا دغه پیسې ۰۲۴۰۰۰۰ افغانۍو تصحیح شويدي .
 2. د کنټرول او تفتیش د عالي ادارې له رپوټ له مخې ۱۸۹۳۶۰۰۰ افغانۍ د سردستي له وجې د غزني والیانو لکه ډاکټر محمد عثمان ، شیر محمد خوستي، بېله اصولي اسنادو مصرف کړيدي.
 3. د کنټرول او تفتیش د ادارې د ۱۳۸۷ کال رپوټ کې راغلي دي، چې ۲۱۸۰۹۰۸ افغانۍ د اوپراتيفي د تیلو په نامه، د والي غلام غوث ابوبکر له خوا حواله، چې هیڅ مصرفي اسناد وجود نه لري. دهمدي والي د ناوړو اجراتو په هکله د نیویارک ورځپاڼې هم یو لوی مضمون خپور کړيدي.
 4. دافغانستان د اسلامي جمهوریت د مقام ۱۵/۱۱/۱۳۸۵ حکم له مخې، یو پلاوی ګمارل شوي تر څو د هغو نومرو د توزیع څرنګوالي وڅیړي، چې د ماسټر پلان پر خلاف په بلخ ولایت کې ویشل شويدي. په پایله کې څرګندېږي کله چې عبدالرشید دوستم په شمال کې د نظامي زون مشر و، له خپل صلاحیت څخه ګټه اخیستې او ۱۰۶ نومري ځمکې د شني ساحې په سیمه کې ویشلي، پرته له دې چې د جمهوري ریاست له مقام څخه یې حکم تر لاسه کړي وي .
 5. د محمد بهادر مدافع د وژني قضیه، چې تور یې پر بازمحمد احمدي د بدخشان په والي پورې شوي، دمحمد بهادر ورور عریضه چې دچارو د ادارې د ۱۲۸۷—۱۳۸۸/۲/۱۲ لیک په ملتیا اړوندو ادارو ته لیږل شوي، خو زورواکی له امله نوموړي تر اوسه د تحقیق له پاره حاضر شوي نه دي .
 6. د محمد حنیف اتمر له خوا د قذف ادعا د بلخ د والي عطامحمد نورپېنهامه، چې دکورنیو چارو وزارت د ۹۰۱۸ ---- ۲/۸/۱۳۸۸ لیک په ملتیا د قانون د تنفیذ دارګانونو په نامه لیږل شوي دي.
 7. د حیرتانو دیندر د نفتي موادو د اختلاس قضیه، چې تور یې پر عطامحمد نور ،بناغلي دوستم او حاجي محقق لګول شويدي.
 8. د ناوړې ګټې اخیستني قضیه، چې د مزار شریف سینما په سیمه کې د عطامحمد نور له خوا ورباندې لوړ پوړي ودانۍ جوړې شوېدي .
 9. حاجي دین محمد دنگرهار والي، گل اغا شیرزي دکندهار والي او تورن محمد اسمعیل خان په هرات کې چې څه یې په وس و، صرفه یې ونکړه .
- دهیڅ چا پوښتنه ونشول، نه تفتیش شول او نه کنټرول.

مثال (۱۰۲)

په گمرکونو کې ددرغلی یوه بیلگه

گمرکونه یواځې اداري دي چې د وارداتي توکو د محصول له امله، د ملي عوایدو زیاتره برخه جوړوي. نو له همدې وجې څخه په گمرکونو کې ددرغلیو پېښې زیاتې او عامه افکار تل د توکو په محصول کې جوړ جاري کوي او کارکونکي یې شخصي کټي په ملي گټو لوري بولي.

نو داسې گونگوسی تر غورو کيږي کله چې یو کارمند یو څه موده په گمرکونو کې کارکوي. نو په شخصي ژوند او شتمني کې یې ډیر ژر بدلون راځي، موږ دلته یوه ددرغلی قضیه چې په گمرک کې رامنځته شوي د بیلګې په توګه وړاندې کوو. دموز لمتد شرکت ۸۴۴۲ کارتنه د بنجارګي توکي واردوي او د گمرک په اووم هنګر کې تخلیه کيږي، خو بیا وروسته پرته له دې چې محصول ځینې واخیستل شي، له گمرک څخه ایستل کيږي.

کله چې موضوع تر څیړنې لاندې نیول کيږي داسې ادعا کيږي، چې نوموړي توکي د ماليې دمعین غلام جیلاني پوپل په امر له گمرک څخه، له محصول پرته ایستل کيږي او تور یې پر عبدالقیوم د محمد عمرزوی، چې دگمرک پخواني سرپرست رئیس و، دگمرک داووم هنګر امر عبدالکریم دعبدالحمید زوی، ددروازي امر سید احمد د حاجي محمد زوی، د وارداتو د مدیریت مرستیال سید مزمل د سید سکندر زوی پوري کيږي.

د اداري فساد پر ضد د مبارزې ابتدایه محکمي په خپله ۳۰ — ۵/۱۳۹۰ فیصله کې هر یو عبدالقیوم، عبدالکریم او سید احمد نومي، په پنځه کاله او یوه میاشت حبس او د ۵۸۱۸۴۹۵ افغانۍ په ورکړې علي سوبه غیاباً محکوم او دغه راز سید مزمل په دوو کلونو تنفیذي حبس محکوم کيږي.

مګر د ایستتاف محکمي په خپله ۱۳۰ — ۱۹/۹/۱۳۹۰ پریکړه کې هر یو عبدالقیوم، عبدالکریم او سیداحمد سربیره پر دې چې ۸۴۷۳۱۲ افغانیو ورکړي علي سوبه په یوه کال حبس محکوم او سید مزمل په لسو زور نغدي جریمې او د مزمل شرکت رئیس د ۸۴۴۲ کارتنو د مصادري حکم کيږي. او غلام جیلاني پوپل چې انکار کوي دهغه د تعقیب پانې په حفظ نظر ورکول کيږي.

بالاخره د ستري محکمي عالي دیوان په خپله ۸/۱۲/۱۳۹۰ نیټې قضایي غونډه کې عبدالکریم، عبدالقیوم او سید احمد په شپږ، شپږ میاشتو بند او د ۸۴۷۳۱۳ افغانۍ په ورکړې او غلام جیلاني پوپل د عدلي تعقیب وړ بللي دي. زموږ هیواد کې دقانون تطبیق تل پر کم زور او غریبانو تطبیق کيږي، جیلاني پوپل ته چا څه ونه ویل.

کېنټه مامورینو باید لیکلې امر تر لاسه کړي وای او یا یې داغیر قانوني امر نه وای پرځای کړي.

جیلاني پوپل خان ته لارپېداکړه.

گمرک هغه اداره ده چې کنترول یې ناممکن دي، په ګټه کې مامورین او سوداګران شریک دي، دیو لک افغانیو مال په پنځوس زره محصول شي، چې هم دسوداګر ګټه ده او هم دمامور، او پدې ډول غوږ تر غوږه نه خبریږي، ولې چې تفاهم موجود دي.

اوریدلې مې دي چې فرانسوي بوتان په پښل قلم محصول شويدي. قیمت او جنس ته په اسانې تغیر ورکوي، چې پر محصول یې ډیر اغیز کوي.

یوازې یوازې جدي کنترول او یا قوي وجدان يې مخنيوي کولای شي. ځینی بیا دپیسو په مقابل کې مقرریري .
کله چې په گمرک کې دکمیشن کارانو رول کلک شو، درغلي او بډي هم اوچت شوي. کمیشن کاران لکه، ارباب او قریدار
دماورینو داعتماد وړ دي. تجربه لري ، داد او گرفت يې ورځنی کار دی.
دماورینو دپاره ، آن هغه احتمالي خطر راکمه وي.

دحاجي اکبر دټېنټوني قضيه

د يوي باوري خبرخاي په حواله، د اداري فساد سره دمبارزي دکايل داستيناف عامه امنيت محکمي د ۱۵ — ۲۵/۲/۱۳۹۱ نظارتي قرار په دي ډول صادر شو،چي عبدالظاهر کوچي د بهادر خان زوی، دملې امنيت د ۹۰ اداري رئيس لخوا ، حاجي اکبر اختطاف او بالاخره د خوشي کيدو په مقابل کي تري (۵۰۰۰۰) دالر واخيستل. حاجي اکبر چي کوچی او دده ساتونکو پيژندلي و ، عرض وکړي . نو له دي امله په ډير صراحت سره دده ساتونکو پر خپل امر شهادت ورکړ ، کوچی وتبښيد. چي څو کاله وروسته دامرالله صالح رئيس په ليرکيدو بيرته راغی ، مگر زنداني، محکمه شو.

جرم غلط وصف شو ، دايو اختطاف و ، نه سوي استفاده د وظيفو صلاحيت څخه، کوم چي محکمي په لمبر ۱۵ او نيټه ۹۱/ ۲۵/۲ کي پري حکم وکړ.

دده په امر د نوموړي دساتونکو او موثروان دڅرگندونو له امله تور ورباندي لگيدلي، چي دحاجي اکبر په ټېنټونه کي لاس لري او بډي يي اخيستي دي.

نوموړي بهر ته ټېنټي او کله چي راځي نيول کيږي او دپوښتي لاندي نيول کيږي او په پايله يي دنوموړي په اړوند يي مخکني پريکړه ، چي پکي ۷ مياشتي بند او اخيستل شوي پيسو په ورکړه حکم شوي، داستيناف د محکمي له خوا تاييد شوه. ايا په هغه هيواد کي چي پخپله دامنيت دمامورينو نه امنيت خرابيږي، نوربه نو څه حال وي؟.

دا گمان کيږي، چي په ځينو جناياتو کي پخپله چارواکي لاس لري، لکه اختطافونه، قاچاق او کله کله په لوړو غلاوکي هم او يا دحمایي لاس پروت وي، لکه جنرال عبدالحکيم شجاعی د ارزگان ولايت د پښتنو په ډيرو قصدي وژنو تورن دي، مگر د مرستيال محمد کريم خليلي په زور چا ونشوای کولای چي د قانون منگلو ته يي وسپاري.

ایراني جاسوسان

دارمان ملي ورځپاڼي په خپله ۱۳۹۱ کال دغوايي دمیاشتي په ۱۶ گڼه کي یو مضمون د (دایران له خوا ولسي جرگي ۴۴ تنو ته مالي مرسته کيږي) تر سرلیک لاندې دډاکټر مرادیان له قوله لیکلي دي چي مور یي لنډیز راخلو :

یو سیاسي کارپوه دامنیتي سرچینو له قوله په ډاگه کړه چي دولسي جرگي ۴۴ تنه دایران له خوا مرسته تر لاسه کوي. د پوهنتون استاد ډاکټر مرادیان په یوه مرکه کي چي دتیري چهارشنبې په شپه خپره شوه ، امنیتي سرچینو په ډاگه ویلي دي چي دولسي جرگي ۴۴ تنه په منظمه توگه له ایران څخه مرسته تر لاسه کوي ،دغه راز په همدې اړه فهیم کوهدامني ویلي دي په داسي حال کي ، چي دایران له خوا په ولسي جرگه کي ۴۴ تنه جاسوسان دي نو حتمي ده چي نور هیوادونه به هم جاسوسان ولري نو کیداي شي چي دغه تړون رښی.

په همدې ډول یو بل سیاسي کارپوه احمد سعیدي په دغه اړه وویل: که چیري دپاکستان او ایران جاسوسان ستراتیژیک تړون سره مخالفت وکړي، دهغوي هویت به معلوم شي او دجاسوسي مهر ورباندې ولگيږي .

له همدې امله ښايي چي هغوي مخالفت ونکړي . نو له دې امله نوموړي تړون دولسي جرگي له خوا تائید شو.

پداسي حال کي چي نماینده تا د پردو دگټو دپاره خرڅوي ، دبلي خوا داهم ویلي شو چي دولسي جرگي ۶۲ تنه یي ملت ندي ټاکلي ، بلکي د کمیسیون مشر ښاغلي فضل احمد معنوي ټاکلي دي، غیر شرعي او غیر قانوني ، په ډیره بي شرمۍ یي سترگي سپیني نیولي دي او پر څوکی ناست دي .

مطلب رینیتیا دی، ولي چي دایران سفير و مسليميان ته چي دمشرانو دجرگي مشر دي هم ورغلی ؤ. او په ډیره سپین سترگي یي ترې غوښتي وه، چی دامریکا سره ستراتیژیک قرارداد باید لاس لیک نه شي.

پدې شورا کي ملي احساس په څرگند ډول کمزوری دي.

دمخدرو نوکو قاجاق او جان محمد

دباوري سرچينو په حواله يو عراده سراچه موټر ، چي پليټ يې ۵۵۸ فراه دي، دژيري د ولسوالۍ د امنيتي موظفينو له خوا تر څارني لاندې نيول کيږي او تلاشي کيږي ، له هغه څخه ۲۱ کيلو گرامه ترياک تر لاسه او تورن يې جان محمد د الله نظر زوی نيول کيږي .

وروسته له څيړونو او تحقيقاتو نوموړي، د مخدرو نوکو سره دمبارزي دابتدائيه محکمي له خوا د ۲۱۷ — ۲۶/۸/۱۳۹۰ فيصلي په مخي په اتلس کاله بند او دري زره افغانۍ جریمه او دغه راز د موټر دمصادري په سزا محکو ميږي . کله چي نوموړي دوسيه د استيناف محکمي ته ځي نو موری د ۲۹۸ — ۵/۹/۱۳۹۰ فيصلي په اساس د ابتدائيه محکمي حکم تائيدوي .

او دغه راز د ستري محکمي له خوا هم نوموړي فيصله تائيدوي . دقاجاقيران تکتيک دادي، چي اصلي مالک پخپله انتقال کي برخه نه اخلي ، بلکي نفر او دريور استخداموي او ډبله اجوره ورکوي او تعهد ورکوي چي دده کورنۍ ته به خرڅ ورکوي او په خلاصون کي به يې هلي خلي کوي . پدي ډول دريور او انتقال کونکي قرباني او انجام شوی عمل سره مخامخ شي .

نه يم پوه چي دي معامله کي به جان محمد څه رول لري ؟ قاجاق ديو مافيا په شکل او سازمان يافته خپل اجرات کوي.

هغه کسان نيول کيږی چي دمسولو مامورينو سره يې اړيکي نه وي ټينگي کړي او يا اصل کس نه نيول کيږي، بلکي استخدام شوي او اجير ديپنسي قرباني کيږي.

اصلي قاجاقيران له دي کبله چي پوره عايد لري، نو ډيري پيسي ټنډي. کوم څوک هم ونيول شي په زندان کي ښه ژوند او سم شرايط ورته تهيه کوي. درخصتي نه گټه پورته کولای شي، يوځای او بل ځای ته، يو ولايت او بل ولايت ته په اساني تبديليږي.

دهغي ډلي نه روح الله خروټی به دمحبس مدير سره، دکابل نه بغلان او دبغلان نه سمنگان ته تبديل شو. د ۱۶ کالو نه يې يوازي دري کاله تير کړل، دکندهار حاجي لعل جان دشلو کلونه فقط يو نيم کال تير کړ ، دگرشک دولسوالی قومندان عبدالرازق هم همدا ډول درواخله.

مثال (۱۰۶)

وزير صاحبان

دېلوري رپوټونو په حواله دا شمير وزيران تورن بلل کيږي، چې لنډيز يې د لوستونکو له پاره وړاندي کيږي.

وزيران او واليان يا کافي بي کفايته اويا لرلي و، يا دواړه.

ريښتيا چې اوبه دسره خري دي. مثالونه :

1. دحج او اوقافو د پخواني وزير نعمت الله شېراني:

په ۱۳۸۶ کال کي دحاجيانو دليږد قضيه ، چي د کاسکو له شرکت سره يې تړون کړي و او له فساد سره د عالي اداري د ۱۳۸۶ کال دکب د مياشتي د پنځه ويشتمې نېټي د ۱۷۸۹ ليک له مخي ، د پنځه سوو زرو دالرو دزيان په اړوند ، چي دولت ته يې اړولي دي ، پنځه سوه زره دالرو شرکت حواله او وحيدالله شېراني چي دمالبي معين و په هغه ورځ اجرا شوه ،مگر حاجيان چا ونه ليږل .

2. دترانسپورت پخواني وزير حميدالله قادري:

دترانسپورت پخواني وزير ، چي په ۱۳۸۷ کال کي د حاجيانو دليږدولو په اړوند چي دگلوبل او ناس شرکت سره تړون لاسليک شوي و او يوولس مليونه دالره پېش پرداخت شوي، گلوبل او ناس شرکت اصلاً يو ترانسپورتي هوايي شرکت نه و. پېسي ولاړي او حاجيان ونه ليږدول شول ، مگر وزير يوازي برطرف او ممنوع الخروج شو.

3. جليل شمس:

داوبو اوبريښنا وزارت د ۲۵ پايو ډيزل جنراتورونو قضيه ، چي په ۱۳۸۳ کال کي دايراني کالاي ناب شرکت څخه په ټوليزه توگه په ۴۸۸۸۸۰۰ امريکايي دالرو پېرودل شوي و او نوموړي شرکت يې په رسولو ونه توانيد . پکار وه چي دتړون د ځنډ له امله ۱۴۳۸۷۹ دالره جريمه ورکړي ، خو جليل شمس چي په هغه وخت کي داوبو او بريښنا وزارت مرستيال و، پرته له موجه دلايلو او دواک پر خلاف د ۵۰۰۰۰ دالرو د ورکړي امر يې دجريمي له سرجمع څخه يې نوموړي شرکت ته بېنلي وي او دفساد سره دمبارزي د ۳۷۱ — ۲۹/۲/۱۳۸۶ ليک له مخي تورن گنل شوي او د خانگري محکمي ډېرېکري انتظار باسي .

4. دترانسپورت پخواني وزيران عنايت الله قاسمي، بسم الله بېسمل او غري نور الله دلاوري ، چي دالمان هيواد داوو تنو اتباعو استخدام دورځي په دوه دوه زره دالرو چي داداري فساد او بدو پرضد دمبارزي د ۴۴۱ — ۱۰/۷/۱۳۸۵ له مخي مظنون معرفي شويدي .

دغه راز نادر اتش داريانا افغان هوايي شرکت رئيس چي تړون يې يوه مياشت او دولس ورځي تمديد کړي و چي له امله يې ۴۸۳۰۰۰ يورو يې عامه شتمنی ته زيان اړولي و. او بسم الله بېسمل چي دافغانستان سفير په حيث په اندونيزيا کي دنده سرته رسوي تحقيق ته حاضر نه شو.

5. عنايت الله قاسمي : چي دافغانستان اسلامي دولت د ۱۸۱۶ — ۱۵/۵/۱۳۸۴ حکم پر خلاف د څلورو بالوبونک او دوو بالوچارتر طيارو دپېرودني له امله مظنون گنل شويدي .

6. سيد حسين انوري : په دارالامان کي دسلو جريو دفارم او ځنگل داجاري دتړون په اړوند، چي دافغان ديولوپمنت له کمپنۍ سره يي دپنځلسو کلونو له پاره لاسليک کړي او ځمکي والي د قانون ۶۹ مادي او دمدني قانون ۱۳۲۰ مادي له مخي ، چي ددري کلونو څخه زيات جواز نه ورکوي ، مگر انوري دافرار داد وکړ .
7. دکرنې دچارو پخواني وزيران عبدالله رامين او سيد حسين انوري، دکرنې دوزارت معين محمد شريف او دننگرهار د پخواني والي حاجي دين محمد او نور....چي د ننگرهار دکانال ۱۷۵ جريه ځمکي تړون ، چي د کمو پيسو د يو جريب ۱۳۴۰ او ۱۶۰۰ افغانۍ يي پنځلسو کلونو له پاره د قانون پر خلاف لاسليک کړي مظنون گنل شويدي .
8. مسعوده جلال :
 دسپيما زينب دپيار غاوني تړون د بنځو دچارو وزارت محترمه مسعوده جلال او IOM له موسيسې سره لاسليک شوي، دايرانې فرش دري ځله رانېول په زياتو پيسو د بنځو چارو وزارت ددهليزونو دفرش له پاره ، دڅلور غير ضروري کتابونو چاپ دبنځو وزارت له بودجي څخه ، د قانون پر خلاف د ۱۰۵۰۰ دالرو مرستي مصرف ، چي د هالنډ سفارت له خوا دولايتونو د بنځو پريوځاي کولو له پاره مرسته شوي وه .
9. محمد امين فرهنگ :
 دسوداگري وزارت دتفتيش رياست درپوت له مخي ، چي د پارلماني چارو وزارت له لاري د ۲۲ تړونونو د تيلو د پيروني په اړوند مظنون گنل شوي ، چي د همدې تړونونو له امله يي ۱۹۴۷۴۵۵۶ امريکايي دالره دولت ته زيان اړولي دي.
10. د مهاجرينو دراستنولو پخواني وزيران استاد اکبر اکبر او شير محمد اعترابي :
 چي دچين دهيواد دوه سو زرو دالرو مرسته شوي پيسې ، چي يوازي د مهاجرينو له پاره وي او ديو شمير يي په بهر کي د نوموړي وزارت د نماينده گيو او په هيواد کي دننه دافرانو او اشخاصو له خوا لگول شويدي .
11. سيد مصطفي کاظمي د سوداگرۍ پخواني وزير :
 نوموړي دپنځلسو شرکتونو ته ، چي ادرسونه يي معلوم نه دي، د خپلي دندي په وخت کي ۲۱۰۳۱۵۰۳۹ مليونه افغانۍ پرته د تضمين له اخيستلو څخه د سوداگري دخونو له بودجي څخه وپسلي، چي تر اوسه شپږ شرکتونه پيرنډل شوي او له دوو شرکتونو څخه اته سوه زره افغانۍ تحصيل شي مظنون بلل شوي دي ، قرضونه او کريډت د بانکونو دنده ده ، نه د اتاق تجارت، څرنگه چي همدا ډول د قانون خلاف کړنه وشوه ، همدا ډول هغه پيسې تر ننه ورکي او بيا لاس ته رانخلي .
 يو وزير محکمه نه شو او نه يي سزا وليده.

مثال (۱۰۷)

دارزگان والي

- له واليانو څخه دشکایتونو په لري کي دارزگان ولایت لسو شرکتونو استازو، ولسي جرگي ته خپلي عرض پاني وړاندي کړي او دوالي امير محمد اخذاده څخه دېو اخيستلو له امله شکایت کړي.
- دولسي جرگي دشکایتونو دکمیسیون ۱۳۹۲ کال دمرغومي د میاشتي دننه ویشمي نېټي د ۶۰۲ گڼه لیک په ملتیا، لکه دقانون دتنفیذ اداره امور، دکورنیو چارو وزارت ته لیکي:
1. دارزگان والي له حاجي محمد دحاجي تاج محمد څخه دیوي ودانی دجوړولو له امله ۵۰۰۰ دالر بدي اخيستي او دغه راز دشاروال سکرتر عبدالواسع دیوه گلدان دجوړولو له امله له نوموړي څخه ۳۵۰۰۰۰ افغانی بدي اخيستي دي.
 2. دارزگان والي دارزگان ولایت مراباد په سرک دجغل اچولو کي له شریف الله دعزیز الله له زوی څخه ۵۰۰۰۰ امریکایي دالر د بدي په توگه اخيستي دي .
 3. دیخ جوړوني دفابریکي په اړوند والي او شاروال دارزگان له حاجي عبدالحليم دمحمد یونس زوی څخه غوښتي چي ۱۰۰۰۰ دالره بدي ورکړي .
 4. دارزگان والي دیوي وداني له ټيکه دار حاجي ملا نعیم دابراهيم جان له زوی څخه ۲۰۰۰۰ دالره اخيستي او دنوموړي ټيکه دار د ۱۹ لکو افغانیو حواله يي بنده کړیده .
 5. دارزگان والي دیوي بلي ودانی له ټيکه دار شریف الله دحاجي عزیز اغا له زوی څخه ۵۰۰۰۰ دالر اخيستي او نور ۵۰۰۰۰ دالر هم ورڅخه غواړي.
 6. درحیم رحمت او اکمل شرکتونو استازي احمدالله د محمد قاسم زوی شکایت کړي، چي دوالي له خوا گواښل کيږي او له نوموړي ۲۸۱۰۰۰ دالر او ۶۳۰۷۲۰۰ افغانی د بډو په توگه غواړي .
 7. خان محمد دحاجي پاینده محمد زوی شکایت کوي ، چي په ۱۳۸۴ کال کي کله چي دیراود ولسوالي اړوند د شغلې او خنګل کلیو ته سیلاو زیان واراوه او دکرنې وزارت له خوا هغوي ته دسرپنا جوړولو له پاره ۳۰۰ کورنیو ته ځمکي وویشل شوي او اسناد هم په لاس کي لري . اوس دارزگان دوالي له خوا غصب شوي او زورواکانو ته يي ویشلي دي .
 8. عبدالقادر دامان الله زوی شکایت کوي ، چي ما یو شرکت دشهید اساس په نامه په ارزگان کي درلود، چي ددوو ترنونو په لاسته راوړلو ددیراود او جوړي ولسوالی کي بریالي شوي وم ،خو والي له ما څخه پنځلس لکه افغانی په ناحقه او په زور اخيستي دي.
 9. نیاز محمد دحاجي سلطان محمد زوی شکایت کړي، چي ورزشي سټدیوم يي دیوي میاشتي له پاره په غیر قانوني توگه تړلي ، چي وروسته د ۳۰۰۰۰ دالرو بډو په بدل کي خلاص او دغه راز ۳۰۰۰ متر مکعبه ځمکه د سنگ کاري له پاره مي کنډلي ده او خاوره مي لیردولي ده ، چي دغه ټولي پیسې پر والي پاتي دي او نه يي راکوي .
 10. حاجي عبدالله دحاجي عبدالوهاب زوی دمحمدي شرکت استازي شکایت کوي ،چي تل دوالي تر فشار لاندې دي او په دي وروستیو وختو کي له ماڅخه شپږ لکه افغانی بدي اخيستي دي .

پورتنی خلک دپوښتنې دتوان نه عاجز راووتل، ولي چي يو ورور يي ملا شير محمد اخوند سناتور او بل يي ملا عبدالحی اخوند دولسي جرگي کي استازي دي . ملي شورا هم مرسته ورسره ونکړه .
يوچا کيسه کول، چي ملا شير محمد اخوند نه يي گيله وکړه چي " تا به په مرو او ژوندو باندي صوفه جوړه کړه" ده ورته وويل چي " يا دا زه نه وم، هغه بابک و " . ملا امير اخوند تر ارزگان ښه ولايت نيمروز ته تبديل شو .
بابک دده پلار يو جهادي قومندان باندي شهرت درلود ، اه خدايه ته رحم وکړي .
زورواکي واليان هم لکه استاد عظامحمد نور،تورن اسمعيل خان، گلاب منگل، او گل اغا شيرزوی اونور هم لرو، چي دجهاد له برکته دهر جرم ، بي عدالتي او بي انصافي مرتکب دي. احتياط پکار دي که بل شکايت وشي ، ښايي وزير شي.

مثال (۱۰۸)

دکابل د هوایي ډگر اختلاس

کله چې په هیواد کې د طالبانو حکومت رنګ شو او بهرنیانو مرستې شروع شوي، نو هرې ادارې د خپل توان په اندازه د جیب ډکولو له پاره هلې ځلې شروع کړې، چې ددغو هلوځلو په لړۍ کې د ترانسپورت وزارت هم مټې راوڼغارلې چې رپوټ یې وړاندې کړي.

د ترانسپورت وزارت د خپل ۳۴۲۴ — ۶/۵ / ۱۳۸۵ گڼه وړاندیز په ترڅ کې، د جمهوري ریاست مقام ته لیکي چې دکابل هوایي ډگر په نامناسب حالت کې قرار لري او د صفا شرکت چې یو پرمختیايي انجمن دي، د ننوتو دډیرو زیاتو هلوځلو له امله دوه ملیونه او شپېته زره دالره د وزارت مالې په مرسته داروپاله اتحادیې څخه په لاس راوړي .

د جمهوري ریاست محترم مقام هم د بین المللي ستندرد سره د هوایي ډگر حکم ورکوي. او سپارښتنه کوي چې د اقتصاد، مالې او ترانسپورت وزارتونه دې د کار څارنه او وخت پر وخت خپل رپوټ وړاندې کړي.

او د دویم ځل له پاره په خپل ۶۲۷۵ — ۲۲/۱۰/۱۳۸۵ گڼه وړاندیز کې د جمهوري ریاست مقام ته لیکي چې د هوایي ډگر پیسې داروپایي اتحاد څخه په لاس راغلي نو په کار ده چې له بودجې څخه نوموړي کار شروع شي، بالاخره د صفا شرکت د هوایي ډگر جوړونه په ۱۹۹۸۵۰۰ دالرو قرارداد کوي .

څرنګه چې نوموړي قرار داد د کار لومړني حجم معلوم نه دي په کار شروع کړي او وروسته تر څیړنو داسې څرګندېږي، چې په نوموړي قرار داد کې پیسې حیف ومیل شوي .

چې د اېښودنې محکمې د ۳۱ — ۱۴/۷/۱۳۹۲ د قضایې قرار له مخې ښکاري چې صفا شرکت یو تجارتی انجمن دي او نه یو ساختماني شرکت . د دواړو طلبې او افرګشایي هم نده شوي، له همدې کبله دولت ته زیان ورسېد . ارومرو به د لوړو چارواکو لاس پکې وي .

دا چې د دواړو طلبې نه کيږي او افرګشایي معلومه نه ده، چارواکي د مسؤلیت نه پروا نکوي، نو به ارومرو (تر کاسې نیم کاسه هم وي).

نه پوهیږم چې دهغه وخت د مالې ، ترانسپورت او اقتصاد وزیران څوک وه، چې د دوی د عدم مراقبت او بې تفاوتۍ له مخې دا زیان ورسېد. یوازې څو تنه واره رتبه مامورین مسؤل وبلل شول، چې دا زموږ هیواد کې معلول دي.

مثال (۱۰۹)

زاخيل وال تسليم شو

دملې ارمان ورځپاڼې د ۱۳۹۱ کال دغبرگولي دمايشتي په سلمه نيټه يو خبر خپور کړي، چې موږ يې لنډيز رااخلو: دا بايد ومنو چې دشورا له موجوديت نه، نه موجوديت دملت په گټه دي، تر گټه يې بد مرغي ډيره ده، په هر صورت. شف شف نه شفتالو، وکيلان معاش لوړېدل غواړي، دبوديجي موضوع يوه فرعي کيسه ده. دمالې وزارت وايي: چې دروان کال په بودجه کې دملې شورا دهر غړي په تنخوا کې پنځوس زره زياتي افغانۍ تر لاسه کوي.

دولسي جرگې دغزو هڅه په دغه برخه کې هغه وخت پايله وموندله، چې ولسي جرگې دتير کال دکب دمايشتي د ۱۳۹۱ کال مالي بودجه څو ځله رد کړه، اما په پای کې دغبرگولي دمايشتي په دويمه نيټه تصويب کړه. وکيل صاحبان تر ملت خپل غم ته لومړيتوب ورکوي.

دولسي جرگې غږو په دې ټينگار درلود، چې بودجه په متوازنه توگه نه ده جوړه شوې او ځينې ولايتونه دظرفيت دلوړولو له پاره بودجې ته اړتيا نه لري، خو دمالې وزارت دغه ادعا نه منله او ويل يې چې دولسي جرگې غړي دخپلو غوښتنو دپوره کولو له پاره بودجه ردوي، ترڅو وزير ماليه حضرت عمرزاخيلواو تسليم شو.

دمالې وزارت مرستيال مصطفي مستور وويل: چې دولسي جرگې له هغوي غوښتي دي چې دهغو په امتيازونو او تنخواگانې دمايشتي يو سلو نوي زرو افغانۍ ته لوړې شي او هم دمالې له ورکړې څخه معافيت پيدا کړي، خو په هر صورت وکيل صاحبان بس نلري، دمالې وزير ماتي وخوړله.

په پای کې ولسي جرگې بری تر لاسه کړ او دمايشتي پنځوس زره افغانۍ يې په تنخواگانو کې زياتوالی راغي. په اوس وخت کې دپارلمان هر غړی ته دمايشتي پنځه ويشت زره افغانۍ دکور کرايه، لس زره افغانۍ دموټر دنيلو له پاره، لس زره د دسترخوان په نامه او پنځه زره دموبايل دکريډت په نامه اخلي.

که څه هم دحاضري پابندي نلري. دزړه سوي وړ پدي دي، چې سهار او ماښام دادارو په دهليزو کې سرگردانه منډې او رامنډې وهي. که ريښتيا ورته وويل شي او يا داجمله واورې نو به په دې پلمه چې دملت استازي توهين شول، استيضاح به راوړاندي کړي. کميشن کاران په خپل منځ کې هم چندان تفاهم نلري، بوتل بازي او بوټ بازي نه هم کله کار اخلي. که حقيقت ته وکتل شي يو لوي شمير يې په رايو ندي راغلي، بلکې دمعنوي پواسطه راغلي، څرنگه چې دافتتاح په ورځ خالد پښتون دتشکر په ډول معنوي صاحب ته وويل: که ته نه واي زه نشوای راتلاي. نو ضرورت دي چې لگښت راپيداکړي او بلي دوري ته ځان پند او چمتو کړي.

مثال (۱۱۰)

که زما خان غواري تر تا به يي قربان کړم

دثریا بها په نامه یوې ښځې د فیسیوک له لارې یوه مقاله د " دا عبدالکبیر رنجبر له خوا لومړنۍ جنسي تیري نه دي" ترسر

لیک لاندې دجمعي ورځ په ۹ تیر ۱۳۹۱ نیټه له یو تصویر سره خپره کړې چې مور یې لننیز راځلو :

زه د یوې فیمنسټي په توګه د یوې له بدبختۍ څخه خبرې کوم :

کبیر رنجبر په ۱۳۴۷ او ۱۳۴۸ کلونو کې، چې د سیاسي علومو په پوهنځي کې داسپستانټ په توګه دنده تر سره کوله ، نو په دغه کلونو کې استاد میر اکبر خیبر دحزب پرچم دتفتیش کمیسیون له خوا یوه اعلامیه خپره کړه، چې اکادیمسن کبیر رنجبر دیوه جنسي تیري کوونکي او یوه ناروغه شهوتران په عنوان دپرچم دحزب څخه ایستل شوي، نو ټولو حوزو او دمیرمنو د سازمان ټولنو ته ابلاغیږي تر څو دحزب نجوني دده په دام کې ونه لویږي داسې زیاتوي .

د فخریه په نامه د یوې بڼوا نجلۍ باندې د عبدالکبیر له خوا جنسي تیرۍ، یوه غم انگیزه کیسه ده چې پلار او مور یې په ورکتوب کې له لاسه ورکړي وو او دخور په کور کې ژوند کاوه، چې دخور میره اذر مشهور خیاط وو، فخریه هغه وخت دخپل ژوند کیسه وکړه کله چې د سپورمۍ نه خبره شوه . سپورمۍ دده د شهوت دافتناف قرباني وه.

فخریه چې دجملې پلوشې او نفیسي شیردل سازمانې ملګري وه ، د امتحان په وخت کې له کبیر رنجبر څخه مرسته غواړي او کبیر رنجبر ورته وایي : فخریه که زما خان هم غواړي تر تا یې جاروم ته زما سازمانې ملګري یې .

فخریه چې کلونه کلونه دمور او پلار له محبت نه بې برخي او مظلومه نجلۍ وه دکبیر رنجبر په خبرو باور کوي او دهغه کور ته، چې په شش درک کې وو ورځي .

کبیر رنجبر چې کور کې یوازي و او کورنۍ یې لغمان ته تللي وه ، لومړی ځل یې په اتشین عشق سره غواړي له فخریه څخه ناوړه ګټه واخلي که زما خان غواړي تر تا به یې قربان کړم، خو فخریه مقاومت کوي او ورته وایي چې زما خواستګاري وکړه، خو کبیر رنجبر د شهوت امواج وخت نه ورکوي او په بې شرمانه ډول په هغې جنسي تیرۍ کوي ، فخریه ژاړي چې ژوند یې برباد شو او کبیر رنجبر ورته وایي، چې له تا سره به واده کوم .

فخریه یې چې یوه اوونۍ په کور کې ساتلې وه پریږدي او کله، چې څو ورځې تیرېږي کبیر رنجبر ځان پټوي او هغې سره دواړه نه ځان ژغوري او ورته وایي، چې ته په خپله زما کورته راغلي وي، زه دشوروي ډیولیس کانډید یم او واده کوونکي هم نه یم .

فخریه چې اوبنکي تویوي او شکایت کوي او خپل دسر وینسته شکوي اناهیتا ته ورځي، خو هغه دکبیر رنجبر جنایت دتفتیش کمیسیون ته سپاري او دمیر اکبر خیبر په امر رنجبر له ګوند څخه ایستل کیږي .

رنجبر له څو ورځو وروسته شوري ته ځي او هلته د کي جي بي غړیتوب تر لاسه کوي او ورسته له هغه دهغه ورور بصیر رنجبر هم اوکراین ته ځي او کا جي بي ددستګاه جاسوس کیږي. او دواسيلي متروخین داسنادو پر بنا (صمدازهر) چې دمیوندوال وژونکي دي هم دظاهر شاه په حکومت کې د کي جي بي اجنټ او اشعه دشبکي دفتح مستعار په نامه مسوول وه. له یوولسم دسپتمبر وروسته رنجبر دیوه پلان له مخې، روسیې نه کابل ته راځي او د پارلمان غړیتوب تر لاسه کوي او په وروستي پړاو له سلطان زوی سره مظاهري په لار اچوي .

خو څو مياشتې دمخه په يوه تلویزوني پروگرام کې وايي، چې زما ښځه د قفقاز له مسلمانانو څخه ده او وروسته د یوې نجلۍ داخطاطاف دافترضاح پېښې څخه ما دې بې سي په سایت کې وویل، چې دحامد کرزی څخه حیثیت داعادي غوښتنه کووم . او د (دې .ان. اي) له علم څخه مننه کوو، چې دغه جنایت کار یې اړیوست چې دهغه دیوه اولاد، چې دجنسي تیری ثمره یې وه انکار ونه شو کړای.

دملې باور ورځپاڼه ۱۳۹۲ کال او دورې په میاشت کې د سپوږمۍ، عرض او داسې لیکلې دي چې دزوی عکس هم ورسره دي لیکي: چې سپوږمۍ هم دده شهوت ښکار شویده.

اکادمیسن د هغه پخواني عادت او تکنیک پر بنا دهود خپلو سپوږمۍ نومي نجلۍ د ماهر لور اول اختطاف بیا (خانه امن) او بیا په میکرویان کې، د ډیوي امیل کره ساتلې او جنسي تجاوز پر وکړ او ددې تجاوز نه خدای ج یوگل موره گک زوی هم ورکړ، چې نوم یې عبدالکریم پري ایښی دي.

اکادمیسن اول زنا بیا دده په ادعا نکاح سویده نوموړي وايي، چې داد سپوږمۍ تقاضا وه چې زما نه یو زوی ولري ، مگر تر اوسه ازاد گرځي ، په محکمو کې برائت واخیست، چې دابه یوه بل داغ او ټکي دافغان پر قضا باندي وي . مگر دا حق او عدالت گوند داوکره چې دي یې دگوند نه وباسي ، کوم چې خبیتر کړی ؤ.

ددغو رسوایي سره په مدور میز کې ناست وي. د سیاست او دټولنې رهبري کوي، د سیاست مداره تر ټولو لومړی اخلاق غوښتل کيږي.

پلنگ در لباس ملنگ

په هیواد کي ټښتوني ددي لامل شویدی، چي زیاتره سوداگر خپلي شتمنی بهرنیو هیوادونو ته لیږدوي. ټښتوني لکه ترور او اداري فساد ددي لامل شویدی، چي په هیواد کي پرمختیايي پروگرامونه له ننګونو سره مخ او یا په ټپه ودریږي. دا پدیده دپاکستان نه راوړل شول، چي هلته ډاګو ورته وایي. مور دلته دیلګي په توګه د IWPRU رپوټ خپروو .

نیازي حکایت کوي وروسته له هغه چي ټښتونکو زه موټر ته دننه کړم، نو تور نقاب یي زما پر سر کړ او په یوه ودانی کي یي بندي کړم ، هره ورځ یي وهلم او نکولم، ټښتونکو دري ملیونه دالره یي زما له کورنی څخه غوښتل، چي داعمل پر هامبون اصفی هم راغلي ؤ.

نیازي وویل کله چي ټښتونکو په دې پوه شول چي پیسې تر لاسه کولای نه شي، نو غواړي ما ووژني ، نو ما دکوتې چټ سوري کړ او وتښتیدم او پولیس می خبر کړل . پولیسانو هغوي ونیول .

دافغانستان دصنایعو او سوداګري خونه وایي، چي ۱۳۹۰ کال په ۱۱ میاشتو کي ۸۵ تنه غړي ټښتول شوي په داسي حال کي چي تیر کال دغه شمیره ۶۰ تنه وه.

دکابل د صنایعو او سوداګری خونې مرستیال احمدشاه حکیمي وایي، چي دتیر کال دجولای دمیاشتي زه اوزما ملګري چي دري ملیونه دالر راسره و، دټښتونکو تر حملي لاندې راغلو، چي پولیسانو په هغې کي برخه لرله. استاد عبدالکریم خلیلي دمخدره موادو په کارو بار کي ددولتي چارواکو همکار ته په ډاګه اشاره کوي.

ټښتونکو هڅه وکړه ترڅو حکیمي او ورور یي وتښتوي، نو دوه تنه ساتونکي یي ووژل شوه ، خو ټښتونکي خپلي موخي ته ونه رسیدل او ویي کولای شول چي یوازي پیسې وتښتوي. هغه پوښتنه کوي که چیري دولتي مسوولین له ټښتونکو بلو څخه ملاتړ ونه کړي ،څرنگه کولای شي دامنیتي پوستي تر څنګ زما دوه تنه ساتونکي ووژني او زما پیسې وتښتوي .

دتجارت او صنایعو دخونې مرستیال خان جان الکوزي وایي، چي دهیواد لوړپوړي مسوولان او دهغوي خپلوان په ټښتونو کي لاس لري، چي یو پوره شمیر یي د پارلماني مسولیت لري چي مخکه او اسمان یي پیژني ، چي هره ناروا راپورته کیږي ، دملت تش په نامه استاز به پکي لرلی وي، نو له همدې کبله دامنیت په برخه کي لږ پرمختګ شویدی ، اوس دې حالت کي راغلي یو چي غل هم وایي خدایه !، او کارواني هم وایي خدایه ! دفواید عامي د وزارت معین وحید الله خپل اختطاف چپان پیژني، مګر د داره یي معرفي کولای نشي.

هغه ادعا وکړه دغه کسان په دولت کي لوړي څوکی لري او له ټښتونکو څخه ملاتړ کوي. الکوزي وایي: کله چي ټښتونکي نیول کیږي دفاستو چارواکو له خوا سمدستي خوشي کیږي . هغه داهم وویل چي داسي اسناد اوشواهد په لاس کي لري، چي یو شمیر ټښتونکي دهیواد دقضایي او قانوني چارواکو له خوا ازاد شویدی.

الکوزي داهم وويل چي دلوگر، پکتيا او دلوي ننگرهار په ولايتونو کي چي د ټينتونکو دنيولو هڅي له ستونزو سره مخامخ شويدي .

او همدا دليل دي، چي په هيواد کي سرمايه گذاري تر ۳۰ سلنو راتينه شویده .
الکوزي زياته کړه همدا اوس پوليس تر فشار لاندي دي تر څو هغه افراد، چي تيره مياشت په ټينتونوکي د لاس لرلو په تور بندي شويدي خلاص کړي، هغه وويل دغه فشار د تورن دخور چي دسناومجلس غړي وه وارديږي. چي مطلب يي فوزيه سادات او صمد ټينتونکي خور ده .

جنرال ظاهر چي دجيناږي تحقيقاتو رئيس دي دغه فشارونه تائيدوي.
له همدې کبله د استيناف محکمي صمد نومي ته برأت ورکړ. او د سناتوري پدي قضيه کي لاس درلودل ثابت دي، مگر مشرانو جرگي په غير کي ټينگه کړي. تحقيق ته حاضر نشول. محکمي هم پلمه راوړل، چي مصونيت يي بايد پورته شي، د محاکمي نه يي ډډه وکړه. پارلمان يي مصونيت نه پورته کوي.

پدي قضيه کي د پارلمان مصونيت او دقضا استقلاليت لاس سره ورکړ. داپيني هم سته چي متعدد کسان خپل دوښمن پيژني، مگر آن اواز ايستلي نشي، چي دهغه جملې نه ډاکتر چراغ علي دي، چي زوم يي اختطاف او بيا ووژل شو. پر جنرال عليشا پکتياوال د کابل جيناږي امر او عبدالجبار ثابت لوی څارنوال گمان وړي.
پر حاجي عبدالظاهر قدير هم د اختطافونو تور لگيږي.

پردی لارښود

دهشت صبح ورځپاڼې د ۱۳۹۱ کال دغبرگولي دمیاشتي په پنځلسمه نیټه، دضیا زیرک له خوا لیکل شوي یو مطلب .
" دیوه سیاسي او نا مناسب مذهبي لارښود لمانځني " تر سرلیک لاندې خپور شوی مضمون ، چې دیو څو برخو ژباړه یې دگرانو لوستونکو له پاره خپروو .
دایران د حکومت پخواني لارښود ایت الله خمیني د مړیني لمانځنه دهغو له پاره ، چې دافغانستان دتاریخ او سیاست سره بلدیت لري یو واضح پیغام درلود .
دایران سفیر ښاغلي ظهروند وروسته له څو میاشتو نیوکو، چې درسنیو او دپارلمان دغو له خوا دغیر معقولو څرگندونو له امله ورباندې کیدلې، دهغه د ناوړو څرگندونو سربیره، دایران حکومت د افغاني طرف دارانو له خوا هم په جوماتونو کې دایران دژیم تاداو ایښودونکي لمانځنه وکړه، ترڅو وښيي چې ایران په څومره سرسختانه اوزرورتیا سره په افغانستان کې دخپل سیاسي او فرهنګي نفوذ شتون ته پراختیا ورکوي.
دافغانستان په وړاندې دپاکستان او ایران د جګړې دوام زموږد یو شمیر هیواد والو له خوا، چې دهغوي دجوړېدو اسباب ګرزي دتاءسف ځای دي .
زړه پورونونکي کرنې او راګښونکي شعارونه :
یو جهادي رهبر او اوس دپارلمان غړي، دایت الله خمیني په لمانځن غونډې کې وایي چې هغه یوازي په ایران پورې اړوند نه و، دټولو مسلمانانو له پاره کیدلای شي چې یو لارښودوي.
دغسی څرګندونې زموږ له پاره نوي نه دي، ځکه کله چې دهغوي ملاتړي رسنی او آن داچې ملي متحده جبهې ته نږدې رسنی دافغاني مهاجرو د را ایستې په اړوند او دهغوي دتوکم پالنې کرنې دافغانانو په وړاندې جګړه دګاونډیانو په ملاتړ دوام لري .
که چېرې دغه ښاغلي دغسی ونه وایي ، که چېرې دتلویزیون یک دایران دسفیر دپرو پلګند له پاره زمینه برابره نه کړي، نو هغوی ملاتړ له لاسه ورکوي .
دکابل په غرب کې ، چې زیاتره یې هزارګان او ایت الله خمیني ورته مذهبي لارښود دي.
له هېڅ اړخه خمیني دافغانانو له پاره رهبر کیدلای نه شي. یو بل وخت افغاني کمونستانو هم تر احمد خان او محمود ، نه د لینن او ستالین پرستش کاوه ، بالاخره پښیمانه شول.
یو ملي شاعر وایي:

لمر دي راڅیژي پر لویو غرونو	بیټ نیکه وایي زما زامنو
سري چي مري خور بي پخوا وي	ولس چي مري نینه یې داوي
پر بل مین شي ځان ځیني هیرشي	خواري او ذلت یې ځکه پخوا شي

امام خميني په افغانستان كي دافغاني شيعه گانو لخوا د تقليد مرجع په توگه نيولي كيږي، دامذهبي نه بلكي يو سياسي پروگرام دي. په ايران كي هم اوس پوښتنه كوي ، وايي سني بي كه مسلمان ؟

جالبه داده چي دغه مراسم دداسي چاله خوا تنظيم كيږي، چي په ايران كي هزاره گان له ياده باسي .

افغاني شيعه گان دصدام دجگړي په وخت كي هم دتوپ دخولي شومه شول او په اوس كي بيا دسوريي جنگ ته تشويقي دي. د ثورد انقلاب په حمايه روسي بر بنده تيري هم خميني په څرگنده ونه غندي.

د ښاغلي خميني خبري او شعارونه په پاريس كي، د تبعيد په زمانه كي او دغه راز په قم كي دهغه له عمل سره زيات توپير لري. ايراني سنيان هلته هم تر فشار لاندې دي.

په ظاهراً به يي يو شي ويل خو په عمل ،تصميم او پروگرام كي نور څه وه ، دشيعه او سني ديووالي خبري به يي كولي خو په عمل كي به يي سنيان له منځه وړل .

زموږ باور دادي چي خميني ديوه مستبد حكومت تاداو اښودونكي و، چي دباچا پرځاي يي ولي فقيه كېناوه ، كه چيري دخميني خاي ناستي ښاغلي خامنه يي اختياراتو ته توجه وشي هيڅ تفاوت دخميني، حسيني مبارك او معمرالقذافي له حكومت سره نه لري. دامام صاحب حركات دننازي هيټلر ته ورته دي. هره ديكتاتورې بده ده، مگر مذهبي ديكتاتور تر ټولو زلند او بي زړه سويه وي.

كه چيري افغانان ديوه عادل حكومت او خلكو دحكومت غوښتونكي وي، دمذهب تر عنوان لاندې داستبداد مخه ونيسي ، دايران او پاكستان افراطي ايډيولوژي گانو پرځاي دي ټولنيز عقلائي سياست ته پريږدي .

وايي : دمصر د الحرام د ورځپاڼي مدير (حسن الهيكل)، چي دامام خميني ليدو ته ورغلي په اخير كي، چي تري راووت خبريالانو ته يي وويل : ما فكر كاوه چي امام يو اسلامي انقلاب كړيدي ، مگر دا په حقيقت كي يو شيعه انقلاب دي .

لينن غوښتل چي دنړۍ دكارېگرانو تر عنوان لاندې په نړۍ حكومت وكړي. امام غواړي چي دشيعه ايزم تر عنوان لاندې هم پر اسلامي نړۍ حاكم شي او دشيعه اقليت پر ټوله سنيي نړۍ باندي راحكم كړي. سمه به داوي چي هرډول تفوق صرف نظر شي پردي ، چي (خدای يو، كلام يو، كعبه يوه او رسول يي يو دي)، يو پر بل په صداقت باور راشي، كيداى شي چي سره راټول شي او دي اصل ته پام وكړي. كوم فقهېي توپير چي په څوارلس پيړيو كي ندي حل شوي، اوس يي په ما څه؟؟ دزغم نه كار واخلي او مذهب دسياست وسيله نكړي. اسلام يوه عقیده ده، نه سياسي ايډيولوژي.

مناسفانه اوس لا هم اسلامي نړۍ پدې اور كي سوځي، كله ارامه شي او كله بيرته راټاوده شي.

ايراني فرهنگي يرغل پدې كچه ډير شويدي چي ان زموږ په ادبياتو او اصلاحاتو را گډ شويدي او ورځ په ورځ نور هم داخليږي، با په شعوري ډول او يا په غير شعوري ډول مثلاً : موږ ځيني نومونه عربي درلودل، اوس غوښتل كيږي چي په ايراني لغتونو او نومونو بدل شي لكه : ولد په فرزند، مامور په كارمند، وكيل په نماينده، خانم په بانو، شمسي په خورشيدې، مكتب په مدرسه، محكمه په دادگاه، معلم په آموزگار، جاده په خيابان، سرحد په مرز ، ليليه په خوابگاه، قوماندان په فرمانده، خوانده په اوازخوان او داسي نور ، دا يو فرهنگي يرغل دي، دا لغتونه او نمونه موږ ته پردي دي.

يا مثلاً په شعوري، له دي كبله چي ايرانيان د ميرويس نيكه د نامه سره حساسيت لري، هيڅ وخت (ميرويس ميدان) نه وايي، هغه كوټه سنگي بولي، نو په قصد سره ددي يادول قابل د مجازات دي.

دکانونو درايستلو مخنيوی

یوه لویه ستونزه او ننگونه چې داقصادي، ملي لویو پروژو په عملي کولو کې دولت په وړاندې شتون لري، هغه دځینو استخباراتي کړیو اوازي دي، چې دهیواد په ځینو برخو کې دزورواکانو او جنگسالارانو له خوا په لاره کې اچول کېږي او داقصادي پروژو په استخراج او تړون کې خنډ او خنډ رامنځته کوي. که چېرې دولت ارګانونو له خوا یې اغیزمني او پریکړوني کړنې ونه شي نو هیڅکله به په هیواد کې لویې اقتصادي پروژې په کارونه لویږي.

دیوي باوري سرچینې په حواله دکانونو وزارت یو لیک دملي امنیت دشورا په نامه استولي، چې دهیواد په شمال کې دنیلو او کاني توکو داستخراج په مخکې دسیمه ییزو او زور واکانو له خوا یې مخه نیول .

وروسته له هغه چې دکانونو دسکتور دوامداره جامع پرمختیا لید لوري رامنځته شو، نو په تقنیني چارو کې په زړه پوري اصلاحات دنړیوالو تجربو په رڼا کې او دکانونو دستراتژیک اهمیت دهیواد دعواږدو په زیاتوالي کې دیوي کلیدي ادارې په توګه داقصادي پرمختیا او له بهرنیو سرمایه گذاریو له پاره رامنځته شو.

لکه چې پدې وروستیو کې لیدل کېږي دسیمې استخباراتي سازمانونه، دخپلو برخو له لاري داقصادي ملي لویو پروژو داختم له پاره مټي رابډو هلي او دپروپاګند په لاره اچولو سره یې ددې پروژې له خنډونو سره مخامخ کوي.

سره له دې چې دافغانستان حکومت او دکانونو وزارت دمشرتابه پلاوي، ددغو استخباراتي شبکو دپروپاګند څخه خبر دي او هغو ته یې اخطار ورکړي ، که چېرې په شعوري اویا هم په لا شعوري او یا دچا خبره ددښمنانو په ژړنده داوبو اچوني سره زموږ ملي ګټو ته ، چې پواځې سرچینې دخان دیسایني او دهیواد دمالی استقلال شمیرل کېږي خپله موخه وګرځوی، نو دافغانستان دخلکو او حکومت په وړاندې به خواب ورکونکي وي.

او اوس چې ددو لویو پروژو (دحاجیګ پروژې او دامو دریا دنفتي حوزې پروژې) په دې عبارت سره چې ګواکې دپروژو په تړون کې سیاسي کړنې او دغه تړونونه دهیواد په زیان دي او دسیمې داستخباراتو دپاڅورو له خوا پروپاګند کېږي .

دغه استخباراتي کړۍ دهغو تعلقاتو او مناسباتو له مخې، چې په دولتي ارګانونو کې دلورپورو چارواکو سره لري او هغه مطبوعات، چې له بهر څخه یې ملاتړ کېږي خپلې پروپاګند تنظیموي.

په همدې ډول دپارلمان یو شمیر غړي، چې دنوموړو پروژو په تخریب لاس پوري کوي او دامنیت شورا ورڅخه خبره ده دکانونو پروژې، چې دافغانستان ملي ګټې بلل کېږي او دولت عواید ، دزیربناوو جوړول خلکو ته دوامداره کسب برابرول ، دچاپیریال ساتنه او دکلیمو خلکو ته دجامع پرمختیا پروګرام په جوړولو کې ارزښتمن رول لري هغه تخریب کړي.

دغه ډول دپادوني وړ ده ، چې دحکومت له پلان سره سم چې امنیتي کمپنۍ اوس فعالیت نشي کولای او حکومت هم تر اوسه دامنیت له پاره لازم ترتیبات نه دي نیولي، چې له دغه فرصت څخه دسیمه ییزې جنابۍ کړۍ او په حکومت کې دنفوذ خاوندان دمتشبثینو دازار لامل ګرزي ، چې دحکومت او مثبت ترمخ بی باوري رامنځته کړي.

ددې له پاره چې دهيواد په تاريخ کي لومړي ځل دي، چې افغانستان ته دغه طلايي فرصت په لاس ورغلي، تر څو خپلي کاني منابعو ته پراختيا ورکړي، له نيکه مرغه چې دټرونونو په برخه کي يې روڼ والي او دملي او دهيواد لوړي کټي په کي په پام کي نيول شويدي.

هيله ده چې دامنيت ملي شورا دامنيتي تدبيرونو په برخه کي پورته ذکر شويو موضوعاتو په اړوند ددسيسه بازانو دتعقيب او دوزيرانو شورا په وړاندي دبي حرمتي، چې ملي گټو ته زيان رسوي دقانون سره سم مخه ونيسي تر څو دهغو سبوتاژونو مخه چې يو تاريخي فرصت رامنځته شوي ونيسي.

اکثر ليند کيږي يا اوريندل کيږي، ځيني چارواکي خپله ډيره جزوي گټه په درلودلو سره دولت او عامه گټي ته ډير دروند او ستر تاوان سبب شي. هر تاوان چې رسي دکور دننه خوا وي، لکه چې وايي کلا د دنني خوا خلاصيري.

پدي برخه کي تر هر چا د واليانو رول اغيزمن دی، چې والي صاحبان د (واجب الاقرم او غير مسؤل) موقف نه راوړي. د ملت او حکومت تر منځ د (پل) موقف نيسي.

مثال (۱۱۴)

دقروغ دغونډيو غصب

دباوري سرچينو په حواله چي دملاخليلو ، کاکړو، کوچيانو دقروغ دغره دببرک دکلا په سيمه کي استوگنه ؤ، دکورونو په جوړولو يي شروع کړي وه او د عیدوخيلو کوچيانو له خوا يي مخه نيول کيده .

په دغه ضمن کي دکابل دلويديزو برخو استوگنو خلکو په نوموړي سيمه ادعا درلوده چي دجمهوري فرمان په اساس نوموړي سيمه هديرې ته بيله شويده .

په داسي حال کي چي په نوموړي سيمه کي دسيلاو او اوبو دوتلو او ريکريشن تاسيسات تر سترگو کيږي، چي دمحمديه ښارگوټي له خوا سازماندهي کيږي ، او له هغو رسمي معلوماتو له مخي چي څيړونکو ډلي تر لاسه کړيدي دغه سيمه دبيلو بيلو دولتي ادارو ملکيت دي.

که څه هم دکوچيانو او دکابل دلويديزو سيمو داوسيدونکو تر منځ دجوړجاړي هڅي کيږي ،خو څه پايلي ته نه رسيږي ، او دکورنو په جوړولو شروع کوي .

بالاخره په ۲۲/۵/۱۳۸۹ کال کي دکابل دلويديزو سيمو خلک د محمد هاني، حاجي نوروز او يو شمير نورو په هڅوني سره په بيلونو، گلندونو او چوني په اچولو سره خط اندازي کوي او د مسجد دخاي پر سر شخړه راپورته کيږي او پر دولتي مخکو جگړه راپورته کيږي.

ترڅو په پايله کي دنوموړي سيمي خلک دکوچيانو په ځينو او کورنو بريد کوي او دکوچيانو شته غارت کوي او ورته اچوي او هزاره گان نور هم د ډير شدت نه کار اخلي.

وروسته له هغه امنيتي ځواکونه نوموړي سيمه نيسي او کوچيان د دارالامان قصر ته وړي. خو دلويديزو سيمو اشوبگر دخانکري پروگرام له مخي د ۶،۵،۳ او ۱۳ مي ناحيو سيمه تر تخريب لاندې راولي او ديو زيات شمير دکانونه تاراج او وړانوي.

په پايله کي يو پلاوي دجمهوري رياست دمقام له خوا گمارل کيږي او محمد هاني ، حاجي نوروز او ټول شريکان يي تر توقيف لاندې نيول کيږي، او داچي په پايله کي څه وشول مالومه نه شوه . غصب په سراسري ډول دود وموندي، مثلاً د دارالامان سيمه کي مخکه اوغوندي دحاجي محمد نبي خليلي ، داستاد خليلي ورور لاندې کړه. قرغه مخکي او غوندي وکيل ملا غيرت، دکابل ښاروالانو ، محمد انور جگندک او روح الله امان په مرسته نمرې کړه. دچمتلي دښت امان الله گذر خطونه پکي کړه، يو اندازه استاد عبدالرسول سياف او دده وراره ممتاز اغا لاس پر کيښود.

مثال (۱۱۵)

د افغانستان په جگړه کې د امریکا لویې تېروتنې

د کابل چاپ دورځپاڼو له ډلې څخه یوې ورځپاڼې د (د افغانستان په جگړه کې د امریکا لویې تېروتنې) تر سرلیک لاندې یو مضمون خپور کړي چې لنډیز یې دادي :

امریکا ددې پرځای چې یو پیاوړي دولت درامنځته کیدو او ټینګښت او اغیزمنتیا له پاره یې په افغانستان کې کار کړي وای، او له هغې ډلې څخه یې لکه دملي دفاع ، کورنیو چارو ، ماليې ، پوهنې، او د کلیو د پرمختیا وزارتونه یې ځواکمن کړي وای او دیو واحد ملي دولت په اړوند یې کار کړي وای، او بالا اقل د خلکو د لیدلو له پاره یې دکرزي حکومت ته یې باور او مشروعیت ورکړي وای ، برعکس هیڅ یو داسې بنیادي او اغیزمنه کړنه یې تر سره نه کړه .

دغه راز امریکا له شلو کلونو چې د روس حکومت ماته وخوړه څه شي زده نکړل ،چې څه یې باید کړي وای، دیوه دموکراتیک ځواکمن دولت درامنځته کیدو مفکوره یې د فرهنگي او په ټولنه د مسلطو عناصرو د بدلیدو د کرنیزو او اقتصادي بنیادونو په اړوند د امریکا یوه فانتیزي وه، چې هیڅ تحلیلي او پلاني برنامه یې وروسته دحکومت دبدلیدو له پاره ،چې په افغانستان او عراق کې څه کړي وای نه درلودله.

په ملیونونو ډالره د امریکا او مرسته کوونکو هیوادونو له خوا افغانستان ته راننه شول، په دغه اړوند چې څومره دغه پیسې حیف او میل شوي او دیو شمیر صلاحیت لرونکو افغانانو او بهرنیانو جیبونو ته ولاړي او دغه راز، چې په خپله امریکا او مسوولینو یې څومره په دغه فساد کې ګډون درلود او څومره مسوولیت لري او یا یې ورباندې سترګې پټې کړيدي او یا نه لیدلي او نه انګیرلي دي .

له یوې لسیزې څخه زیاته موده کې ۳۴۱ کمپنۍ او نړیوال غیر دولتي یا (آن جی او ګانی) په افغانستان کې جوري او په فعالیت یې پیل وکړ، چې ملیونونه افغانۍ یې افغانستان ته راوړي او ددغه مرسته شویو پیسو زیاتره برخه دمعاشونو ، دکورونو دکرایي چې دمیاشتي له پنځو زور تر شپږو زرو ډالرو پورې رسیدې. دامنیتي افسرانو او سربازانو دمعاشونو، دلوکسو موټرونو، دمشاورینو اونورو کارکوونکو په معاشو ولګیدي، او یوازي له پنځلس سلنې کمې پیسې له دغو مرستو شویو پیسو څخه دافغانستان په پروژو کې مصرف شوي، چې په پایله کې افغانستان داقتصاد له رویه په خپلو پښو ونه دریده چې داقتصاد اساسي شاهرګونو ته نوي سا وروښی.

په همدې ډول یوه لویه تېروتنه داوه چې سپینې ماتې د خپلو سرتیرو دولتو نیټه اعلان کړه ،چې دغه موضوع دطالبانو دسیاسي او جگړه ییز مورال دلوړیدو لامل شوه.

دغه راز په افغانستان کې د جګړې بریالیتوب له پاره په کار وه ،چې دوه دولتونه یانې افغانستان او امریکا دواړه په کې ګډون وکړي، خو دیوه له فساد څخه ډک هیواد چې له امریکا سره یې لړزیدلي اړیکې درلودې، دویم داچې پاکستان دطالبانو دولت په خپله غیر کې ونیو او څو ځله دناټو داکمالاتو ډلارې دبدیدو لامل شو.

پورتنۍ وړاندیز یا اعتراض پر ځای دی، هر څوک باید خپل کور پخپله جوړ کړي، دبل نه هیله اشتباه ده، البته کومه مرسته چې دپرو نه کیدي یا کوم امکانات چې د نورو څخه چمتو کیدي، د خپله وسه د هغه نه ګټه پورته کړي، لکه

جنوبي كوريا، جاپان او المان.

مثال (۱۱۶)

لیونی سپی

د کابل په ښارکي کوڅه ډبه سپي دومره زیات شويدي، چي وروسته له ماښام څخه يي کابل ښاريان له گڼو ستونزو سره مخامخ کړيدي. او ددولت هيڅ يوه اړوند اداره لکه کابل ښاروالي، د عامي روغتيا او دکرهڼی وزارتونه ورته پام نه اړوي. موږ د بيلگي په توگه يوه مړينه، چي د خور لو له امله را منځه شویده رپوټ يي خپروو.

سيد نور آغا د سيد شير آغا زوی ادعا کوي، چي ورور يي سيد علي شاه په ۱۳۹۱/۳/۱۳ نيټه هغه مهال چي له دندي څخه د خپل کور په موخه روان و، دليوني سپي تر حملې لاندې راغي او ټپي شوي.

کله چي موضوع د اړوندو ادارو لخوا څيړل کيږي، داسي پايلې ته رسيږي چي د کابل ښاروالي او د عامي روغتيا وزارت د لايحي او طرز العمل له مخي په خپله دنده کي تغلل او غفلت کوي، چي دغه شان پېښي رامنځته کيږي.

ادعا کيږي، چي د محيطي روغتيا رياست رئيس امان الله حسيني خپله دنده اجرakerي او ددغه رياست نور کارکوونکي هر يو محمد سليم د عمر گل زوی او عبدالحکيم د غلام شاه زوی هم ملزم گڼل کيږي.

همدغه راز د کابل ښاروالي د تنظيم رئيس نثار احمد حبيبي، چي خپله دنده نه ده سرته رسولي او په خپل سر پرته له دي چي د محيطي روغتيا پلاوي حاضر وي سمي مواد (سترکښين) او د خوړو توکي مصرفوي، چي د هغه خوړو نه ناوړه گټه پورته کوي.

نو دهغه الزام له مخي چي دقانون سره سم ور باندي لگول کيږي، توقيف او د ښاروالي دوه تنه کارکوونکي احمد شاه دحسن زوی او مير احمد د پاينده محمد زوی او د محيطي روغتيا دوه تنه کارکوونکي تر نظارت لاندې نيول کيږي. دا کافي نده، دايو قتل دي، په پوره دقت بايد مطرح شي.

د کابل اسيا روغتون چي د نوموړي شخص له مړيني سره تړاولري هم تر پوښتني لاندې راځي،مگر په نورو داسي پېښو کي ملزوم نه محکوميږي.

دکوڅو ډبو سپو کيسه آن دخلگو دشکايت پر بنا د بين المللي مډيا ته هم رسيږي، مگر مسؤلو کسانو سرپه ونه گرځاوه.

دميزان پر اتمه کال ۱۳۹۰ د سهار دپنځو بجو د امريکا يرغ راډيو هم خبرخپور کړ. موضوع ادارو ترمنځ ورکه ده. ښاروالی وايي چي سهمی مواد بي کيفيته دي، دروغتيا وزارت وايي، چي دښاروالی مامورين کومي غوښي چي بايد دا زهرجن مواد ورسره گډ شي، تر سپو دمخه دښاروالی مامورين خپل ديگ په گرموي. دپورتنیو ادارو تر څنگ دکورنيو چارو وزارت هم دنده لري، چي دولس امنيت وساتي، مگر دلته بي تفاوته يو مؤثر کلتور دي، چي وايي (به ما چي ؟؟).

مسؤلله اداره معلومه نشوه. د غريب څوک پوښتنه نه کوي، څوک چي په زړهي کروزين کي ناست وي، ددي ستونزي پروا نکوي.

مثال (۱۱۷)

لمرپه دوو گوتو

د يوه باوري رپوټ په حواله، د کابل افغان د سوداگرۍ شرکت رئيس ښاغلی فرهاد، چې د پوهني وزارت د مسلکي او تخنیکي معيښت سره د خوړو د موادو قرارداد لري، د يوي اطلاعاتي په ترڅ کې کشفې ارگانونو ته خبر ورکړي، چې د نوموړي معيښت د مالي امریت سر پرست ورڅخه پنځه زره دالره بډي غواړي، چې داکار دقرارداديانو او مامورينو تر منځ يو منل شوی دود دي، پوه نه يم چې داخلي ولي شکایت پورته شو؟ چې ددې شرکت نه د وزارت مامور الماس نومي رشوت غواړي، چې نوموړي ته د يوه مختلطه پلاوي له خوا پيسې په نښه کيږي او د وزير محمد اکبر خان په سيمه کې نوموړي ته ورکول کيږي او بالفعل نيول کيږي.

الماس ادعاکوي چې د کابل افغان سوداګري شرکت رئيس سره څوکاله کيږي چې روابط لري، نو ما ورڅخه د پور په ډول اووه زره دالر غوښتني و، چې نن بې ماته زنگ وواهه او پنځه زره دالري راکړل. هر مجرم بايد يوه پلمه ولري. داسي کسان نو بيا پوره تجربه لري او دفرار لار سنجوي.

دفساد ابتدائه محکمي د خپلي (145) 1391/11/30 فيصلي له مخي الماس نومي ته برائت ورکوي او مشهود جرم ته هم پلمه راوړي او دمجرم دپاره دفرار لار لتوي، لمر په دوو گتو پټوي، نو بل وخت به څوک دا جرئت وکړي، چې دپوليسو سره مرسته او يا شکايت وکړي. دلته به ارومرو، زر او زور لوبيدلي وي.

د محاکمو دا بي تفاوتې او بي مسؤوليتي د فساد دپربښت دي. د فساد د مخنيوی د پاره پوليس او يا مفتيشين او بيا محاکمه ډير لوی رول لري، مګر په موږ کې دا خلا ډيره څرګنده ده، چې دا دواړي اداري لږلي دي.

په امنیت ملي کې هم د استخدام د پاره يو فرمول جوړ شوی و، چې د همدې اداره د درو تنو په تصديق او تضمين يو څوک مقرر کيدای شوی. څرګنده ده چې په دی اداره کې تنها دا يو قوم او يوه سيمه برلاسه وه، نورو ته چانس لږ و. ددې وړې سيمي تر منځ نژدېوالي يو فاشست حرکت مضبوطه کړی جوړه شوی وه، چې شکايت نه اورېدل اداکړي.

مثال (۱۱۸)

زورواکان او په ملیاردونو ډالر زیان !

د بي بي سي راديو د ۲۰۱۳ کال دسامبر د مياشتې په اتلسمه په خپل رپورټ کې، د افغانستان درون والي دڅارونکي سازمان له خولي چې افغانستان د زورواکانو تر تصرف لاندې دي او ډاکار ددي سبب شويدي چې عادي خلکو ته په کال ملیاردونه ډالر زیان واري.

په نوموړي رپوټ کې څرگنده شويده، چې یو شمیر وزیران، د ملي شورا غړي، والیان د پولیسو قوماندانان، معینان د زور واکانو له ډلي څخه دي، چې موږ ورته په عامه ژبه بدماشان وایو.

همدې رپوټ پر بنا دغو زورمندانو د هیواد اقتصادي سیستم تر ولکې لاندې راوستلي. او دغه سازمان موندلي ده، چې دغو افرادو لوړ ساختماني قرار دادونه، د نفتي مواد او غذايي توکو واردول په خپل انحصار کې راوستي دي. او له حکومت څخه یې غوښتي، چې د هیواد اقتصاد د نوموړو زورواکانو له منگلو څخه خلاص کړي.

دغه رپورټ چې ۳۷ پاڼو کې لیکل شوي د سوداګرو، اقتصادي متخصصینو، سیاستوالو سره په مرکوکي چې په کابل هرات، بلخ، بامیان ننگرهار کې سرته رسيدلي جوړ شويدي.

یما ترابي چې د افغانستان درونوالي د څار سازمان رئیس دي، په یوه خبري غونډه کې څرگنده کړه، دغه افراد چې موږ سیاسي تصمیم نیونکي ورته وایو، دهغوي کورنۍ په بانکونو او لویو شرکتونو کې برخه لري چې خلک یې شاهدان دي. زورمندان د کالو او نفتي توکو د بېي په ټاکلو کې اساسي ونډه لري او په دغه برخه کې ددخالته له امله په کال کې ملیاردونه ډالر خلکو ته زیان اړوي. یوه ساختماني پروژه د زور واکانو د امتیاز او حقه نه بشپړ کيږي.

نوموړي سازمان وايي چې زورواکان د شتو د پیداکولو له پاره په قانوني او غیر قانوني توګه او د بیلابیلو سوداګریو ته مخه کړېده. کله چې هیواد خپله شیرازه د لاسه ورکړه خپلسري او ناوړو ګټو د څو مافیایي کړیو لاس ته ولېږي، کوم نوم چې افغان ولس په جهاد کې ګټلي و په دې وسیله یې د فساد پواسطه برباد کړ.

زورواکان دا نه پرېږدي، چې لوړې بېي تړونو نه هغه چاته پرېږدي چې کمې سرمایې لري، په دغه رپوټ کې همداراز راغلي دي چې دولت دلوري بېي قراردادونه او ساختماني چاري نوموړو زورواکانو ته وسپاري ځکه ددوي په اند هغوي د اجرا توان یې لري.

په رپوټ کې زیاته شوېده، چې زورواکانو خپلې شتمنۍ د نورو خپلوانو په نامه ثبت کړيدي دغه سازمان پیداکړيدي چې په ملیونو ډالر دداسې افرادو په نامه ثبت شويدي چې عمر ونه یې له اووه لسو کلونو هم کم دي.

دغه سازمان داهم لیکلي دي چې دغه ډول کارونو، ددولت جوړونې پر بهیر ناوړه اغیزه کړېده او ددې باعث شويدي چې د خلکو باور پر دولت راکم شي او اقتصادي وده په تپه و درېږي او د شتمنۍ کچه د هیواد په دننه کې راکمې شي.

دغه سازمان په پای کې لیکلي دي، چې د هیواد اقتصاد د مجرمینو په منگلو کې لویدلي او هغوي له سیسټماتیک او سازمان یافته نظامي ځواک څخه په ګټې اخیستې سره د شتمنۍ د راټولولو او زیاتولو ته پام اړولي دي. یو کم ځانین اقلیت یو لوی مظلوم اکثریت ګروګان نیولي دي.

توله پدې پوه دي چې ځانین او مفسد څوک دي، مګر دمحاکمې مجال یې نشته. قانون موجود دی، تطبیق یې دچا د وسه ندی.

مثال (۱۱۹)

د دو ماشومانو اختطاف قضيه چي پايله يي په برانت سره تمامه شوه

له هغه راهيې چي بهرني ځواکونه چي زموږ هېوادونه راتوتلي ددې ترڅنگ چي اداري فساد زور اخيستنې او د نښه يي توکو سرليکه او قاچاق هم ورسره يو ځاي شوي. نو د شتمنو خلکو د اولادونو تښتونو چي مخکي له دغو کلونو څخه يي به افغانستان کي سابقه نه درلوده هم زور واخيست.

د يوې باوري سر چيني درېوت په حواله نقيب الله د نصر الله زوی، ۱۶ کلن او د کندهار اوسېدونکي چي د دو ماشومانو په تښتوني تورن او د ۱۳۸۳ کال غوايي د مياشتي په اتمه په جلال اباد کي نيول شوي و د تحقيقاتو دوسيه د لومړي حوزي ابتدائيه محکمي ته د حکم له پاره اشنول شوي وه نو د نوموړي محکمي د ۷۱ — ۱۳۸۶/۸/۱۹ حکم له مخي په شپاړش کال بند محکوم او د استيناف محکمي (۱۳) ۱۳۸۷/۱/۱۲ حکم پر بنا شپاړش کاله بند تائيد، مگر د تمیز محکمي د الزام کاپي دلايل د نه شتون له کبله بري الزمه وباله .

د عدالت يوه نمونه چي تحتانی محاکمو بايد دا دلايل منظر نيولي وای:

- (۱) تښتونه يا اختطاف يو معينه انگيزه لري، يعني سياسي، اقتصادي او يا انتقام.
- (۲) مخکني روابط بايد موجود وي او مختطف بايد تر تعقيب لاندې نيول شوي وي، نه چي په يو ساعت او يوه ورځ کي دا کار پای ته ورسيري.
- (۳) نقيب الله تر اتهام لاندې و، چي دا دوه ماشومان يي په ډک سرويس کي اختطاف کړيدي.
- (۴) د اختطافچي او ماشومانو تر منځ د ژبي او کلتور توپير و، د نقيب الله فارسي نه وه زده اوسن يي هم لور و.
- (۵) ددغو دلايلو سره، سره محکمي په ۱۶ کاله بند حکوم وکړ. عالمه دا دي قضاوت او عدالت.
- (۶) نقيب الله متهم و کابل او جلال اباد ته دا لومړی ځل تگ و، پدې ښارو کي يي بلديت نه درلود. شواهد موجود وه چي نقيب الله د خپل پخواني استاد په بلنه جلال اباد ته ورغوبنل شوی و.
- (۷) د نقيب الله تذکري ته چي تر پېښي پخوا اخيستل شوی وه، اعتبار ورنکړل شو او پر سن يي تجديد نظر وشو.

وايي گناه کاره خوشي کيدل بد ندي، نه يو بيگناه بندي کيدل.

پدې ډول به ډير بي گناه کسان د امرالله صالح په وخت کي په کلونو په زندان کي پراته وه. ښاغلي صالح قاطع و، د محکمو په فيصلو کي يي هم مداخله او اعتراض کاوه، ښه مديريت او دسيپلين يي درلود، د گناهکار او بي گناه تر منځ يي توپير نه کاوه، د عدالت پروا يي نه درلودل. دده د توطيې نه ډير کسان په ډار کي وه، د چا عرض او دلايل نه اوريدل کيدل. د پنجشيرانو او پښتنو تر منځ د جهاد او بيا د طالبانو د وخت نه يو خاص مخالفتونه او دوښمنی وي، چي عمده دليل به ممکن د حکمتيار او احمدشاه مسعود او بيا د مسعود او ملا محمد عمر تر منځ انگيري وي. دده په وخت کي پر ولسمشر کرزی دوه ځلي حملې وشوي، لومړي د ۸ ثور د جشن په رسم گڼشت کي د ترور حمله وشوه، چي تلفات يي هم درلودل، دوهم ځل د لوي جرگی پر خيمه د راکت وار و، چي ددې بي کفایتي پر بنا د ملي امنيت درياست نه ليري کړل شو.

مثال (۱۲۰)

ډکور غل

لکه چي وايي ، چي کلا دننه خلاصیږي.

د سترې محکمې د کورني او بهرني دجرايمو په وړاندي، د مبارزې دیوان چي د ۱۳۹۲ کال د چنگاښ د میاشتې په نهمه نیټه د ۱۰۹۸ قضایې قرار له مخې قاري شیر محمد درختي گل زوی او مولوي محمد عالم د قطب الدین زوی، هر یو په اعدام محکوم شوي، قضیه یې داسې شروع کیږي.

په ۱۳۹۸/۹/۲۸ نیټه د سهار په شپږو او دیر شو د قیقو، د کابل د هوډ خپلو په سیمه کې د ملي اردو د منسوبینو د لیرد په یوه موټر ځانمرګي برید کیږي، چي له امله یې نوموړي موټر له منځه ځي او د ملي اردو دري تنه شهیدان او یو ولس تنه نور ډیر زیات ټپي کیږي او په سیمه کې د خلکو ودانیو ته هم زیات زیان اوږي.

ددغي پېښې په اړوند د ملي امنیت د ادارې له خوا دوه تنه، دکمال ناصر د محمد یوسف زوی د موسهي اوسیدونکي او عاشق الله د غلام صدیق زوی، دده سبز د ولسوالۍ دنتره خپلو د کلي اوسیدونکي نیول کیږي. قضیه چي ډیر اوږد بهیر لري مور یې لنډیز راځلو.

ثابینیري، چي نوموړي قضیه دقاري شیر محمد او مولوي محمد عالم په مرسته سرته رسیږي.

د تحقیق په بهیر کې په ډاګه کیږي، چي انتحاري واسکت له مولوي سمیع الله څخه مهاجر نومي کابل ته لیږدوي او داسي کیسه کوي، چي له انتحاري حملي څخه وروسته کله چي په پلچرخي کې خپلي مدرسي ته ستنیږي، د حمیدالله په نامه د مدرسي مهمت ورته وايي، چي الله گل چي دده سبز اصلي اوسیدونکي دي او اوس د پلچرخي د ریګریشن په سیمه کې اوسیږي ،د ده سبز ولسوالي په ولسي جرګه کې استازي دي، ما ته راغي او ويې ویل، چي قاري شیر محمد خبر کړي چي مدرسي ته رانه شي ځکه دولت ورباندي خبر شويدي، چي قاري شیر محمد په دغه حمله کې لاس لري او کوشش کوي چي هغه ونیسي، او ماوروسته خپل تګ اوراتګ مدرسي ته قطع کړ.

وګوري چي انتحاري حملي د چاله خوا په لاره اچول کیږي او د چاله خوايې حمایت کیږي ؟ نو په پایله کې دي نتیجې ته رسیږو، د خلکو هغه تبصرې پرځاي دي چي وايي: تروریستان او انتحاریان دهغه چاله خوا کابل ته راوړل کیږي چي چارواکي او موټري نه تلاشي کیږي. ډکور غل نه نیول کیږي، دا دلسټوني ماران دي، دطالبانو او یاغلو او بدماشانو ساتل ، دحریفانو د ورولو دپاره وي او یا خان په ساتي. یوازي الله گل، چي خان ته مجاهد وايي ندي، بلکي باید ووايو چي په اوسني ټولنه کې دخائین او خادم توپیر چندان نکیري. نور هم شته، چي داسي ترتیبات لري.

مطلب په حاجي الله گل مجاهد د چا زور ونه رسيد، ولي چي مصونیت پارانې لري.

مثال (۱۲۱)

زور حق دی

راشد دين دتاج الدين زوى د احمد شاه مسعود اخښى په دوى كې افغانى جنرال قونسل اصلي د پنجشير او سيدونكي د رحمانى سره په يوه معامله كې لانجه لري. راشد دين دكوم څه چې دى يې خپل حق بولي، له دې كبله چې تراوسه هېڅ چا بازخواست ندى كړي په زور لاس پوري كوي، همدا ده چې وايي: حق زورندى بلكه زور حق دى.

تزويري وكالت نامه چې دغلام حيدر در حمت بيگ د زوى په نامه، چې ددويي د قونسلگرۍ د كارمندانو هريوه زرگي د داراب زوى او.... جوړه شويده او د بهرنيو چارو وزارت په ۴۴۸۹۰ ۲۱/۱۲/۱۳۸۹ شميره كې ثبت شويده اوله امله يې د احمد فواد رحمانى يوه حويلي او ۲۷۵ جريبه ځمكه يې د بلخ ولايت د تاشقرغان په سيمه كې غصب كړي او سربيره پر هغې يې په ۱۳۸۹ كال د روژي د مياشتې په ۲۶ مه نيټه دهغه پر كرايي كور، چې په وزير اكبر خان مينه كې موقعيت د رلود له خپلو وسله والو سر و سره حمله او په زور واكي سره يې دري عرادي زرهې موټر د كور ټول شيان او ميرمني دزيوراتو په گډون له ځان سره وړي او سربيره پر هغې غوښتل چې په چك بوك جعلي سره د نوموړي له حساب څخه څلور مليونه امريكايي هم دالر ويايي خو د بانک د کارکونکو ډيپسو ایستلو نه ممانعت کوي.

دادهغي عرض پاني متن دی، چې احمد فواد رحمانى د جمهوري رياست مقام ته وړاندي كړي وه. نو اوس قضاوت لوستونكو ته پريز دو چې په هيواد كې د زورواكي او فساد له امله څومره خلك د خپل حق د تر لاسته كولو له پاره لالهانده دي. درحمانى بازخواست چا ونه كړ، راشد دين زور او زر لري، ولي چې دشهيد احمد شاه مسعود اخښى بلل كيږي. داو د سپيني ورځي د زور استعمال، چې عدالت ورته عاجز دي.

مثال (۱۲۲)

وسيله او واسطه

ترهغه وخته چي د يوه قوم مشران او ځيني چارواکي د اختلاس کونکو او غلو ترشا ولاړوي، نو ايا اختلاس کونکو ته څوک سزا ورکولاي شي؟ ايا له هغو څخه د دولت پيسې څوک اخيستلای شي؟

ځواب روښانه دي، نه هيڅکله به هم څوک سزا ورنشي کړاي او نه به هم د فساد، بدو، درغليو او اختلاس مخه ونیول شي، موږ غواړو چي د خپلي ادعا له پاره يوه بيلگه وړاندي کړو.

حاجي نعيم کوچی اود کوچيانو وکيلان او د کوچيانو د چارو رئيس ښاغلي غورځنگ کوچي، له ولسمشر څخه غواړي چي د عبدالقدوس د عبدالصمد زوی چي د خوست ولايت د افغانستان بانک خزانه دار او ۶۴۴۴۷۶۴۷ افغانی يې اختلاس کړيدي، د هغه نغدي جزا ويښي.

نوموړي خزانه دار دستري محکمي د عامه امنيت ديوان د 25/2/1391-273 له وروستي فيصلې سره سم ۵ کاله او يوه مياشت حبس او رد مال محکوم شو.

علي شاداکبر علي زوی چي محاسبی د مدير له مړيني څخه وروسته، د خوست بانک کي د محاسبی د مدير په توگه مقرريری، وروسته له څيړني دي پايلی ته رسيري او ولايت مقام ته خبر ورکوي، چي په بانک کي پيسې کمي دي .

وروسته څرگنديږي چي ۶۴۴۴۷۶۴۷ افغانی ورکي شويدي. د هغه د معادلو پيسو دور کړي په سزا محکوميري، چي وروسته بيا 57 ميليونه بانک ته سپاري.

روي او روښاري زموږ هيواد کي ډير رواج او دود دي او تردي عنوان لاندې (خيردي خيردي) . او که دي په خوله ونکړه بيا درسره مخالفت کوي او عقده اخلي. کوم کار دي، چي پدي کي به واسطه مداخله ونکړي ؟؟ واسطه او رشوت عين رول لري، چي قضيه د انحراف خوا ته وړي او واسطه يې قانوني ممانعت لري، اما څوک دی چي مخه يې ونيسي؟ داسي مثالونه ډير دي، چی واسطه پکي کاري واقع کيږي.

اما په هر صورت په قاچاق او اختلاس کی تر نورو جرمو نه واسطه ډير ليدل کيږي، ممکن علت يې هم دا وي چي پيسی پکی سته.

مثال (۱۲۳)

د ۳ ملیونه دالرو ورکيدل

د کليو پرمختيا او بيا رغاونې وزارت د همبستگي برنامې لومړي GTZ موسسې او بيا وروسته له Maxwell Stamp موسسې سره د برنامې له پاره د مالي چارو د اجرا دپاره د سيد شفيق الله (سادات هوفياني) صرافي سر ۲۰۰۹/۹/۱۴ دپکتیکا ولايت ته د همبستگي د برنامې د پيسو ليرد تړون لاسليک کړ.

په داسې حال کې چې دنوموړي پروگرام د پيسو ليرد، نورو ولايتونو ته د بانک لخوا تر سره کيده خو دنامني له امله چې عنوان کيدي نوموړي ولايت ته د صرافي لخوا ليردول کيدي، د همبستگي برنامې د قرار دادي صرافي له لاري شوراگانو ته پيسي دورکړي امر صادر کيدي، ولي چې بانک لا فعاله نه و.

قراردادي به پيسي د همکارو موسسو (برک واريب) په حضور کې، شواړ اگانو ته ورکولي او د ولايتي شورا لخوا به يې تصديق کيدي.

وروسته به يې سند کابل ته راليزه او دهغه له رويه به د صراف په خرڅ معامله کيدي، چې ددغه تړون له مخې کابو ۱۴۷۳۳۷۹۶۷ افغانی د سيد شفيق الله (سادات هوفياني) صرافي ته ورکړي وي، چې شوراگانو ته يې ورکړي، خو عملاً دغه پيسي شوراگانو ته ورکړل شوي نه دي.

وزارت د (۱۸۶۶۱) ليک ۱۳۹۱/۳/۲۴ پکتیکا ته خبر او هدايت ورکړي.

د کليو د پرمختيا وزارت وروسته له ډيرو بحثونو سره، صرافي دپته اړ ايستله چې ۳۶ ميليونه افغانی شوراگانو ته ورکړي خو صرافي شپږ ميليونه شوراگانو ته ورکړي او د نورو پيسو له ورکړي يې انکار وکړ او د يوې عربيضي په ترڅ کې (۶۰۵۲۱۲۴) افغانیو د پيسو غوښتنه کوي.

لنډه داچې تر اوسه دنوموړي تړون د گډونوالو له خوا تيري او بيري شوي خدای ته به مالومي وي ، نو په پای کې وايو چې عجيب تړون او عجيبه وېشنه (هغې گټې چې دسرمايي سر يې وخوړه)

اصلي مطلب دادي چې د کليو د پراختيا وزارت بي مسوليتنه او بي تضمينه ۳ مليونه دالره ونوموړي صراف ته ورکړي هغه وخوري، نور څه پلاس رانه غل، فقط احسان ضيا وزير پر بر طرف شو، چې اوس په جدي ډول د اپوزيستون په کتار کې ودرېد.

هر څوک چې د مقام نه ليري شي ، پروپاگند، تخريب کوي او اپوزيسيون شي.

دښاغلي محمد ياسين عثمانی کيسه کوم، چې د امريکا د سفارت په يو مېلمستيا کې د ډيرو پخوانيو لوړپوړو چارواکو د ولمشر کرزی نه شکايت او بد ويل. سفير زما نه و پوښتل ، چې ته ولي څه نه وايي: ما ورته وويل چې (زه هم کله چې برطرفه سم بيا به شکايت کوم).

مثال (۱۲۴)

نورستان او د غنمو ویش

ټول په دې ټینګ باور لري، تر هغه وخته چې دولت د فساد له منځه وړلو له پاره ټینګ هوډ او پوره توان ونه لري، نو هیواد به مو د فساد د نړیوال لړلیک په سر کې ځای ولري. او هېڅکله به هم د یادوني وړ لاسته راوړنې ونه لري. مرستیال صاحب عبدالکریم خلیلي د ۶۵۵۰ — ۱۷،۱۰،۹۲ په امر یو پلاوي نورستان ته حرکت وکړ. نورستان چې یوه غرنۍ او ځنګلي سیمه ده، نو دولتي چارواکوپه ۱۳۹۲ کال کې وپتېله چې د نوموړي ولایت ته ۳۰۰۰ ټنه غنم واستوي، تر څو مستحقو کسانو ته وویشل شي.

وروسته له هغه چې د نوموړو د غنمو د نه ویشلو په اړوند ګو نګسي راپور ته شوي، نو د افغانستان د جمهور رئیس ددویم مرستیال له خوا یو لور رتبه پلاوی د کرنې او مالدارۍ د ادارې مرستیال په مشرۍ نورستان ته سفر وکړ، تر څو د نوموړو غنمو د ویش څرنګوالی وڅیړي.

نوموړي پلاوی په نورستان کې د هغه ځای والي محمد تمیم نورستاني او دمشرتابه پلاوی سره غونډه کوي او له والي څخه غوښتنه کوي، چې د نوموړو غنمو د ویش په اړوند معلومات ورکړي، هغه ورته وویل: چې که نوموړي غنم کار د غذا په مقابل کې ورکړل شي دا به ښه وي.

له کابل څخه ورغلي پلاوي له والي څخه پوښتنه وکړه، چې دغه غنم څه وخت چیرې او چاته توزیع شویږي او ویشل یې په کومه مرحله کې قرار لري؟

په دې اړه د نورستان د بیړنیو مرستو رئیس داسې مالومات ورکړل:

نوموړو غنمو یوه اندازه د کنړ، لغمان په ذخیره ځایونو کې ځای پرځای شوي، وروسته به ولیږدول شي. په داسې حال کې چې اندازه یې مالومه نه وه.

لنډه دا پرته له دې چې کوم پلاوي د نوموړو غنمو ذخیره کولو او یا ویشلو په برخه کې نظارت وکړي. ضد او نقیض خبرې کوي.

وايي چې ۲۴۰ ټنه پارون ته لیږل شوي، چې ۱۴۰ ټنه یې ویشل شوي، سل ټنه یې په ګدام کې دي، ۲۰۳ ټنه یې د نورګرام ولسوالۍ ته رسېدلي، ۳۹۰ ټنه وایګل درې ته لیږل شوي او ۸۴ ټنه نور یې هم ورولیږل شي.

د محلي شورا رئیس انور خان ۲۲۲ ټنو ویشل تائید کړل. لنډه دا چې ځینو خلکو د نوموړو غنمو د حیف ومیل، چې په لغمان او کنړ کې پلورل شويږي ادعا وکړه او په پای کې داسې ارزونه وشوه، چې په لغمان کې له ۱۲۶۲ ټنو څخه ۱۲۲۷ پاتې دي، په کنړ کې له ۱۴۰۰ ټنو څخه ۵۳۱ ټنه، په نورستان کې د ۶۰ ټنو څخه ۵۰ او په ننګرهار کې ۱۷۰ ټنه پاتې دي.

نور په هر ترتیب چې وه یو څه ویشل شوي او نور پلورل شوي او حیف ومیل شويږي.

داوه د ۳۰۰۰ ټنو غنمو رپوټ چې ښکاره په کې دفساد حقایق څرګند دي.

تعجب دادي ، هغه مرسته چې د منتهجا محتاجانو سره كيږي، دمحتجانو داحتياج او اسحقاق نه خور د او برد كيږي، نو خدای به پردي قوم څنگه ورحميري ؟

زورواکان د زورور حق نه خوري او نه يي خوره لای شي، يوازي غريبان د داسي اعمالو قرباني دي. دلته هم لکه په نورو خايو کي حيف او ميل شول.

محمد عمر دشورای محلي غری د غنمو د تسليمودو نه انکار کوي،عبدالغفور د ولايتي شورا غری هم غنم حيف و ميل او خرڅ کړيدي، قاضي جمعه هم خپل حق غنم خرڅ او چور کړه، اداري رئيس هم بي برخي ندي پاته شوی. کوم ولسوالانو چي غنم اخيستي و، هيڅ حساب ته حاضر نشول. پدي برخه کي محترم دايم کاکړ، حوادثو دمبارزي رئيس هم بي کفايته دسم مديريت خاوند ندي.

حکومت او يا د حوادثو دمبارزي رياست هم دغنمو داننتقال تدبير نه و نيولي.

دسردار محمد داود خان روغتون

دهشت صبح ورځپاڼې د ۱۳۹۰ کال د پورې دمیاشتي ددرویشتمې نیټې په گڼه کې دوال ستریت ژورنال دورځپاڼې له قوله : له داسې جدي اوټکان ورکونکي موضوع څخه پرده پورته کړه ، چې سردار محمد داود په روغتون کې فساد او غفلت ددې لامل شوېدې چې یو شمیر ټپیان خپل ژوند له لاسه ورکړي.

اودغه کار دوسله والو ځواکو دسرقومانداني ، دملې دفاع وزارت چارواکو او دغه راز داکترانو او نرسانودروغتون دخجالت ځای دي ، چې په دغه کار سره ددې هیواد له قهرمانانو سره کیږي دسرقومندان اعلي په توگه جمهور رئیس ته ښايي، چې په دغه برخه کې څیړنه وکړي او هغه کسان چې دغه خیانت یې کړي سزا ورکړي.

امریکايي مامورینو چې په دغه روغتون کې کار کوي موندلي وه، چې دورځي په لسه او ټپي سترېري دساده عفونت او آن داچې دلوري له لاسه مري ، ځکه یو شمیر بډي خورونکي داکتران او نرسان دروغپاڼې مراقبتونو او غذا له له پاره له هغوي څخه بډي غواړي .

دیوه امریکايي له قوله ویل شوېدې، چې یوزیات شمیر ناروغان خوار ځواکه شوېدې او مور خپلې لاسته راوړنې دملې دفاع وزارت ته رپوټ ورکړي، خو هیڅ کرڼه یې دکارونو دسمون له له پاره ونکړه، په ۲۰۰۸ کال دناتو روزنیزې برخې ولیکل، چې یو شمیر داکتران ادعا کوي چې دروغتون چارواکي ناروغانو ته نقلې مورفین ورکوي او په ډاگه شوه چې امریکايي اصلي دوا بدلېږي . دا هغه کسان دي چې د هیواد د امنیت او دفاع د پاره قرباني ورکوي.

ددغو کړونو په وړاندې جنرال احمد ضیا یفتلي، چې له لورپورو چارواکو سره تړاو لري ددې بدبختی لامل دي. داسې رپوټونه هم ترلاسه شول چې دټپیانو ټپونه چنچي کړي و او دهغو ټپیانو، چې بدن یو غړی یې پري شوي و نرسانو او داکترانو هغه دلاس مینځلو ځای ته دولرو څخه ډډه کوله، چې له امله یې څلور تنه ناروغان هلاک شول . کله چې امریکايي جنرال کالد له عبدالرحیم وردگ سره ولیدل هغه یې اړ کړ چې دیفتلي په نیولو کې او دکار دڅرنگوالي په څیړنه کې شروع وکړي.

وايي جنرال وردگ ښه لایق او ډیر پند و، مگر اداره یې کمزوري وه.

خو دبیا بیا ټینگار له امله یې ځواب ورته کړ، یو نن امریکايي چې دنوموړي په پلټنو کې گډون درلود ویلي دي چې جنرال وردگ اعتراف ورکړ، چې له یفتلي څخه پوښتنې ستونزمنې دي ځکه نوموړي ډیرې سیاسي اړیکې لري او د رباني بچه خوانده دی .

په دغه روغتون کې داسې رپوټونه تر لاسه شول چې یوه ناروغ دمسکن ټابلېت غوښته کړي وه او دروغتون دمنظم له خوا یې په مخ سوک خورلي وو.

یو پولیس چې تاج الدین نومیده په څلوېښتو ورځو کې شل کیلو وزن له لاسه ورکړي و او دي ته ورته نوري کیسي .

دملې دفاع وزارت ډیر پرسیدلې تشکیل لري، داستخباراتو او تفتیش په نامه لوی، لوی ریاستونه لري، په سر کې یې جنرالان قرار لري، چې ډیری غټی، غټی ځینې لري، مگر همت یې کوچنی دي. پر خپلو افرادو او سربازانو زړه سوی نلري، خدايه رحم وکړی. آن دغه افشا کړي چې په ملي او بین المللي ورځپاڼو کې خپره شوه، چا جدي ونه نیول.

لورپوري چارواکي به هيڅکله دعدالت ميز ته راکش نه شي

دسخن جديد ورځپاڼې په خپله د ۱۳۹۰ کال دتلي دمیاشتي په اووه ویشتمه نیټه په یوه تحلیلي مطلب کي، چي د ضیا دانش له خوا یې څیړنه شویده لیکلي چي مور یې لنډیز را اخلو .

په دغه مقاله کي اداري فساد او هغه هم دولت دلوړپورو چارواکو له خوا په کي څیړل شويدي چي وایي له اداري فساد سره دمبارزي عالي اداري اعلان کړيدي، چي دغي اداري دلوړ پورو اشخاصو چي په اداري فساد کي لاس لري یو لست جوړکړي او هغه به په ډاګه کړي.

په داسي حال کي چي دلوړ پورو چارواکو دمحاکمي له پاره ځانګړي محکمه هم جوړه شوه ، خو په خواشیني سره، چي تراوسه هیڅ یو لورپوري چارواکي محاکمه نه شو . او یو شمیر هغه چارواکي چي نومونه یې په رسنیو کي واخیستل شول اوس په بهر کي په هوسا ډول ژوند کوي .

په وروستي لسیزه کي کله چي علي احمد جلالی دکورنیو چارو وزیر ؤ، ژمنه کړي وه چي دهغو لورپورو چارواکو نومونه په ډاګه کړي، چي دمخدرو په قاچاق کي لاس لري، خو کلونه تیر شول او دغه کار ونه شو .

دلوړ پورو چارواکو دفساد په اړوند دمبارزي په لار کي دغه ستونزي شتون لري .

1. نه ژمن سیاستوال : دجګړي په څو لسیزو کي سیاستوالو دځواک اوسیاست په بهیر کي په بیلا بیلو ډولونو باندې اخلاقي پولي وړاني کړي، شخصي ګټي یې له ملي ګټو او مصلحتونو څخه قربان کړي.

په هغه ټولنه کي چي سیاست له اخلاق څخه پرته شکل نیسي نوپه اساني سره لیدل کیږي ، چي خلک دسیاستوالو په نظر کي څه شي نه دي، پرته له رعیت څخه چي په بیلابیلو ډولونو سره دهغوي له حال شتو اوځان څخه یې دخپلي بقا له له پاره کار اخلي .

2. له فساد سره په مبارزه کي صداقت شتون نه لري: په اوس وخت کي ددولت تیرو کارناموته په کتلوسره هیڅوک باورنشي کولای، چي له فساد سره دقوي مبارزي هوډ شته .

3. ددولت مصلحتي جوړښت : په دولت کي دننه بیلا بیل دواک کړی شتون ، چي په واقعي توګه دقدرت واکي په لاس کي لري ، خو ددولت تر سیوري لاندې خپل شتون ته دوام ورکوي، او مرکزي دولت دخپلي بقا له له پاره په ښکاره توګه باج ورکوي.

4. ناوړي ګټي اخیستل: همدارنګه جګړه د ځینو له پاره سیاسي او مالي ګټه لري او اداري فساد هم دغو کسانو ته دناوړي ګټي زمینه برابروي، داسي کسان شتون لري چي دغي پېښي ته دیوي پروژي په سترګه ګوري، چي دغه موضوع دزیات سیاسي او مالي شتو لامل ګرزي .

دفساد سوري او چیغي ټول وهي، اما نوم نه اخیستل کیږی او څوک محکمي ته نه راکشیږي، چي دنورو عبرت شي. داسوري او چیغي مفسدین جدي نه نیسي او خپل کار ته دوام ورکوي. آن هغه کسان چي پخپله تر ټولو لرلي دي، تر ټولو لوړي چیغي وهي.

مثال (۱۲۷)

دبريښنا په رياست کي ناوړه گټه

دبريښنا رياست په تصدي کي دواک څخه دناوړي گټي اخيستنې يوه قضيه چي تور يي پر:

1. محمد طاهر دامير محمد زوی دبريښنا دتصدي رياست مرستيال
 2. امر الدين دشيرگل زوی دخدماتو مدير
 3. امرالله دسلطان عزيز زوی دتهپي مدير
 4. سيد محمد دخليل الرحمن زوی داوبو او انرژي دوزارت دتفتيش غړي
 5. نجيب الله دغلام رباني زوی دبريښنا موسسي دتخنيک غړي
 6. عبدالصبور دميرزا احمد زوی د بريښنا موسسي دمحاسبي غړي
 7. عبدالواسيع دعبالمجيد زوی دخدماتو دمديريت غړي او دخريداري پلاوي
 8. محمد علم دمحمد عالم زوی دبريښنا موسسي غړي او دخريداري پلاوي
 9. محمد همايون دمحمد طاهر زوی دپلان غړي او دخريداري پلاوي
 10. محمد اکبر بارک زي دغلام حيدر زوی داوبو او انرژي وزارت مرستيال
 11. غلام رباني د محمد يوسف زوی دبريښنا موسسي رئيس.
- په رپوټ کي راغلي، چي په ۱۳۸۵ کال کي څرگنديږي، چي دبريښنا دتجهيزاتو دپېرودلو په برخه کي د ۴۹ حوالو په ترڅ کي د ۱۱۱۹۱۴۲۱۱۲۹ افغانیو په ارزښت پرته له اعلان او قرار داد پېرودني شويدي . د تدارکاتو قانون نه مراعات کيږي ، چي دااداري فساد داستيناف محکمي ته ځي په خپل ۵۴ / ۱۱ / ۳ / ۱۳۹۰ فيصله کي دابتدائيه محکمه په برانت تائيدوي، مگر دخدای په فضل په پاي کي قضيه ستري محکمي عامه ديوان ته رجعت ورکول کيږي، چي هغه د ۶ / ۲ / ۱۳۹۰ قضايي غونډه کي دنوموړو محکمو حکم ردوي او د عادلانه پريکړه هيله کوي. وکتل شي، چي څه به وشي. که مفسد غرض نه وي، ولي د تدارکاتو قانون نه مراعاتيږي ؟
- پدي خريداري کي په تعجب ډول کومه نرخ گيري چي کيږي دبرق د سامان نرخ ديو قصاب نه هم اخيستل شويدي.

د د یویشتمې پېړۍ په لومړي لسيزي کې د خپلسريو یوه بېلگه

دیویشتمې پېړۍ په لومړي لسيزه کې دنورو سازمان یافته جرمونو تر څنګ، زورواکانو او په لویو لارو کې دپرتو امنیتي پوستو له خوا په غیر قانوني او خپل سري سره دسوداګرۍ توکو او په ځانګړي ډول د خوراکي توکو دلیږدولو موټرو څخه په زور پیسې اخیستل یوه لویه ستونزه وه، چې لاهم ددغو غیر قانوني پیسو اخیستلو لري روانه ده . ددې نمونه په هر ولایت کې لیدل کیږي.

که څه هم په دغه اړوند دجمهوري ریاست په خپل ۷۶۲ – ۱۳۸۷ /۲/۷ حکم کې په لویو لارو کې دغیر قانوني پیسو داخیستلو دمخنیوي له پاره اړوندو ارګانونو ته سپارښتنه وشوه، خو بیا هم ددغو غیر قانوني پیسو اخیستلو مخه ونه نیول شوه، چې دغه کار ددې لامل شوي چې دخوراکي توکو دبیبي په زیاتوالي کې خورا ناوړه اغیزه وکړي. سربیره پردې چې څو ځله موټر چلونکو په دغه اړوند لاریونونه وکړل ، خو دمخنیوي په چاره کې کومه اغیزمنه کړنه ونه شوه ، او لاهم خپلسريو لری روانه ده او داروندو ادارو مسولینو ددې جوګه نه دي چې ددغو خپلسريو مخه ونیسي . ددې پاکتونه زغم کیږي، خساره بیچاره غریبان وړي. همدا سبب دي، چې ګمرکات په تاوان کې دي. ولي چې شهر بي پرسیان دي.

دمالو راورونکي ډیر وخت دوه ځلي محصول ورکولو ته اړشوي وه. دا پیسې به کله د بازسازي په نامه او کله د اعاني په توګه تولیدلي. دا کړنې په سرحدي ولایاتو کې دود وي. په کندهار کې گل اغا شیرزی، په ننگرهار کې د حاجي قدیر کورنی ، عبدالکریم بهراوي په نیمروز او هرات کې جنرال محمد اسمعیل خان لخوا کړنه وه ، چې عملي کیدل. د فساد بله نمونه په ساختماني قراردادو کې دا وه ، چې قرارداد یو پر بل په ټیټه بیه خرڅیدي. بالاخره به په وروسته کې یو بې کیفیته پروژه پاته شول. هر قراردادي به خپله مفت او هوايي ګټه تر لاسه او ورک به شو. لار به ورکه شوه چې حکومت په چا پسي ورمندې کړي. مثلاً که یو تعمیر پر معیارو برابر ، مسلکي او فني ارزشت په یو میلیون دالره قرارداد وشو، بل ته به یې ۸ لکه ، هغه به وبل ته په ۵ لکه ، بالاخره د توان په اندازه به یو پر بل خرڅیدي. په اخر کې به اصل پروژه د هغه اخيري او کښته په ارزش بې کیفیته جوړه شوه، چې یو یا دوه کاله وروسته به خرابه شول.

دبرېشنا دتخنیکي اداري لخوا غصب

که له یوې خوا دزوراکانو له خوا دولتي ځمکې او شخصي ځمکې غصب کېږي، خو کله ناکله دولتي ادارو له خوا هم دخلکو ملکیت ته ملا تړي چې د بېلګې رپوټ یې وړاندې کوو:

عبدالروف مقصودي خپله عرض پاته دجمهوري ریاست دلومړي مرستیال حضور ته وړاندې کوي، چې د ۴۹۷ املاکي قبالي له مخې زما ۳۵ جریبه ځمکه دبرېشنا دتخنیکي ادارې له خوا داساسي قانون د ۴۰ مې مادې پرخلاف غصب او تر اوسه یې ماته نه سپاري .

دجمهوري ریاست دمقام لومړي مرستیال داساسي قانون د ۴۰ مادې پرېنا خپل حکم، دعدلي وزارت په نامه صادروي او دعدلي وزارت دمړستیال ښاغلي هاشمزي په خپل ۱۳۸۶ / ۱ / ۱۵ نیټه حکم کي ددولت دقضایاوو ریاست ته دموضوع سپیناوي حکم کوي، ولي بیا هم موضوع فیصلي ته نه رسېږي او ددولتي اړوندو ادارو دیوه اوږده بیروکراسي په لومو کي رابنسکيل کېږي.

او دڅو هیأتو دقرار له مخې دمقصودي د ملکیت حق تثبیت دي، مګر دا چې د برېشنا او اوبو وزارت مامورینو دیو قرارداد د غیر قانوني پر بنا یو چا ته په کرایه او اجاره ورکړیده، (اړومرو به شخصي ګټې) هم مطرح وي. واصلې مالک ته د تسلیمیدو نه ډډه کوي. هغه مثل دي، چې وایي، دایي قباله په چا یې مني.

البته د وزیر صاحب محمد اسمعیل خان علاقه هم د نظره نشو اچولای.

مثال (۱۳۰)

دنفقو شرکت په نامه یوه جالبه درغلي

دکابل بانک دتصفيي اداري د ۱۳۹۳ کال دوري دمیاشتي په پنځمه نيټه دخپل ۲۱، ۱۴ گڼه مکتوب کي چي دمالي منازعاتو دحل د کميسيون په نامه صادر شويدي، يو رپوټ په لاس راغلي دي چي لاندې يې خپروو:

دکابل بانک دتصفيي اداري په پورتنني ليک کي ليکلي دي، چي دکابل دنفقو شرکت دکابل بانک دلويو پورورو څخه شميرل کيږي.

هغه اسناد چي دکابل بانک له محاسبوي سيستم څخه په لاس راغلي دي په کي ليکل شوي، چي دکابل بانک دکريډت دفتر له مسوولينو له خوا ۲۱۴۵۹۱۹۹،۴۳ دالره د ۲۰۱۰ کال داگست مياشتي په ۳۱ مه نلسو حسابونو دپور خبر ورکړل شويدي .

چي له دغي جملې پيسو څخه ۱۱۵۸۰۵۸۹،۰۶ دالره اصلي پور او ۹۸۷۸۶۱۰،۳۷ دالره يې ټکټانه ده ، جالبه خو داده، چي هيڅ يوه شخصي ددغه شرکت مسووليت ته غاړه نه ږدي چي له همدې امله دکابل بانک نوموړي پور اداکول يې پايډي پاتي دي.

دکابل بانک دتصفيي اداري د موضوع دڅيړلو او مالومولو په اړوند په خپل ۱۲۸۶ – ۲۰۹۹ – ۷ / ۱ / ۱۳۹۱ شميري ليک کي د سوداگري او صنايعو وزارت ته ليکلي، چي د ۱۰۱۴۱ شميري جواز، چي دکابل نفت دشرکت پوري تړاو لري مالومات ورکړي چي داساسنامي له رويه يې محمد اسمعيل غضنفر ۳۰،۵ سلنه سهم ، خالد دنور محمد زوی چي دعطامحمد نور ورور دي ۲۵ سلنه سهم کمال الدين نبي زاده دغلام نبي زوی ۱۴ سلنه سهم، دسهمدارنو په نامه پيژندلي دي چي دغه موضوع دمالي منازعاتو دحل دکميسيون له خوا هم تعقيب شویده .

خو اکثريت دغه سهمداران وايي، چي لاسليک او دگوتې نښه يې دشرکت په اساسنامه کي شتون نه لري، نوموړي اساسنامه او جواز په درغلی سره جوړشويدي .

دمالي منازعاتو کميسيون په پايله کي پريکړه کړيده چي محمد اسمعيل غضنفر دي دوه مليونه دالره کابل بانک ته ورکړي. دکابل نفت شرکت اساسنامي او جواز ته په کتو سره چي په درغلي توگه جوړشويدي.

کاريپژاندي په دې باور دي که چيري غضنفر دغه پيښي کابل بانک ته ورکړي، خو يو څه درد به يې دوا شي او که نه نو کابل بانک بله چاره نه لري پرته له دې چي نوموړي پيښي په زکات کي حساب کړي او يا دعوا و محکمي ته راجع کړي، چي کلونه به ونيسي. خو پيښي د بانکو وتلي، مگر پوره وري معلوم ندي.

مثال (۱۳۱)

دکرومايت د ډبرو استخراج

په هيواد کي دکانونو دغير قانوني استخراج يوه هغه ستونزه ده، چي زورواکي له هغوي څخه ناوړه او شخصي گټه پورته کوي ، ددغو کانونو په ډله کي هم دکرومايت دډبرو استخراج دي چي له قانون سره سم يي تړون نه دي شوي او له امله يي په غير فني ډول ايستني دوام لري اود دولت عوايدو ته خورا زيات زيان اړوي.

دافغان کرومايت گروپ کمپنۍ، چي ۱۲۰۰۵ جواز لرونکي ده ديوه ليک په ترڅ کي دقانون دتتفيذ ارگانونو ته ديوه ليک په ترڅ کي ليکلي دي، چي په ۳۱/۵/۱۳۸۷ نيټه يي دميدان وردگو دبادام په سيمه کي دکرومايت دډبرو داوطلبي په غونډه کي گډون کړي او خپل پروپوزل يي وړاندي کړيدي.

وروسته له لومړي بررسي څخه دکانونو وزارت له خوا (ميتال ويکي مينک) کمپنۍ لومړي او (افغان کرومايت) کمپنۍ دداوطلبي دويم ورونکي و پېژندل شوه .

وروسته مالومه شوه چي دخوست دکرومايت کان، دعبداالکريم په نامه يو شخص په اختيار کي لري چي له دووکلونو راهيسي دکرومايت په استخراج او هغه هم په ډيره ټيټه بيه لاس پوري کوي.

چي تر اوسه په دغه برخه کي قانوني کړني نه دي شوي او نه يي هم دولت ته پيسي ورکړيدي او وايي چي امنيت نشته او ټولي را ايستني په غير قانوني توگه او دولت ته له عوايدو پرته دوام لري.

اوس دغه کمپنۍ چي دده په قول په خوست کي بريالي نه ده ، مگر بيا هم غواړي په ميدان وردگو کي دخوست غوندي په کروونو لاس پوري کړي او د دولت له دغو کانونو څخه په ناروا ډول گټه پورته کړي.

داپه داسي حال کي چي دزورواکي له امله د پوښتني "ابۍ " مره ده ، نو ولينل شي چي په دغه برخه کي دکانونو وزارت له خوا به کومه قانوني کړنه وشي او که نه؟

دبدخشان کانو باندي جگړي رامنځ ته کيږي، چي دمحلې زورواکانو لخوا د لاجوردو کاني را ايستل کيږي.

دپنجشير غرونه هم تالا شول. دا ټوله په امنيت پوري اړه لري او امنيت دحکومت په کمزوري پوري تړلي دي. داخلي مفسدين او بهرني برخمن ددي ستر علت بلل کيږي.

که موضوع په پام کي ونيول شي، د هيواد لاجورد، کرومايت، رخام، سنگ مرمر، قالين، چهارتراش او زري اوسپني (نظامي وسايطو) د کبار سره پاکستان په ډير حرص مارکيټ ورته جوړ کړي او د څو تنو ملي خاينانو او مفسدو مامورينو په مرسته د دوښمن په ژړنده اوبه ور اچوي.

د توطیې نمونه

واسع، عبدالحی، جیلانی دهرات امنیتي کارکونکي په کور کي د خپلو حساباتو دتصفیې په خاطر راټول او ناست دي، چي دفتراً خو تنه دکنترول او تفتیش تر نامه خو تنو بنخو سره کور ته ورځي او د خپلو ورسره بنخو دا کسان د زنا په تور نیسي او پیسي هم تري اخلي .

دا کسان پیژندل کيږي چي رسمیات نلري، نو د محکمي له خوا هر یو عبدالظاهر په ۱۴ کاله ، علي احمد په ۹ کاله ، عبدالخلیل په لس کاله، عبدالله په ۴ کاله ، محمد علي ۳ کاله محکوميږي، مگر دتمیز دیوان د ۱۳۱۰ نیټه ۹۲ / ۱۱ / ۲ قضایي قرار پواسطه په بطلان حکم کوي، چي دتحتاتي دواړو محکمو د خپل صلاحیت نه بهر فیصله کړیده .

دعلاقي ورڅیره داده چي ولي دا دوي محکمي په خطا تللي وي ؟

او دا باید مجازات شي ، چي داسي اجرات دوخت ضایع او دخلگو سرگردانی سبب دي، نور به څومره غلطی شوي وي. دمحمکو دفیصلوتر منځ معمولاً ډیر توپیرونه موجود وي، چي د حیرانتیا سبب دي. معیار نشته، ولي قضا استقلالیت لري. دمحمکمي اشتباه دتوطیه گرانو دفرار لامل شي، چي وایي د عالم فساد د عالم فساد دي.

پدې ډول د تمیز فیصله د مجرمینو د فرار سبب وگرځیدل او قضیه په اصلاح په نخود سیا پسي ولاړه. داؤ دتمیز د محکمي یو بي تمیزه فیصله.

مثال (۱۳۳)

دعزيز الله لودين او داکتر شريفې موازي ادارې

دا دوي موازي ادارې د تفتيش او کنترول وزیرانو په نامه او بله له ارتشا او اداري فساد سره د مبارزې ریاست دولت په تشکیل کې رامنځ ته شوې، چې فساد او رشوت سره مبارزه وکړي، دایو پاتک دی، په عوض ددې چې ګټه ورسوي تاوان یې ډیرؤ، مامورین ککړ خلک و، مګر دا اداره هم تر ټولو ککړه وه. او دیو فرمان په ترڅ کې په لویو قراردادو کې دمرأقت تر عنوان لاندې دګډون چانس وموند، ددوي مامورین، چې پدې ډول به یې په دعوایي کې ګډون کاوه، هغه باران ډیده ګرګان و، چې توبه، توبه.

ښاغلی ابوالفضل نوري یو مامور، چې د وزارت دفاع او دکورنیو چارو تکره، تکره فیشني جنرالان به ورته پر ګونډو و. چاچي به لودین صاحب ته شکایت وکړ، لودین صاحب به ځان تیرکړ، ثبوت به یې وغوښت.

هر تدبیر به چې ونیول شو، ضرر به یې نور هم ډیر شو، ولې چې په ریښتیا سیاسي تعهد او اساسي چاره موجود نشول. د ډاکتر محمد شریف شریفې، تفتیش او کنترول ریاست په کال کې دقطعي گزارش تر نامه لاندې یو بې ګټي تشکیل، او دسو استفادې ډپاره یو دام و. پدې لسو کالو یو مستند او په زړه پوري کومه دکشف موضوع کشف نکره، چې رامیدان ته شي، ښه جمله بندي، ښه لغات به یې کابینې ته ور اورول، کابینه به چکچکې بدرګه کړي، په اصلاح کابینه به یې فتح کړه، مګر نتيجه به هیڅ و. ددې تشکیل او مصارف په هغه نتيجه نه ارزیدل. دا تفتیش چا نشوای کولای چې تفتیش یې کړي. ډاکتر شریفې راضي او هم وزیران راضي.

عزيز الله لودين داداري رئيس هم اوازي او انگازي پورته کړي، هرې خواته یې سنده او بې ثبوت د ځان په ګټه تبلیغات وکارول. حرکتونه یې عقده من و، کله به ډاکتر زاخیلوال پسي راخیستی او کله جنرال محمد اسمعیل. د ځان په ګټه به یې کار کاوه، چې شهرت پیداکړي، اساسي کار یې ونکړ. کله به یې ډاکتر صبا د هرات والي راشکیل کړ.

تلویزون یې ډیر خوښ و، لکه بچه فلم هر ه ورځ به په تلویزون کې ناست و. وروسته کې معلوم شو، چې دې هم لکه عبدالجبار ثابت صاحب غونډې د شهرت په شوق د ریاست جمهوري مقام ته کانډید شو، چا رایه ورنکړه، په ډیرو رایو ناکامه او دپروسي څخه راووت. غټې خبرې یې متأسفانه پایله نه درلودې، او هغه ریاست یې هم له لاسه ووت.

فساد او درشوت دمبارزې اداره بالاخره په جوزا میاشتې وروستیو ورځو کې کال ۹۳ ولسي جرګه دا یوه شپږمه ګوته وبلل او د انحلال فیصله یې تصویب کړل، اما غلطه ستراتیژي او بیکاره پلان دناکامې سره مخامخ کړل، ددې دواړو په څنګ کې د امنیت ملي په عمومي ریاست کې د فساد سره ۸۲ ریاست تر نامه لاندې هم ریاست موجود دي. دکورنیو چارو وزارت کې د جرایم سنگین ریاست هم موجود دی، مګر بیا هم نتیجه منفي ده او شکایت لوړ دی. قصاصان چې ډیر شي دابه مو حل وي. مصرف لا لوړ ځی، هره اداره خپل حق غواړي.

فساد دپخوا په شان جاري دي. ډاکتر لودین ته به چې چا وویل، چې غواړي ځان ګانډید کړي، دده خواب داؤ، چې نه! زه نه غواړم، مګر خلک غواړي. بالاخره خلکو هم رایه ورنکړه. معلومه شوه، چې دې خلکو غولولی و اوده ځان غولولی و.

ډاکټر شریفی هم په وضعیت پوه ؤ، گزاره کول او دچا سره یې ځان نه مواجه کاوه. له همدې سببه تر اوسه یې دردي سرپاته دي، گر چه د تشکیل یې هیڅ گټه نشته.

مثال (۱۳۴)

عبدالمجيد زابلي دملکيتونو غصب

دباوري رپوتونو په حواله عبدالمجيد زابلي چي يو وطن دوست او معارف دوست شخصيت و، نو وصيت يي وکړ چي دده ملکيتونه دي دمعارف په برخه کي وکارول شي، چي له امله يوه خيريه ټولنه د (افغان رسانس فنډيشن) په نامه رامنځته کړه، دغه خيريه موسسه دپلان په وزارت کي راجسټر شوېده، د (۳۰۴ — ۱۲۳۲) مورخ ۱۷/۶/۱۳۸۲ وټيقي له رويه د ۴ مي ناحيې دمحکمي له خوا تائيد شوېده . دزابلي جايداد په کابل، ننگرهار او هرات کي ؤ.

په هيواد کي دکورنيو جگړو او ناخوالو له امله يو شمير فرصت طلبه او دخمکي او ملکيتونو دمافيابي کړيو له خوا دنوموړي ملکيتونه چي په کابل ننگرهار او دهرات په ولايتونو کي غصب او اوس يي ورته او خيريه ټولنه يي له ستونزو سره مخامخ کړيده . اوس چي دولتي اداري ديته مټي رابډولهلي دي، چي نوموړي ملکيتونه تثبیت او څرنګه تاراج شوي هغه تثبیت او قانوني او حيازت ارګانونه وسپارل شي ديو اوږد بهير پړاوونه وهي چي لا تر اوسه يي پاي معلوم ندي .

جايدادونه تثبیت شويدي ديو شمير اسنادو او وفاقو په اړوند قضا شک څرګندوي .

دستري محکمي دعالي شورا د ۷۸۶ مصوبي له مخي ښايي چي دحقوقي ادارو له خوا وځيرل شي .

دمرحوم زابلي وصيت له مخي چي بايد دنوموړي له جايدادونو څخه دمعارف په برخه ګټه واخيستل شي او هغه بنياد چي ددغي موخي له پاره رامنځته شوي، مګر محمد سليم تره کي دهرات ښاروالي داجرا مخه يي نيسي . دمحمد سليم تره کی حمايه ګر جنرال محمد اسمعيل خان دي. سليم تره کي هغه څوک دي، چی خپل والي داکتر صبا استعفا ته اړکړ.

دغه راز هغه قباله چي ګڼه يي اير ۱۴۷۹ مورخ ۱۰/۷/۱۳۸۱ چي دجنابل دولسوالي دابتدائيه محکمي له خوا دتزويري اسنادو له مخي جوړه شوي او فريبيا نومي چي دحاجي غلام احمد لور ده پرته له دي چي د پلورني دقانوني وکيل له خوا هبه شي. هغه باطله او دمحکمي له خوا يي حکم صادر شي او نوموړي ملکيت چي عامه ملکيت ګڼل کيږي فريبيا چي محمد اسمعيل خان داوبو اوبريښنا د وزير ښځه ده وايستل شي او دولت تر تصرف بايد لاندي راشي . دزابلي دملکيت دتثبیت دپاره دده خانم ، فريده نومي هري خواته هلي ځلي کوي، چي د زابلي وصيت پرځای او داجايداد دښووني او روزني وزارت ته وسپاري.

له دي کبله چي دزابلي ورته په امريکا کي ده، دمرحوم دهرات ملکيت سليم تره کي نيولی دي.

دکابل جايداد اکثره ددفاع وزات غصب کړيدی، دکام دفانتا او کولا شرکت، پارتمانونه، دوکانونه او سرايونه هم دهر چاچي وس شويدي، دهغو په لاس کي دی. دپيغمان جايداد او چاراسيا هم خلکو نيولی دي.

جنرال محمد اسمعيل خان ، چی قباله يي دخديجي د عبدالمجيد زابلي د شيخ فاني لور څخه داخيستلو دعوا لري، مګر عزيز الله لودين دفساد اداری رئيس ډير سوری او چيغي ووهلی. او دامعامله شفافه نه بولي.

ثرایا د عبدالرحيم ولد زابلي خانم د خديجي لخوا دامعامله رد وي.

ثریا دعبدالرحيم زابلي ميرمن دعبدالمجيد زابلي مړور د خديجي نومي لخوا معامله په کلکه ردوي، چي دمحمد اسمعيل خان دخريد ادعا يوه پلمه ده.

مثال (۱۳۵)

ناوړه گټه اخيسته

د حج او اوقافو دمامورينو په هکله ، دباوري رپوټ په حواله ددندي له صلاحيت څخه ناوړه گټه د حج په عملياتو کي، چي دهر يوه عطا الرحمن سليم دملک محمد زوی، سيد جمال دعصمت الله زوی، سيد ابراهيم حکمت دسيد محمد ناصر زوی، مولوي عبدالمعبود دحاجي عبدالروف زوی، شمس الحق دمحمد هاشم زوی، محمد قسيم دشزاد گل زوی، محمد مسعود دگلزار زوی، ميرواعظ دمير احمد زوی په تور، چي قضيه دتحقيق له تکميليدو وروسته دکابل ولايت دعامه امنيت دمرافعي محکمي ته راجع او دنوموړي محکمي د ۱۳۸۴ کال د ۲۲۳۰ فيصلي له مخي، هر يو په يوه کال او دوو کلونو بند او دخساري د پريکولو په حکم محکوم شول ،چي بيا دغه فيصله دايستتاف دمحکمي له خوا تائيد شوه .

تورن کسان وروسته د ۱۲۶ — ۲۰/۱/۱۳۸۴ او ۱۲۷ — ۲۶/۱/۱۳۷۴ گټه فرمان له مخي ددي سزا نه معاف شول. کيسه داسي ده، چي نهه مليونه افغانی د وخت د وزير له خوا د بعثه پلاوي له پاره په سعودي عربستان کي د روح الله نام معتمد په وجه کي حواله او بيا وروسته مسعود نومي موقتي خزانه دار ته ورکړل شوي وي. پيسې ورکي او مجرمينو سزا ونه ليدل.

کوم اصل چي وايي دسزا د مجرم د زجر او دنورو دعبرت سبب شي، مگر که دا ډول د مجازات معافيت وی، خود به نور هم خيانت تشويق شي، داهم بايد وويل شي، د عفوی فرمان په ساده ډول نه دی صادرشوي، زورمندانو به اړومرو پکي رول درلود، پدي موضوع کي دمحترم مارشال فهيم صاحب د نفوذ نه کار واخيست، آن مقاومت يي کاوه. کله چي به يي خبره ونه منل شول، جهاد به يي مخ ته کړ او دا اعتراض به يي کاوه ، چي (مجاهدين به اشه وکنار تيله گرديده است). داچي عدالت او يا قانون خدشه داره کيږي، نوموړی مارشال يي څه پروا نکوي. هغه متل دي چي دلته : « په هر چيز بازي حتی به ريش بابا هم بازي .»

مثال (۱۳۶)

دستري محکمي تجارت

ډير کلونه پخوا د عبدالرحيم هاتف چي د ډاکټر نجيب مرستيال ؤ، دکمونستانو په وخت کي د ډير ضرورت پر بنا دمخابراتو د وزارت يو دري منزله تعمير د مخابراتو د وزارت مربوط د ۱۲۸۷ — ۷۰/۱۱/۱۹ فرمان په ترڅ کي ستري محکمي داستناف محکمي ته فقط دکتي دپاره ورکړ، چي صفايي او نور مصارف يي تر اوسه دمخابراتو د وزارت لخوا تاديي کيږي. مگر پدي ورځو کي داتعمير دموقيعت دارزش په خاطر چي شاهزاده سراي او منډيې منطقي ته نژدي او فوق العاده تجارتي ارزشت لري، ستري محکمي دمخابراتو وزارت داجازي او موافقي نه پرته څو تنو صرافانو باندي خرڅ کړيدي، چي هغه کسان به دلته ۱۷ منزله تعمير جوړوي .

تبصيري ډيري اوريدل کيږي، صرافانو سره معامله هم ساده نه وي ، پدي موضوع دلکو دالرو بحث دي .دنوي تعمير ابادي د نجيب الله اخنري ، فريدون،شیر شاه او نور اجرا او په کار پيل شو .

هغه متل دي چي وايي : (اگر نباشد چيزيکي ، مردم نکويد چيز ها) . منطقي استدلال هم داحکم کوي ، که احياناً دا ملکيت دستري محکمي وي ، ايا ستره محکمه داحق لري ، چي دولتي ملکيت په شخصي ډول بيله دعوا طلبي خرڅ او يا اجاره کړي ؟

بهرني تبصيري همدا دي ، چي معامله کي دستري محکمي د اداري امر عبدالمالک کاموي لوي نقش درلود ، مگر پوهاند عظيمي هم په گټه بنه پوه دي . بالاخره دمخابراتو وزير انجنير اميرزي سنگين دخپل حق دپاره سر ډيري ته ونيوي . انجنير هم پدي گناه ونيول شو چي قاضي القضاات يي په رسمي ليک لمبر ۳۰۵ ، نيټه ۹۱/۱۱/۱۷ مافيا خطاب کړي ؤ ، معامله ورسوايي ته ورسيدل، پوهاند صاحب عظيمي بيا هم دپيسو دخورلو په فکر کي شو . صرافان خو دومره خواره شومه نه وه ، دستري محکمي اداري رئيس حاجي محمد يعقوب د پوهاند قاضي القضاات وراره يي په دي تهديد کړ چي مطبوعاتي کنفرانس غواړي ترتيب کړي ، چي بيچاره صرافان دويه شويدي ، دبل محکه پر خرڅه شويده ، حاجي محمد يعقوب دستي لاس په کار شو ، يوڅه پيسي مسترد شوي ، مگر يوڅه لږ هم پاته دي . وزير دخپل مافيايي خطاب چي قاضي القضاات ته يي کړي ؤ ، ددي اعتراض نه ونه ډاريدې .

دابايد ووايم چي دي وطن کي هرڅه ممکن دي، ستره محکمه هم غواړي چي تجارت وکړي .

دابه وايو چي: " اگر کفر از کعبه خيزد کجا ماند مسلماني " .

مثال (۱۳۷)

د پنجشیریانو په نامه یو لیک

د ډاکټر عبدالله عبدالله د ټاکنیزه دفتر د پنجشیرو خلکو په نامه یو لیک رسولی، چې له ورايه د پنجشیریانو دځان غوښتني مفکوره له ورايه په کې ځل وهي او پنجشیر یانوته په ډاګه سپارښت کوي، چې خپل اتفاق وساتي اویا دونه کوي، چې باید په حکومت او دولت کې خپله ۳۵ سلنه ونډه وساتي. مور ددغه لیک ژباړه خپروو، تر څو افغان وربا ندي قضاوت وکړي. ایا دا به ریښتیا وي که نه؟ اما په خپل منځ کې یو څه لري.

د پنجشیر مسلمانو خلکو:

اسلام علیکم ورحمت الله وبرکاته:

لکه چې مور د لوي سپه سالار احمدشاه مسعود د فکر او آرمان لارویان و او په دې کې هېڅ شک نشته، کله چې سپه سالار احمد شاه مسعود د جهاد او مقاومت لارښوونه په غاړه لرله، مور د هیواد او استقلال له پاره له هغه سره په یوه سنگر کې وو او لاهم دهغه غوښتنو او ارمانونو ته پابند یو.

تاسو شاهدان یی، چې په دې ورځو کې ځینې د سپه سالار شهید له نامه او نږدې د یوالي څخه په ګټې اخیستني سره غواړي، چې د جهاد او مقاومت د سنگر والو په وړاندې د سیمه او توطیه وکړي.

احمد ضیا مسعود چې د احمد شاه مسعود ورور دي دا یوه رښتیا خبره ده، خو ورور ګلوي په دې مانا نه ده، چې کولای شي دهغه لور ارمانونو استازي توب وکړای شي.

د سپه سالار د قیادت او لارښوونې له امله د پنجشیر ولسوالي ولایت ته پورته شوه، د ۳۵ سلنې په شاوخوا کې د حکومت لور پورې چارواکي پنجشیریان دي، نن ورځ پنجشیر د ولایت له کچې پورې تللي دي او لکه قندهار دولت په تصمیم ګیري کې شریک دي.

پرون داسې تصور کیده، چې که د کندهار خلک له چا سره نه وي هغه حکومت کو لای نه شي، نن ورځ د غسې تصور په پنجشیر کې دي، پنجشیر د لارښوونې په کچه د افغانستان د لوړو قومونو په کتار کې راځي. تاسو ویني چې نن ورځ د افغانستان تاجکان د پنجشیر له هوټه پرته په هېڅ کې وي. پنجشیرنن په یوه داعیه بدل شوي، دغه داعیه او لارښوونه د افغانستان د یوه شریف قوم ده، د افغانستان ټول مجاهدینو او د مقاومت ځواک کې د پنجشیر لارښوونه قبوله کړیده. خو په دغسې یو وضعیت کې ځینې د جهاد او مقاومت ډبې بدیل رهبر له نامه څخه په ګټې اخیستني سره د پنجشیر د خلکو په وړاندې دریږي.

هغه چا چې د احمد ضیا او جنرال جرنت په سپارښتني زلمي رسول ته رایه ورکړه څه فایده یې وکړه، پرته د احمد شاه مسعود د سنگر دارانو له بې اتفاقي.

دغه ډله لاهم د کدورت او نفرت په فضا کې له مور سره ژوند کوي، غواړي چې داخل ستاسو رایې د اشرف غني احمدزي په لمن کې واچوي. هغوي د جهاد او مقاومت داعیه په زړه کې نه لري، یوازي د قدرت له پاره مبارزه کوي.

نو ځکه له تاسو غواړو چې له هغوي سره يو ځاي نشي او پنجشیر چې د نیم افغانستان لارښونه په غاړه لري ټوټه ټوټه نه کړي.

مړه دي وي د جهاد او مقاومت دښمنان

ژوندي دي وي پنجشیر د شهید سپسالار زیرن ځای . نیټه ۲۰۱۴/۵/۲۰

دداکتر عبدالله ټاکنیز دفتر

چې په پای کې د ولایت د مرستیال له خوا داسې لیکل شوي.

وکتل شو: د ولایت مقام د شفاهي لارښوني سره سم د حج او اوقافو ریاست دي ددغه لیک متن د ټولو جوماتونو د جمعي

ورځې خطیبا ټوټه ولیري تر څو هغوي دغه لیک تبلیغ کړي.

د امنیت قومانداني دي ددغه متن کاپي دغو خلک ته خپور کړي.

لاسلیک

نو اوس قضاوت خلکو ته پریردو چې چا جهاد وکړ او کټه یې څوک وړي ؟ دداسې نیت نه څه نه جوړیږي. که دا ډول

خودخواهي اوسیمه بیزي گټی مدنظر وي، دوطن وضعه به څنګه سمه شي ؟ نوره کړه خوله په سوک سمیږي. کشر باید

لجابت ونکړی،اومشر ورور خپله لمن همدا ډول پراخه وساتي. وحدت ملي یوازي د صداقت او باور دلاري راتلای شي او

دراټلونکي تضمین به کوي، نه دا ډول لیکونه، که ریښتیا وي.

دجنرال گروموف سره پرتوکونه هم د تاریخ سره ثبت دي.

مثال (۱۳۸)

د ایران فرهنگي يرغل

زموږ پر هیواد کلتوري يرغل او لاسوهني کومه نوي خبره نه ده، بلکې دغه يرغل له کلونو کلونو راهیسي ایران زموږ په فرهنگي برخو کې دخپل يرغل لري د خپلو بریځو له لاري، ساتلي او په دي ډول غواړي چې خپل عمل او امیال زموږ په هیواد وټي.

ډیډژواک خبري اژانس د ۱۳۹۲ کال د غوايي د میاشتې په نهمه په یوه رپوټ کې ولیکل، چې د افغانستان په علومو اکاډمي کې د ایران حکومت نفوذ کړي او په زیاترو برخو کې مداخله کوي.

د افغانستان د علومو اکاډمي، چې د ۱۳۵۷ کال دکمونستانو په وخت کې د پښتو ټولني او د تاریخ ټولني آریانا دایرت المعارف او د پښتو د پراختیا او تقویمي دریاستونو د یو ځای کیدوله امله رامنځته شوه.

د علومو اکاډمي په اډانه کې د ټولنیز ژوند علمي څانګې وجود لري، چې څلور علمي رتبې ورته په پام کې نیول شويدي. د علومو اکاډمي بشپړي دندې د هیواد د ملي اقتصاد دخواکمن کیدو د فرهنگي پرمختیا او رغاونې د علمي څیړنوپه لار اچول، د اوبود سرچینو، خاوري، د هوا د ګرموالي، انرژي، منرالي توکو او دطبعي نور موادو په اړوند دعلمي تحقیقاتو په لاره اچول یې نوري دندې جوړوي.

یوه تن هیواد وال چې ونه یې غوښتل چې خپل نوم واخلې، د پډژواک خبري اژانس ته وویل: په تیر کال کې کله چې استاد رباني دسولي د عالي شورا پخواني رئیس د(اخوت اسلامي) کنفرانس کې د ګډون په موخه ایران ته تللی و، نوموړي سره په سفر کې سرمحقق عبدالباري راشد ملتیا کوله، خپلې فرهنگي اړیکې یې د ایران له کلتوري اتحاد یو سره ټینګې کړې او وروسته له هغه د ایران مداخله په علومو اکاډمي کې زور واخیست.

هغه زیاته کړه، چې اوس د ایران حکومت د علومو اکاډمي یو زیات شمیر غړوته ځانګړي معاشونه ټاکلي او سربیره پر هغې کله ناکله نغذي مرستې هم ورسره کوي.

دغې سرچینې وویل: چې د تیر کال دزمري په میاشت کې د(سهم ایثار وجانفشاني در استقلال) تر نامه لاندې سمینار کې چې د ایران په مالي مرسته د علومو اکاډمي د ځینو غړو له خوا په لاره اچول شوي و، د (در سهای از تاریخ) په نوم کتاب په کې وویل شو، چې په ټولنیزه توګه د افغانستان له هویت او تاریخ پر ضد لیکل شويدي.

دغه راز یو زیات شمیر ټلویزیونونه او راډیوګانې هم د پردوپه مالي مرسته چلیږي.

امریکا او انگلستان هم معاش خورونکي لري او یو ناماهم ځیني کسانو ته لکه ګلاب زوی، احمد سعیدی، یونس فکور، سلیمان لایق، وغیر..... مستمرې معاش ورکوي.

ځینې ورځپاڼې او جریدې د ځمینې عکسونه او ایرانی خبرونې کوي.

د علومو اکاډمي نو موړي غړي زیاته کړه، چې په یاد سمینار کې د ځامنه یې عکسونه نمایش ته ایښودل شوي و، چې زموږ په هیواد کې د ایران د مداخلې ښکاره بیلګې دي.

د تیر کال په جریان کې دري سمینارونه د ایران په مالي مرسته جوړ شوي، چې یوه یې هم قانوني صیغه نه درلودل.

نوموړي وويل د قانون له مخي هيڅ يوه اداره صلاحيت نه لري، چي د بهرنيو چارو وزارت له لاري پرته بهرني دپلوماتان دعوت کړي او يا له هغوي څخه مرستې تر لاسته کړي.

نوموړي داهم وويل (درسپاي از تاريخ)، چي په نوموړي سمينار کي وويشل شو، د افغانستان تاريخ په کي مسخ شوي او د افغانستان پنځه زره کلن تاريخ يي جعلي بللي دي او افغانستان يي د ايران د خاوري يوه برخه بللي ده.

د علومو د اکادمي دغه غړي وړانديز کوي، چي د علومو اکادمي مشر تابه پلاوي بايد بدل شي او هغه اشخاص يي په خاي وگمارل شي، چي وطن دوست او د بهرنيو له کړيو څخه آزادي، که چيري داکار ونشي، لري نه ده، چي د هيواد د اصيل تاريخ کتابونه ورک او يادسوخول شي او پرځاي يي د ايران کتابونه په علمي مرکزونو او پوهنتونونوکي د استفادي وروگرزي.

د اکادمي يوه بل غړي چي خپل نوم يي ونه ښود پړواک اژانس ته وويل: چي د ايران فرهنگي اتشه په او ونی کي دري څلور ځله اکادمي ته راځي او له مشرانو سره خبري کوي او په سمينارونوکي يي د امريکا پرضد شعارونه ورکول.

او احمدي نژاد ايراني جمهور رئيس هم ددوي خورلو د ميز پرسر په ډيري بي حيايي سره زموږ هيواد اشغال شوي هيواد وباله. خو افغان ولسمشر په خپل بزرگواري او افغاني کلتور پرېنا له زغم څخه کارو اخيست. د علومو اکادمي د نوموړي غړي له وينا سره سم په؛ کتاب درسپاي از تاريخ؛ نومي کتاب کي هڅه شوي، چي افغانستان د ايران يوه برخه معرفي کړي او د آريانا او خراسان نومونه يي دروغ او يوه افسانه بللي ده.

ددغه کتاب يوچلد د پړواک نماينده ته هم ورغلي، چي داسي ليکني په کي شته چي د هيواد د ملي يووالي ته زبان اړوي. ددغه کتاب له موضوعاتو څخه يوه يي هم د نوموړي کتاب ۴۱ مه پاڼه ده، چي په کي ليکل شوي (نام افغانستان براي نفوس بخش اين کشور قابل قبول نيست و یک گروه مردم به خاطر زمامداري قومي خود انرا برديگران تحميل ميکند که اينکار هويت ملي افغانستان را مغشوش نموده است).

نوموړي زياته کړه، چي په علومو اکادمي کي د افغانستان د هويت د مسخ کيدو په کار کي په چټکه توگه هلي ځلي کيږي، چي په دغه اړوند غونډي او دسيسې رواني دي.

نوموړي زياته کړي، چي څومياشتي د مخه د اهل تشيع يو ملا د يوه کال په ترڅ کي ورته دماستري فوق العاده سند وررکړل شو، چي د ايران سفارت له خوا علومو اکادمي ته ورپيژندل شوي و، چي اوس د علومو اکادمي د څيړنو په برخه کي غړيتوب لري.

په دي ډول د ايران کلتور واردات لغتونه لکه دانشگاه، دانشکده، دانشگاه، داستان دوام لري او آن دا چي مياشتي لکه خرداد، اردي، بهشت او نور کرار کرار را رواج کيږي، خو عبدالباري راشد دغه ډول څرگندولي ردوي.

کوم مهاجر افغانان چي په ايران کي ميشته دي، يوازي اهل تشيع افغانانو سره دتعليم په برخه کي مرسته کيږي، اونور افغانان دتحصيل چانس نلري. او وخت چي دضرورت شي، افغانان دعراق جگړي ته استوي. حتی زموږ په سياسي تصميم گيري کي ددوی (پيرسوخته) سفير ظهره وند مداخله کوی، لکه څه وخت مخکي دمشرانو جرگي مسلميان مشر ته دامريکا دستراتيژي قرارداد په هکله په ډير بي حيايي سپارش کاوه.

دطالبانو په وخت کي هم ددوی ۱۲ تنه جاسوسان ددپلوماتو تر نامه لاندې بلخ کي فعاليت کاوه، چي طالب يي په داد ورسيدل. دهغو په نامه استاد عطانور غوښتل چي يو وټ ددوی په نامه ونموي.

دکابل په جنوب کي د (توانمندی) په نامه یو کلینیک د دولتي امنیتي ادارو د اجازي پرته جوړ کړي ؤ، چي دایران سفیر به یي لیدو ته په منظم ډول تگ او راتگ کاوه، چي دیو (لانه جاسوسي) ډول یي کاوه. دهغه د منځ په ورلو کي دایران سفیر ډیر ممانعت کاوه. دافغان ولس دپاره ډیر دقت او احتیاط په کار دی.

مثال (۱۳۹)

انور ډنگر :

محمد انور ډنگر دشمالي دښکر دري يو شجاع او دلاور جهادي قومندان ؤ، چي دهيواد استقلال او جهاد کي مخ کش قومندانیکړيده.

کله چي دکورني او بهرني کمونستان او ملحدينو ماتي وخوړل، قومندانانو دخود خواهي، جاه طلبي او شخصي اغراضو او شخصي گټو پر بنا يو دبل سره ومېنل او يو پر بل يي هيڅ ډول ترحم نه درلود . د ولس په قضاوت د بېخيټي په راورلو کي دنور اتمه ، دنور داومي چندان کمي نه درلوده. په زرو کسان يي عزته او ووژل شول، ډير خرابي او ناخوالي راغل ، او عمده علت په کي همدا دقومندانو بي علمي او پر پردو مېنتوب ؤ، جهاد بي ارزش او سپک شو .

قومندان محمد انور ډنگر ، هم لکه نور قومندانان دجهاد په وخت کي به هم ممکن مخالفت کړي وي او يا دخپلو قومندانانو سره په مخالفت کي مخامخ ؤ. دامخالفونو چي دجهاد په ختم کي داستاد برهان الدين رباني په دوران کي اوج ته ورسيدل ، چي عمده علت داستاد بي کفايتي،حرص او خودخواهي ؤ ، چي د ليکني تفصيل يي دلته دحوصلي نه وتلي کار دي، کتابونه په ډک شول . که طالبان نه واي هغه حالت به تر اوسه دوام درلود، طالبانو دا دور (شر او فساد) وباله، او افغانستان يي تجزيي نه وژغوري او هر يو يي پرځاي کيښوي، عزت او ناموس دارای يي اعاده کړه، البته چي طالبانو بيا نوري ستونزي لرلي.

ما چي کوم څه اورېدلي دي ، محمد انور ډنگر به گرم وي او يا نه ، دهغه سره دناروا کارو ته دلوستونکو پام را اړوم . دافغان قوم بېچاره پوښتنه هم بيله هغه څوک نکوي، البته افغانان په خپل منځ کي يو پر بل باندي دريغ نه کوي، چي پدي لړي کي ډنگر هم په پېشاور کي ترور شو، او تر شا يي شتمني او مراث (کور ، باغونه) پاته شول.

درژيم لومړي ورځي وي چي امان الله کنړ دشمالي تلوايي قومندان په حق او نا حق بيله سنده دقرض دعوا وکړه، چي دمارشال فهيم ددولت موقت مرستيال لخوا تائيد او دټولو ملي او بين المللي او نورمونو خلاف ۳۶۰ — نيټه ۸۱/۲/۱۵ د ډنگر دټوله دارايي او جايداد دصادري او ضبط فرمان دمحکمي پرعنوان صادر کړ. د ډنگر اوه قلمه ملکيت په جمله کي د دشهرارا دباغ زنانه څنگ ته تعمير او پارتمان هم شامل ؤ، محکمي خپل استقلاليت دنظر وغورځول او دحق او عدالت نه پرته فرمان ديو قرار قضايي په ترڅ کي ومانه او حکم صادر کړ. دقضاوت پوهانو سراج الدين، عبدالرحيم گلېباري او مولوي عبدالصير فيضي لاندي لاسليک کړ. دارايي او جايداد امان الله ته تسليم ورکړه شو.

مارشال صاحب دقانون ، شرعيت ، عدالت، او بشريت خيال نسلتي. ډنگر ممکن ددي ميراث دپاره وژل شوي وي. مگر اصلي اوازي دادي، چي ډنگر د طالبانو خوا ونيول. او امان الله کنړ ورور يي دخبرو پلمه دعوت او طالبانو ته په لاس ورکړ. دده ترور او دجايداد ضيبتيدل دکنړ د ورور دپېښي سره تړاو ورکول شوي وي، البته چي داعمل يو نامردانه عمل ؤ.

اما دولت او حقوقي نظام او د قانوني تگ لاري له نظره غورځيدلي ده.هرڅه چي کيدل، بايد د قانون په چوکاټ کي عملي شوی وای.

مثال(۱۴۰)

د پردو دمیابلو دنمبرو څخه ناوړه گټه

عبدالقیوم په ارباب سره مشهور ، اختر محمد، عبدالرحمن دسیم بکس په نصبولو سره دابرار الله مراد دننگرهار د ولایتي شورا د وکیل په شخصي کور کي متهیم شول، چي د پردو دمیابلونو څخه ناوړه گټه پورته کوي .

لومړي دري کسان دکابل دښار دلمري حوزي له محکمي په ۲۸ — لمبر او ۹۱/۲/۳ نیټه په پنځه، پنځه میاشتي حبس محکوم شول ، ولي چي غریب ؤ.

مکر د ولایتي شورا وکیل ښاغلي اربرار الله مراد له دي کبله چي نفوذ درلود چا بازخواست ونکړاي شوي. او تر اوسه دپولیسو لخوا مراعتاً دستگیر نه شو. دکورنیو چارو وزارت هم پدي هکله کوم علاقه ښکاره نکړه، البته پدي پوه یو، چي دقانون تطبیق یوازی د غریبانو دپاره دي.

ناوړه گټه په بله گټه بدله شي. دځینو کسانو جلب دپولیسو دپاره یو دوامداره گټه ده، چي په هر مراجعه کي پیسي اخلي او اداري ته پلمه کوي، چي پیدا یي نکړ. که یي راولي او که یي نیسي، اوامر اجراکړي. څرگنده ده ، چي دعایداتو چینه په تپه و دریري.

حاجی ابرار د حاجی ظاهر قدیر ملگری دي. په ۱۳۸۹ کال کي دکابل په خوشحال مینه کي همداسي دمیابل قضیه ؤ، چي انجنیر یي پاکستانی ؤ، دکانادا څخه راغوښتل شوي ؤ، دي قضیه کي هم حاجي ظاهر قدیر علاقه ښکاره کول. دا دحاجي ابرار دجلال اباد قضیه هم ممکن دکابل دقضیي دوام وي، ولي چي مجرمین هم په هغه یو جرم کي تخصص او تجربه لري او تل هغه تکتیک عملي کوي.

مثلاً کیسه بر هیڅ وخت قطاع العریق نه وي او یا برعکس قطاع العریق کیسه بري زده نه وي.

غریبان زندانیان شول، معتبره او واسطه لرونکي ازاد گرځي.

زموږ هیواد د هر ډول جرم ابتکار ته زمینه برابره ده او نوي، نوي جرمونه منځ ته راځي.

مثال (۱۴۱)

گندم نما جو فروش

شريکه او گډه گټه سري سره نژدي کوي او يو پر بل يي اعتماد هم ډيريږي ، تکراري موضوعات نور هم باور را ډيره وي.

دروغيا وزارت په ۱۳۹۱ کال کي د ۱۲۷۱۹۶۴ افغانۍ په بيه ۱۳ قلمه کالي داحسان عمران خيل سره درانيولو قرارداد وکړ. مامورين يو خاص مهارت لري، هرڅه ته لار موندلای شي . مثال درابعه بلخي او استقلال روغتونونو ډاکتران د مواد دبي کيفيتي نه شکايت کوي، اما څوک دي چي دبيچاره ډاکترانو عرض او شکايت ته غور ونيسي .

دفساد دپاره دگمرک او د کرسې دسر قلبي په څنگ کي تر ټولو مهم دفساد سرچينه قرار دادونه و، چي کشف او ثبوت به يي مشکل و ، دهر قرارداد شاته په لوي لاسونه منتفدان او زورگويان او لوړ پوري چارواکي ه ولاړو، البته چي گټه به سره شريکه وه ، مثلاً : دکابل ښاروالي دښار د څلور دروازو قرارداد دحاجي کاتب سره ، چي بايد ښاروالۍ ته ۴۰ په سلو کي ورکړي . دعایداتو يي ۴۰ په سلو کي د حاجي کاتب په لاس کي و ، البته ديو سلو عایداتو ۴۰ په سلو کي يو مبلغ دي او د دوه سو ، پنځه سوه ، ۴۰ په سلو کي بل مبلغ دي.

دا دوامداره عاید و ، حاجي کاتب پنجشيري د مارشال فهم دتړور زوی او با کوم بله خپلوي لري. حاجي کاتب حساب او کتاب چا ونشوای کولای، چي برسی کړي ، يا داچي پنجشیری دي، کافي بلل کيږی، ولي هر پنجشیری شوراى نظر دي ، او هر شوراى نظر مجاهد او د مقاومت غړی او دامر صاحب شهيد اوتوماتیک دوست دی، څوک تر سترگو پورته ورته نشي کتلاى.

طالبانو به داکسان (شر او فساد) بلل، همدا کسان دجهاد له برکته هم قدرت وموند او هم ثروت. کوم مارکېټونه چي حاجي کاتب ښاروالۍ سره د قرارداد پر بنا پخپل مصرف جوړکړي او بيا د هغه مارکيت څخه ښاروالۍ ته هغه ۴۰ سلنه گټه ورکوي، بي حساب او بي کتابة د عایداتو چينه ده، چي څوک پوښتنه نشي کولای. حاجي کاتب هغه کس دي چي هم زور لري او هم زر.

مثال (۱۴۲)

د جهاد اعلان

عبدالجبار ثابت د رايو اخيستلو په منظوري دفساد پر ضد د جهاد اعلان وکړ، بيله دي چي وخت ضايع کړي د گټي وتي منظور د وحشت او دهشت فضا رامنځ ته کړه . تر ټولو د عزت په کسانو پسي گرځيږي .

همدا وجه وه چي دعزت دساتلو په خاطر نور ماله رشوت څو چنده لوړ پورته شو، دده ژوند هم ژر تغير وموند ، د دريم مکرويان د ۶ منزلي پارتمان کرايه د ۳۰۰ دالرو کرايه په وزير اکبرخان شنه سيمه کي په مجلل کور بدل شو.

د کابل بناروال روح الله امان ورته چاره سازي وکړه ، نوموړي ثابت په خپل کار کي ډير ماهر بي لحاظه و سور سترگي و، ولاياتو ته يي لشکر کښي طرحي کړي، هر ولايت کي يي کارنامي جوړي کړي ، دهغه زمري کيسه يي کوله ، لومړي به يي وژي او بيا به يي حساب کاوه ، ده به لومړی زندان ته اچول او بيا يي تصفيه حساب او تحقيق کاوه او هرات ولايت ته به د ۳۰ يا ۴۰ کسيزه لشکر په سرکي حرکت وکړ او مطبوعات د پاره به يي مواد تهيه کول، ولس دفساد په مقابل کي د اجراتو تنده لري، مگر تر يو وخت پوري باور راتلو. دده مرستيال نادر په چور مشهوره و، چي دده ملگري به يي کول.

د مثال په توگه دنوموړي لشکر کښي دده مرستيال جنرال نادر کيسه را اخلم ، چه دده دلشکر کي مخ پر جلال اباد وخوځيد . جنرال نادر چور د سروبي نه تر تور خم پوري ټوله د تيلو پمپونه پدي پلمه چي اوبه يي د نفقو سره گډ کړيدي مهرولاک کړل ، نه ثبوت شته او نه بازخواست ، په بنار او ولايت کي يوه لويه غوغا پورته شوه، خلک په تنگ شول، عاجل اجراتو ته اړه ليدل کيږي . ثابت خپل داجراتو مرکز او قرارگاه د حاجي ظاهر قدير په کور کي ونيول . تر څو چنده ټوله او پيسې د دالرو په حساب راجمع شوي، هر پمپ والا خپله برخه ادا کړه ، وساطت وشول، پيسې تاوبالا شوي، موضوع په خير او خيرت سره حل شول ، مگر دا پيسې دجنرال نادر چور سر وخوړ. په فيصدو کي بي اتفاقي رامنځته شوله، نادر باندي بي اعتمادي راغلل او برطرفه شو، چور پوره ۵۰ فيصده غوښتل، مگر ثابت صاحب ودي ته چمتوالی نه درلود.

ثابت صاحب دخپلو اهدافو دپاره يو معتبره مافيايي گروپ چي ده غوندي شخصيتونه پکي وه جوړ کړ، چي عبارت وه د داکتر عبدالله لغماني دامنيت ملي مرستيال، دکابل د قومندانني جنايي مدير جنرال عيشاه پکتيا وال، محمد حليم حليمي دستري محکمي دتفتيش رئيس، د اداره امور مرستيال رويدار، داکبر باي هلک او ښکلي زوی ، ندا کيان ، د لسمي حوزي امر ډگروال محمد قسيم، وکيل بيدار خاخي ، پدي کړی کي هر يوه خپله دنده درلوده. ثابت صاحب دکندهار دوالي اسدالله خالد، کله چي هلته په لشکر کښي ولاړ، څلور سوه زره دالره، د صرافانو راجمع شوي پيسې جيب ته کړی، ليکل شوي سوالونه بيرته واخيستل، داؤ جهاد.

دا مصيبت تر څو مياشتو دوام وکړ، تر څو نوموړي ايشتيا نور هم چاغه شول او جمهوري رياست ته کانديد شو او دحقاني دگروپ لخوا اختطاف شو، مگر دي هلته څه مات شو چي جناب جرئت تر گندو لاندي کړ، تر څو څه اصلاح سو. په اړ وخت کي د ډيرو پيسو خاوند شو. دامريکايانو کانديد و. ډيري نکاحوي يي کړيدي، يو د بربريت دوره يي راوستل، چي څه نشوای ورته وبلای، قانون ده پخپله تر پښو لاندي کړ.

ابتکار په خیانت کې

د حاجي ذبیح الله شرکت دنور اغا دریور پواسطه د ۸ / ۲ / ۹۲ نیټه (۲۸) ټټه ټیل دکابل نه بار او دکندهار پر لور حرکت کوي. بالاخره په یوه پلمه او بله پلمه ، کله په میدان وردگ کې او کله په غزني کې ځان د محافظت عامه د قطار شاته کوي، ترڅو په یو مناسب فرصت خپل دټیلو ټانکر د چسپکي ماین پواسطه اور وړ اچوي. کوم ټیل چې یې لا پخوا د میدان وردگ په تور بازار کې په خرڅ رسولې دي. کله غواړي چې جوړجاړي وکړي، کله دشرکت مالک د موضوع د تصفیې نه ځان پټ کړي. اجراءات معلوم ندي، چې مسؤل کسان مجازات شي او دریور ځان گوښه کړيږي. داسې پېښی او یا توطیې ډیرې اوریدل کیدل.

مثال (۱۴۴)

غصب په ۱۱ راکت لواکي

غصب یوه سراسري پدیده ده، چې تر اوسه یې مخنیوی ندي شوي. غصب د زورواکاتو (بدماشانو) لخوا په انفرادي ډول د فرد شخصي مخکو، دولتي مخکو، کله ، کله دولت هم دخلگو دمخکوپه غصب اقدام کوي، چې شمیر یې میلیونو هکتارو ته رسیږي. دلته زه د ۱۱ راکتي لوا د مخکو د غصب جریان عرض کوم. ددي لوا مخکي څرنگه چې دود دي، دافسرانو او دافسرانو دخپلوانو لخوا ددي لوا مخکي تالا شويدي. دا کسان یا غاصبین پیژندل شويدي. او پدي هکله د ریاست جمهوري دمقام ۵۷۰۵ — ۸۵ / ۴ / ۶ لمبر فرمان هم صادر شويدي. څوک دي چې دا افسران حق او یا بازخواست دپاره را حاضر کړي. آن دریاست جمهوري مقام ته مجدداً شکایت هم شويدي، د چا زور برابر ندي، چې حق پوښتنه وکړي. جرم ثابت دی او مجرم معلوم دی، مگر افسران به د قطعي نه څوک راکش کړي؟.

مثال (۱۴۵)

په بریښنا ریاست کی فساد

د وري په ۲۸ نيټه کال ۹۳ ، دخاصي خبرونو بولتن د څارنې او ارزونې گډه کمیټه ، چې سيگار هم نومېږي د مشر ښاغلي (دراگوکاش) دخولي داسي ليکي : زورواکان په اندازه د (۹،۱)مليارده افغانۍ د بریښنا له درکه پوره وري دي، چی تراوسه دپور ورکولو نه چمتو ندي او په ډیره سپين سترگي مقاومت کوي. ددي د پاره چې دلست له مخي د زور واکانو نومونه مالوم شي، دبريښنا شرکت اداره وډاريدل، دهممو چارواکو نومونه يي دلست نه وايستل، چې پدي ډول لست ناقص شو، چې ددي عمل نه دي موسسي د گډ هیأت مشر ښاغلی ترابي نور هم خپه شو.

د ۲۰۰۹ — ۲۰۱۲ پوري ۳۴ ميلونه ډالره په هوا کي پاتي دي، ولي چې زورواکان سپين سترگي دي.

دولتي بي عدالتي

د عبدالروف مقصودي او محمد يوسف يعقوب مخکې په بگرامي ولسوالۍ کې د اوبو او بریښنا وزارت لخوا غصب او په اجاره ورکړه شوېده، چې دمخکې اجاره دار تسلیمې او مستردې ته حاضر ندي. د وزارت د مامورینو هم څه گټه او وټه پکې شته او خپل د اجارې قرار داد پلمه کوي .

موضوع سترې محکمې ته ورسېدل، چې سترې محکمې عالی شورا د لمبر ۱۴۴۹ نیټه ۸ / ۹ / ۹۰ داسې تصویب وکړ، « چې لومړی مخکې دسند لرونکي وځاوند ته مسترد او مقابل خوا کولای شي دعوا وکړي »، مگر ددې لور مقام مصوبه چا عملي نه کړه، ولي چې داوبو او بریښنا وزیر جنرال محمد اسمعيل خان يې شاته ولاړ و . همدا مثل دی ، چې وايي دايي قباله په چا یی مني، ولي چې اسمعيل خان هم شخصي زور لري او هم دولتي. او دوزارت مامورينو به دا مخکې اړومرو ديو بډو په مقابل کې اجاره کړي وي او دا اجاره باید بشپړ شي.

مثال (۱۴۷)

په نفتو کی درغلي

بي پروايي، بي تفاوتی، بي بازخواستی د هیواد د بربادی او دبد شهرت سبب وگرځيږي، چي دلته په لنډ ډول يوه نمونه رانقل کيږي.

(1) د تجارت وزیر داکتر امين فرهنگ لخوا په نيټه ۸۶/۵/۲۱، د (۵۱۹۱۶) ټټه ټيل قرارداد د ۸۶۹۳۷۰۰۰ ډالرو په مقابل کی، بېله دي چي نرخگيري او دعواطلبي وشي، ۴ ميلونه ډالره تحويل، مگر ټيل تراوسه رانغلل، ولي چي دکمپنی ادرس معلوم نه و، څلور ميلونه ډالرو هوا وکړه.

(2) دجنرال ترنگ د ازبکستان کمپنی سره في تن ۵۴۰ ډالره قرارداد شويدي، مگر په عين نيټه قرارداد ۶۲۰ ډالر او ۸۳۸ ډالر امضا شويدي.

(3) د ۵۰۰۰ ټټه ټيل د Active petroleum سره په نيټه ۲۳/۴/۲۰۰۸ قرارداد وشو، قرارداد ارزش پيدانکړ، چي کمپنی قيمت لوړ کړ او دي نه دولت (۶۶۶۶۶۶) ډالره متضرر شو.

(4) د تجارت وزیر داکتر فرهنگ د ۳۰۰۰ ټټو پيچنو ټيل د جمهوري رياست نه منظوري اخلي، مگر (۵۰۰۰) ټټه واردوي. پدي هکله محکمه په خپل لمبر ۵۳ — نيټه ۹۳/۴/۷ حکم د هيات په مسؤليت حکم کوي او د وزير امين فرهنگ د تحقيق او تعقيب عدلي حکم صادروي، مگر څوک دی، چي وزير صاحب د دومره درندي ضرر په مقابل کي وکولای شي چي حاضر يي کړي؟ نوموړی فقط خپل سياسي نظرونه او تحليلونه کوي.

دمحکمي په ۵۳ لمبر، نيټه ۹۳/۴/۷ قرار د امين فرهنگ د تحقيق او تعقيب حکم صادر کړ. ښاغلي محمد امين فرهنگ چي ځان ته اقتصاددان او درسنيو په گړدي ميزونو کي ښکاره کيږي او په اقتصادي ټولنيزو او سياسي برخو کي ددولت مهم منقذ بلل کيږي، ددولتي ادارو په کړو وړو نيوکي کوي، يو مثل دي چي وايي "خپل عيب د ولو منځ او د بل چا عيب د کلي منځي" نو ددغه ښاغلي برخه کي پوره صدق کوي.

وگوري چي نوموړی ښاغلي نورو ته د قانون پر لار دتللو سپارښته کوي، خو خپله له قانون څخه سرغړونه کوي او په کارونو کي دخپلي ذاتي گټي له پاره له قانون څخه پښه اړوي، چي د خبرو او عمل واټن يي څومره دي، موږ يي داخلاص يوه قضيه يي راسپړو.

کله چي نوموړی دسوداگرۍ او صنايعو وزيرو، نو د ۱۹ ميلیونو ډالرو په اخلاص چي سلو زرو ټټو ټيلو تړون په اړوند پرته له دي چي دتدارکاتو دقانون حکم په پام کي ونيسي قرار داد لاسليک کړي .

په رپوټ کي راغلي دي کله چي د وزيرانو شورا د نفتي توکو د بيو د زياتوالي د مخنيوي له پاره د سوداگري وزارت ته دنده وسپارله ترڅو چي د نفتي توکو په پيږودنه اقدام وکړي.

د همدې حکم له مخي خپل ۱۷۵ — ۱۹/۵/۱۳۸۶ شميره وړانديز د وزيرانو شورا ته وړندي کوي او حکم تر لاسه کوي. د همدې حکم له مخي د سلو زرو ټټو نفتي توکو د نرخگيري له پاره يو پلاوي د اسيا ميانه هيوادو نو ته استوي او پلاوي له راتگ وروسته د ۱۹ ميلیونو ډالرو په ارزښت له بهرنيو کمپنیو او شرکتونو سره لاسليکوي .

دغه قراردادونه د تدارکاتو د قانون ۳۰ او ۳۴ مادو پر خلاف په بېلا بېلو بڼو د ښاغلي فرهنگ او اداري رئیس عزیز الله روزي له خوا داسې قرار داد کيږي، چې پېسي يې بايد پېشکي ورکړل شي.

او سربېره پردې پرته له دې چې کمپنو اعتبار په پام کې ونيسي، مخکې له مخکې بېه ورکړل کيږي او هغه هم يوازې د ښاغلي فرهنگ له خوا دغه کار شويدي .

او درېم داچې نوموړی پرته له دې چې د نورم او ستندرد يعني لېنر اف کردیت په نظر کې ونيسي او هغه دا چې کله واگونو نه بارگيري شي نو بايد وروسته پېسي ورکړل شي ، خو د ښاغلي فرهنگ له خوا پېشکي پېسي ورکړل شوي دي .

دهيود پېسي ولاړي او نفت راو نه رسيدل، او قراردادي کمپنۍ ورکي او اندرسونه يې بدل شول.

کمپنۍ چا پيدا نکړي، څوک دې چې فرهنگ سره حساب وکړي.

دده منتخب رئيس عزيزالله روزي فرار وکړ ، پنځه کاله حبس ، مگر پر تطبيق نشو، وايي چې په بل نامه پاسپورت په لاس کې لري، په ازبکي پوهيږي ، ازبکستان او ترکمنستان ته تگ راتگ کوي .

پوليس ضرورت نه ويني، چې شخصي دښمني پر غاړه واخلي او روزي ونيسي، او کوم مياشتني حق چې ورکول کيږي، دهغه په نيولو کې به دمنځه لاړ شي .

قراردادونه:

په قراردادونو کې فساد هغه موضوع ده، چې د هر افغان ذهن خوروي.

ديوي باوري سرچينې په رېپوټ کې راغلي دي، چې دنفتي او اوبلن گاز رياست د ۲۰۰۷ کال د لومړي مياشتې د ۳ گڼه قرارداد له مخې، چې ايروپارټي کمپنۍ سره د ۲۰۰۰ ټنو گاز چې بېه يې (۱۴۰۰۰۰۰) دالرو ته رسېده تړون کړي و.

نوموړي شرکت ۶۵۰/۱۰۲۹ ټنه د هرات دنفټو او گاز رياست ته سپارلي ، داپه داسې حال کې چې يو کيلو گاز يې په ۴۸ افغانۍ رانيولي ؤ ، خو نوموړي رياست يوه کيلو په ۱۷ افغانۍ پلورلی دي.

دقانون دتفتيز دارگانونو له څيړنو وروسته مالومه شوه، چې هر يو فيض احمد، عبدالغفار، جليل او عبدالشکور دنوموړي اداري کارکوونکي مسووليت لري او اتهام نامه يې ديصلاح محکمې ته راجع شوه ددې له پاره، چې په څيړونو کې نيمگړتياوي پلمه راوړي، نو دا د تورناتو حمايه لار ده . قضيه په (نخود سپاه) پسې ولاړه شي.

وروسته مالومه شوه چې دنوموړو اشخاصو ترڅنګ عزيز الله روزي دنفتي موادو رئيس، دوکتور مير محمد امين فرهنگ دسوداګری او صنايعو پخوانی وزير پکې مسوول وگڼل شول. خو زموږ هيواد کې معافيت دود دي. با الخصوص لوړ پوړي لکه ښاغلي فرهنگ ته به هيڅوک څه ونه وايي .

ناوړه گټه په هره برخه کې ليدل کيږي. نو د خدای دکور په اجراتو کې هم ناوړه گټه تر ټولو ناوړه ده.

د سوداګري وزارت د تفتيش رياست په خپل(۱۳۸۷) کال د وږي د مياشتې په څلورمه نيټه د ۶۳۱ گڼه ليک په ترڅ کې، چې د نفټو او گاز د تصدي په نامه يې استولي او د نوموړي رياست قراردادونه يې څيړلي دي، داسې ليکي هغه ۱۵ قراردادونه چې د نفټو او گاز د تصدي له خوا شويدي، ټول يو جانبېه او دبين المللي حقوقي معاهداتو او دنړيوال سوداګرۍ، نورمونو پر خلاف لاسليک شويدي. چې تصدي دمسوولينو داهمال او وظيفوي غفلت ثابتوي، چې هيواد ته دزيات زيان لامل ګرزيږي دي.

1. داوي گروپ ۱۱۹۰۰۰ دالره، ۱۷۱۰۰ دالره او نور

2. کمپنی انټرپرایس ۲۵۰۰۰ دالره
 3. تخار متصرفیان
 4. عبدالرؤف متصدي
 5. او نوري، نوري کمپنی
- د تجارت وزارت د یو سازش له مخي دخپلو پیسو د تحصیل علاقه نه ښکاره کوي.
- او دسید قاسم خزانه دار یو ملیون افغانی قرضداري هم څرگنده شويده.
- تفتیش په خپل گزارش کي داهم علاوه کوي، چي دقرار دادیانو سره قرار داد بيله دي چي ماليه واخیستل شي، قرار داد شويدي.
- دي لیک کي دیر ظالمانه او ناوړه اجرا ت په گوته شويدي، چي دهغي جملی نه یو هم دانټرپرایس سره پنځه زورو ټنو ډیزل،
- في ټن ۹۰۰ دالره قرار داد شويدي، چي په اخیر کي کمپنی في ټن نرخ د (۹۰۰) دالرو نه (۱۲۰۰) دالرو ته جگ کړي
- او خلاف د قرار د تجارت وزارت ۶۶۶۶۶ دالره توان ورسره ومانه، چي دټولو نورو نو خلاف عمل دي. همدا ډول چي
- دافغان د سر قیمت نلري، مال يي هم مباح دي.
- هرڅه چي به کمپنی غوښتل، د تجارت وزارت بي زړه سوی ورسره منل، د ولس دزیان پروا يي نه کول.

مثال (۱۴۸)

په فساد کې تخصص

په حیواناتو کې بازو یو ډول حمله دلوړې څخه خپل ښکار کوي، زمری بل ډول، شغال بل ډول او مورک بل ډول دي. مامور همدا ډول خپل ورته حاضر امکاناتو نه گټه اخلي. دگمرک مامورین دمحمول څخه گټه پورته کوي، په نرخ او محصول کې پوره بلد دي، دقرارداد ځانگي بل ډول، د ترافیک مامورین بل ډول، ښوونکي او سرښوونکي سه پارچه او نمر وړکول هم دخپلي تجربې نه کار اخلي، ښکار کوي او پیسې په لاس راوړي.

دلته د یوې اطلاع او راپور چې دهلمند د ولایت نه دی بحث کوو:

دلشکرگاه ښاروال محمد داود د والي گلاب منگل په مرسته مخکه نمره کوي او هره مخکه د خپل جلا قیمت له مخې په تور بازار کې خرڅیږي، چې پیسې یې خپل جیب ته لوړي، مثلاً د بست تصدې حق نمرې د انجنیر حبیب الله پواسطه په تور بازار کې فروش لري او د ښاروال ورور سمیع الله او پلار یې نور الله دجلات زوی او د تره زوی ته علایده علایده نمرې رسیږي. او پر عبدالصبور هم لس نمرې خرڅیږي.

ښاروال د BU په برخه کې په ۸ میلونه کلدرو کور رانیولې دی. او یو بلاک د CU په برخه کې په دری لکه ډالره وکیل عبدالله بارکزي خرڅ کړ.

همدا ډول پر حاجي طووس اسحق زی دری لکه ډالره، دناوې پر ملاشریف او پر حاجي شراف الدین ۲۰ جریبه مخکه په بدل کې ۴۵ نمرې ورکړی.

دغغو مرسته چې دمامورینو دپاره و، خپل مصرف ورسولي. د ۵۵۱ پلان کې ۲۷۵ نمرې خپل ځان ته په شخصي ډول مصرف کړي. ښاروال د قدرت الله شرافت نه د ناقلینو په نامه ترې رشوت واخیست او دښاروالۍ دوه عرادي کاماز موټران پخپله گټه خرڅ کړل. دمامورینو داضافه کاري نه هم خپل حق اخلي.

داسې تور اوسور فساد په څرگند ډول نه یوازي په هلمند کې، بلکې په هرات، بلخ، ننگرهار، بغلان او نورو سیمو کې لیدل کیږي. ولس ناتوانه و، د زورگويانو مخ چا نشوای نیولای. ناوړې گټې پورته کول دود شوي او چا یې بازخواست نه کاوه. ډول، ډول زورگويانو او چارواکو لاس سره ورکړي او دفساد او شر سبب گرځیدلي دي.

ټولنه دومره فاسده شویده، چې هیڅ شی عیب نه بلل کیږي. رشوت او قاچاق په څرگند ډول دی او دخلکو نه پټ نه وي، هرڅوک، هرڅوک پیژني، چې داسې شي او لوکس ژوند یې د کومې خوا پیدا کړ، آن ورسره تگ او راتگ کوي، آن جاسوسي او دبهرنیو غلامي عیب ندي، ډیر بې وسي ده، اکثریت خاموش د خائین قدرت ته په روڼو سترگو گوري.

همدا ډول دهرات دښاروالۍ د ناوړو اجرائاتو او چور او چپاول د ۸ صبح ورځپانۍ د وړې پر څلورم کال ۱۳۹۳ یو ډیر لوی مضمون د (پارک صنعتي هرات درچنگ زمین خواران) خپور شوی، چې د ښاغلي اکبر رستمې په قلم دي، دا مضمون داسې لیکي:

دري زره جریبه مخکه د هوايي میدان ته ورځیرمه د ملي تجارانو تر عنوان لاندې د صنعتي پارک په منظور تجارانو ته ورکړه شول.

مگر متأسفانه هغه ټوله يا تعميرونه شول او يا باغونه، ۸ صبح ليکي چي دا تجاران ، چي ټوله زورمندان ، وکيلان او يا جهادي قوماندانانوته ترلي و. د جنرال محمد اسمعيل خان زوی محمد ياسر نومي هم ۸ نمري تر لاسه کړيدي. محمد سليم تره کی بناروال څلور نمري، بناغلو فهيم، غلام صديق، الياس، سيد گل اغا، ميراعظم ، عزيز احمد احمدي، حفيظ الله ، محمد علي او نورو ته نمري رسيدلي دي. د شورای ولايتي رئيس پدي هکله ډير سرتکوی او د موضوع کنترول او يا مراقبت په برخه کي هر والي ناکامه شو. محمد داؤد صبا والي هم څه دلاسه پوره نشول، محمد ظاهر عنبر دفساد دمبارزي رئيس په غټو ، غټو سترگو ورته گوري، بناغلي جامي د ولايت مرستيال هم لاس تر زنه ناست ، يوازي دا وايي چي مخکی د مخکو مافيا وخورل او نور يي څه دلاسه نه کيږي.

مثال (۱۴۹)

د Anham کمپنی

د Anham امریکایي کمپنی لکه سپریم په امریکایي لوړپوړو چارواکو پوري تړلي او دناټو او ایساف سره جوخت ، د لوژیستیکي احتیاجاتو د پوره کولو د پاره زموږ هیواد ته تر ځینو شرایطو لاندې راننوتل. دا دواړي کمپنی چې نړیوال شهرت لري په هر ډول فساد ککړ دي.

کورنی کمیشن کار هم پدې برخه کې بي برخي پاته ندي او لاس یې ورسره یو دي. د ډیرو افغانانو سره یې ناروا هم وکړل، پیسې یې تري وگرځولي او فریب او چل او ول یې ورسره وکړ ، چې په بدحالت کې په ادارو کې سرگردانه گرځي. کوم احترام چې افغان د میلمه پالني تر کلتور لاندې لري مرعات او باور وکړ ، مگر ددې کمپنیانو مشران او چارواکي پوره مفسدان دي او غلط قراردونه یې په کار اچولي دي.

زه دلته د انهم کمپنی یو گزارش دمثال په توګه را اخلم. انهم ۵۱۵ زره موټران پدې پلمه چې دناټو او ایساف د پاره دي او د ګمرک او محصول نه یې ډډه وکړه، د MTN قرارداد یې پلمه کړ. کیسه داسې ده ، چې ټوله واریدات باید محصول شي، مګر کوم ضروریات چې دایساف او ناټو د پاره دي، منطقاً باید معاف شي. مګر ښه منطق او دلسوزي په چوکاټ کې باید تفکیک وشي، نه داچې شخصي شرکتونه ، چې ددوي د پاره کارکوي او خپله ګټه د ځان د پاره کوي، هم باید معاف شي. د مالیې وزارت د ګمرکاتو د عایدو ریاست په ۳۲۹۶ لمبر نېټه ۳/۱۲/۹۲ لیک کې د عراده جاتو لید لیکي، مګر محصول او مالیه پدې (شهر بی پرسیان) کې ونشوای کولای چې تحصیل کړي او د مامورینو هم چندان علاقه نشته. ځینې افغانان هم ددوي په یوه لب خند هرڅه ته حاضر دي. بهرنیان هم پوهیږي چې څنګه افغانان د افغانانو په مقابل کې استعمال کړي. نو لدې کبله د بهرنیو چاروپخوانی مرستیال جاوید لودین، په کاناډا کې افغاني سفير ښاغلی برنا او د واشنګټن پخواني سفير طیب جواد په لوړ معاش استخدام کړل، چې ددوي داریکو او نفوذ نه ګټه پورته کړي.

سپریم هم عین تکنیک لري، په ظاهره د هیڅ ډپاره او دهیڅ په مقابل کې پخوانی وزیر محمد حنیف اتمر دي، چې د سپریم لخوا د میاشتې ۲۴ زره دالر مفت ورته ورکول کیږي، البته چې مفت به نه وي، یو څه خویه ورته کوي، یا داسې پېښې نه وي، چې نه غواړي وپېژندل شي.

محمد حنیف اتمر چې په هر وزارت کې وي، د میاشتې ۴۰ زره دالره فوق العاده د انګریزانو لخوا ورته حواله وي، چې دهغو پواسطه خپل نفوذ ډیر کړي، تر څو شهرت ومومي. هغه به ځینو کسانو ته داپېسې وروښلي، چې دده به خوښه و.

مثال (۱۵۰)

د ۱۱۱ قطعي د خواوژنه

د کابل د قمبر د څلور لاري د رحمت اباد په پروژه کې په ۱۳۷۲ کال کې ۲۹ نمرې رهايشي کورنونه ښاري پلان شوه او پدې ترڅ کې عامه النفعه تاسيسات لکه مسجد، کلينیک، پارک، ورکټون هم په نظر کې نيول شويوه، مگر دا عام النفعه مخکې بالاخره د عام النفعه تاسيساتو پر ځای د ملي دفاع د وزارت د تاسيساتو د رياست لخوا نمره بندي او خط اندازې او په توزیع يې پيل شوه، چې بالاخره د سيمي خلکو ددې عام النفعه مخکې دنمره بندي په مقابل کې مظاهره وکړه، چې دا مظاهره د ۵ حوزې د پوليسو لخوا تر کنترول او مراقبت لاندې و، مگر (۱۱۱) فرقې مداخله وکړه، پوليس يې دقانوني مظاهري له کناره ليرې او نظامي بريد وکړ، دفرقي د قومندان ښاغلی قدم شاه او دتاسيساتو رئيس جنرال عبدالمنان په قومنده مظاهره وټکول، گلداد نومي زخمي او محمد صديق نومي يې په قتل ورساوه، آن محل واقعه يې تر څو ساعتو پورې محاصره نيولې. او زخمي او مري ته يې څوک نه ورپرېښول. بالاخره مري يې په غلط نامه (امام علي) د سردار داود خان روغتون ته تسليم کړ. دپېښې دنيټې د ۹۳/ ۴/ ۵ راهيسې جنرالان تحقيق ته حاضر نشول، نه دزخمي بازخواست چا وکړ او نه دمري. دقانون څرگنده سرکشي او دقدرت ننداره ده او يو دبل شا ته درېدل دي او زورواکي حاکمه ده، چې کله،کله صلح اميزه مظاهره هم سرکوبه کيږي.

مثال (۱۵۱)

د فوايد عامي د وزارت بي کفايتي

پدې بي خاونده وطن په تيره چي بي کفايتي ، بي مسؤليتې او ناوره گټه چي سره يوځای شي دا غريب وطن به په تدريجي ډول کرار،کرار د دبختی په لور نورهم ورتيل باسي، داسي ډير مثالو نه لرو، چي زموږ دهيواد وينه نه يوازي کورني خائينان خيبيني، بلکي بهرنيان هم تر دوي کومه کمي نلري او دخيانت په تطبيق کي لايو څه نور هم وړاندي دي، مثال يي دادي:

په ۲۰۱۱ کال ۳۱ دسمبر مياشتي کي د فوايد عامي وزارت د ECCI امريکايي او بيا شريکي کمپنی (METAG JV) سره دقيصار—لامان سرک د جوړولو قرارداد ۳۲۷ ميلونو دالرو په مقابل کي لاس ليک کړ، چي سرک ۲۳۳ کيلو متره اوږدوالی لري. ددې جملې نه دا لاندې مبالغ اجراشوي:

۱. ۱۴۹،۴ ميلونه دالره تحويل ورکړه شول
 ۲. ۱۰۷ ميلونه پيش پرداخت
 ۳. ۵۰ ميلونه دالر دامنيت په خاطر دکورنيو چارو وزارت ته.
- قرار دادي بهرني شرکتونه ، چي يو انچ سرک ته اقدام ونکړ.
- په تيښته بريالي شول، ولي چي ضامن او تضمين تري اخيستل شوي نه و، ممکن ادرس بي هم پوره څرگند نه وي.
- کومي ۴۲ ميلونه دالره دتجهيزاتو او ماشين الاتو دخريداري په خاطر مخ کي ورکړه شويدي. او داخريداري نده شوي، بايد لومړی الات راغلي او يا د چک په مقابل کي پخپله د فوايد عامي وزارت د رسيدو وروسته ورکړي وای.
- اوس ټوله حکومت او دولت لاس تر زنه ناست دي. اوسنی وزير بناغلی اوژن دا پر پخواني وزير عبدالقدوس وراروي، گټه يي څه ده ؟ افغان ولس گرچه يو دالر ته حيران پاته شي. دا دومره پيسي په هوا شوي. ستا پر حال بايد زار، زار وژاړم. که دا په بل هيواد کي وای، مسؤل کسان بايد اقلاً بنديان وای او يا په اعدام محکوم. که په کوريا شمالي کي وای، نو به يي دباغ وحش دليوانو شومه تري جوړه کړي وای.
- زار- زار ، بايد گريست.
- بي پروايي هم اندازه لري.

استاد او فساد

پخوا په فرهنگي او روزنيزو موسسو کې دفساد هيڅ څرک نه لگېده ، له بده مرغه اوس دا فساد هلته هم رواج موندلې. ماندگار ورځپاڼې د ۱۳۷۸ کال دلم دمیاشتي په یوه گڼه کې د " بازداشت استادان دانشگاه" مشتي بردهان ازادي بیان تر نامه لاندې خپور کړي چې په کې ویل شويدي، چې مضمون ممکن دالبیروني د پوهنتون د استاد وي. د البیروني دپوهنتون استاد محب الله بارش چې په بیگناه ډول زنداني شويدي مطلب ؤ، مگر حقیقت بل ډول ؤ، چې دپوهنتون دا مبارک استاد په څو ډولونو فساد او تقلب ککړ ؤ، چې دهغي جملې څخه دمحمد زبیر محصل نه ۱۵۰۰ دالره دلدنن بورس دورکولو او دلدنن دسپټي کالج ته لیږلو په مقابل کې اخیستي اوپه خپل خط او کتابت یې رسید ورکړيدي، چې دمحصلینو بهر ته لیږل دده د وسه نده پوره.

چې بالاخره په ۳ کاله بند محکوم مگر دواسطې په زور دا حکم تطبیق نشو. دپوهنتون د البیروني د پوهنتون رئیس ؤ، هرڅه چې ورته رسیدل، هغه یې کول. دپوهنتون د تعمیر د قراردادي نه یې هم د قرارداد په مقابل کې څو زره دالره واخیستل. پدې هریو پوهیږي، چې دمحصلینو بورسونه او قرارداد پده پوري اړه نلري، بلکې دتحصیلاتو د وزارت دمقام صلاحیت دی، چې ځان ته جلا طرزالعمل لري، چې د تدارکاتو دقانون په چوکاټ کې دي، اجراکيږي، مگر استاد د ډیر ټکي او کلا برداري نه کارواخیست ، پیسې یې په لاس راوړي. دپوهنتون د مرستې په نامه دپناغلی محمد یونس قانوني نه هم پنځه زره دالره جیب ته کړه. شاگرد نه یوازی داستاد نه څه زده کړه کوي، بلکې پر ده هم زده کړه کوي، چې څه کرکتر او اخلاق لري. ای افغانه ! حال دي زور وینم ، چې استاد دا ډول ککړ وي د توپکسالارانو به څه حال وي؟

مثال (۱۵۳)

قدم په قدم مفسد اجرات

سید جان د هلمند اوسیدونکي دیو ملگری سره د ننګرهار څخه په کال ۱۳۸۵ ۵۰ کیلو هیروئین هلمند ته د نقلولو له پاره بار بندی کړه، چې هغه ته نارسیده د کابل او جلال اباد په لویه لار کې تلاشي او ونیول شو. بالاخره د محکمو لخوا په ۱۶ کاله بند دواړه ملګري محکوم او د کابل په پلچرخي کې زندانيان شول.

دڅو مودې د تیریدو نه وروسته د عدلي وزارت مقام وطن ته د تبدیلیدو عرضه وکړه. معمولاً قاچاقیران له دې کبله چې خپل وطن کې نفوذ لري او یا نور شرایط ورته مهیا دي. خپل وطن غواړي او یا اکثراً د جرمي ډله د لاعلاجې او یا صعب العلاجې ناروغې پلمه راوړي.

په هر صورت سید جان هم د وزارت د مقام نه (د قانون سره سم د اجراتو حکم په لاس راوړ)، نو دسید جان تبدیلی دیو نفر محافظ سره د هلمند په لوري حرکت وشو. په ده افغانانو کې مسؤل مامور سره ملاقات او په رستورانته کې کباب وخوړل شو او مسؤل مامور ۸۰ زره ډالره نقدې واخیستې. دهلمند په لوري حرکت شو. کله چې هلمند ته ورسیدل، څرنگه چې ناوخته و، محبس ته تسلیم نشوه. څارنوال عبدالستار په یو کمزوري ضامن په اخیستلو دا ۱۶ کلن زنداني ته تر سبا رخصت ورکړ، دمحبس مدیر ته چا څه ونه ویل، چې ددې لسو کالو راږدې خوا یی تر اوسه رخصت لا پای ته نه دي رسېدلي. نوموړي زنداني د خپل ضامن سره وتښتید، کړچه عبدالستار څارنوال درې کاله بندي شوو.

دا ډول کړنې زموږ په هیواد کې ډیرې شوي وي، چې ممکن څوک یې پوښتنه نکوي او عیب یې نه بولي.

مثال (۱۵۴)

شیر پور چورشو

دشیرپور تاریخي کلا چي اوس دشیرچور نوم يي خاڼته غوره کړ او دافغانانو وياړلي تاريخي کارنامي قهره ماني، شهکاريو او شهداتونو تاريخ په کي پروت وو، له بده مرغه چي دخان غوښتنکو کړيو له خوا ويجاړ او دنايوډی کندي ته وسپارل شو. ددي پرځاي چي ددغي تاريخي کلا، چي دانگليسانو او يرغلگرو دماټي او دافغانانو دغزا اوپړياوودسمبول په نامه پاتي او په هغي کي داسي بناوي جوړي شوي واي، چي يي هم ددغي کلا تاريخي عظمت په کي ساتل شوي واي او هم دملي مبارزو کارنامي په کي ثبت او ضبط شوي واي.

وايي چي ميگناتن همدلته دخوان سردار غازي محمد اکبر خان په چاره ووژل شو. او دميگناتن پر را ايستلي تفنگچه يي تري واخيستله. وايي چي هغه تفنگچه بيا جناب حضرت صاحب مجددي دخپل جمهوري رياست په وخت کي پاکستاني جنرال حميد گل ته سوغات کړل.

خو دريغه چي هغه د اجانبو په اشاره دملي دفاع وزارت چارواکو له لاري داسي خلکو ته داوسيدلو دکورنو دجوړولو له پاره وويشل شوي، چي حاکمه او زورواکو کړيو پوري يي تړاو درلود .

دغه تاريخي سيمه چي اوس دافغانانو له خوا د شیرچور په نامه ياديري، ددي پرځاي چي د کابل ښاروالی له خوا چي يوازي دنده يي خلکو ته دکورنو او استو گنو نومري ویشلي دي . يو معقول تصميم نيول شوي واي برعکس د مارشال محمد قسيم فهيم له خوا، چي هغه وخت دملي دفاع وزير او دجمهوري رئيس مرستيال ؤ خپلو خپلوانو او غيرمستحقو لاندي کسانو ته وويشل شوه ، ولي چي دشیرپور کلا په ملي دفاع وزارت پوري تړلي وه.

نوموړی سيمه چي زيات ارزښت درلودونکي ده په دومره پيسو ووشل شوه، چي دهغي سيمي لس سلنه ارزښت لري،چي موږ يي نوم لږ دگرانو لوستونکو د خبرولو او داچي دغه تاريخي موضوع دتاريخ له حافظي څخه بهر پاتي نشي خبروو يي. او په پايله کي هغه نوم لږ هم خبروو چي تراوسه يي ددغه جايداد قيمت هم نه دي ورکړي .

د ښاروال محمدانور جگنلک لخوا نمره بندي په خلکو ، بسوه په ۱۰۰۰ دالره پداسي حال کي چي همدلته بسوه دسلوزرو په شاوخوا کي قيمت لري خرڅه شول . بالاخره دشکاياتو په صورت کي دوزيرانو لخوا چي همدا وزيرانو ته هم په حق رسيدلي ؤ، بالاخره بسوه ۱۱ زرو دالرو ته پورته شول ، چي بيا هم همدا قيمت هم تحويل نکړ.

زورواکان خپلي حرامي پيسي په ډير بي پروايي مصرف کړي. څرنگه چي اوس اينجوگاني هم ولاړي ،خارجيان هم لږ شول ، هغه ټوله مصرف عبث ؤ او کورنه بيکاره پاته دي . هغه کسان چي مخکي ورسيدلي دي دلته په لست کي دوي يوازي له دي کبله چي ونه پيژندل شي دتخلص نه صرف نظر کړيدي، يوازي علي احمد جلالی اتمر او استاد حاجي محمد محقق خپل تخلص ورکړيدي او ځينو کسانو نمره د زوی او يا ښځي په نامه اخيستي ده، چي ونه پيژندل شي.

شیرپور هم لکه د ۸ فرقي مخکي چي د اردو افسرانو لخوا غصب او کورونه پکي جوړشول، چي دهغي جملي نه يوازي يوسف احمد نورستاني دملي دفاع دوزارت مرستيال ۴ نمرې واخيستي .

دشیر چور د ناحيې د نمرې د اخيستونکو نمونه دادی:

لست افراد و اشخاص در رابطه به نمرات توزیع شده ساحه شیرپور

شہرت	اسم	ولد	نمبر زمین	واقع	قیمت فی بسوہ زمین
1	عبدالمومن	عطا محمد	1108	پروژہ شیرپور	11250 دالرامریکائی
2	حاجی قیوم	باشی حکیم	1180	//	//
3	کرام الدین	محمد کریم	1150	//	//
4	محمد شعیب	محمد یونس	1044	//	//
5	محمد کریم	سرفراز	1180	//	//
6	جان محمد	عبدالباقی	1068	//	//
7	محمد سعید	فیض محمد	1100		
8	عبدالحمود	عبدالرازق	4610	//	//
9	محمد مہدی	محمد اکرم	1046A	//	//
10	عتیق اللہ	محمد عثمان	1050	//	//
10	صدیق اللہ	عبدالمعروف	1140	//	//
21	جان احمد	حاجی محمد شاہ	1124	//	//
31	غلام نبی	دین محمد	1020	//	//
41	احمد جمشید	محد ایوب	1015	//	//
51	محمد واصل	محمد حسین	1003	//	//
61	سلطان محمد	عبدالودو	1135	//	//
71	انجنیر علی "عاصم"	محمد حیم	1142	//	//
18	عبدالرحیم	ولد عبدالغنی	1147	//	//
19	دین محمد	رجب علی	1250	//	//
20	اقیر	عبدالحقیظ	1166	//	//
21	محمد شاکر	عبدالرسول	1141	//	//
22	احمد صابر	محمد نعیم	1057	//	//
23	محمد ابراہیم	محمد یوسف	1236	//	//
24	محمد عیسی	محمد واصل	1241	//	//
25	محمد صابر	محمد طاہر	1176	//	//
26	تاج محمد	شمشیر خان	1089	//	//
27	امان اللہ	مومن خان	1164	//	//
28	حاجی محمد الماں	حاجی محمد اکبر	1088	//	//
29	نجیم	دین محمد	1010	//	//
30	شہزادہ مسعود	محمد خان	1162	//	//

31	داکتر حسام الدين		1275	//	//
32	خالد ا حمد	دکتر محمد حسين	866	//	//
33	نجيبه	خدا بخش	1277	//	//
34	مولوی عبدالباقي	محمد قربان	866	//	//
35	سميع الله	امين الله	1133	//	//
36	محمد شريف	محمد يوسف	1048	//	//
37	نجيبه	غلام حسين	1232	//	//
38	محمد يونس	محمد يوسف	1049	//	//
39	عبدالواحد	عبدالرزاق		//	//
40	مير امان الله	مير عبدالله	1013	//	//
41	خاتم گل	غلام سخی	1065	//	//
42	سيد مصطفی "کاظمی"	حاجی ملکی	1082	//	//
43	قره بيک	محمد هاشم	859	//	//
44	عبدالسميع	عبدالقدير	1139	//	//
45	فضل الدين	تاج الدين	1016	//	//
46	محمد قسيم	قلعه داد	1085	//	//
47	سميع الله	عبداللطيف	1219	//	//
48	حاجی قدیر	محد عثمان	1097	//	//
49	عبدالخالق	عبدالحميد	1231	//	//
50	زلمی "هيواد وال"	محد امين	858	//	//
51	گلستان	حاجی محمود	1069	//	//
52	محمد امرار	خير محمد	1279	//	//
53	عبدالبصير	عبدالحيب	1129	//	//
54	بصير "سالنگی"		1272	//	//
55	نجيب ا الله	محمد يعقوب	1136	//	//
56	حاجی کاتب	حاجی شمشير	1130	//	//
57	احمد نجيب	تاج محمد	1163	//	//
58	عبدالمومن	عطا محمد	1108	//	//
59	نور محمد	محمد قل	1047	//	//
60	مير حيدر	مير اكبر	1228	//	//
61	عبدالصمد	محمد نادر	858	//	//
62	محمد ايوب	محمد اسمائيل	1263	//	//
63	عبدالمالک	عبدالعلی	1116	//	//
64	محمد فاضل	محمد طاهر	1174	//	//

65	محمد آصف	سریندل	1235	//	//
66	هدایت الله	بسم الله	1091	//	//
67	محمد نعیم	عبدالغیاث	1262	//	//
68	عنایت الله	بسم الله	1092	//	//
69	محمد عثمان	عبدالمجید	1115	//	//
70	محمد ریحان	محمد طاهر	1116	//	//
71	موجود	عظیم الله	1035	//	//
72	محمد اکبر	محد انور	1017	//	//
73	مقبول	عظیم الله	1031	//	//
74	قاری محمد علم	حاجی بیڈل	1144	//	//
75	محمد طیب	قطب الدین	1148	//	//
76	شاہ علم	میر محمد علم	1056	//	//
77	عبدالشفیق	عبداللطیف	1165	//	//
78	احمد ولی	عبدالاحد	859	//	//
79	حمید صدیق	حاجی عبداللطیف	1041	//	//
80	غلام یحیی	محمد ابراہیم	1049	//	//
81	محمد سرور	صالح محمد		//	//
82	گل زرگ	گل ملک	1175	//	//
83	دولت میر	رئیس میر	1142	//	//
84	محمد قسیم	محمد حکیم	1106	//	//
85	سید فضل اکبر	سید علی اکبر	166A1	//	//
86	سید محمد حسن	سید احمد شاہ	1161A	//	//
87	سید ظاہر	سید حکیم شاہ	1168	//	//
88	عظیم الدین	فضل الدین	1102	//	//
90	عبدالحمید	امیر محمد	1227	//	//
91	بسم الله	عوث الدین	1093	//	//
92	محمد رفیق	عبداللطیف	1125	//	//
93	محد امین	غلام بہاولدین	1121	//	//
94	عبدالحدود	عبدالحکیم	1120	//	//
95	عبداللہ" توحیدی	نصر الله	1234	//	//
96	ذبیح الله	مومن خان	1086	//	//
97	احمد صابر	محمد نعیم	1075	//	//
98	محب الله	رحمت الله	1058	//	//
99	داکٹر احمد مشاہد	محمد ایوب	1059	//	//

100	محمد شريف	جمعه خان	1062	//	//
101	حاجی خالق	عبدالرازق	1045	//	//
102	محمد سرور	كاكو خان	1322	//	//
103	څارنوال ميرجان	توره مير	1149	//	//
104	مولوی فضل هادی "شینواری"	سيد جمال	1163A	//	//
105	حاجی شمشير خان	تاج محمد	1132	//	//
106	عبدالکریم	حاجی محمد امين	1021A	//	//
107	عبدالحکیم	محمد افضل	1244	//	//
108	فضل احمد	محمد موسی	1004	//	//
109	اسد الله	غلام محبت الله	1099	//	//
110	باز محمد "احمدی"	احمد جان	1052	//	//
111	حبیب الله	عباد الله	1083	//	//
112	عتیق الله	رحمت الله	1019	//	//
113	غلام اکبر	غلام سرور	1011	//	//
114	سيد مخدّم "رحین"	مير محمد شريف	1161	//	//
115	حکیم الله	مومن خان	1145	//	//
116	محمد جلیل	محمد حکیم	1143	//	//
117	عبدالقدیم	قلعه داد	1030	//	//
118	محمد ابراهيم	ناصر علی	1220	//	//
119	محمد آصف	دلاور خان	1110	//	//
120	عبدالخالق	فضل احمد	1113	//	//
121	محمد هابيل	محمد صالح	1073	//	//
122	عبدالمعروف	پروان خان	1177	//	//
123	عبدالواسع	محمد غوث	866YC	//	//
124	محمد عیسی	محمد غنی	1051A	//	//
125	عبدالعلیم	محمد عظیم	1060	//	//
126	هلال الدین	محمد علی	1271	//	//
127	عبدالولی	عبدالحفيظ	1182	//	//
128	عنايت الله	نظر محمد	1265	//	//
129	محمد داود	محمد آقا	1273	//	//
130	افضل امان	عبدالامان	1166B	//	//
131	محمد هارون "رسولی"	محمد اشرف	1274	//	//
132	حاجی قریان	شاه افغان	1269	//	//

133	عبدالله	گلدین	1263	//	//
134	حنیف الله	نظر محمد	1204	//	//
135	گلپا الدین	محمد عالم	1072	//	//
136	عبدالمتین	محمد یعقوب	1090	//	//
137	سلطان محمد	عبدالودود	1135	//	//
138	عتیق الله "حبیبی"	عبدالروف	1165	//	//
139	عبدالسمیع	عبدالقدیر	1139	//	//
140	محمد نعیم	عبدالغنائت	1162	//	//
141	حاجی عبدالولی	عبدالحفیظ	1182	//	//
142	جاجی عبدالقیوم	باشی حکیم	1180	//	//
143	محمد کریم	میر نواز	1180	//	//
144	صالح محمد	حاجی قیاد	1182A	//	//
145	محمد شاکر	عبدالرسول	1141	//	//
146	حاجی کاتب	حاجی شمشیر	1130	//	//
147	عبدالمعروف	پروان خان	1177	//	//
148	احمد جمشید	محمد ایوب	1177	//	//
149	محمد صابر	محمد طاہر	1176	//	//
150	احمد نجیب	تاج محمد	1163	//	//
151	محمد شفیق	عبداللطیف	1165	//	//
152	شہزادہ مسعود	محمد خان	1162	//	//
153	عبدالبصیر	عبدالحبیب	1129	//	//
154	محمد امین	غلام موالدین	1121	//	//
155	حاجی شمشیر خان	تاج محمد	1132	//	//
156	نجیب الله	محمد....	1135	//	//
157	سید ممتاز	حاجی محمد خان	1109	//	//
158	محمد آصف	دلاور خان	1115	//	//
159	عبدالمومن	عطا محمد	1108	//	//
160	مرزا رحیم	مرزا محمد	1103	//	//
161	سید طاہر	سید حکیم شاہ	1168	//	//
162	عبدالمالک	عبدالحلیم	1112	//	//
163	محمد عیسی	محمد علی	1115	//	//
164	محمد شفیق	عبداللطیف	1113	//	//
165	عبدالودود	عبدالحکیم	1125	//	//
166	انجنیر علی عالم	محمد رحیم	1142	//	//

167	نجيب الله	محمد عثمان	1166	//	//
168	قارى محمد علم	حاجى بدل	1144A	//	//
169	امان الله	مومن خان	1146	//	//
170	حكيم	مومن خان	1145	//	//
171	غلام يحيى	محمد ابراهيم	1149	//	//
172	محمد طيب	قطب الدين	1148	//	//
173	رقيه	عبدالحيظ	1166	//	//
174	كرام الدين	محمد كريم	1105	//	//
175	حاجى محمد الماس	محمد اكبر	1088	//	//
176	خانم گل	غلام سخي	1065	//	//
177	عظيم الدين	فضل الدين	1102	//	//
178	خارنوال ميرجان	توره مير	1147	//	//
179	مولوى فضل هادى شينوارى	سيد جمال	1163A	//	//
180	دكتور حسام الدين	حاجى تاج الدين	1166B	//	//
181	عتيق الله	رحمت الله	1019	//	//
182	محمد سرور	صالح محمد	1025	//	//
183	سيد فضل اكبر	سيد على اكبر	1166A	//	//
184	محمد واصل	محمد حسن	1003	//	//
185	غلام اكبر	غلام سرور	1011	//	//
186	نجيم	دين محمد	1010	//	//
187	محب الله	رحمت الله	1058	//	//
188	قدم شاه	عبدالرؤف	1044	//	//
189	عنايت الله	بسم الله	1092	//	//
190	هدايت الله	بسم الله	1086	//	//
191	بسم الله	غوٹ الدين	1041	//	//
192	تاج محمد	حاجى شمشير خان	1043	//	//
193	حاجى خالد	حاجى عبدالرزاق	1089	//	//
194	مقبول	عظيم الله	1045	//	//
195	عبدالقديم	قلعه داد	1031	//	//
196	عبدالصمد	محمد نادر	1030	//	//
197	عبدالكريم	محمد امين	1051	//	//
198	فضل الدين	تاج محمد	1016	//	//
199	محمد اكبر	محمد انور	1017	//	//

200	میر امان اللہ	میر عبداللہ	1013	//	//
201	فضل احمد	محمد موسیٰ	1004	//	//
202	محمد یونس	محمد یوسف	1049	//	//
203	محمد شریف	محمدیوسف	1048	//	//
204	نور محمد	محمد قل	1047	//	//
205	عبدالمحمود	عبدالرازق	1046	//	//
206	باز محمد احمدی	احمدجان	1052	//	//
207	عتیق اللہ	محمد عثمان	1050	//	//
208	موجود	عظیم اللہ	1035	//	//
209	حمید صدیق	حاجی عبداللطیف	1041	//	//
210	محمد مجیدی	محمد اکرم	1046A	//	//
211	عبدالقدیم	قلعہ داد	1084	//	//
212	شہاب الدین	محمد عالم	1072	//	//
213	محمد ہانیل	محمد صالح	1073	//	//
214	عبدالعلیم	محمد عظیم	1061	//	//
215	حبیب اللہ	عبداللہ	1083	//	//
216	شاہ علم	میر محمد علم	1056A	//	//
217	محمد شریف	جمہ خان	1062	//	//
218	حاجی قدیر	محمد عثمان	1047	//	//
219	اسد اللہ	غلام جمٹ اللہ	1099	//	//
220	احمد صابر	محمد نعیم	1075	//	//
221	عبدالرشید	عبدالرحیم	1217	//	//
222	بی بی سلطنت	محمد دین	1239	//	//
223	عبدالواسع	حاجی محمد غوث	866G	//	//
224	عبدالواجد	حاجی عبدالرزاق	866K	//	//
225	دولت میر	وقیش میر	1142	//	//
226	جان محمد	عبدالباقی	1068	//	//
227	گلستان	حاجی محمود	1064	//	//
228	سید مصطفیٰ کاظمی	حاجی ملک سید گل	1082	//	//
229	محمد قسیم	محمد حکیم	1106	//	//
230	عبدالادیب	عبدالمتیم	1084	//	//
231	محمد سرور	کاکو خان	1222	//	//
232	سمیع اللہ	عبداللطیف	1214	//	//
233	محمد ابراہیم	محمد علی	1220	//	//

234	عبدالله توحیدی	نصر الله	1234	//	//
235	نجیبه	غلام حسین	1232	//	//
236	مسیح الله	امین الله	1233	//	//
237	عبدالحمید	امیر محمد	1227	//	//
238	عبدالخالق	فضل محمد	1216	//	//
239	باطور	عبدالرشید	1215	//	//
240	فیض الله	محمد ابراهیم	1216A	//	//
241	محمد ابراهیم	محمد یوسف	1236	//	//
242	عبدالکریم	حاجی محمد امیر	1236	//	//
243	سید نور الله	سید برهان الدین	1215	//	//
244	محمد عیسی	محمد وصال	1241	//	//
245	داد محمد	میر محمد عثمان	1251	//	//
246	عبدالحکیم	محمد افضل	1244	//	//
247	عبدالله	گلدین	1243	//	//
248	میر حیدر	میر اکبر	1231	//	//
249	عبدالطیف	عبد العزیز	1228	//	//
250	سید احمد	میر عالم	1229	//	//
251	صفت الله	نظر محمد	858	//	//
252	عبدالولی	عبدالاحد	859B	//	//
253	گل محمد	عبدالقیوم	1150	//	//
254	افضل امان	عبدالامان	1154	//	//
255	جان احمد	حاجی محمد شاه	1124	//	//
256	سید حسین	سید آقا	1155	//	//
257	سید محد حسین	سید احمد شاه	1161	//	//
258	دین محمد		1241	//	//
259	داکتر حسام الدین		1275	//	//
260	محمد نعیم	عبدالغیاث	1262	//	//
261	محمد داود	محمد آقا	1273	//	//
262	نقیب الله	نظر محمد	1276	//	//
263	محمد حرار	خیر محمد	1274	//	//
264	سید مخدوم رحین	میر محمد شریف	1161	//	//
265	حاجی قربان	شاه افغان	1262	//	//
266	زلمی هیواد مل	محمد امین	758A	//	//
267	مولوی عبدالباقی	محمد قربان	866C	//	//

268	محمد معصوم	مقصود خان	866F	//	//
269	احمد صديق	عبداللطيف	1120	//	//
270	سيد ابراهيم	سيد نور الله	1199	//	//
271	محمد عظيم	محمد غوث	1128	//	//
272	محمد قسيم	محمد حكيم	1166	//	//
273	محمد شريف	جمعه خان	1062	//	//
274	نور محمد	محمد قل	1047	//	//
275	شاه علم	مير محمد علم	1056	//	//
276	فضل الدين	تاج الدين	1016	//	//
277	محمد اكبر	محمد انور	1017	//	//
278	غلام اكبر	غلام سرور	1011	//	//
279	محمد ايوب	محمد اسمعيل	1263	//	//
280	محمد ريحان	محمد طاهر	1116	//	//
281	بي بي سلطنت	محمد دين	1239	//	//
282	قاري محمد علم	حاجي بدل	1144B	//	//
283	محمد معصوم	مقصود خان	F866	//	//
284	محمد عثمان	عبدالمجيد	1115	//	//
285	غلام نبی	دين محمد	1020	//	//
286	هدايت الله	بسم الله	1043	//	//
287	عبدالخالق	عبدالحميد	1231	//	//

لست اشخاصيکه پول قسط اول دالری زمین خویش را تحويل نموده اند.

شماره	شهرت		نمبر زمین	مبلغ تحصيل شده قسط اول
	اسم	ولد		
1	محمد ريحان	محمد طاهر	1116	928125
2	حبيب الله	عبدالله	1083	1278482
3	محمد كريم	سرفراز	1180	436324
4	افضل امان	عبدالامان	1154	619882
5	خانم گل	غلام سخی	1065	695819

6	ذبیع الله	مومن خان	1086	1362826
7	عتیق الله	مومن خان	1019	767879
8	عبدالکریم	حاجی محمد امین	1230	504883
9	زینب انوری	محمد علی	A1021	103850
10	داکتر احمد مشاہر	محمد ایوب	1081	675221
11	احمد جمشید	محمد ایوب	1177	876227
12	عبدالصمد	محمد نادر	1015	662313
13	سید احمد	میر عالم	858	671041
14	محمد شاکر کارگر	عبدالرسول	1005	1426597
15	باطور	عبدالرشید	1170	554625
16	سید نور الله	سید برهان الدین	1215	554625
17	عبدالرشید	عبدالرحیم	1217	582806
18	عبدالخالق	فضل محمد	1216	840823
19	محمد عیسی	محمد علی	1113	336593
20	عزیز الله شفق	خادم حسین	1022	874641
21	نور احمد	ہمت خان	1247	507314
22	محمد ہارون رسولی	محمد اشرف	180/42	1092792
23	عبدالعلیم	محمد عظیم	122/3	970017

لست اشخاصیکہ پول قسط اول دالری زمین خویش را تحویل نموده اند

ردیف	شہرت		نمبر زمین	مساحت	موقعیت	قیمت متفاوت زمین های شیرپور
	اسم	ولد				
1	شیر احمد	نصر الله	1223	230	شیرپور	1817651
2	محمد امین	ناصر خان	1053	484	شیرپور	2629802
3	انور الحق	عبدالحق	1153	440	شیرپور	2436687
4	لطف الله	مومن خان	1253	375	شیرپور	2076422
5	محمد ابراہیم	عبدالحکیم	1021	621	شیرپور	3435649
6	حلیمہ	عبدالغفور	1249	344	شیرپور	1902853
7	ابراہیم	عبدالرحمن	1178	319	شیرپور	1688601
8	دین محمد	محمدزمان	1172	315	شیرپور	1603442
9	بابہ جان	قلندر	1152	440	شیرپور	2439687

2068022	شیر پور	480	1234	نور محمد	عظامحمد	10
2680357	شیر پور	484	1056	عبدالروف	ماہرہ	11
5182888	شیر پور	936	1029	محمداسلم	محمد کریم	12
2730911	شیر پور	393	1052	محندطورہ	محمدامین	13
1909823	شیر پور	340	1016	سیدافاگل	سیدیحی	14
1661138	شیر پور	300	1014	محمدکبیر	عبدالحمید	15
3991478	شیر پور	630	1026	عبدالحسین	نوراللہ	16
2436335	شیر پور	440	1064	سیدقربان	سیدنجیب اللہ	17
2027170	شیر پور	600	1156	محمدیعقوب	محمدیونس	18
3475283	شیر پور	628	1032	محمد عثمان	بی بی سنیل	19
34191112	شیر پور	618	1038	محمد عثمان	بی بی ثریا	20
1992165	شیر پور	360	1240	ملاعصیت اللہ	بی بی زیادہ	21
2581498	شیر پور	464	10514	عبدالرسول	نورحبیب	22
3006091	شیر پور	543	A1143	محمد عثمان	محمدیحی معروفی	23
3006748	شیر پور	484	1066	محمد عارف	عمر	24
3542688	شیر پور	640	1047	محمد اسماعیل	احمد کمال	25
2928298	شیر پور	471	1061	امیر محمد	عبدالرحیم	26
3986666	شیر پور	643	1034	قلعہ دار	عبدالامین	27
3911172	شیر پور	630	1039	قلعہ دار	عبدالحسین	28
3006269	شیر پور	484	1009	حاجی محمد	حاجی شیر علم	29
3665816	شیر پور	591	1037	قلعہ دار	عبدالمقیم	30
2236025	شیر پور	360	1031A	مولوی متین	حاجی مبین	31
2165914	شیر پور	350	1224	خواجہ شیر احمد	خواجہ نبی	32
6215399	شیر پور	990	1087	محمد موسیٰ	محمد پاسبین	33
1920171	شیر پور	310	1179	عبدالکریم	محمد سعید	34
3997410	شیر پور	650	1148	قطب الدین	محمد طیب	35
1719440	شیر پور	402.46	1177A	عبدالقیوم	گل محمد	36
6817411	شیر پور	1096	1070	محمد یوسف	احمد عبیر	37
3278539	شیر پور	522	1040	محمد خان	جلال	38
4345740	شیر پور	700	1018	محمد موسیٰ	محمد امان	39
3014591	شیر پور	485	1075	محمد قسیم	فاطمہ	40
310868	شیر پور		1012	محمد حسین	محمد داود	41
5862512	شیر پور	880	8866	غلام جیلانی	علی احمد جلالی	42

2487120	شیر پور	300	1151	محمد امین	کبرا نامه	43
3910877	شیر پور		1024	محمد اسحق	محمد یوسف واعظی	44
1932869	شیر پور	360	A 1172	محمد اصف	محمد حنیف اتمر	45
2863292	شیر پور	461	866F	محمود خان	محمد معصوم	46
4097412	شیر پور		A1036	حمایت الله	حیات الله	47
4096884	شیر پور		1111	محمود خان	تمیز خان	48
2283476	شیر پور		1036A	امر الدین	جلال الدین	49
4050918	شیر پور	728	1125	حاجت میر	امر الدین	50
1030867	شیر پور		1055	غلام صحبت الله	فضل عظیم	51
3048667	شیر پور		1098	محمد حضرت	بی بی شکرپه	52
3735288	شیر پور	672	1028	محمد سرور	حاجی محمد محقق	53
2782605	شیر پور	500	1095	شمشیر خان	نصیر احمد	54
3987792	شیر پور	640	1043	عبار الله	نعمت الله شہرانی	55
1750194	شیر پور	1029	1220	نور محمد	می الدین	56
3374175	شیر پور		1038	عظیم الله	مقصود	57
5562011	شیر پور			محمد سرور	عبدالاحد	58

دھغي ډلي نه چي د خپل تخلص نه يي په لست كي مخ اړولی دی، يو هم استاد محمد كريم خليلی دی، چي د (خليلي) د نامه يي مخ اړولي او ۱۰۲۹ نمبر دده ته ورکړه شويدي، که دا کار عادلانه او انصاف ندي ، نو ولي تخلص نه ليکي؟ او که بد دي، بايد نه يي وای کړي.

چور لمان

د ولس قضاوت، هغه اصلي او حقيقي قضاوت وي، گرچه ولس ډير ناتوانه هم وي ، يو (اکثريت خاموش) جوړه وي او ډيو اقليت خاتين دزورواکي په لاس برمه شوی وي.

دا اقليت معمولاً د قاچاق، غصب، بدي او اختطاف د لاري د قدرت او ثروت خاوندان شوي وي.

يوه مافيایي کړۍ يې جوړه کړې وي، ددې خاتين کړي شاته يو دولتي چارواکي ولاړ او خپل حق اخلي، دی حمايه او روزي او دقانون دتطبيق مخنيوي ورباندې کوي.

ولي کله چې موږ زورواکي وايو، دهغو د (زور) سرچينه دري منبع دي، يا دولتي چارواکي لکه حکومتي لوړ پوړي او يا پارلمانست او دکام په نامه يو مشر وي.

د زورواکيانو يوه مهمه ډله ، دپارلمان غړي دي، چې ولس پارلمان ته (چورلمان) وايي، چې ددوي زورواکي ، لوچکي حکومت پر گندو کړي او د حکومت د مشروع اجرااتو مخ نيسي.

بحث او يا اعتراض چې پر وکړي، يو هم خان ته گوته نه نيسي، وايي زه نه وم، پداسي حال کي چې تر ټولو هغه لوی خاتين به (دی) وي.

دنارينو په څنگ ښځي وکيلاني لکه (.....) دوپشته (دوسره) کار کوي، هم يې کمیشن کاري او هم يې فزيکي فروشات درلودل او پردو ته د خوند د پاره خان په اختيار کي ورکاوه، اداره په اداره ، ديره په ديره به گرځيدل او په ديره بي عزتي په هره دروازي کي ولاړول.

يو امتياز يې داو، چې په لږ يې قناعت درلود. ننګ دي وي پردي ملي نهاد او مرګ دي وي پردي نهاد.

که دا پوښتنه وشي، چې ولي ولس رايه ورکول ؟؟ ، يا په درغلي راغلي او يا په زور، آن پر ډيرو د وطن فروشي شک راتلي، چې د پردو لخوا اجاره او استخدام شويدي.

که ملي (گټه) په پام کي ونیول شي همدا سمه ده، چې هيڅ پارلمان ونلرو، ولي چې پارلمان ته هغه کسان راغلي و ، چې سرمايه تر لاسه کړي. او هغه کسان چې سرمايه لري هغه وساتل شي. داخلاقو دسرحد سره ليکه دوی نه پېژندل، تل يې هڅه داوه ، چې حکومت کمزوری کړي، وزيران او واليان تابع کړي. او په غير دهغه ستونزي ورته جوړي کړي. کومه شخصي موضوع او يا لويه ملي موضوع به وي، چې ددې لړلي نهاد څو کسان پکي چنگاو نه وي.

داهم بايد ووايم، چې دافغان نجيب او مجاهد ولس تيت کسان په پارلمان کي انتخاب شوي وه، لکه کارگان د ولس پر غوښو اخته و، شيخ پلمه يې درلوده، (دولس استازی) چې دي جملي هيڅ حقيقت نه درلود. هرڅه د خان دپاره و، که به يې لنډه او شېخه گټه په موقتي ډول نه ليدل کيده، دکريديت او راتلونکي اعتبار به يې په پام کي و. په علمي سويه کي د حکومت تر غرو او پارلمان تر منځ ډير تفاوت و.

په هره ټولنه کي ښه او بد شته. دپارلمان غړو دډبو اخيستونکو، قاچاقبر، غله او وژونکي استازيتوب کاوه، دهغه په دفاع به يې هر ډول ذلت ته خان ورکاوه او چني به يې وهلي(مرګ پر چورلمان او اعضاؤ باندې).

اساسي قانون کي بايد تغير او تبديل راشي، متهم يې عدالت ته وسپارل شي او داحلال د پاره يې هم پام وشي.

کومه مقرري به وي ، چي د وکیل صاحب لاس په کي نه وي؟ او په ډيرو ادارو کي سم خپل سهم لري. هغه قران (مجيد) دي دوي ووهي ، چي دوی لاس پر ايښي دي.

که زندانونه وکتل شي، هلته يو غل ،يو قاچاقير او بل قاتل دي. او داکسان طبعاً کله ، کله شريک د جرم هم لري. قاچاقير غل نه وي او کيسه بر قاتل نه وي، مگر زموږ وکيلان دهرجاني شريک او شاته ولاړ وي، که قاچاق بر وي او که بدي خوړونکي.

پدي بايد اعتراف وکړو ، چي کمزوري حکومت او قوي پارلمان مو په دواړو دورو (۱۵-۱۶) دوره کي درلود. قوي پارلمان پدي مانا ، چي خودسره،سرکبه ، بداخلاقه او قانون شکفه ؤ. کوم څوک چي لار نه نيول لکه ، داکتر رنگين دادفراسپنتا، مجتبی پټنگ، عبدالرحيم وردگ، بسم الله محمدي، محمد اسحق الکو او داسي نور. کوم وزير چي به چمتووالی درلود، دپيژندنې په لومړی ورځ به تسليم او خپل جيب ته لاس او په ټوله ماموريت دوره کي به يي خپل تعهدات پر ځای کوله. او که کوم څوک چي ناتوان او د عزت خاوند به ؤ، هغه به يي د کمپاين په لومړي ورځ کورته رخصت کړ.

ددوي يو صفت داؤ، چي نه يي عزت درلود اونه شرم.

ددوي په هکله تشخيص ؤ، مگر دارو او درمل يي چا اقدام ونکړ.

تر هر چا ولسمشر د چورلمان لخوا فوجوؤ ؤ، آن هغه ورسره مدا درکول، بي بنډو باره کسان پکي راغلي ؤ. حاجي ظاهر قدير ، حاجي لالی حميدزي، احمد بيهزاد، داکتر مهدي، اقبال صافی، ميرا داد نجرابي، الله گل مجاهد، ديو خوا به يي هر حق او ناحقه خوله خلاصول، په بودجه کي يي ستونزي رامنځ ته کولي، قراردادونه او پرتوکولونه يي نه منل او وزيرانو په ډير مسؤليتته د رايو په وخت کي برخورد کوله.

په پارلمان کي هر چا چي ډير نفوذ او شهرت درلود، لکه عبدالرسول سياف، برهان الدين رباني، او حاجي محمد محقق ډير ناوري گټي اخيستي. گرچه حاجي محقق د رباني او سياف په کچه په ناوړو گټو کي ډير لاس نه درلود، يوازي د عبدالعلي مزاري دلاري لاروی ؤ. مزاري هغه څوک ؤ ، چي (رقص مرگ) يي اختراع کړ او دخلکو په سرو کي يي ميخونه وهل او دبنځو سيني يي ورپري کړي. گرچه په حقيقت کي به يي ويل ، چي د تاجکانو مي بد راځي، مگر داستاد عطا نور انتلاف يي خپله گټه باله.

حامد کرزی ولي ونشواي کولای، چي عدالت تأمين او قانوني حاکميت راوړي ؟ او يا نه يي غوښتل او که يي نشواي کولای؟ ستر دليل يي داؤ، چي دامريکا حمايه د شمالي ټلوالو سره ديو تعهد پر بنا د طالبانو په ټکولو کي لوی رول درلود او دهمدي حالت نه شمالي ټالوال او يا په بل عبارت د طالبانو ټکول شمالي ټالوال په ځان پوري تړلي ؤ، بالخصوص د شوراى نظار غرو، شوراى نظار اصلاً د پنجشير بل نوم ؤ.

هردم د بي امنيتي د خطر احساس کيږي. کرزي به هم ويل ، چي (ماته کاسه) يي په لاس کي نيولي ده، که وکولای شي چي د بدماشان، سياسي مبارزي ته راسوق کړي ، نه جنگي مبارزه ، حالت نازک ؤ، بهرني دوښمنان هم کمين کي ناست ؤ.

هيواد يوازي د کرزی نه ؤ، بلکي هر وگړی دا ملي احساس ولري، چي قانون تطبيق شي.

په ورستيو کي د کرزي ملي احساس او ملي غوښتني او بالاخره د ولس دفاع د امريکائيانو نه وغوښته ، دي نور هم په يو نامناسبه حالت کي قرار ونيوي، همداء ، چي قانون حاکم نه شو.

کرزی ونشواى کولای او یا چا نه پریښودي ، چې یو قوي او سپیڅلي کاري ټیم جوړ کړي. هر یو شاته بل موازي ځواک موجود ؤ، چې د کرزی د هغه لیري کیدو او یا مجازات توان نه درلود. مثلاً محمد سلیم تره کی دهرات ښاروال، چې د محمد اسمعیل استازیتوب کاوه او دگټو حمایه یې کوله، څو تنه والیان ددندي ترک ته مجبور کړل. څرگنده ده چې د کرزی په محمد اسمعیل زور نه رسیدې، اسمعیل خان پرسونل جهادي درلود او زور او زر ورسره ؤ، خلک داهم وایي چې ایران یې هم شاته ولاړو.

استاد عطا محمد نور هم د هدا ډول، لکه چې وایي، خرسکي دموري په زور غورځي . استاد عطا هم د روسانو حمایه او هم د پنځشیرانو حمایه ورسره وه. کرزی دحالت درک درلود. نور هم ؤ ، مگر تر ټولو شوراى نظر ، چې مطلب د پنځشیرانو څخه دي، هر اړخیزه فعالیت درلود او مافیایي ډول حرکت کاوه او همدا ډول تشکیلات یې درلودل، چې یو بل سره تړلي ، اقتصادي مافیا، غصب، قراردادونه، نامشروع تجارت، قاچاق او وغیره. دغه ، قطاع الطریق، اختطاف چیان او دولتي لوړپوړي، همدا ډلي یو ډبل په خدمت کي ولاړ ؤ.

په دولت کي دمقاوت په نامه د پنځشیرانو نفوذ تر دي اندازي پوري ؤ، چې آن استاد تري ډار درلود. کله چې د شهید د اونۍ تر نامه لاندې ځیني مراسم تر سره کيږي، اما په اصل کي د احمدشاه مسعود د تجلیل نه مطلب دي او دا نور یو ضمني یاد دیري.

په بسم تجلیل کي استاد په ډیر صراحت دا وویل، چې بی پلاره (بی پدړه شوی یم ، یو چې اصلي پلار مي مړ شو او بل چې امر صاحب شهید شو).

ممکن داهم کومه اخفا وي، چې پرده دهغو دو عربانو سره ، چې احمد شامسعود یې ترور کړي، دده راهنمایي ورسره ؤ، چې افشاگیري، دانجنیر عارف سروري لخوا کله کله پټه او کله ښکاره ډول ویل کيږي.

جمعیت اسلامي او استاد رباني هم په نامه ؤ، چې په اصل کي د پنځشیرانو په انحصار کي قرار لري. زموږ دا هیوادوال لکه د یهودانو غوندې، هرڅه خپل منځي مخالفت چې ولري ، سور، زرغون، او توریي د شپي د خوا د پنځشیر په نامه د قانوني او مارشال په کور کي سره یو وي، پرچم او مجاهد پر دسترخوان ناست وي.

گټه دهر چا خوښه ده، داستادانو ډیره خوښه وه، مگر په لږ تفاوت. استاد رباني سیاسي نفوذ خوښ ؤ، چې مالي گټه په لاس راوړي، تر سیاست یې گټي، مالي منفعت ډیر خوښ ؤ او دا هدف ته هم ورسید، مگر د استاد سیاف برعکس گټه خوښه وه ، چې سیاسي نفوذ ته ورسیري. په هرصورت ولس ته بی تفاوته ده، ولي چې جهاد په خاورو گډ او په اوبو کي لاهو شو، خواري د در پدړ ولس په برخه شول.

ددې غلا او اختطاف قطاع الطریقي په هکله کوم وخت کي عبدالصیر سالنګي د کابل امنیتي قوماندان ؤ، ولسمشر تري پوښتنه وکړه، چې په کابل کي غلا څوک کوي؟ ده في البديعه وویل، چې د خوست او کنړ خلک نه راځي، دغه یوه طبقه ده چې دشمالی نه چې په راس کي یې پنځشیران دي ، دا کار کوي. د همدې غلو شاته د پنځشیر لوړپوړي شاته ولاړ دي. دا باید ووايم چې دلته نود (لوی ملا) ځای دي، چې احمدشا مسعود کولاک ته، جنرال اسمعیل خان مشهد، جنرال عبدالرشید دوستم استانبول ته او حاجي قدیر پېښاور ته خانونه په سلامتي ورسول.

د فساد مخنيوي

د فساد دمخنيوي د پاره لومړی سياسي اداره او توان پکار دی.

د شتمني تېوس وښي ، د کومه راغلي او چيرته څي؟

ددي دپاره:

1. مستند اطلاعات د استخباراتي ادارو لخوا.
2. دقيق تفتيش او تحقيق د څارنوالی لخوا.
3. عادلانه قضاوت د محکمي لخوا.
4. بشپړ تنفيذ حکم د حکومت لخوا.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library